

Forfatter: Bang, Jens Gustav, 1871-1915

Titel: Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle

Citation: Bang, Jens Gustav, 1871-1915: "Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle", i *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*, NIELSEN & LYDICHE, s. i. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-000716703-000-root.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

BREVE
TIL OG FRA
KRISTOFFER GØJE OG BIRGITTE BØLLE

UDGIVNE VED
GUSTAV BANG

AF
SELSKABET
FOR
UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE.

MED UNDERSTØTTELSE AF MINISTERIET
FOR KIRKE- OG UNDERVISNINGSVÆSENET.

KØBENHAVN.
I KOMMISSION HOS UNIVERSITETSBOGHANDLER G. E. C. GAD.
TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.
1898—99.

s. iis. iiiiSelskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie har den 14. Maj 1897 besluttet at udgive *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle* ved Dr. phil. Gustav Bang under Tilsyn af Arkivsekretær L. Laursen og Arkivar A. Thiset.

William Christensen. Kr. Erslev. J. A. Fridericia.
M. Cl. Gertz. S. Gjellerup. G. L. Grove. Anna Hude.
Fr. Krarup. L. Laursen. W. Møllerup. C. Nyrop. A. Olrik. H. Olrik.
A. Thiset. C. Weeke.

s. ivSelskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie

stiftedes i Januar 1877 med det Formaal at fremme Studiet af Fædrelandets Historie ved Offentliggørelsen af nogle af de mange Aktstykker, Breve, Krøniker og andre Kilder, som endnu henligge utrykte eller ere mindre tilfredsstillende udgivne. Planen for Selskabet er den at betro Udgivelsen af de enkelte Kilder til et eller flere Medlemmer af Selskabet eller til Udenforstaaende, saaledes at de almindelige Regler for Udgivelsesmaaden vedtages af Selskabet, og saaledes at Udgivelsen kontrolleres gennem et af Selskabet nedsat Udvalg.

Selskabet har hidtil udgivet:

Kong Frederik den Førstes danske Registranter, udgivne ved Kr. Erslev og W. Møllerup. 1879.

Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, udgivne ved C. F. Bricka og J. A. Fridericia. 1—7. Bind. 1878—91.

Codex Esromensis. Esrom Klosters Brevbog, udgivet ved O. Nielsen. 1880—81.

Danske Kancelliregistranter 1535—1550, udgivne ved Kr. Erslev og W. Møllerup. 1881—82.

Libri memoriales capituli Lundensis. Lunde Domkapitels Gavebøger, udgivne ved C. Weeke. 1884—89.

Aktstykker og Oplysninger til Rigsraadets og Stændermødernes Historie i Kristian IV.s Tid, udgivne ved Kr. Erslev. 1—3. Bind. 1883—90.

Corpus constitutionum Daniæ. Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve, Danmarks Lovgivning vedkommende, 1558—1660, udgivne ved V. A. Secher. 1—5. Binds 1—2. Hæfte. 1887—99.

Aktstykker til Oplysning om Stavnsbaandets Historie, udgivne ved J. A. Fridericia. 1888.

Forarbejderne til Kong Kristian V.s Danske Lov, udgivne ved V. A. Secher og Chr. Støchel. 1—2. Bind. 1891—94.

Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen med Udtog af de hidtil utrykte, udgivet ved Kr. Erslev, William Christensen og Anna Hude. 1 — 3. Binds 1. Hæfte. 1894—99.

Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen, udgivne ved C. Nyrop. 1. Binds 1.Hæfte og 2. Binds 1 — 2. Hæfte. 1895—99.

Aktstykker vedrørende Erik af Pommerns Afsættelse som Konge af Danmark, udgivne ved Anna Hude. 1897.

Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle, udgivne ved Gustav Bang. 1898—99.

Forretningsudvalgets Medlemmer er for Tiden:

William Christensen. Kr. Erslev. L. Laursen.

s. vINDLEDNING.

Den Interesse, nærværende Samling Breve frembyder, er af en ganske overvejende kulturhistorisk Art. De tilføjer ikke vort Kendskab til Tidens almindelige Historie nyt Stof, de kaster ikke noget væsentlig klarere Lys over fremtrædende Personligheder i Datiden, de indeholder kun forholdsvis faa Bidrag til den adelige Personalhistorie; hvad de bringer, er derimod en Rigdom af Træk til Belysning af det daglige Liv, der levedes paa de danske Herregaarde i det 16. Aarhundredes anden Halvdel, af de Begivenheder, der sysselsatte Datidens Adel, af de materielle og ideelle Interesser, der lagde Beslag paa dens Tanker. Det er betegnende, at de talrige Breve, Kristoffer Geje skrev til sin Hustru under sin Deltagelse i Syvaarskrigen, næppe indeholder et eneste nyt Bidrag til Krigens Historie, men derimod giver os et levende Indblik i en hel Række rent private Forhold, hans Gaardes Drift, hans Pengetransaktioner og Retstrætter, Salg af Gaardenes Produkter, Indkøb af forskellige Varer, helt ned til hans Klædedragt og lignende Detailler. Og da de her meddelte Breve er saa mange, som de er, skrevne af saa mange forskellige Personer, berørende saa mange uensartede Forhold, er det som Helhed et saare levende og broget Billede, de frembyder.

s. viSamlingens 246 Breve kan sondres i Grupper efter flere forskellige Synspunkter. 29 af Brevene er skrevne af eller til uadelige Personer, hovedsagelig Fogder eller Kommissionærer for Ægteparret; adskillige af disse Breve giver interessante Billeder af Herregaardenes Drift og hele Tilstand; 4 af Brevene er Kongebreve, de tre Bryllupsindbydelser, det fjerde Befaling til Fru Birgitte om at tage en Jomfru til sig; Kongebreve af rent officiel Karakter er udeladte af Samlingen. De resterende 213 Breve er vekslede med adelige, 38 af dem mellem Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle indbyrdes (deraf den store Hovedmasse skrevne af Kristoffer Gøje til hans Hustru under hans Deltagelse i Krigen), 175 med andre. Langt over Halvdelen af disse sidste er skrevne af nære Slægtninge af en af de to Ægtefæller, der begge tilhørte overordentlig medlemsrige Familier. Af mange forskellige Arter er disse med andre adelige Personer vekslede Breve, nogle af en rent formel Karakter, andre indeholdende Hjærteudgydelser eller drøftende Forhold, som i hvert Fald ikke har været beregnede paa at komme til Efterverdenens Kundskab.

Af de 246 Breve findes de 227 i Rigsarkivets personalhistoriske Samling i Pakken »Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle«, de andre 19 dels paa forskellige andre Steder i Rigsarkivet, dels i den Bøllingske Brevsamling paa det kgl. Bibliothek. 26 af Brevene har tidligere været offentliggjorte.

Brevene er gengivne i uforkortet Skikkelse med Bibeholdelse af Originalernes Retskrivning. Kun er enkelte Forkortelser opløste, ligesom selvfølgelig Originalernes Interpunktion og Brug af store og smaa Bogstaver har maattet ændres. Hvor enkelte mindre Dele af et Brev er blevne ulæselige, men Hullerne ifølge Sammenhængen med Sikkerhed har kunnet udfyldes, er de manglende Stykker anbragte imellem skarpe Klammer, ligeledes Ord s. viieller Bogstaver, der ved ren Skødesløshed er udeladte. Hvor Udfyldningen vilde have været vanskeligere og usikker, er det manglende antydnet ved Prikker. De under Teksten staaende Noter har kun til Hensigt at lette Læsningen af Brevene og gør ikke Krav paa nogen selvstændig Betydning.

For megen værdifuld Assistance takker jeg begge de to Tilsynshavende, Arkivar Thiset og Arkivsekretær Laursen.s. viii

s. 1

Blæsbjerg4. August 1560.

Anne Jensdatter til Birgitte Bølle.

Hun takker Birgitte og Kristoffer, fordi de har været hendes Bud til Peder Oxe; hun beder dem indvirke paa Oluf Movridsøn, at han bliver mildere imod hende.

Min ydemyglic tienest med ale ten gode, ieg forma. Kiere frwe Bereti, ten alsommetigest gwd were ederss gode løn far ale ten gode, ii meg fatig kwene gort hawer. Kiere frwe Berete, taker ieg Krestafer Gøe oc eder sa ydemyglic far ederss gode skryfwels, somi skrøf meg til, tedi hawer wert met bod til Per Osse ¹. Kiere frw Bereti, ieg er sa sare red, ad ted skal kome oss ssa hart med pa ted seste, wdeni kan fa aner besken af hanem. Min kiere frwe Bereti, ti beder ieg eder far gwsckøl, tedeiwile were war bod til Krestafer, oc ii wile oc sele hielp til med Per Osse, ti ii wed wel altinest beder, en ieg skryfwe kan. Min kiere frwe, kan ieg eki skryfwe eder til, sa sare ten gode man Olo Mawwrsen farføler oss oc wile lade bryde riggenss breff oer oss bode, sa wi mate lawe hanss fad ² fiire daler ner halffiare senss tyfwe, och hawer han fadt tresan oc tyfwe, oc hawer wi eki da ³ pa ti aner lener en til sante Mekels dag, oc ter som den gode mand eki komer hiem, ta ma wi gifwe ti aner wd. Min kiere s. 2frwe Bereti, tii beder ieg eder far gwsckøl, tedeii wele were waress bod til Krestafer Gøe, oc ii wele oc sele were woress bod til ten gode man, nar han komer ii lan, ted han wile were naged meler. Ieg troer ten gode mand alt sa wel, ted han lader meg nyd hanss salig marfader ¹ got ad, oc

han eki heler wel, ted ieg skal lide far stor aremmad pa min alerdom. Min kiere frwe Bere[ti], tir sam wi far enen² beskien fra eder enen sante Mekelss dag, ta ma wi enelii giifwe tene som peneng wd, men gwd wed alteng. Min kiere frwe Bereti oc Krestafer Gøe, gører nw, som waress gode tro er til eder. Gwd gifwe, ted wi war wel afwe med ale teress part, wi blyfwer oc lige wel staket ter oer. Min kiere frwe, nw wel ieg befale Krestafer Gøe oc eder ten alsommetigest gwd, som hawer igenløst eder bode med set røde rossenblad³, han sene eder snartt helbred oc glad hiem. Datom Blesbere⁴ ten sondag far sante Lawrst dag md trysentyfwe.

Ederss tiener
Ane lensdatter.

Udskrift: Erlig oc welbørdig frwe frwe Bereti Bølw Krestafer Gøess tiel Awnsse bere ydemyglic til skrøwed.

s. 2

Tersløse 22 Juni 1561.
Erik Bølle til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til hans Bryllup.

Wennlig hiellsziønn kierligiinn forszennntt mett wor herre. Kierre Christiiffiirr Gøde, kier szønn oc synndirlige s. 3goude wenn, nest all wennlig tacksiiigiillszee for alltt gott, kierre Christiiffiirr, giffuir ieg ediiir wennligin thilkenndee, att ieg agttiir wdj thee helliige thre foldighetts naffnn att gjør mitt bryllup wdj Kiøghe thenn sønndag nest epter sancthj Bertholomej dag nu nest komindis¹ mett erlige oc welbiurdige jomfru Margrette Vgerupp². Saa er minn wenlige bønn thiill edirr, att y wiille haffue den wmage oc møde meg wdj Kiøghe om fredaginn thillfornn oc følle meg om løffuirdagin wdtt modtt minn brudtt och sidin giørre edir glade mett meg oc mett flerre goude wenniirr, som meg forhobbiis paa samme thiidtt forrsammlindis wordiirr. Thett forskiilliir jeg giernne y lige oc andre maade, huor y meg thiillsiigiindes wordiirr. Her mett edirr gudtt befalliindis, giørrendis giernne, hues edirr lefft³ er. Skreffuedt aff Thersløse thenn sønndag nest før sanncthe Hannssee dag midszommir anno Christi mdlxj.

Eriick Bøllerr.

Udskrift: Erlig oc welbiurdige manndt Christiiffiirr Gøde tiill Gundisløff, kierr sønn oc syndirlige goude wenn, vennligin tilschreffuit⁴.

s. 3

Färlöfholm 22. juni 1561.
Erik, Arild og Jørgen Urup til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til deres Søster Margretes Bryllup.

Venligh, kierligh hilsen nu oc a[ltid forsent] med vor herre. Kiere Cristoffer, syn[derlig gode wenn], nest en s. 4venligh tacksigelse for al[t ere oc go]th giffue wy ether venligen till kende, ath erligh oc welbyrdigh mandt Erick Bølge till Tersløsse acther vdi the helgetrefoldighedzs naffn ath giøre sith bryllupe meth vore kiere søster, jomfru Margrette Wggeruppe vdi Kiøgge then søndag nest effter sancti Bartholomej dagh først kommendis. Thi ere vor wenligen bøn till ether, atti wille vell giøre oc haffue then vmage oc møde oss vdi Kiøbenhaffn then fredagh tillforne oc om løffuerdagen giøre vore kier søster then ere oc følge oss till Kiøgge och ther giørindis ether glade med oss oc flere vore gode wanner, som oss forhobbis, ther paa samme tid forsammeli[n]dis vorder. Ther forskille vy altid giernne vdi slige maade oc andre, om y oss till sigendis worder. Ther med ether gud befalendis. Ex Feritzsluffholom then søndagh for sancti Hans dagh midsommer aar etc. 1561.

Erich
Arildt Vggerup.
Jørgenn

Udskrift: Erlig och welbyurdig mandt Christoffer Giøde till Gundersluff, synn synderlige gode wenn, wenligenn tilschriffuit¹.

s. 4

Vinstrup 31. Januar 1563.
Bjørn Andersøn til Kristoffer Gøje.
Han sender efter Begæring en Stævning og en Dom.

Venniig, kierliig helszen nu och altiid forszennndt med wor herre. Kiere Christopher Giøde, synderliig gode wen, haffuer ieg tiig for megin ære oc gode gantz høgliigen at betacke, huis at forskyldte ieg altid wil findes

willig. Kiere Christopher, sender jeg tiig effther thin begering then steffning, thu scriffuer om, sambledes thiin dom med s. sher indelugt, bedindes gierne, at thu ickj fortæncker mig, for ieg screff thiig til om domen, fortj ieg hagde formeent, at szamme dom hagde werid szaa endeliig, at mand skulle hafft fornøden at drage nogen artickle aff domen och y steffningen¹. Kiere Christopher, wttj alle the maade ieg kand nogid gjøre, thu kandt haffue ære och thienste aff, skaltu haffue at raade och biude offuer mig szom offuer thin gode hulde wen, thu inthet twill paa. Oc wil ieg her med haffue tiig med thin kiere hørstrue gwd almegtigste euindeliighen befalid. Aff Winstrup 1563 vltimo die januarij.

Biørnn Anderszen
egnne handtt.

Kiere Christopher, wiltu haffue steffningen anderledis, szaa la[dt] scriffuen oc szendt migen, szaa wil ieg besegled.

Udskrift: Erliig oc welbyrdug mandt Christopher Giøde thiill Gundersløffholm, min kiere nabo oc synderlig gode wen, gandske wenlighen tilskreffuitt.

s. 5

Bistrup 3. Maj 1563.

Erik Podebusk til Kristoffer Gøje.

Da han skal følge Kongen paa et Tog til Sverige, beder han Kristoffer om at maatte faa hans Harnisk; Kristoffers Ringkrave er færdig, men han ved ikke, hvor han skal sende den hen; han spørger om nye Tidender.

Wenlig, kierlig helszen nw och althidt forsendt mett wor herre. Kiere Chrestoffer, nedszyskindtbarn och besynderlige s. 6 gode wenn, betacker jeg deg ganske ganske (!) gierne for allt ere och gode, som thu meg althidtt giordt och beuist haffuer, for huilchitt thu skall alle myne dage befinde meg ganske goduillige och rede till thett att wille forskyldte, wdj alle the maade jeg deg till wilge och gode kan were, som jeg deg thes well plictug er och alle thider gierne gjøre wiill. Kiere Chrestoffer, giffuer jeg kierligen tilkiende, thett jeg fick kon. mattz. myn aller naadiste herris breff nu y fredagh szist forleden¹, lydendis, thett hans kon. mattz. agther att gjøre ett togh indtt wdj Suerigh, och jeg therfor skall rette meg epher att følge hans naade ther jndtt. Kiere Chrestoffer, saa er therfor myn ganske wenligen bønn till deg, thett thu will well gjøre och bestille thett mett thitt folck paa Affuensberrig, thett jeg kunde faa thitt harensk mett thett allerførste. Om thu will haffue mitt harensk, tha will jeg gierne wnde theg thett. Och ther som thu icke kommer szelff saa snart hiem, att jeg tha motte become thitt mett thett aller første, ther mueligtt er, thii jeg agther meg wdj the hellige thre foldighetts naffn att drage her aff mett myne heste och harenske nu y dag xiiij dage, gud almectigste hielpe well och wnde osz en god lycke paa wor siide och seyerwinding offuer alle wore finder och wuenner. Och sige the herre, thett wy skall were wdj Kiøbinghaffuen pintzaffthen², och fordij kan jeg icke lenger tøffue hiemme. Kiere Chrestoffer, maa thu wiide, att thin ringkraffue er ferdug, thii wilde jeg gierne, att thu wilde byde meg till, huadtt jeg skulde gjøre aff then, om jeg skulde tage hannom offuer mett megh, om jeg finder theg y Siellen, eller om s. 7 jeg skal sende then till Affuensberrig, att han icke skulde bliffue forderffuitt, førre thu fick then, thij thett war stor skade. Kiere Chrestoffer, beder jeg deg giernne, thett thu will schriffue meg till, om thu haffuer hørtt nogen thiende om wore skiib, och om ther er saunitt¹ nogen aff the tyske rytter eller knecthe, och huad thiender der er om Suerrigh. Kiere Chrestoffer, saa will jeg icke nu widere bemøde deg mett dene myn ringe schriffuilsze, men wdj alle the maade thu wedtt meg att bruge, ther thu kan haffue tieniste och gott aff, tha raadtt och bydtt althidtt offuer meg som offuer then, thu aldelis ingen thuill paa haffuer, thett kiende gudtt almectigste, huilchen jeg will nu och althidtt haffue deg befalendis. Giør well och haff den wmage och sig Birgette mange thuszen gode natter paa myne wegne, och lader myn moder² sige eder bode mange thuszen gode natter. Schriffuitt paa Bestrup den 3. dagh maij anno dominij 1563.

Erick Podbusk.
egen handt.

Udskrift: Erlig och welbyrdug mandt Chrestoffer Gøye till Affuensbierig, mitt kiere nedtsyskindttbarn och besynderlige gode wen, ganske wenlighen tillschreffuen.

s. 7

Avnsbjerg 15. April 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Angaaende en Retstrætte med Fru Karen Krabbe; han har faaet Befaling til at møde i Aarhus den 23. April; siden vil han snarest mulig begive sig til hende; han har bevilget Kongen Fetalje; om Indkøbet af nogle Bøsser; han sender to Karle; der skal brændes nogle Sten til en Kirke; Drengen, der skal bringe Brevet, har han taget i sin Tjeneste; om Kvægbestanden paa Avnsbjerg.

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adt fruu Karrenn Nyels Scheels³ hauffde hynnes rydemennndt her paa marckennec s. 8thenn taarsdag nest effter paaske dag¹, doch rette dyher jnthet wdt, menn thet bleff, som thet warr tyll fornn². Och hauffde jeg saa strax thenn loordag ther nest effter achtet meg affstedt tyll Seylandt, saa fyck jeg konglyg magyestadtz schryffwelsse, som Otte Brade och meg war tyll schryeffwytt, om nougenn handell, som wy schuulle wdrette paa hans konglyg magyestadtz wengne, och bleff nu konglyg magyestadtz breff lest her paa lantztyng y dag aate dage, adt saamangge som kyenndes thennom fry och frelsse, adt dy schall mode y Aars nu paa sonndag aate dage forst kommenndes³, saa tor jeg jcke andyt enn mode ther effter, dy jeg holder mynn rostnyng herr y landytt for alle haannde aarsag schyuldtt. Och ner thet er ouffwer staenn, thaa wyll jeg nest gudtt hyelp medt thette alder forste komme hyem, dy tydenn hunn er meg mogyt lang, for jeg er saa jenne hyemme, och hauffde thenne aarsag jcke werrytt, thaa schuulle jeg lengge sydenn hauffwet werrytt hyemme. Och kann jeg jcke fuull schryffwe theg tyll, saa jlle som Hanns och Anders hauffwer handlet thennom ymodt oss y wor fraa werelsse. Och schall all adelenn her y landytt hyelppe konglyg magyestadtz medtt fytalle, som er flesck, smor och kyodtt⁴, saa hauffwer jeg bewyllygett xxx syder flesck, j td. smor och ij td. kyodtt. Kyerre Byrrytte, schryeff jeg Geertt

Schyuuermannndt⁵ tyll om to bøsser, som Jorrenn Maarsswynn hauffde bestyllett meg y Flensborre, adt hann wylle betale thennom och taage thennom medt s. 9seg tyll Rosschyuldt marckyt, adt thuu wylle lade forhorre om [hann] hauffde thennom, adt jeg thaa kunde faa thennom. Och sennder jeg tho wngge karll tyedt tyll gaardenn, som Chrystenn Anderssenn hauffwer flyedt meg, och hauffwer hann saudt meg goedt for, adt hann wyll staa meg for dyrres arbedtt, och schall dy ykunn bode hauffwe sex schyllyng om dagenn. Ther som thuu wylt hauffwe nouget gyortt paa schorsteenn heller andet, thaa kant thuu begyunnde adt lade thennom arbedt, och laedt hauffwe tyll syunn medt thennom, adt dy tager dyrres arbedtt warre. Och thuu wylle hauffwe budtt wdtt tyll Nestwydt, adt dy steenn motte blyffwe brenntt, ther schuulle tyll kyrckenn¹, saa jeg kunde faa thennom medt thet forste. Och thenn dreng, ther ber theg thette breff, hauffwer jeg taget y tyennst, adt hann ther for blyffwer paa gaardenn, tyll jeg kommer hyem. Kyerre Byrrytte, weedtt jeg jnthet nyuuet adt schryffwe theg tyll. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudtt beffallenndes, hann wnndde oss adt fynndes hyelbredt och gladtt. Schryeffwytt paa Antzberg løørdagenn nest for myserycordyaa sønndag aar mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, laedt thennom se well tyll myne heste och hundde etc.

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adt wort kwyg er well tyll passe, och hauffwe wy xxj kall, xlviij lam, xvij kydt, och er ther døedt mangge aff kyddenn.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle kommenndes thette breff wdy egenn haandtt².

s. 10

Avnsbjerg 18. April 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han sender Fisk; om noget Drejl, der skal væves, og om noget Hør; han sender Garn, Lærred og nogle Staalstænger.

Kyerre Byrrytte, sennder jeg theg nu medt Jep Traanne jm hwylyng, tor torsck eenn sneess, rocker to sneess, flonnder x hundryt. Och mottuu wyde, adt thenn weff er jnthett weffwytt, som schulle weffwys y Wyborre, och syer hunn, adt hunn jcke kann weffwe drell. Och thenn hor, som wede v jpth. ix marc paa Gunderslo, och medt thenne bysmer weedt thet vj pth. iiij marck, och war ther vij schypper horfroo y thenn td. medt thenne schyp. Och sennder jeg theg nougenn gyornn¹, som kam fraa Wyborre, som er xj stucker och weer viij marck. Och sennder jeg theg ocsaa liij allenn horgarnns lerrytt, och gaff jeg vij hwyde for hwer allenn. Och wyll jeg nest gudt hyelp nu medt thett forste komme hyemm. Saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffallenndes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hyelbrett och gladt. Schryeffwytt paa Antzberg tysdagenn nest effter sonndagenn myserycordyaa datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Item och sennder jeg theg oc saa iiij staall stengger, thenn ene er tagenn yt stucke aff.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle kommenndes thette breff wdy egenn haandtt².

s. 11

Gunderslevholm 2. Maj 1564.

Birgitte Bølle til Birgitte Gøje.

Om Kristoffers Sygdom; Kristoffer takker for de tilsendte Lægemedler; Jørgen Marsvin er kommen i Besøg; Helvig er vred paa ham.

Mynn allerkiierste søster, tacker ieg thiig szaa ganndske gierne, for thw forst szaa well¹ med mig ygaard, och for alt huldhed och gott, szom thw mig stesze och och(!) altiit giort och beuist haffuer, huilckiit ieg alle mynne dage aff alt myn ringe mact will fynndes ganndske godwiligenn till at forskiille och fortenne hus thiig ygenn med alt, huis gott y mynn ringe mact er, och ieg wed at giøre, ther thw kannd haffue erre, thennst och gott aff och werre thennt med, szom ieg thiig, mynn kiere szøster, well thiist plichtiig er, och thw aldry skaldt haffue thuill opo, mer enn ieg hagde liigit wnder hiertit med thiig, szaa sanct hielpe mig gud. Mynn allerkieriste søster, kannd ieg aldry fuld klaage thiig, szaa haart siugenn haffuer holddit thinn broder ydag, och thog hund hannom y mariis mellem klackenn thriød og fiire med kuld, och slap hund hannom, thenn thiid klackenn waar siiyff, med kuld och thog hanom med hede och holler honom ennw rettliigen haartt. Mynn allerkiierste søster, laader Christoffer tackee thiig szaa ganndske giernne for thinn ackouit och kanille wannd och pollffuer, thw szenndee honom, och befrøchter hannd sziiig, at hannd skaldt icke komme thiig til ors, menn thw erst hiemme, menn bliiffuer thett nagiit beder med hannom, thaa wiill hannd wiist nest guds hielp komme till Kiøbenhaffnn enn ganngs yngenn sønndag². Gud almegtiiste thaa wnde mig thenn glede, at hannd matte sznart oc wel foruinde thett. Mynn allerkiierste søster, beder ieg thiig giernne, atthw wille byude mig s. 12till, om thw haffue fott nagenn bud fraa Herloff¹. Mynn allerkiierste søster, wil ieg nw icke wiidry bemøde thig med thenne mynn kartte schriiffuelsze eller forbyude mig ymod thiig, menn skald thw alle mynn dage fynnde mig for thinn hulle søster, ther thw icke skaldt haffue thuil opo, ther szaa hulleligen och giernne wiill giøre alt, huis thw kannd haffue gott aff och werre thennt med szom for mynn søster Kiisten², thett kiende gud almegtiiste, thenn ieg nw och til euig tiid wiill haffue thiig befallenndis. Och ønske Christoffer och Jorgenn Marszuin och ieg thiig och Kiistenn Wrne mange cm guode netter. Ex Gundersloff holm thenn ij may anno dominy 1564.

Biirithe Bølle.

Myn a. k. h. s.³, reth som ieg kom hym, saa kom Jøren Morsuyn, och kand du alldry tro, saa ured han syger Helleuyg⁴ er paa ham, och lader han gerne bed deg, du uyllth hau ham uforteng, for han eck komer tyll deg, dy han skall jnor⁵ uer i Køun hafn, hans forlof er jck lenge, och d[r]aur hand iaten tyll Brentued.

Udskrift: Erliig, welbyurdiig frw, frw Biirithe Herloff Trolliis tiill Herloffholm, mynn kiere søster, ganndske welwiligenn thiillschriiffuit. 1564⁶.

s. 13

Gunderslevholm 1. Juni 1564.

Birgitte Bølle til Birgitte Gøje.

Hun takker for en Gave og beder hende snart komme til Gunderslevholm; Budet er endnu ikke kommet fra København, men ventes idag; Hertug Adolf er kommet til Sorø.

Mynn allerkiierste søster, kannd iegh diig aldriig nocksom fuld tacke for allt huldhedt och gott och nu y sønnderlighedt for thynn guode schriiffuelsze och nye thiennde, och for dw forst saa well medt thynn broder och migh, nu wy ware hoess diig, huilckiitt dw alle mynne dage skaltt finde miig for thynn hulle søster aff ald min riinne mact ganndske guodwilliig tiill atth giøre allt, huess iegh wiidt atth giøre, der. thw kanndt haffue gott aff och were thienntt medt, som iegh bekiender, mynn kiere søster, att were diigh diis plichtiig, och dw aldriig skaltt haffue thuiffuell paa, saa lennge iegh leffuer, mere ennd iegh haffde liiggiitt wnder hierttiitt med diigh, saa sanndtt hielpe mig gudt. Myn allerkiierste søster, betacker ieg diig och saa gannske giernne for thynne rwe forhandt¹, thw szennde migh och gafft migh, och kanndt ieg aldriig fuldschriiffwe diigh thiill, saa retteliig kiertt som thy ere mig kommenn, och saa rett well som mig behager thennom. Gudt almectigste belønne diig thett medt allt anndiitt huldhedt och gott, som thw migh saa manngfolligenn bewiiser, huilckitt iegh well maa bekiende icke atth wiide att forskylle hoess diigh wdy nogenn maade. Mynn allerkiierste søster, ere baade Christoffers och mynn gannske wennliige bønn tiill diigh, att thw wiille well giøre och haffue thenn wmage och komme tiill oss enn ganng ynnden sønndag, ennthenn y s. 14morgenn eller paa løffuerdagh, huilckenn dagh thiig sielff er beleyligist, da skalthw were oss retteliig well kommenn, som thiig bør atth were, och giøre oss enn stor thiennist och welgiernning dermed. Och wiille wy enn anddenn thiidt giernne komme tæssuer¹ tiill diig ygienn, dersom du kanndt haffue gott deraff. Mynn allerkiierste søster, wiill iegh nu icke wiider opholde diigh medt thenne mynn rinne scnriiffuelse eller forbiude migh emodt thiigh, menn skalthw alle mynne dage finde migh, som thiig bør atth finde thynn hulle søster, ther dw icke skaltt haffue thuiffuell paa, der jo guoduilligenn och giernne althiit wiill giøre alt, huess ieg wiidt att giøre, der dw kanndt haffue gott aff och were thienntt medt, thett kiende gudt almectigste, thenn iegh nu oc altiit wiill haffue diigh befallindis. Och ønnsker Christoffer och iegh diigh och thynne jomfruer och herremendt mannge thwsindt guode netter. Ex Gundersloff holm torsdagenn effter trinitatis sønndag anno dominj 1564.

Beritte Bølle.

Myn a. k. h. søster², kom nu uysth, som ieg tror deg tyll, tyll dyn bror och meg, dy du kanth jcke tro, saa

fasth meg lenges efter deg. Och er uorth bod jcke endnu komen fra Køun hafn, men uente uy ded jdag. Ded første ded komer, saa uyll yeg sckryu deg tyll. Gud gyu, hand haur gode tyner, ath ded brølløp uar opseth, ath Chrestof uar hyme mag(!) lenger. Och kere søster, gyur jeg deg gansck uenlygen tyll kend, ath hersyng Ollof³ kom aaur jgaar och dro tyll Sor jates, och uar Eskell Gøye met hans naa. Myn a. k. h. s., sender s. 15ieg deg nu den tyr, ieg laaued deg, gud gyue deg behaued den, da uar ded meg reth kerth och deg reth gerne onth.

Udskrift: Erliig och welbiurdiigh frue, frue Beriitte Herluff Trollis thiill Herluffshollm, mynn kiere søster, ganndske welwiilliigenn thiilschreffuitt¹.

s. 15

Laholm 27. Juni 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Lejren; om Indkøb af Salt og om et Laan; om Indkøb af Fisk o. desl.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy kom hydt tyll byuugenn² y sonndag adt aufftenn, och fortøffwe wy her ennu eenn dag fem heller sex, och er thenn andenn haab jcke ennu komenn tyll oss, som schuulle følle oss, som er thenn Seylandt och Fyuns och Josyas fann Kwalenns faanne, doch er dy forwennttendes y thenne wge. Och hauffwer Danyel Rantzouu slagyt hans leer to myell herr fraa byuugenn medt hans regymennt, och errett ykunn ther fraa och tyll thenn swennske grense ij myell. Och hauffwer wy ennu jnggenn sonnderlyg kundschaff kundt faet fraa fynnderenn, anndet enn her forsamles stunnem een loess haab wydt grenssenn, saa drauu dy strax op ygenn. Och weedt jeg jcke ennu tyll wysse, ner wy rocker affstedt, doch troer jeg jcke, adt wy forby³ lenngge, thenn alsommechtygeste gudt hann wnnde oss eenn goedt lucksalyg rese och faa seer wynddynng ouffwer worres fyenner och wwenner, och forhabet meg nest gudt hyelp, adt thet schall gaa s. 16well tyll. Och hauffwe wy enu tyll dess hauffdt goedt wnderholdynng, och troster jeg jcke tyll, ner ad faa thet tyngest medt meg, som thuu hauffwer faet meg. Kyerre Byrrytte, hauffwer jeg schryeffwytt Matz tyll, adt ther som hann hauffwer soldt wort kornn, adt hann schuulle sennde theg penggenn, och hauffwer jeg ocsaa schryeffwytt hannom tyll, adt hann medt thet alder forste schall lade gyorre wor schuude ful rede, och ner thet salt er kyofft, thaa schall hann lade thenn lobe henn og henttet. Och ther som thuu kyoffwer xij lester, thaa schall hann beholle vj lester ther tyll gaarss behoff¹, och iij schall hann sendde tyll Gunderslo och iij tyll Antzberg, och kann saame schuude forret dyet. Och ther som thuu kyoffwer x lester, thaa schall hann beholde v och iij tyll Gunderslo och iij tyll Antzberg, och schallet werre store lester, thuu schallt kyoffw[e]. Och troer jcke andet, enn duu jo faar dy hundrytt daler aff Claus Daa, och ther som thuu kunde faa thennem paa renntte paa ytt aars tydt, thaa war thett best, thy salttet schall wy endelyg hauffwe, och schuulle thuu enn schylle theg wytt nougett aff guldets, om thuu kunde jcke anderstedt bekommet. Och hauffwer jeg schryeffwytt iij breffwe hyem tyll Antzberg, som jeg sennder theg, yt tyll Myckell Chrystennssenn och yt tyll Jesper och yt tyll Hans Schryffwer och yt tyll Sørrenn Matzssenn, adt thuu medt thet forste wylle fly drenggenn affstedt, dy jeg hauffwer schryeffwytt Hans tyll, adt hann schall tyll Aars ock kyoffwe meg, hwess tør fysck wy hauffwer behoff, och hauffwer jeg schryeffwytt hannom tyll, wor mogyt hann schall kyoffwe, och hauffwer jeg ocsaa schryeffwytt hannom tyll, wor thet schall gaa tyll medt worre oldenn swynn. Och kannth thuu sy Jorren Fønno, adt hann gyor hans beste, om hann s. 17kann fly oss nouget wylbradt, och adt hann schynnder¹ jnggenn stedt, wden ther som jeg hauffwer lodt och deel, och thu wylle sy fogdenn och lyle Jacop, adt dy seer tyll medt jegerdrenggenn, adt hann rochtter meg myne myonnder well. Och kant thuu nu betenck altyngest beder, enn jeg kann schryffwe theg tyll, dy thuu weest, wor myn lelygheedt begyffwer seg. Och beder jeg theg gyernne, ther som thu horrer nougenn, ther wylle y thenne egenn, adt thuu thaa wylle schryffwe meg tyll. Saa wyl jeg her medt hauffwe theg nu och altydt thenn alsommechtygeste gudt befallennedes, hann wnnde oss adt fynndes gladt och hylbredtt. Och gyor well och sy mynn soster oc Claus Daa och Hylborre² mangge gode netter paa myne wengne. Schryeffwytt y Lauuhalm tysdagenn nest effter sancty Hans dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, schalttuu ydermeer y fremtyden faa mynn schryffwelsse. Gudt beffale jeg theg, och hann werre hoess theg etc.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu [Byrrytte] Bølle kommenndes thette breff wdy egenn haandt³.

s. 17

Laholm 1. Juli 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Lejren; de Kæder og Guldsager, hun har villet sende ham med Frans Banner, har han ikke Behov; om Indkøb af Faar, Lam og Væddere; Pernille Oxe har sendt ham og Jesper Krafse Øl; Jørgen Brahe er syg.

Kyerre Byrrytte, gyffwer jeg theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy lygge ennu her y Lauuhalm, och achtte s. 18wy nest gudt hyelp adt drage her afif y morgenn och paa weenn ynn adt Swerryg, thenn allsommechtygeste gudtt hann wnnnde oss eenn goedt lucsalyg rese och wnnde oss seer wynndyng ouffwer worres fyennder och wwenner, och haabes meg nest gudts hyelp, adt altyngest schall blyffwe godtt. Och er wor faanne well forstercket, sydenn wy droge aff Kyoffwennhaunff, dy alle hoffsnyderenn, som laa y Schaanne, er kommenn wnderenn och thes lygest Jorrenn Rudtt, Eryck Pudbusck, Ole Mørssenn¹, och hauffwer Peer Gyuldennstyernn faet konglyg magyestadtz schryffwelse, adt hann schall antworde hans faanne fraa seg och schall ocsaa rucke wnderenn. Kyerre Byrrytte, beder jeg theg gyernne, adt ner thuu kunde horre, adt deg kunde steddes nougenn budt hydt, adt thuu thaa wylle schryffwe meg tyll, om wortt saltt er kyofft och wore mangge lest², och wor thet gaar hyemme tyll, och om thuu hauffwer soldt nouget aff wortt kornn. Och hauffwer jeg spurdt, adt thuu schuulle hauffwe antwordet Frans Banner nougenn kedder och guldt, som hann schulle antworde meg, saa hauffde thuu jnthet haffdt thet behoff, dy jeg wyll nest gudtt hyelp fry meg yt godt stundt medt thy peng, jeg hauffwer medt meg, och ther som meg fattys nouget, thaa schalttuu well faa mynn schryffwelse, och beder theg ther for gyernne, adt thuu wylt hauffwe budt tyll Frantz, dy hann er jcke ennu kommenn tyll oss, och lade hennnte thet ygenn och beholdet hoess theg syelffwer, dy jeg wylle jcke gyernne, adt hann schuulle forret hyedt, och hauffwer jeg ocsaa schryeffwytt Franntz tyll, adt hann wylt antworde Anne³ thet, adt hann kunde fly theg thet ygenn. Och senndder jeg theg nougenn schryffter, som lygger jnnndenn y thette breff, s. 19adt thuu wylt forwarre thennom rettelygenn well, saa dy blyffwer jcke henne. Kyerre Byrrytte, adt thuu ocsaa wylle schryffwe ouffwer tyll Julanndt¹, hwor mangge faar och lam och weer² dy schuulle kyoffwe oss tyll wortt slachttery tyll gaarss behoff, och wyll jeg oc saa schryffwe hannom tyll, adt hann schall rette seg effter dynn schryffwelse, och thes lygest paa Gunnsderslo, adt fogdenn kunde oc saa horre seg ther om faar och lam adt slachte, och kann Nyels Olssenn y Nyurup och Toor y Lunstorp och Nyels Olssenn y Schauustrup³ och Hans Laurssenn well fly oss eenn haab ther aff. Kyerre Byrrytte, schryeff Pernylle Oxe meg tyll fraa Kyoffwennhaunff, och schryffwer hann, adt thuu och Kystenn hauffde bedet hynne ommet, adt ther som hann kunde horre, adt Jesper⁴ heller meg fattys nouget, adt hann thaa wylle senndde oss thet, saa sendde hann oss nu hwer iij td. øll, och ther som thuu fynnder hynne, adt thuu wylt tacke hynne ther for, tyll hann kann faa beder betalyng, dy thet war rettelygenn well gyortt. Och mottuu wyde, gudt werre louffwytt, adt wy ennu tyll des hauffwer hauffdt goedt wnderholdyng bode tyll oss syelffwer och wore heste, och lyder oss alle well, gudt werre louffwytt, och hauffwer wy ennu tyll des faet altformogytt tyll oss syelffwer. Och beder jeg theg gyernne, adt thuu wylt lade thennom see meg well tyll myne hundde, och thuu wylt schryffwe meg tyll, ner theg kann steddes budtt, wor om altyngest er. Och mottuu wyde, adt dynn broder s. 20Jørrenn¹ er kommenn aff schyffwenn² och er paa Tostrup och er nouget ylde tyll passe, doch bederes thet medt hannom wdygenn. Kyerre Byrrytte, jeg weedtt nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, menn jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn allsommechtygeste gudtt befallenddes, hann wnnnde oss adt fynnddes snartt hyelbret och gladtt och werre hoess oss medt synn node och barmhertyghedt. Och sy mynn soster, Claus Daa och Hylbeborre mangge gode netter paa myne wengne och gyor mynn wndschyuldnyng for mynn soster, adt jeg jcke nu schryeff hynne tyll, dy jeg wyste jnthet sonnderlyg adt schryffwe, oc syg och dynn søster Kystenn mangge gode netter. Schryeffwytt y Lauholm tysdagenn nest for sancty Margrete dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, schall Oluff Morssens karll ouffwer tyll Julanndt, saa kann hann tage thyt budt ouffwer medt seg.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt³.

s. 20

Lejren ved Ulfsbäck 20. Juli 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Lejren; om Salg af Korn; Brevet, Frans Banner skulde fly ham, har han ikke faet.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt jeg fyck dynn schryffwelse wdy dag medt mynn søsters drenng, och som thuu schryffwer meg tyll, s. 21adttuu hauffwer werrytt nougett ylde tyll pass, saa kyennde gudt, adt thett gyor meg rettelygenn wnnndt, thenn allsommechtygeste gudtt hann werre dynn hyelpper och hyelpe theg well, och hannom schee louu och tack forret, adt thuu erst bleffwenn tyll pass ygenn. Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg och wennlygenn tyll kyennde, adt wy wdy tarsdag droo aff Lauuholm, och hauffwer wy slauet wort leer y Swerryg wydt eenn preste gaardt, som heder Wlsbeck¹, och er wy ennu alle well tyll passe, hwylcket gudtt werre louffwytt for, och hauffwer wy ennu tyll dess hauffdt goedt wnderholdyng, och forseer jeg meg nest gudtt hyelp, adt thett frem y beder² och blyffwer godtt. Och hauffwer wy ennu jnthet sonnderlyg fornomet tyll fynnderenn, andet enn ther lober eenn loess haab tyll och fraa, saa thet hauffwer jcke deertt³ paa seg. Och er thenn greffwe aff Swartzborryg och Jorren fann Holle op dragenn medt dyrres ryuuttter och knechtte och lygger oss paa tree myle ner, och ner dy kommer

tyll oss, thaa achtte wy nest gudt hyelp adt rucke beder ynn y landytt⁴, thenn alssommechtyggeste gudtt hann wnnde oss eenn goedt lucsalyg rese och wnnde oss seerwynndyng ouffwer worres fynnder och wwenner, och haabes meg nest gudtts hyelp, adt thet schall gaa well tyll, thy jeg hauffwer jnggenn twyffwell paett, adt gudt er jo hoess oss. Kyerre Byrrytte, som thuu oc saa schryffwer meg tyll, adt ther er ennu jnthet soldt aff wortt kornn, ther som mann kunne bekomme kyoffmendt ther tyll, thaa warrytt well godtt, och mandt kunde sellet lyge som thet gyelder anderstedtt, och adt dy seer well tyll, adt thy s. 22rorrett¹, saa thet lygger jcke och forderrys. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, menn jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudtt beffalenndes, hann wnnde meg adt fynnde theg hyelbredt och gladt och snartt. Och sy mynn soster och dynn søster Kystenn och Claus Daa och Hyelleborre mangge gode netter paa myne wengne. Schryeffwytt y lerytt wydt Wissbeck torsdagenn nest for sancty Mary Madelene dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, hwess ydermeer nyuet jeg kann forfaare, thaa schalltuu faa mynn schryffwelsse. Thenn ewyg herre gudt hann werre hoess theg och beware theg fraa alt wnndt.

Kyerre Byrrytte, som thuu schryffwer meg tyll, adt thuu schryefft meg yt breff tyll, som Frans Banner schuulle fly meg, saa hauffwer jeg jcke faet saamme breff². Gudt werre hoess theg.

Udskrift: Mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 22

Lejren ved Långaryd3. August 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger om Krigen og om Tilstanden i Lejren; han har købt noget Kvæg, som han vil sende hjem.

Kyerre Byrrytte, gyffwer jeg theg wennlygenn tyll kyennde, adt meg lyder well, thenn alssommechtyggeste gudt hann wnnde meg altydt thet saamme adt sporre tyll theg. Kyerre Byrrytte, gyffwendes theg och wennlygenn tyll kyennde, adt wy war rocht jnn y Swerryg x myell s. 23och war paa sex myell ner Eennkobyng¹, saa er her stoer noedt y lerytt for oll och broo, adt wy for thenn aarsag schyuldt motte røcke op moedt landtmercket ygenn, jnntyll wy kunne faa prowyannt ygenn, thy thenn menyng mandt hauffwer well drucket wann y aate dage och lenngger, och lygge wy nu paa sex myell ner Halmstedt². Och nu wdy fredags syest forganggenn daa droo Danyell Rantzouu medt hans regemenntt knechte och Hack³ och Morytz Pødbusck medt dyrres faaner, och thenn faanne, som laa wdy Lundt, som eenn er rytmaster ouffwer wydt naunnff Hennycke Turnauu, wdt aff leret fraa oss och schulle brenne eenn aff her Gusty Olssenns⁴ gaarde, som thy och gyorde, och heedt saamme gaardt Touutholm⁵, och wor ther slet ynthe folck paa saamme gaardt wdenn yt kwynnfolck. Och strax hoess saamme gaardt ther laa eenn broo ouffwer eenn aa⁶, then hauffwe dy swenske kast, och strax paa hynn syde broenn ther laa yt halff tusennt heste aff dy swenske och nouget foetfolck och hauffde knecket schouuenn omkrynggenn thennom. Saa fant Hack medt hans faanne yt wadstedt ouffwer saamme aa, saa thy kam ouffwer tyll thennom, forst medt eenn xx heste och sydenn nougenn fleer, saa thy kunne werre wydt yt halff hundryt heste, dy slo thennom y fluchttenn, och bleff ther slauenn ij c aff dy swenske, och myste wy jnggenn paa wor syde wdenn eenn sex heller aat lantzknachte, och bleff Holgger Brade schøtt ygemmell laarytt, doch blyffwer hannom nest gudt s. 24hyelp jnthet adt schade tyll lyffwytt. Doch war Danyell Rantzou medt nougenn aff hans befellhebber och nougenn hageschutter ouffwer aaenn hoess fynnderenn, for enn Hack kam ouffwer medt hans rutter. Och hauffwe wy ennu jnthet andet sonnderlycht fornømyt tyll fynnderenn. Och gycket saamme dag saare wløckelygenn tyll, som Maanns Krabbe schulle ryde ouffwer eenn aa, thaa bleff hann ther och eenn karll medt hannom, hwess syelle gudt werre nadyg och wnnde eenn salyg och gledelyg opstandelsse. Kyerre Byrrytte, wyll jeg ocsaa schryffwe theg tyll for nyuu tyenner, adt nu wdy løørdag thaa pluterett¹ nougenn aff dy tyuske aff wot egett folck nougenn aff worres danske wongne, saa ty tog peng, kledder, madt, oll, wynn, bro och hwadt dy kunde ouffwer komme, saa ther er somme, ther hauffwer fuuell lytt ygenn². Kyerre Byrrytte, hauffwer jeg kyoff nougett fee, som jeg medt thet forste wyll senndde theg hyem medt Jep Traanne, och hauffwer jeg faet housom³ godt kyoff paaet, ther som jeg hellers well kann faet hyem, och schall jeg schryffwe theg tyll medt Jep Traanne, wor mangge støcker thet er, och wyll jeg well troett, adt thet schall jcke langt werre fraa yt j c hundryt, bode store och smo, och er ther nougenn øxsenn yblant, som duer adt stalle, och er ther oc saa smucke kyor yblant. Ther som dy wylle leffwe y thenn eenn⁴ hoess oss, thaa warrytt scade adt slaa⁵ thennom, thy dy hauffwer her saare goedt gang, och troer jeg jcke andyt, enn dy jo schulle leffwe wydt Antzberg, saa kann thuu nu syelffwer gyorre aff s. 25thennom, hwadt theg luster, och senndde thennom, hwort duu wylt, heller och lade slaa thennom, thy thuu kant nu syelffwer tencke wortt gaunff her wdy. Och mottuu wyde, adt oss lyder alsammenn well, hwylcket thenn alssommechtyggeste gudtt werre louffwytt for, och schalltuu nu ydermeer faa mynn schryffwelsse medt Jep Traanne, saa wyll jeg her medt nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudtt beffalenndes, hann wnnde meg adt fynnde

theg snart hyelbredt och gladdt. Och lader Ole Morssenn och Peer Gyuldenstyernn syge theg mangge gode netter. Schryeffwytt y Swerryg y leryt wydt Langerodt kyrcke tarsdagenn nest effter sancty Oluff dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, thenn tydt thy wongne bleff blusterett, thaa myste jeg jnthet, och hauffwer ennu thenn wnderholdyng, saa jeg wyll fry meg yt godt stundt medt, hwylcket gudt werre louffwytt for. Oc sennder jeg theg yt breff, som jeg hauffwer schryeffwytt mynn soster tyll, adt thuu wylt fly hynne thett.

s. 25

Lejren ved Långaryd4. August 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om noget Kvæg, han har købt; hun skal sende ham forskellige Beklædningsgenstande.

Kere Birethe, schreff ieg tiig till ygaar med et aff Per Billis bod, och loffuede hannd meg, att hannd schulde fli tiig breffuit med thid første, och schreff ieg tiig tiill, hwes nii tidynder her er for hennder, wndertaginndes att di swennske trøffe ¹ thre hundrede wogne fraa wosz nu y løffuerdag syst forganggenn, och war same wogne lassit med øl, brød och haffuer, och desliigest schreff ieg s. 26tiig och tiill, att ieg haffuer køfft nogit fei, som ieg sennder tiig med Jep Tranne, och ieg wilde schriiffue tiig tiill, hwor møgit diid er, saa maattu wiide, att thid er haltridesinstiifue och siiw støcker bode wngt och gammilt, och staa thid meg wid xx ennckind daler, och maattu sielff raade der for, hwad heller du wilt laade slachte thid, heller du wilt lade thid leffue, hwilcket tiig siines, best wort gaffnn kannd were, och haffuer thid haftt saare god gang her y landdit, och er der for beffrøchtindes, att thid icke schal wil leffue der udi egenenn, heller och du wilt seele thid och køffue anndit udigenn, der maat du raade for, di ieg troer icke anndit, ennd du faaer jo iij daler for hwer aff di kær, der duer nogiitt. Och der som wy forbyer nogiit lenge her udi landdit, da wilde ieg gerne haffue thid graa groffue klede tiill meg, thid ieg wilde haffue tiill denn wynnter kiortell, och desliigest thid felraad ¹ foor och denn manttall katte ² och diid foor tiill minn brøstdug och thid foor tiill min bonnitt ³, doch tørst du intid sende meg thid, indenn du fanger wist att wide, att wy schal fortøffwe her lennge, doch wed ieg ennd nu inngen besched derom, menn diid aller første ieg kannd faa nogit att wide derom, och meg stedes nogenn bod tiill tiig, da wil ieg schriiffue [tiig] tiill, och desligest hwes nii tidinder her er for hennder. Saa wyll ieg nu och altiit haffue tiig gud almechiist beffalynnndes, hannd wnde wosz att fynndes snaart glad och hielbred. Schreffuet udi leirit y Sweriig wid Lanngerød kiercke fredagen nest effter sannte Oluffs dag anno mdlxiiij.

Christoffer Giiøe.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt ⁴.

s. 27

Laholm14. August 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om noget Kvæg, han har købt; han har modtaget hendes Brev og de Lægemedler, hun sendte; om Salg af Malt og Smør; de Penge, hun har faaet for Kornet, skal hun foreløbig beholde hos sig.

Kyerre Byrrytte, gyffwenndes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy er dragenn aff Swerryg ygenn, och kom ydag hydt tyll Lauholm, och hauffwe wy eenn ryngge tyngest rettet ther wdt, och wylle dy tyuske ryuutter och Jorrenn fann Hols regemennt jcke fortoffwe ther lengger, wdenn thy kunde hauffwe faet ander wnderholdyng. Och schryeff jeg theg nu stacket sydenn tyll medt Jep Traanne och sende nouget fee hyem, som jeg hauffde kyofft, och schryeff jeg, at thet schuulle werre lvij stocker ¹, saa kam der enddaa iij støcker tyll, sydenn jeg hauffde schryeffwytt breffwytt, saa thet schall nu werre lx støcker, och hauffwer jeg schryeffwytt theg tyll medt hannom, hwess nyuet her er for hennder. Och fyck jeg dynn schryffwelsse ij dage sydenn medt Oluff Morssens karll och mynn søsters schryffwelsse, och fyck jeg oc saa dynn schryffwelsse y aufftes medt Frans Banner, och fyck jeg thenn balsom oly och styck plaster ², duu sende meg. Kyerre Byrrytte, som thuu schryffwer meg tyll, addtu hauffwer soldt alt wortt malt paa Gunderslo, lestenn for xxxvj enckytt daler, wdenn tagenn iij lester, som thuu hauffde for soldt y Kyoge, lestenn for xxxj enckytt daler, saa kann thet well slyde seg effter thet kyoff, som nu er paa kornn. Och som thuu oc saa schryffwer meg tyll, adt Matz hauffwer schryeffwytt theg tyll, adt lestenn gyelder ykunn xxx daler tyll Lyuubeck, s. 28saa hauffwer Jesper och Eler Krausse saudt meg, adt thennom er schryeffwytt tyll, adt byuggytt schall werre mogytt tunt y Seylandt, ther som saa er, thaa troer jeg jcke andyt, enn thet jo y fremtydenn schall gyelde meer, mann ther som ther stoedt alle wengne godtt kornn, och thuu kunde faa saa mogytt for lestenn y Lalanndt, som thuu hauffwer faet for thet y Seylanndt, thaa troer jeg jcke andyt, enn menn motte sellet. Saa weedt jeg nu jnthet af lelyghedenn, saa kann thuu nu syelfwer ther for ramme wort gaunff ther wdy, hwylcket theg syunes best kann werre. Saa warryt oc saa godt, adt thuu kunde lade forfaarre wdy Julanndt, hwadt smorret gyelder ther, ther som thet jcke galt synn wertt ther, och mann kunde faa forret y Seylandt, som wy fyck y wyntter,

heller som ander sellet, adttuu thaa medt thet forste loest henttet dyet tyll landytt. Kyerre Byrrytte, som thuu oc saa schryffwer meg tyll, adt jeg schuulle schryffwe theg tyll, hwadt thuu schuulle gyorre aff somme aff dy peng, thuu hauffwer faet for thet kornn, saa errett best, adt thuu beholder thennom hoess theg, jnntyll thuu kant schryffwe meg tyll, wor mangge dy er, och wor mangge lester thuu hauffwer soldtt, och wor dynn menyng er, hwadt wy wylle gyorre aff thennom, saa wyll jeg schryffwe theg eenn beschedenn tyll ther om, dy jeg weedt jcke ennu, hwor mynn lelyghedt kann begyffwe seg. Kyerre Byrrytte, kann jeg jcke ennu tyll wysse schryffwe theg tyll, hwor wor lelyghedt wyll begyffwe seg, och thort thuu ther for ennu jngenn prowyant sennde meg och schalttuu well ydermer medt thet forste faa mynn schryffwelsse. Saa wyll jeg her medt nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudtt beffalenndes, hann beware theg fraa alt wnnth och gyffwe theg synn hellygantz nade och wnde oss adt fynndes snart hyelbredt och s. 29gladt. Schryeffwytt y Lauholm mandagen nest effter sancty Laurs dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adt oss lyder alssammenn well, hwylcket gudt werre louffwytt forr.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryffwytt ¹.

s. 29

*Båstad*17. August 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Lejren; hun skal sende ham forskellige Ting; hun skal bestille Fisk.

Kyerre Byrrytte, gyffwer jeg theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy dro ygaar aff Lauholm och hydt tyll eenn byuu, som heder Baadstedt ² och lygger fem myle fraa Helssynsborre, och achtte wy adt forby herr, tyll wy faar bescheedt fraa konglyg magyestadt, woreffter wy schuulle rette oss. Oc syges her, adt thenn greff aff Swartzborg hans ruter wyll hauffwe forloff och thes lygest Jorrenn fann Hols regemennt, och ther som dy drauer fraa oss, thaa hauffwe wy jcke rette mangge jgenn, och weedt ther for jcke ennu, hwor wor lelyghedt wyll begyffwe seg. Och ther som thuu kunne forfaarre nouget ther om, adt thuu thaa wylle schryffwe meg tyll, och thuu wylle sendde meg v allenn hwyedt sardug och aate lodt graat stypsylcke ³ medt thette budt, och hauffwer jeg faet hannem peng medt seg, och thuu wylle oc saa schryffwe meg tyll, hwadt tyennder ther er kommenn fraa worre schyeff, oc bestyll wor lax och berrefysck och tanthe ⁴ s. 30och syltd hoess Chrystenn Perssenn y Kyoffwennhaunff. Her medt wyll jeg hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalenndes, hann wnde meg adt fynnde theg snartt hyelbret och gladt. Schryeffwytt y Baastedt medt hast tarsdagenn nest effter dyur wor fruu dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt ¹.

s. 30

*Ränneslöf*22. August 1564.

Jesper Krafse til Birgitte Bølle.

Hun og Kirstine skal ikke komme til ham, før han faar at vide, hvor længe han skal blive liggende, hvor han nu er, eller hvor han skal drage hen; naar dette sker, skal han straks lade Kirstine det vide.

Myn aller kiereste søster, bethacke ieg deg ganske gierne ffor dyn hulle skryffuelse och ffor alt gott, som du meg altiit giortt och beuytst haffuer, huyckytt ieg alle myne dage godwylygen och giernne wyll alle myne dage godwylygen och gierne (!) fforskylle mett althett gott, y myn ryng mackt kand were. Aller kiereste søster, ffyck ieg dyn skryffuelse wdy dag, och du skryffuer, att Anne Oxse och Karenne Banner attker att drage her op, och du och Kiistene wylle ffølles her op ², aller kiereste søster, so wed ieg icke, hur lenge wy fforthøffue her, och huortt wy skulle hen. Ieg hobes, att wy komer mett gud hielp snartt kommer (!) anthen hiem eller och ffo ett sted att lyge, som wy fforthøffue nogen thyd, so wyll ieg strax skryffue Kiistenne thiill, att hun wylle kome thiill meg. Gud wed, att ieg hade hynde gierne hos meg, kunde lelygheden begyffue seg, dy her er en høs(!) wnderholynng po dyse landtzbyer, som wy nu lyger.

s. 31Aller kiereste søster, ieg wylle nu giernne skreffuett deg mer thiill, nu er thyden so kortt, dy dette bod kom so hastyge aff. Den korffeste gud wyll ieg nu och altiit haffue deg beffalyt mett althett deg kiertt er. Gud wnde meg att ffynde thett (!) glad och helbrede. Lader althett gode sielskaff, som nu er fforsamle her hos meg, syge deg mange m gode nether. Och gjør well och syg Claus Da mange gode nether po alles wore wegne, ner du komer y tall mett deg (!) ¹. Skreffuytt y Randersløff ² wed Lauholm mett hast thiissdagen nest ffor sante Batelmie dag 1564.

Jesper Krauffze.

Kiere Berete³ och aller kiereste søster, well jeg haffue deg och alle gode wenner gud alszommectige befallendes med møgen tacksyngelsze, och lader skryffueren syge teg m gode neter.

Hack Wlstand.

Udskrift: ⁴ Erlyg och welbiirdiig ffrro ffru Berette Kristoffer Giøes, myn aller kiereste søster, wenlygen thiilskreffwytt thiill egen hand ⁵.

s. 31

Båstad 22. August 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Hvis hun erfarer, at han skal blive liggende, hvor han er, endnu i nogen Tid, maa hun komme til ham; han skal lade to Karle møde hende i Helsingborg.

Kyerre Byrrytte, gyffwennendes theg wennlygenn tyll kyennde, adt jeg fyck dynn schryffwelsse ydag medt Jorrenn och thenn halle amme wynn⁶, som thuu sennde s. 32meg. Och som thuu schryffwer meg tyll, adt jeg schuulle schryffwe theg tyll, om jeg hauffde faett thet fytalle och oll, som thuu hauffwer senndt meg, saa mottuu wyde, adt jeg jcke ennu hauffwer faet thet. Och som thuu ocsaa schryffwer, adt Anne Oxe hauffwer schryeffwytt theg tyll, adt hunn hauffwer faet Frantzsses¹ schryffwelsse, adt ther som hunn kunde forfaarre, adt wy schulle lygge herr nougenn stundt, adt hunn thaa schuulle komme hyedt tyll hannom, och hunn nu hauffwer schryeffwytt theg tyll, om thuu wylle følles hyedt medt hynnder², och som thuu schryffwer, adt thuu beffrochtter theg, adt thet schall werre faarlycht adt drauu for dy mangge ryutter och knechtte, ther lygger paa weenn, sa torstuu jngenn frocht hauffwe for thennom. Och som thuu schryffwer meg tyll och erst begerrenndes, adt jeg wylle forløffwe theg, adttuu motte komme hyedt tyll meg, saa er jeg well tyll fredtz ther medt, ther som thuu kant forfaare, adt wy schuulle blyffwe her nougenn stundt. Och weedt wy jcke syelffwer ennu andyt, enn wy jo fortoffwer her eenn tydt lang, adt thuu ther for wylle komme medt thet forste, och wyll jeg lade to karlle mode theg i Helssyngborre, som schulle følle theg hyedt. Och sennde jeg Jesper mynn søsters³ breff, som hun hauffde schryeffwytt hannom tyll, och boedt hannom tyll, adt jeg ocsaa wylle hauffwe budt effter theg, adttuu schuulle komme tyll meg, om hann ocsaa wylle hauffwe budt tyll dynn søster, adt y kunde folles adt, saa schryeff hann meg tyll, adt hann wyste jcke, hwor lengge wy schulle forby her, och ther war heller jnggenn werelsse⁴, ther som hann laa, mann s. 33ther som hann fornam, adt wy schuulle fortoffwe nougen stundt her, thaa wylle hann schryffwe effter hynne, och thenn saamme werelsse hann kunde thaa hauffwe, thenn hauffwer hann oc saa nu, och mottu (!) hunn ther for well følles hyedt medt theg¹. Kyerre Byrrytte, wyll jeg paa thenne tydt jcke wyder schryffwer (!) theg tyll, dy meg haabes nu nest gudt hyelp, adttuu kommer snart tyll meg. Saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennendes; hann wnnde oss adt fynndes hylbredt och gladt. Och sy mynn soster Byrrytte og Børry Trolle² och dynn soster mangge gode netter paa myne wengne. Schryeffwyt y Baadstedt tysdagenn nest for sancty Bartolomey dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 33

Herrevad Kloster August—September 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Jep Trane skal ikke komme til ham, men følge med Saltet til Jylland.

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adttuu tort jnthet wydt adt sennde meg thet wlschyns tecke medt Jep Traanne, dy jeg beffrochtter meg, adt wy drauu op, saa kann hann jnthet komme effter meg, saa mottuu beholde hannom hoess theg och lade hannom folle wort salt tyll Julanndt oc se, wor thet gaar ther tyll, adtt hann kann sy theg bescheedtt ther om. Saa wyll jeg her medt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennendes. Hann wnnde oss adt fynndes snart hylbredt och gladt. s. 34Schryeffwytt medt hast wdy Herrytzwadtt closter søndagen¹ datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Gyor well och sy dyne søster mangge gode netter paa myne wengne. Lader Jorrenn² sy eder mangge gode netter.

Glem jcke thenn makreell, om thuu kant faenn fall, ner thu drager tyll Kyoffwennhaunff.

Udskrift: Tyll mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle kommendes thette breff wdy egenn hanndt³.

Rinkaby15. September 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Krigsskuepladsen; hun skal udrette forskellige Ærender; om nogle Hunde.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy lygger her hart wydt Oess⁴ wdy eenn byug wydt naunff Rynnckebuyu⁵, och achtter wy nest gudts hyelp strax effter sonndag nu forst kommendes adt rucke op adt Swerryg, thenn alsommechtygeste gudtt hann wnnde oss eenn goedt lucsalyg rese och wnnde oss seerwynndyng ouffwer worres fyennder och wwenner, som jeg jnggenn twyffwell hauffwer paa, adtt hann jo wyst wyll gyorre, dy jeg kann jcke fuull schryffwe theg tyll thenn wnckelyg mordt, hann gyorde wdy Rundebuyu, nu hann forøffryt thet, thy ther blyeff jcke spartt hwerckenn kwynnder heller bornn, saa thy wdy mangge made handdelet s. 35thennom saare wchrystelygenn, hwylcket gudt wyll jcke hauffwe wstraffytt¹. Kyerre Byrrytte, tort thuu nu jntheit wydt adt sennde Jep Traanne tyll meg, som jeg syest schryeff theg tyll fraa Herreswadt closter, mann thuu mott lade hannom drage ouffwer tyll Julanndt och forfaare, hwor ther gaar tyll, och adttuu jcke glemmer adt fly thet salt ther ouffwer medt thett forste, och adttuu kunde faa wortt smor tyll theg, adt thet kunde blyffwe soldt medt thet forste, thet stundt thet gyelder nouget. Och ner thuu faar soldt thet, och thuu kant forfaare, adt wy blyffwe her nougenn stundt, adt thuu thaa wylle sennde meg yt hundrytt daaler y klyppynng², ner theg steddes budt tyll meg. Och ner theg steddes budt hyedt, adttuu thaa wylt schryffwe meg tyll, hwor theg lyder, och hwor thet gaar hyemme tyll om altyngest. Och sennder jeg theg ytt breff, som jeg hauffwer schryeffwytt Hans Schryffwer tyll paa Antzberg, adt hann jntheit schall lade terske, for hann ydermeer faar wor schryeffwelsse, och om alle haannde andet tyngest, och attuu ocsaa wylle schryffwe hannom tyll, hwess hann schuulle rette seg effter, som thuu kunde tencke wortt gaunff kunde werre. Och ner thuu lader wor wynn hentte hyem, ther lygger y Kyoffwennhaunff, adt thuu lader thaa werre yt wyst budt ther hoess, saa thy forplumen³ jcke for oss. Och ther som thu hauffwer faet thet breff om dy øxen, adttuu thaa wylle sennde megget, thaa wyll jeg gyorre mytt beste, om jeg kann bekomme nougenn. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jntheit andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalenndes, hann wnnde oss s. 36snartt adt fynndes hylbredt och gladt och bewarre oss fraa alle worre wwenner, hwylcket jeg jnggenn twyffwell hauffwer paa, adt hann jo wyst wyll gyorre. Schryeffwytt y Rynckebuyu fredagenn nest effter hylly kors dag datum mdlxiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, beder jeg theg gyerne, adttuu wylt sennde to aff dy myondes hwalppe, ther er paa gaardenn, tyll Orebyuu och schryffwe schryeffwer drenggenn tyll, adt hann wyll se meg tyll thennom, saa thy blyffwer ret well fodt, och schall hann jntheit wenne thennom andet enn tyll mang¹, och wyll jeg gyffwe hannom nouget therfor. Och eenn schalttuu sennde tyll Nyels Olssenn y Nyurup och schryffwe hannom tyll, adt hann wyll se meg well tyllenn, och schall hann jntheit wennenn tyll andett enn mang. Och tree schall ther blyffwe paa gaardenn aff dy smuckeste Och be Chrystenn Kock, adt hann wyll se meg tyll thennom och gyffwe thennom nock adt edde och jntheit andet enn mang, jeg wyll gyffwe hannom yt hose kledde for hans wmag. Och laedt jeger drenggenn see meg well tyll dy ander hunnde, och laedt hannom gyffwe stoffweren drauu² yblant.

Udskrift: Mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt³.

Antvorskov20. September 1564.

Frederik II til Birgitte Bølle.

Fru Birgete Bylle, Christoffer Gyøes høstru fick breff att skulle thage til sig junfru Karine Guldenstiernn, Otte s. 37Guldenstierns datter¹, och hinde hos sig beholde, til hun fanger wiidere beskeed fran ko. matt. Dattum Anduordskouff closther thend 20. dag septembris aar etc. 1564².

Rinkaby24. September 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han har ikke faaet det Sengetøj, hun sendte, men derimod Fetaljen fra Malmø; de skal rykke op imorgen; Toget vil vistnok ikke vare længe.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyende, adt jeg fyck dynn schryffwelsse y onsdag, och s. 38som thuu schryffwer meg tyll, adt thuu sennder meg myt sengkledde medt eenn aff mynn herres eennspengger, saa mottuu wyde, adt jeg jcke ennu hauffwer faet thet, och hauffwer jeg faet myt tyngest fraa Malmø, saa jeg hauffwer fytalle nock, ther som jeg kann faet medt meg. Och achtter wy nest gudts

hyelp adt røcke op y morgenn, thenn alssommechtygeste gudtt hann wnnde oss eenn goedt lucsalyg rese och wnnde oss seer wyndyng ouffwer worres fyennder och wwenner. Och seret wd tyll, adt wort tog jcke wyll ware lengge, och haabes ther for nest gudts hyelp, adt jeg snartt wyll komme theg tyll ords. Och som thuu schryffwer meg tyll, adt jeg schuulle schryffwe theg tyll, wor meg lyder, saa mottuu wyder adt meg lyder well, hwylicket gudtt werre louffwytt for, och haabes meg nest gudts hyelp, adt thett schall gaa well tyll, och schalttuu altydt faa mynn schryffwelsse, saa tyedt som meg steddes budt hyem, och beder theg gyernne, adt thuu och wyltt schryffwe meg tyll, ner theg steddes budt hyedt, och wor theg lyder. Och weedt jeg nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, mann jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudtt beffalendes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hylbredt och gladt, och hann beschutte och beschermme theg fraa allt wnntt. Schryeffwytt y Rynckebyuu sondagenn nest for sancty Myckels dag datum mdlxiij.

Crystoffer Gyøe.

Kyerre Byrrytte, wdy hwess made thuu kant tencke wort gaunff kann werre, adt thuu wylle thaa schryffwe foderenn ¹ tyll, adt dy kunde rette thennom ther effter, och schalttuu nest gudts hyelp snartt faa mynn schryffwelsse jgenn. Gudt werre hoess theg.

s. 39 Laedt drenggenn se meg well tyll myne myonder och stoffwer, och maa hann yblant gyffwe stoffwerenn drauu, som jeg sagde theg syest.

Udskrift: Mynn hyertte kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 39

27. September 1564.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Han ønsker at komme hende til Ords; han har endnu ikke hørt noget fra Købmanden.

Mynn alder kiereste syster, iegh wiill nu lade all møgenn stor tacksziellsze bestaa, menn du finner migh alltiid wiilligh diigh wdj alld huldhed att ienne (!) etc. Kiere søster, iegh tacker diigh nu for din schrieffuellsze och for dett register, du nu sennde migh, iegh sender diigh ett wdjgenn, bedenndis gannske broderlige, att du wiillth giøre dermett, som iegh troer diigh tiill. Iegh formercker, att du wilt aff lanndit, daa maa du wiist tro, att dett schall fortryde migh, om iegh icke schulde kome diigh tiill ords, før iegh droge her aff lanndith ¹. Iegh hauer alds ingenn bud fanngit fra denn kiøbmand, siidenn ieg sennde diig denn sedell, menn dett waar icke før wdj manddags ², att hannd først wiillde giue siigh paa reiszenn hiid, som breuett bemelder, tij kann hand enndnu icke were her wdj lanndit, tij jeg wed icke, huaad wei hannd draager, tij jegh enndnu wiist wennter hanum, menn jeg ingenn bud hauer fanngit fraa hanum, och wiill och enn tiid langg bie derepther, tiill iegh fannger bud. Der som s. 40 du, min kiere søster, wiillth sch[r]eue noget, om tiidenn forlenngeste, att maannd icke kunnd fannges nogenn wiist bud derfraa, att mannd kunde fannges wiist besked att wiide, wiill iegh mett mit bud fell tiillbaage och frem, att dett skall were wist nock. Giør nu wdj allth, som du wiillde, att ieg skulde giøre. Iegh wiill nu icke wiier forbye migh mod diigh, menn altid dinn hulle wenn mett alld wilighed, och wiill nu och alltiid haue diigh gud allmectege beffallenndis, hannd wnnde migh altid att finnde diigh helbred och glaad. Datum mett hast denn 27. daag september aar etc. 1564.

O. M.

Iegh fick icke dinn skrieffuelsze før wdj daag. Mett hast, som paa kiennder, for ieg ferde dett bud strax aff wdjgenn.

Udskrift: Tiill mynn kere søster Berete Bølle wdj egenn hand ¹.

s. 40

Rinkaby 21. Oktober 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Krigsskuepladsen; han haaber at faa Forlov i Vinter; om Indkøb af Fisk; om Tærskningen af Kornet paa Avnsbjerg; om nogle Møllesten.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy kam hydt tyll Rynckebyuu y aufftes och dro y løørdag aff Swerryg, och war wy paa iij myell ner Kalmmer, och war some aff wort folck for Kalmer, och rette wy ther jnthet synnderlyg wdt, wdenn adt wy brennde ther wdy landytt ². Och hauffwer worre commesary s. 41 schryeffwytt konglyg magyestadtz tyll, om hwadt wyder bescheedt thy schuulle gyffwe oss, och forseer jeg meg, adt wy schuulle faa forlouu adt komme hyem y wyntter, och hwes thet jcke scheer, ner wy faa swar, hwor effter wy schulle rette oss, thaa schalttuu strax ydermeer faa mynn schryffwelsse, hwor thuu schaltt komme tyll meg. Och fyck jeg dynn schryffwelsse y aufftes, och som thuu schryffwer meg tyll, adt lax och berrefysck erre saare dyurtt, saa wyll jeg gyorre myth beste, om jeg kann bekomme nougenn lax

her y landyt. Och schryeff jeg syest hyem tyll Antzberg, adt dy schulle jcke terske, for enn dy fyck ydermeer mynn schryffwelsse, dy jeg hauffde acht och wylle hauffwe hauffdt eenn dreng hyem, ther kunde taget warre paa laaenn, saa hauffwer jeg nu jnggenn, adt jeg kann sennde hyem, adt thuu ther for wylt schryffwe hyem, adt dy begyunnder adt tercske, paa thet adt dy kann faa foer tyll feedt, och adt dy lader kaste hwer ate dage heller hwer xiiij dage, hwylcket theg syunnes best adt werre, och schall dy jnggenn lade terske wdenn ladekarllenn ¹, och schall dy heller jnthet andet tage warre enn thet saamme, paa thet wy kunde formercke, om wos scheer ret heller jcke, adt thuu ther for wylt schryffwe thennom tyll, adt dy lader jnggenn andenn terske och jcke heller lader terskemendenn tage andet warre enn thett saamme. Och wylle jeg jdermeer hauffwe schryeffwytt theg tyll och wylle oc saa hauffwe schryeffwytt hyem tyll Julandt, saa fyck jeg jcke adt wyde, adt thette budt schulle aff stedt, for enn een halff tyme for hann dro synn wee. Doch schalttuu medt thet forste faa wyder mynn schryffwelsse, wor om altyngest er, dy tydenn war meg nu saa kort, adt jeg jcke kunde komme tyll och schryffwe theg meer tyll. Jeg wyll nu s. 42 och altydt hauffwe theg thenn alsommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hylbredtt och gladt. Schryeffwytt y Ryunckeby lørødagenn nest effter sancty Lucas euangelysty dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, schryff meg tyll medt thette budt, hwor theg lyder, och hwor thet gaar hyemme tyll.

Kyerre Byrrytte, sent meg yt maall paa dy mollesteenn med thet budt, wor høøe och brede dy schulle werre, dy thet andet er blyeffwenn henn for meg.

Udskrift: Mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 42

Rinkaby 24. Oktober 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Tilstanden i Lejren er slet efter Tilbageroget fra Kalmar; der skal bestilles nogle Sadler.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy ennu lygger her y Rynckebyuu hartt wydt Oess, och hauffwe wy jcke ennu faet swar fraa konglyg magyestadtz, om wy faar forlouu adt komme hyem heller jcke, thet alder forste wy faa swar, thaa schalttuu strax faa mynn schryffwelsse medt myth egyt budt. Och kann jeg jcke fuuldt schryffwe theg tyll, hwylcket hart afftog wy hauffde, nu wy dro aff Swerryg, dy ther er blyeffwenn mere enn iijc heste dode och forderffwytt bode for dy tyuske ryutter och oss, och er ther tagyt mogyt fraa dy danske, dy ther er thenn, ther hauffwer myst meer enn iijc daler, och somme mynnder, och somme kledder och fytalle, och blyeff ther iij aff myne wonngne heste slet dode, och er dy ander y wnnde made, och hauffwer wy hauffdt meer noedt y dysse aate dage, wy dro nu aff Swerryg, enn wy hauffwer hauffdt s. 43 thenn hele sommer. Och troer jeg jcke, adt konglyg magyestadtz kann werre tyennt medt oss paa thenne tydt, for enn wy faar forlouu, adt wy kunde komme hyem och ruste oss paa thet nyuu, thy ther er thenn, ther hauffde v heste wnnder salenn, hann har jkunn eenn wfforderffwytt, och er ther mangge aff thet slauu. Kyerre Byrrytte, adttuu wylle sennde yt budt ouffwer tyll Nyuborre tyll thenn sadellmager och lade bestylle meg viij saler, sex tyll store heste och doch lempelyg, och ij tyll klypper, och jeg motte faa thennom medt thet forste, och hann wylle gyorre meg thennom paa fordeell, dy ander hann gyorde meg syest, dy dude jcke deertt ¹. Och hauffwer jeg beder (!) Eryck Hardenbyerre, adt hann wyll lade Anne ² drage tyll theg, nu hunn drager hyem, sa kant thuu fly hynne wongne ther fraa och tyll Korssoer ³. Kyerre Byrrytte, wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde meg snart adt fynnde theg hylbredt och gladt. Schryeffwytt y Rynnckebyuu tysdagenn nest effter sancty Sørrenns dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn aller kyerryste høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt ⁴.

s. 44

Sönderslöf 29. Oktober 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om den slette Opførsel, hans Svende viser; hun skal sende ham forskellige Beklædningsgenstande; til Fjenden høres der intet.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy lygger nu her y Schaanne, wdy eenn byuu, som heder Sondersloff, och lygger paa eenn myell nerr Wee ¹, och lygger och forby effter swar fraa konglyg magyestadtz, och thet alder forste wy faa swarr, thaa schalttuu ydermeer faa mynn schryffwelsse. Och kann jeg jcke fuull schryffwe theg tyll, saa ylle och wtrolygenn myt folck handeler thennom ymodt meg, och besonnderlyg somme aff myne swenne, och er thenn stalldreng lobenn fraa meg, ther rochte myne store heste, och stall to fyur byusser och eenn aff myne kaber och andet tyngest och tog medt seg, och

sydenn lob Wyllatz fraa meg, och nu hauffwer jeg wyest Tommes fraa meg, dyjeg kann jcke hauffwe hannom for hans schalchedt, och schuulle somme aff swennenn folie effter, ther som mynn lelyghed kunde begyffwe seg saa. Och mottuu wyde, adt dy hauffwer stollet myth sortte bonnyt fraa meg, som war wnderforytt medtt maar, adt thuu ther for wylle sennde meg eenn allenn sort floeell och nouget dwelck ², och om thuu hauffwer nougenn aff dy blege maar, som mynn brustdug bleff foret medt, adtuu och thaa wylt sende meg saa mangge, adt jeg kann lade foryt medt, och nougenn sortte frantz ³ tyll adt sette ommet, och ther som thuu jcke hauffwe saa mangge maar aff thet slauu, thaa wylt jeg well tage thenn foryt luu, jeg fyck aff Peer Gyuldenstyernn, och lade foryt medtt, och thuu s. 45wylle senndde meg thenn fylt, jeg reedtt y wyntter medt, och er ther yt hattebaenn ommen, lyle Jacop weedt well, hwylckenn thet er, och tort thuu jnggenn budt fordyss ene lade lobe hydt, wdenn teg kann steddes budt hydt, och hauffwer jeg ennu fytalle nock, saa thuu tortt jnggenn tyngest wydt adt sennde meg, for enn thuu faar ydermeer mynn schryffwelsse. Thet alder forste wy faa swar fraa konglyg magyestadtz, thaa schalttuu faa mynn schryffwelsse. Och mottuu wyde, adt thenn swenske er slet stille, saa mann horrer slett jnthet tyll hannom. Saa weedt jeg nu jnthet synnderlyg adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, mann jeg wylt nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss adt fyndes snartt hyelbredt och gladtt. Schryeffwytt y Syunderslo sondagenn nest effter sancty Symony et Judy dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Item adttuu jcke wylt glemme adt lade bestylle meg thy saler, jeg schryeff theg tyll om.

Udskrift: Mynn alder kyerryste høstruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt ¹.

s. 45

Österstad 12. November 1564.
Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger om Tilstanden i Lejren; naar der kommer Bud fra Kongen, skal hun straks faa Underretning; om Indkøb af Fisk; til Fjenden høres der intet; to Breve sendes, som hun skal besørge.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy lygger her paa tree myell ner Lundt s. 46medt worr faanne wdy twynnde byuuger, som heder Osterstedt och Westerstedt ¹, och doret alle wengne y kyobstedderne her y landyt ², saa wy jcke kunde drage ther ynnd, och mangge stedt paa lantzbyuggerne, doch doret jnthet, som wy lygger. Och er wnderholdynggenn saare ryngge her for somme aff oss och sonnderlyg tyll worre heste, doch hauffwer jeg, gudt hauffwe louu, ennu jngenn nøddt, hwerckenn tyll meg syelffwer heller myne heste, och tort thuu ther for jnthet sennde meg, for enn thuu faar ydermeer mynn schryffwelsse. Och thet forste wy faa nu swar fraa konglyg magyestadtz, thaa schalttuu strax faa mynn schryffwelsse, ther som jeg jcke syelffwer kann faa forlouu adt komme hyem, och troer jeg jcke andyt, enn wy jo wyst faar forlouu adt komme hyem. Kyerre Byrrytte, som thuu schryffwer meg tyll, adt berrefyskenn och lax er dyur y Kyoffwennhaunff, saa hauffwer jeg alle wengne hortt meg her om lax och thes lygest berrefysck och kann jnggenn stedt bekommenn, ther som wy hauffwerenn hart behoff, thaa fa wy adt kyoffwenn, allygewell then er dyuur. Erret lygewell jcke godt, thet thuu lader henttenn, thet stundt thet doer saa y byuugenn, och ther som wor egenn schuude er jcke effter syltdt, thaa schryeff meg tyll, thaa wylt jeg schryffwe Hans Hoick ³ tyll, adt hann schall kyoffwe oss nougenn tyll gode, hwor mangge theg syunnes, wy hauffwe behoff. Och mottuu wyde, adt mann horr nu slet jnthet tyll thenn swenske, dy hann er slett stille. Kyerre Byrrytte, kann jeg alder fuull schryffwe theg tyll, hwor fast meg lenges hyem, och hwor lang tydenn hunn er meg, effter s. 47dy mann kann jnthet tage seg her tyll, och haabes meg nest gudts hyelp, adt wy jo wyst faar louu, saa jeg achtter medt thet forste adt komme hyem. Saa weedt jeg nu jnthet synnderlychtt adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wylt nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde meg snartt adt fynnde theg hyelbredt och gladt. Schryeff y Osterstedt sonndagenn nest effter sancty Maarttens dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, laedt thennom se meg well tyll myne myonnder och stoffwer och och(!) thes lygest tyll dy myonndes hwalppe etc.

Kyerre Byrrytte, sennder jeg theg to breffwe, yt som jeg hauffwer schryeffwytt dynn broder Jorrenn tyll, och jngger yt ¹, adt ner deg steddes budt y thenn egenn ², adt thuu thaa wylle fly thennom saamme breffwe etc.

Udskrift: Mynn aller kyerryste hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt ³.

s. 47

Nykøbing 12. November 1564.
Jørgen Brahe til Kristoffer Gøje.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Han opfordrer ham til, hvis han skal opholde sig i Skaane om Vinteren, da at tage Ophold paa Tostrup eller i hvert Fald derfra at lade sig sende, hvad han har Behov.

Wennliig helsenn altiiddt forssenndt met wor herre. Kiere Chriistoffer, broder och sønnerliige gode wenn, tacker ieg tiig ganndske giernne for allt gott, som thu meg altid giortt och beuist haffuer, huilckit thu skaltt s. 48finnde meg gandtske goduilligen att forskylle, medtt huess gode wdj myn mackt kanndt werre. Kiere Christoffer, giiffuer ieg tiig wennligenn tilkennde, att ieg haffuer spurdt, att thu medtt thinne heste och folck skaltt bliffue liggiindes wdj Skaanne wdj winther, saa beder ieg tiig giernne, att thu wiiltt drage tiill myn gaardtt Tostrup¹ medt thinne folck och heste och ther wdj winther bliiffue liggindes och tage dett for gott, huad som gaardenn formaa, saa haffuer ieg och schreffuit myn fogiitt tiill, att handtt skall anname tiig indtt paa gaarden och forskaffe tiig tiill rede, huess som thu behøffuer tiill thin, thinne heste och folck wnnderholling. Och der som thu icke wilt drage tiill gaardenn och ther liigge, tha beder ieg tiig giernne, att thu wiiltt raade och biude offuer, huess som paa gaardenn ær, och sennde kon thit budt tiill fogden, tha haffuer ieg och da schreffuit hannom tiill, att handtt skall lade tiig faa och sende tiig, huess som thu behøffuer og haffuer budtt ephther. Kiere Chriistoffer, saa beder ieg tiig giernne, att thu nu wdj thette och wdj allt andet, huess som [thu] wedst, thett ieg kanndtt were tiig tiill² och gode vdj, wiiltt raade och biude offuer meg som offuer thinn egenn broder och thenn, ther thu ingen thuiffuell skaltt haffue paa. Kiere Chriistoffer, ieg wiill her medtt nu och altiiddt haffue tiig thenn aller megtiiste, euige gudtt befallit. Och lader Inger³ och thin søster Sittzelle⁴ siige tiig mange gode natther. Schreffuit paa Nykiøpinngth thenn 12. dag nouembris aar etc. mdlxiiij.

Jørgenn Brade.

s. 49Udskrift: Erliig och welbyrdig mandt Christoffer Gøye til Auintzbiereg, mynn broder och sønnerliige gode wenn, venligen tiill schreffuit.

s. 49

Vä23. November 1564.

Jesper Krafse til Birgitte Bølle.

Han har faaet hendes Skrivelse og har givet hendes Brev og Æske til Kristoffers Bud, der idag bragte ham et Brev; han vilde gerne, at hans Kone og Birgitte skulde komme hid, men det er en saare farlig Tid; han har skrevet Kristoffer til derom.

Myn ganske wenlig helszen altiiddt fforszentt met wor herre. Aller kiereste søster, ieg wyll lade alt thackszyelse besto, gud skall were mytt wynde, ieg wyll alle myne dage ffyndes ffor dyn hulle broder. Aller kiereste søster, bethacker ieg deg ganske gierne ffor dyn hulle och gode skryffuelse och ffor alt gott, som du meg y mange mode meg(!) giortt och beuyst haffuer, huyckytt ieg hullenligen och gierne wyll fforskylle y alle de mode, y myn mackt kand were. Aller kiereste søster, ffyck ieg dyn skryffuelse ygor, och hues du derhos mett¹, dytt breff och den eske. Y dag kom myn broders² breff thiill meg mett en aff hans suensne(!), huyckytt ieg haffuer foett hans bud same breff och eske, och der som myn broders suend icke hade komett, da skulle mytt bud wyst werytt aff sted ydag. Aller kiereste søster, gud wed, att der som legliigheden kunde begiiffue sig, da wed den alsomechtigeste gud, att ieg soett ganske gierne, atthu och myn kiere konne³ kunde komme hyd thiill landett, dog er her en sore ffarlyg thyd och mer, som ieg icke skryffue kand. Ieg haffuer skreffuett myn broder thiill, ner hannom s. 50synes gott att were, och du wyll drage thiill hannom, da ser ieg ganske gierne, att myn aller kiereste konne och du y wylle ffølles att, och ber der gierne om. Myn aller kiereste søster, jeg wed ynthett synderliige thynder att skryffue deg thiill, meg hobes mett gudtz hielp, thett kand blyffue gott. Den korffeste gud beffaler ieg deg nu och althiid so hullelygen som meg sielff. Lader Jøren Bylde den galne¹ met fflore aff alt wortt gode bors² syge deg mange gode nether. Schreffuytt y Wee den 23. dag nowember 1564.

Jesper Krauffze.

Udskrift: Erliig och welbiirdiig ffru Beritte Cristoffer Giøes, myn kiere søster, ganske wenlygen thiil schreffuytt thiill egen handt³.

s. 50

Korsør26. November 1564.

Inger Oxe til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at det ikke er lykkedes hende at træffe Birgitte paa Rejsen fra Nykøbing til Korsør.

Søsterliig kierliig helssen altiiddt forsenntt mett wor herre. Miin allerkiereste Beriitte oc kiere søsther, will jeg haffuue tig saa ganndzcke høgeliig oc giernne betackiitt for all ære oc gott, som thuu meg altiiddt y mannge maade giortt oc beuist haffuer, huilckit thuu skall alle miinne dage fiinnde meg saa ganndzcke goduilliig tyll att forskylle oc fortienne mett allt thett gode y minn magtt er, ther jeg wiid tiig till wyllie oc gode were

kanndt. Minn allerckiereste Beriitte och kiere søsther, s. 51 kanndt ieg icke fuuldschriiffuue tig tyll, saa rett ffast meg forlenniges eptther att wylle were tiig [till] ordz, oc wiid nu icke y lanng tiidtt att forhobes, att thett kanndt skee, oc wylle ieg nu weriitt hois tig, nu jeg drog frae Nyckiøbing¹, saa spurde ieg paa weyenn, atthuu wast paa Bastnnes hois dinn søsther², oc tror duu icke, saa rett onntt thett giorde meg, atthu icke war hiemme, att jeg kunde komme tiig till ordz, for mig forlenniges nu saa rett ffast eptther tiig. Oc drog ieg icke lennger thenn dag, ieg drog fra Nyckiøbing, enndtt tyll Lunndbye³, for ieg wylle annden dagen weriitt hois tiig, oc ther jeg hørde, atthuu wylle drage frae Bastnnes oc hiidtt, tha drog jeg saa hastiigt oc menntte, att jeg skuulle funndett tiig her⁴, oc ther jeg kom nu hiidtt, tha wast thu icke her, saa att her war jnngen lycke mett, saa att wy kunde fiindes paa thenne tiidtt, men wyll ynndzcke, att nar gudtt wyll føge tiiden, att wy motte fiindes sunde oc glade. Miin allerckiereste søsther, jeg kanndt nu icke widere schriiffuue tiig tiill, for tiidenn er meg nu saa kortt, menn thuu sckall alle minne dage fiinnde meg for diin huulle, tro søsther, ther thuu jnngen tuuill sckall haffue paa. Her mett wyll jeg haffuue tig guudtt almectigeste beffallindes mett allt thett tiig kiertt er. Datum Kordzør then 26. dag nouembris anno Ixiiij.

Innger Oxe.

Kiere søsther, beder ieg tiig giernne, atthu wyll well giøre oc sige thiinne jomfruuer mannge gode netther paa s. 52 minne wegne. Oc tacker jeg tiig saa gandzcke høgeliige och giernne for din gode schriiffuelze oc for den kattermyntt¹, thuu sennde meg, oc for allt gott, jeg altiiddt y mannge maade beffiinder aff tig.

Udskrift: Erlliig och welbuurdiige fruue frw Berytte Chrestopher Giødiis, mynn kiere søsther, ganndzcke wenliigen tyll screffuiitt.

s. 52

Korsør 26. November 1564.

Sidsel Oxe til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at hun ikke har truffet Birgitte; Inger drager til Fyen til den svenske Doktor.

Mynn allerckieriste Beriitte oc kiere søster, wiill jeg haffuue tig saa ganndzcke høgeliig oc giernne betackiid for all ære oc gott, som thuu meg altiiddt y mannge maade giortt och beuist haffuuer, huilckett guudtt skall kiennde, jeg wyll thett alle miinne dage, saa lennge jeg leffuer, saa ganndzcke goduilligen oc giernne forsckille oc fortienne y alle de maade, y min riinge magtt er, att giøre thett thuu kunde haffuue tiennst eller gott aff, saa giernne som jeg wore din egin søsther, der sckall duu icke haffuue tuuill paa, saa lennge jeg leffuuer. Miin allerckieriste søsther, kanndt ieg icke fuldschriiffuue tiig tyll, saa rett onntt thett giør meg, att wy komme tiig icke tyll ordz, thij minn søsther Innger wylle haffue dragett tyll tiig, førenndtt wy drage aff lanndett, tha sagde de for hinnde, atthuu war icke hiemme, menn war paa Bastnnes hois diin søsther, ellers hagde minn søsther dragiitt tyll Gunndersløff tyll tiigh, førenndtt wy hagde dragett aff lanndett². Min allerckieriste søsther, wiill ieg oc haffuue s. 53 tiig saa ganndzcke høgeliig oc giernne betackiidtt for dinne bønner och synner¹, thuu sennde meg, oc dinn gode, huulle schriiffuelze oc gode meniing, jeg thery formercker, huilckett jeg wyll alle miinne dage ganndzcke goduilliig oc giernne forsckille, der som jeg wiiste nogett att giøre, ther thu kunde haffuue tienist eller gott aff, ther sckall thuu icke haffue mere tuuill paa, enndtt ieg wore dinn egen søsther. Minn allerckieriste søsther, giffuuer jeg tiig ganndzcke wenliigen tyll kiennde, att min søsther Jnnger actther nu mett guudz hielp att drage offuuer tyll Fynn tyll denn suuendzske doctther², then almmectigeste herre guudtt hanndtt were hinndes hielpper oc hielpe hinnde nodeliig oc well tyll hynndes sunndhedtt jgenn, oc hanndtt were ther hois mett sin store naade oc barmhiertiighedtt. Minn allerckieriste Beriitte oc kiere søsther, wyll jeg nu icke lennger wmage tiig mett thenne min schriiffuelze oc wyll jnntthett forbiude meg emod tig, men thuu sckall alle minne dage finnde meg som den, du aldriig skall haffue tuuill paa, oc wyll nu oc altiiddt haffue tiig then almmectigeste herre guudtt beffallinndes, hanndt spare oc beuare tiig fra allt thett, tiig kanndt were skadeliigtt, och allt thett, thuu wyll well. Lader minn søsther Jahanne siige hundrett tusiindtt gode netther, oc beder jeg tiig giernne, atthu wyll well giøre oc haffue then wmage oc sige dinne jomfruuer mange gode netther paa miinne wegne. Datum Kordzør thenn 26. dag nouembris anno Ixiiij.

Siitzelle Oxe.

s. 54

Udskrift: Erlliig och welbuurdiige frwe frw Beriitte Chrestoffer Giødis, mynn kiere søster, ganndzcke wenliigen tyll schreffuiitt.

s. 54

Everlöf 28. November 1564.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Kongen har svaret, at han ikke kan forløve dem; de vil drage til Malmø; hvis Brevskriveren ikke kan faa

Forlov paa nogen Tid, skal hun faa Besked derom, at hun kan komme til ham; om Salg af Korn; Birgitte Gøje er vred paa ham, men uden Grund; om nogle Svin, der er drevet ind paa hans Skov; om Tilstanden paa Oreby og Avnsbjerg; Krigsefterretninger.

Kyerre Byrrytte, fyck jeg dynn schryffwelsse ydag och thenn eske, thuu sennde meg. Saa gyffwer jeg theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy hauffwer faet swar fraa konglyg magyestadtz, lyuudendes, adt hann jcke ennu for nougenn merclyg aarsag schyuldt kunde forlouffwe oss, doch haabes meg ennu, adt jeg schall faa forloff paa nougen tydt adt komme hyem. Saa lygge wy her paa nougenn lantzbyuer paa fyre myell ner Malmø, och kann wy jcke nu lengger faa her wnnderholdynng och nodys ther for adt drauu jnn y Malmø, och achtter wy nu strax effter sonndag forst kommenndes adt drage ther jnn y Jesuu naunff, thy her syges for oss, adt ther schuulle nu jnthet dø. Och ther som saa er, thaa schalttu medt thet alder forste faa mytt budt, ther som jeg jcke kann faa forlouff adt komme hyem ¹, och wyll jeg ocsaa schryffwe Jesper tyll, adt hann ocsaa schall schryffwe dynn soster tyll, adt y schuulle komme tyll oss. Och lygger Hack ² s. 55 medt hans faane y Wee. Och som thuu schryffwer meg tyll, adt ther er jnthet soldt aff wort kornn, dy ther er jnggenn kyoffmenndt kommen, ther wyll kyoffwytt, saa mottuu jkunn lade lyggytt, thy thuu tort jnggenn twyuffwell hauffwe paa, adt thet jo eenngang y aar schall gyelde synn werdt. Och kant thuu schryffwe Eryck Rudtt tyll, adt ner hann sell hans kornn, adt hann wylle selle wort medt, doch hann wylle byuude theg forst tyll, hwadt hann kunde faa for lestenn, saa kunde thuu sydenn gyorre ther wdy, hwess theg syunnes godt adt werre. Och schryff Otte Rudt ocsaa tyll, om hann kunde fly theg nougenn kyoffmandt ther tyll, doch sellet jcke, for enn thuu kant tencke, adt mann kann faa synn werdt forrytt. Kyerre Byrrytte, formercker jeg ocsaa paa dynn schryffwelsse, adt mynn soster Byrrytte er mogytt wredt, doch wy hauffwer jnggenn aarsag gyffwytt hynne ther tyll, saa grem theg kunn jnthet, dy wy wylle beffalet gudt, hann weedtt best, hwadt aarsag hann hauffwer ther tyll, wy wylle haabys tyll gudtt, adt alt tyngest kann blyffwe godt ¹. Medt dy swynn, ther er dryeffwenn jnn paa mynn schouu, mottuu jkunn lade thet staa slett styll. thy jeg wyll fynnde yt raadtt ther tyll, thet forste gudt wyll, jeg kommer hyem. Och formercker jeg ocsaa paa dynn schryffwelsse, adt thet gaar jcke allt well tyll for oss paa Orebyuu och Antzberg, saa formercker jeg well, adtt dy blyffwe wydt thenn gammell manerynng, doch schall jnthet werre gyort meg tyll forgyeffwes, ner gudt wyll, jeg kommer hyem. Och hauffwer jeg schryeffwytt Matz tyll, adt hann schall forfolgge thenn sag medt thenn schryffwer dreng, ther er slauenn paa Orebyuu, och sennder jeg theg bryeffwytt, adttuu wylle fly thet tyll gaar s. 56denn ¹. Kyerre Byrrytte, weedt jeg jnthet nyuet adt schryffwe theg tyll, andet enn Chrystenn Munck y Norre ² hauffwer werrytt jnn y Swerryg y Dalenn och slauet yhyell och brenndt, hwess hann kunde ouffwer komme, och Myckell Gyngge ³ hauffwer werrytt jnne paa eenn andenn syde och brennt syuu kyrcke sougne. Saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalennndes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hyelbredt och gladt. Schryeffwytt y Effverløff ⁴ tysdagenn nest for sancty Andrey dag datum mdlxiiij.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn allerkyerryste hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 56

Korsør2. Februar (?) 1565.

Otte Rud til Kristoffer Gøje.

De Tidender, Kristoffer har skrevet ham til, behager ham ikke vel; han beder ham fordæmpe det hos sig, som det var ham ganske ubevidst.

Myn wenlig hellsszen nw oc allttid forsentt mett wor herre. Kierre Cresstoffer Gøe oc kierre broder, nesstt min wenlige tacksiellsze for alltt erre oc gott oc nw bessynerlige for thin gode skriffwellsze oc mening, huilcked jeg alle mine dage gansske gierne forskylle oc fortiene will mett hwes erre oc goe, wdy min ringe mactt kan s. 57werre. Kierre broder, giffwer jeg teg wenligen till kene, att disze tiner, thw skriffwer meg tiill, denn behager meg jcke well, oc ther som thett jcke maa kome till jett gott, erligtt, kresstteligtt forligellszemaall, tha forbarme seg then ewige gwd theroffwer, oc han formedellsstt sin søn hiellpe was till jen god hwssuallellsz offuer thenom. Wdygien bedendis tig, atthu willtt fordemped ¹ himme till ditt, hos teg oc thine folck, ligesom thett er eder alldelles ubeuosst, for aarsage skyll. Min kierre broder, jeg well jcke lenger bemøe teg mett thene min skriffwellsze, aned en wdy alle the mode, ther thw wesstt meg att brwge, ther teg kan werre till willig eller tienisste, ther raad oc byd allttid offuer meg som offuer thin bessynerlig gode wen. Oc will jeg her mett haffue tig oc thin kierre høsstrw mett allthett, eder kertt er, then ewige gwd beffallindis. Lader Pernille ² oc jeg sie teg oc min kierre søsstter oc thine jomffrwer mange gode nette[r], bedendis tig gannsske gierne, atthw willtt..... oc sie mig Erick Podebussck ³ oc Olloff Morreszen, mine kierre brørre, mange gode netter paa beges wore wegne etc. Aff Ko.....messe ⁴ dag 1565.

Otte... ⁵

s. 58

Nykøbing 2. Februar 1565.

Sidsel Oxe til Birgitte Bølle.

Hun udtaler sin Glæde over, at det er bedre med Birgitte; hun ønsker, at Kristoffer, der nu skal drage til Skaane, maa vende sund og glad hjem; Inger følger ikke Jørgen op, da hun er syg.

Myn alder kereste Berete oc søster, vel have deg sa ganske høljgen oc gerne betacked for sa møget ere oc gat, dv meg altid j sa mane made gjort oc bevjst haver, hvilket gvd skal kene, jeg vel det ale mjne dage, sa lenge jeg lever, sa ganske godveljgen oc gerne forskjle oc fortjene j ale de made, j mjn renge mat er ad gøre det, dv kan ha tjenste elder gat af, sa gerne som jeg vare djn egen kødeljge søster, sa sant helpe meg gvd j al hvilhed, der som jeg vjste ad gøre det, dv kvne ha tjenste elder gat af, oc sa gerne som nage[n] den søster jeg haver. Myn a. k. s., som dv scrjver meg tjil, ad det er nv bere med deg, oc ad dv est nv vel tjil pas jgen, gvd vere laved, sa er det meg sa kert, som dv vast mjn ege[n] baren søster, oc gjore djn store sjgdom meg vnt af alt mjt hjarte, oc betacker deg nv ga(!) ganske gerne for djn store hvilhed oc djn gode scrjvelse, ad dv vjle have den vmage oc scrjve meg tjil, hor det var nv med deg, den almetjste gvd bevare deg nv lenge oc vel j sjn frjt svn oc vel tjil pas oc vne vos altid gode tjen fra deg. Mjn alder kereste søster, som dv scrjver meg tjil, ad Krestofe har nv fat bvd, ad han skal nv strax røke op tjil Skane tjil sjn fane, den almetjste here oc gvd gj ham en gvd ljcksaljg rese, oc han vere hos ham oc bevare ham fra alt det, ham kan vere skadeljgt bade tjil sjel oc ljf, oc sene ham svn oc glad hem tjil deg jgen, som han vel gør med gvds help, oc beder deg nv sa ganske gerne, ad dv jcke vjlt søre elder greme deg for s. 59hanom, tj den almetjste here oc gvd skal ha ham j sjn beskøtelse oc sene deg ham svn oc glad hem tjil deg jgen. M. a. k. s. gjver jeg deg oc ganske venljgen tjil kene, ad Jøren acter seg oc nv strax j dene vge op tjil Skone, gvd gj ham en ljcksaljg rese oc sene os ham svn oc glad tjilbage jgen oc alt det gode folk, der skal op, oc fjller mjn søster Inger¹ ham jcke op, tj hvn er sa svag oc har led vel j ate dage slet ved sengen af af(!) den same sjge, hvn hade pa Korsør, den almetjste gvd bevare hjne oc helpe hjne snart tjil sjn helbred jgen, tj dv kan jcke tro, sa ret svag hvn er, sa hvn jcke kan fordrage lv[c]ten, men nv tager det tjil ad beres med hjne, gvd vere laved. Mjn kader(!) kereste søster, vel jeg jcke lenger vmage deg med dene mjn scrjvelse oc vel jnted forbjde meg jmod deg, men den stvn jeg lever, da skal dv aldrjg ha tvjil pa meg, men altid fjne meg, som jeg vare djn egen søster, oc vel jeg nv oc altid have deg den almetjste here oc gvd befalens, han spare oc bevare deg nadeljge oc vel fra alt det deg kan vere skadeljgt. Oc vjl have deg sa ganske gerne bed, ad dv vjle ha den vmage oc sjge djne jomfroer mane gode neter pa mjne vene. Dattom Nykøvjng mandag efter kyner møse anne dom².

S. O.³ s. 60

Udskrift: Erliig och welbyrdiig fruffue fruu Birretthe Christoffer Gøyes, mynn kiere søster, ganndske venljgen tilschreffuit¹.

s. 60

Vedby 21. Februar 1565.

Jørgen Rud til Kristoffer Gøje.

Han beklager hans Sygdom; han vilde gerne følges med ham til Skaane, men paa Grund af Frosten er det umuligt at komme over med Heste, og det er kun med stor Nød, at Fodfolk kan komme over, hvorfor han foreslaar ham foreløbig at vente; meddeler ham Rygter fra Krigsskuepladsen; beder ham skrive Oluf og Erik til om nye Tidender.

Wenlig oc kerlig helszen nu oc altyd tyll skreffwed mett wor herre. Kere Crisstopffer, nerssysken barn och ssynderlig gode wen, nest myn wenlig tack ssyelsse, hues tu kan haffwe god aff, gør jeg altyd gerne aff myn ffattig fformue. Kere Crisstopffer, giffwer jeg teg wenlig at Avyde, att jeg ffeck tyn skreffwelsse y afften oc tu tery fformeller, at tu esst noyed ssuag, huylked gud skal wyded, at thett gør meg ont aff alt myt hertte, oc gud ffor ssyn eweg godhed skyll han beware teg oc spare teg oc wne teg well tyn helbrede ygen, ffor jeg welle sso nødeg ombere teg, ssom jeg haffde liged wner et hyertte mett teg. Kere Crisstopffer, ssom tu oc bemeller y tyn skreffwelsse, at tu will offwer tyll Skonne, thett fførste gud wil, at tu blyffwer sso tyll pas, kere Cristoffer, sso kan jeg aller skreffwe teg tyll, sso ssoag jeg haffwer oc wered oc ennu er, men jeg fforhoffwes tyll thett besste, at thett kan oc blyffwe god ygen mett guds hyelp, sso acter jeg meg oc offwer mett guds hielp, oc sso jeged gerne, at wy kune ffølles at. Kere Crisstopffer, ssom tu oc skreffwer, at k. matt. er offwer dragen oc liger y Byrryng² oc wille gerne haffwe s. 61hans krygs ffolck op, sso troer jeg, at thett skal sto hartt¹, at han ffor tem op y tenne ffrost, gud bere tem, ter skal lige y marken nu om natten, oc bessynderlig te, ssom ssuage erre, ssom tu oc jeg ere. Kere Crisstopffer, gyffwer jeg teg wenlig at wyde, at myt bud kom ffra Helssyng ør y afften oc haffwer han liged ter y iij eller v neter oc skulle offwer tyll Skone mett en hest, han ssiger, ath thett er icke møglig, at man kan kome teroffwer mett hesste, men thett er mett stor nød, at ter kan kome ffod ffolck offwer, sso er jeg ille belad, om thett er sso, at man kan icke ffo hesste offwer, ffor myne hesste erre her wel viij, jeg skal haffwe teroffwer bode wong hesste oc wner ssadell, oc er ter ssore dyrt y Helssyng ør. Ty roder jeg, at wy drage, fførred thett lengste wy kune², er thett sso, at te wille røcke op, ta wille wy mett guds hyelp kome ssnart tyll hoffwen, oc drage te jngen sted, ta lige wy sso wel her hyeme ssom y Skonne, och ssom gud ssom jeg er icke ennu fferdig mett myt tyngest, ffor jeg kan jnthett klede ffo ffall tyll myt ffolck for tenne store wynter. Kere Crisstopffer, giftwer jeg teg oc wenlig at wyde, at thette bud

ssuaffde ffor meg, at ter kam tydne ffra Skone oc tyll Helssyng ør, at Hack³ mett ssyn ffanne slos mett tre aff te ssuenske ffaner oc slo oc jeged tem alle ssamen. oc mysste Hack wel xxx hesste, oc ter skulle haffwe bleffwen ffult aff te swenske ffangen oc slagen, men hor ter om er, thett wed gudt. Kere Crissto, sso beder jeg teg, at tu wille haffwe gode konskaff wde oc fforffare, hor ter om er, oc om wy skal røcke op eller icke, jeg wil oc ligesso gøre, oc huad weg wy skal røcke op. Kere Cristoffer, thett er s. 62en stor skam, ten sspod oc skade te haffwe nw giortt k. matt. y Skone har tyll Helssyng borg¹, sso ware te po, at te kune icke ssuared, sso fforlad tem gud. Ker Cristoffer, jeg wil nu oc altyd haffwe teg gud befallendes mett alt thett teg kert er, oc beder jeg teg, at tu wille rode offwer meg, ssom ten tu jngen tuyl haffwer ter po, oc helsser jeg teg oc Bererete oc tyn jomffruer oc børn mett cm gode netter. Ex Vedby ssancte Peder afften² mdlxv.

Jørgen Rudt.

Kere Crisstoffer, jeg beder teg sso gerne, om thett er sso, at tu ffor nogle ny tyner, eller nar tu wille drage terhen, at tu ta wille haffwe ten wmage oc skriffwe meg et or tyll, jeg will y lige mode gøre teg thett ssame ygen. Tu tør icke redes, at te blyffwe sso ssnart fferdig at drage op, wden te skal drage mett skame tyllbage ygen, ffor jeg wed, ter er huerken haffre eller brød y Skonne eller prowant, thett mo wy haffwe, eller wy kune jnthett rette wd, oc ter kan heller jngen skyff løffwe en³. Kere Cristoffer, gør wel oc skreff Olloff oc Erick⁴ tyll, te skriffwe teg well red besked tyll om alt.

Kere Crisstoffer, gør nu well oc skriff meg nu wisst tyll en iij eller vj dage, ffør en tu drager aff, po thett jeg kan kamme y ffølle mett tig, oc huad ssuar tu ffor ffra Erick och Olloff, oc tu wille oc skriffwe tem tyll, at te wille byde teg tyll, huad weg k. matt. acter sseg op y Ssuerrig y tenne wynter.

s. 63Udskrift: Erlig oc welbyrdig man Crisstoffer Gøde tyll Gunersløffholm, myn kere nerssøssken barn oc ssynderlig gode wen, ganske wenligen tyll skreffued.

s. 63

Korsør9. Marts 1565.

Pernille Oxe til Birgitte Bølle.

Hun udtaler sin Beklagelse over Kristoffers Sygdom; det er hende kært, at han ikke vil drage op saa hastigt; Toget skal iøvrigt være opgivet; en Del Ryttere er dragne fra Kongen af Sverige.

Min aller kereste Berett oc kere søster, jeg vill haffue deg saa gandske høgelig oc gerne bettackett ffor saa megett ære oc gott, som du meg alltid j saa mane maade giortt oc beuist haffuer, oc nu besynderlig ffor din gode skriffuelse oc hulde mening, som jeg dervdi fformercker, huilckett du skall alle mine dage ffinde meg gandske goduilig till att fforskyldte oc ffortiene, med hues gott j min magtt kand vere, der du kand haffue ære oc gott aff, saa yderlig oc saa gerne som jeg kunde vere din egen søster, dett maa du vist ttro. Aller kereste Berett oc kere søster, fformercker jeg vdi din skriffuelse, att Krestoffer er endnu megett ilde till pas, huilckett gud ved, att meg gør ontt aff allt mitt hiertte, den almegtteste gud hand vere hans hielper oc beuare hanom ffra allt dett, som ontt er, oc vnde hanom nu vell att kome tiill sin helbred jgen. Oc er dett meg kertt, att jeg fformercker, hand jcke drager saa hastiigt aff, som hand hade agtted seg, for dett vilde jcke ttientt ham, efftter di att hand er saa skrøuelig, oc som jeg fformercker, daa haffuer hand jcke bhoff att haste saa, ffor vi ffick nu bud j dese dage derffra, da men de, att dett er nu affslaget¹, saa att de nu jngen sted skulde drage jgen saa s. 64snartt ffor dette onde fføre, oc ffor de kunde jcke ffaa fforing, saa ttror jeg vist, att de kome nu jngen sted jnden pindsdag¹. Oc giffuer jeg deg venlig till kende, att der er en hel hoff rytter dragen ffra kongen aff Suerg oc er komen till Skone till vor kong oc har begered leiide, att der som hans node jcke selff haffuer dem behoff, att de maa da spasere her ffri igenom landen, oc men de, att dett er vell iij c som lader begere leiide ffor seg oc vill drage ffra den suenske, gud almegttest see nodelig till vos oc aff vende denne store heffn oc vrede ffra vos, som vos nu offuer henger ffor sønden skyld, oc giffue vos ffred oc rolighed ffor sin kære søn skyld. M. a. k. Berett oc kere søster, jeg ved nu jntted synderligtt att skriue deg till paa dene tid, men der som jeg veste vdi nogen maade att gøre dett, du kunde haffue ære oc gott aff, da maa du vist fforlade deg dertill, att du skulde ffinde meg saa goduilig dertiill, som jeg kunde vere din egen søster, dett ttro ffor vist. Her med vill jeg haffue deg gud almegttest befallendes med allt hues deg kertt er, hand spare oc beuare deg ffra allt dett, som ontt er, oc vnde vos, att vi maa ffindes helbred oc glad j guds ffrøgtt. Beder jeg deg gerne, att du vill siige Krestoffer oc dine jomffror mane gode natter paa mine vegne. Ex Korsør den ffredag ffor santte Greguri dag vdi anno mdlxv.

Pernele Oxe.

M. a. k. Berette² oc myn kere soster, ieg kand yk fol skryue dyg tyl, sa redt fast meg lenges efter dyg, oc sa vndt det gør meg, adt uy skal uere sa lenge fra huerander, deswer adt bade du oc ieg skal haue den orsag, s. 65adt uy yk konde fyndes, som uy gerne uulle. Meg haues med guds hel[p], adt det maed nu snart blyue god, du maed uyst¹, adt Krestoerfer sygdom oc dyn sorg har gyurd meg sa troelygh vndt af myd herte, som konde haue uered myne egen broder oc soster, sa sant helpe meg gud. Oc beder ieg dyg sa ganske gerne, m. a. k. Berete oc myn kere soster, adt du uylt syge Krestoer sa mange gude netter oc sa mogen ere oc tack

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

for hans gude skryuels oc holle menyng, jeg dery formerker, adt myn sygdom gør ham sa vndt, gud uere gud foredt oc beuare ham fra alt det, som vndt er. Den almetygest gud befaller ieg dyg, m. a. k. Berette oc m. kere soster, oc hand beuare dyg uel fra alt det, som vndt er. Ieg skryuer dyg yngen gude netter pa Otes² uege, for hand er y Fyen.

P. O.

Udskrift: Erliig oc velbyrdig ffroe ffro Berett Krestoffer Gøs, min kere søster, gandske venlig till skreffuett³.

s. 65

Stege 29. April 1565.

Jørgen Barnekov til Kristoffer Gøje.

Indbydelse til at følge hans Hustrus Lig til Kallundborg.

Mynn ganndsche wennlig helssenn forsennt met wor herre. Kiere Chriistoffer, synnderlig guode wenn, nesth min wennlige tacksigelsse for alt got, oc will thett gjerne forschylle. Kiierre Kristoffer, giffuer jeg tig sorgligen tilkennde, att gud almechtigste haffuer kallit mynn kierre høstrw fraa thenne forgenglig werdenn oc tiill thett euige s. 66liiff¹, gud almechtigste vnnde hennder enn glederlige opstandelsse, saa agter ieg mett gutz naades hielp att lade begraue hennders salige lig y mynn sognnekiercke wiid Kiellerup². Ther for er min ganndsche wennligen bønn och begiering tiill dig, atthw wiille well giørre och haeu thenn vmag oc møde hennders sallige lig y Nsted thenn onnsdag nesth eptter sönndagen miseericordia, som er thenn 9. dag maeij, oc siidenn framdielis giøre hennder thenn siste ere oc følge hennders salige liig tiill Kallingborg. Thett wiill jeg giernne mett dig igenn forschylle, i huis maade jeg kannd, oc altid giernne giøre, huis tig kiert er. Her met dig gud almechtigste beffallenndis. Ex Stege thenn 29. dag aprilis anno 1565.

Jørgenn Bernnekow.

Udskrift: Erlliige och welbiurdige mannd Christoffer Giøe tiill Awindsbierig, mynn synnderlige gode wen, gandsche wenligen³.

s. 66

Vä 28. Maj 1565.

Jesper Krafse til Birgitte Bølle.

Han har erfaret, at hun og Kristoffer opholder sig i København, og beder hende meddele ham, hvorledes de har det, og hvilke nye Tidender der er hos dem.

Myn ganske wenlyg helszen altiid fforszentt mett wor herre. Aller kiereste søster, bethacker ieg dig ganske giernne ffor alt møgett ere och gott, som du meg y mange s. 67mode giortt och beuytst haffuer, huyckytt ieg ganske gjerne wyll fforskylle mett althett gode, y myn mackt kand were. Aller kiereste søster, haffuer ieg nu icke y lang thyd kunde sportt, huor myn broder Crestoffer eller du haffuer werytt, ffør nu ieg ffyck Kiistenis skryffuelse och dery fformerker, att y ere y Kiøffuenhaffn. Ber ieg deg gjerne, atthu wyllt haffue den wmage och skryffue meg thiill, hur myn broder och deg lyder, och om myn broder blyffuer lenger hiemme. Ieg haffuer nu skreffuett Crestoffer och deg vj eller vij gange thiill, syden jeg ffyck eders skryffuelse, ieg hade throett, att hand hade werytt roggt op thiill di ander rytter. Aller kiereste søster, her er yngen synderlyge thynder, ieg kand skryffue deg thiill, thett er nu stille her y denne egen, hur lenge thett wyll ware. Ber ieg deg gjerne, atthu wyllt haffue den wmage och skryffue meg thiill, hues thynder der er hos eder. Aller kiereste søster, wyll ieg nu och altiid haffue deg den alsometigeste gud beffalyndiis mett althett deg kiertt er, gud alsometigeste wnde meg att ffynde deg och myn kiere broder och alle wore gode wener glade och helbrede. Giør well och syg dynne jomffruer mange gode nether po mynne wegne. Schreffwytt y We den 28. may 1565

Jesper Krauffze.

Udskrift: Erlyg och welbiirdiig ffro ffro Birrete Crestoffer Giøes, myn aller kiereste søster, ganske wenlygen thiillskreffuytt.

s. 68

Halmstad 18. Juni 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Krigsefterretninger; han vil imorgen drage til Varberg; nogle Fruer ligger endnu i Byen, men vil nu drage hjem; hun skal udrette forskellige Ærender.

Kyerre Byrrytte, gyffwennendes theg wennlygenn tyll kyennde, adt jeg kam y aufftes hydt tyll Halmstedt och fortoffwer her ouffwer dy dag, och kam her wysse tyennder y dag fraa wort folck, och kam dy y fredag¹ for

Elssborg och fant dy swennske ther for thennom, och som dy paa begge syder hauffde slauet dyrres slacht ordenn, och wort folck war tyll synns adt wylle drage tyll thennom, saa weeg dy swennske ouffwer eenn aa och kaste broenn effter thennom, saa dy lygger paa thenn ene syde aaenn och wor folck paa thenn andenn syde, saa dy holder schuttgeferdt medt hynnandenn, och hauffwer dy schutt oss nouget folck aff, doch jnhet andet enn knechte, och wort folck thennom thes lygest jgenn, doch hauffwer dy myst flere enn wy ², thenn alssommechtygeste gudt hann werre hoess oss paa wor syde och wnnde oss seerwynndyng ouffwer alle worre fynnder och wwenner och wnnde oss eenn goedt ennde paa thenne kryg och wnnde oss eenn goedt fredt for hans kyerre sonns Jesuu Chrysty naunff schyuldt. Och kyennder thuu well Hans Waltter, som tyennte Nyels Pasberg yt stundt, thenn greff dy swenske nu for Elsborryg. Kyerre Byrrytte, achtter jeg nest gudt hyelp adt drage ymorgenn aff stedt och paa weenn tyll Warbyerre, thenn alssommechtygeste gudt hann wnnde meg eenn goedt, lucsalyg rese och s. 69wnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt, och hauffwer jeg jnggenn twyffell paet, adt thenn alssommechtygeste gudt schall well snart wnnde oss eenn goedt ennde paa thenne kryg, saa jeg wyll nest gudts hyelp snart komme hyem tyll theg. Och mottuu wyde, adt Anne Oxe och Margrete Eryck Rosennkransses ¹ och Marrenn Bylde och Gyesse Eryck Byldes ² och Mette Marttenn Krabbes ³ lygger her ennu y byugenn och wylle nu drage tyllbage jgenn. Kyerre Byrrytte, adttuu nu wylle schryffwe meg tyll, ner theg steddes budt tyll meg, wor theg lyder, och wor thet begyffwer seg medt wort kornn, och om thuu hauffwer faet loff adt lade forre wor haffr wdt ⁴, och adttuu nu lader wor wynn komme hyemm medt thet forste och sette mercke paa dysse ammer, saa thuu kant wyde, hwylcke ammer ther er aff thet ene fadt, och hwylcke ther er aff dyt ander, och glem jcke wort salt, och laedt thenn smydt gyorre meg dy stypper(!) tyll myne hyndertyug ⁵ och ryngge, och hauffwe Ole thet, hann schall gyorre effter, och laedt hannom ocsaa beslaa myne hyuull, saa jeg kann faa mynn wognn ferdyg, och laedt Ole se meg well tyll myne heste, och laedt drenggenn se meg well tyll myne myonnder, och torstuu jnggenn peng sennde meg, wdenn theg steddes yt mogytt wyst budt her op, dy thett wyll werre faarlygt adt komme op tyll oss. Och hwess nyudt jeg kann forfaarre, och hwor wor lelyghedt seg ydermeer begyffwer, schalttuu s. 70faa mynn schryffwelsse medt thet forste, och ther som wy drager neer jgenn, thaa schall myt egyt budt kome hyem tyll theg, och schryeff hyem tyll Antzberg, ner theg steddes budt dyedt, adt dy medt thet forste kreyffwer wort smor op. Kyerre Byrrytte, jeg weedtt nu jnhet andet adtt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnnde meg adt fynnde theg snart hyelbredt och och(!) gladt och bewarre theg fraa allt wnntt. Schryeffwytt y Hallemstedt mandagen nest effter dy hylly treffoldyghedtz sonndag datum mdlxv.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyllschryeffwytt.

s. 70

Varberg 26. Juni 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han ligger i Varberg, men vil søge at komme op til Lejren til Søs; Stillingen ved Elfsborg; hun skal sende ham nogle Penge.

Kyerre Byrrytte, thenn ewyg herre gudt hann werre hoess theg och bewarre theg fraa alt wnndt. Gyffwendes theg wennlygen tyll kyenndde, adt jeg jcke ennu er kommenn thyl haabenn, mann er herr paa Warbyerg hoess Hanss Holck ¹, dy thet er saare wffellytt ² adt komme ther op, dy fynnderenn lade thennom see hwer dag ther ymellom, och hauffwer Hans raadt meg ther hartt fraa adt drauge tyll lantz ther op, och hauffwer hann flyedt meg eenn schuude, som jeg kann faa myne heste och myt tyngest paa. Ther(!) alder forste gudt wyll foge meg medt wyndenn, thaa achtter jeg meg nest gudt hyelp ther op, s. 71och hauffwer jeg syuu wgesoes ¹ her fraa slottet och ther op, och lygger worr haab ennu styll wydt Elssborg, och erre dy swennske rochtz to myell ynn y Swerryg beder ², saa dy lygge jcke nu hynnandenn nermer, och slo wortt folck thennom fraa thenn forste broo, som dy hauffde leret thennom ymoedt thennom, och myste dy foedtfolck paa begge syder, som jeg schryeff theg tyll fraa Halmstedt ³, doch myste dy swennske fleest paa dyrres syde, och haabes meg nest gudts hyelp, adt ther blyffwer well snaartt gott, och er ther nu trynnde elffwer och broer mellom wortt folck och dy swennske, saa dy lygger paa begge syder hwer wdy yt fast leer. Kyerre Byrrytte, ther som theg steddes yt wyst budt tyll meg, adttuu thaa wylle sennde meg nougenn pennng, och staaret jcke well tyll, adt duu kant fly meg thennom tyll landtz, wdenn thuu kant sporre, adt wy rocker tyllbaage jgenn, och ther som saa scheer, och meg kann steddes budt hyem, thaa schalttuu faa mynn schryffwelsse. Och lyder alle worre herremendt well, hwylcket gudt werre louffwytt for. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu ynhet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt for hans kyerre sonns Jesuu Chrysty naunff schyuldt. Schryeffwyddt paa Warrbyerryg tysdagenn nest effter sancty Hans dag datum mdlxv.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 72

Varberg 15. Juli 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han ligger endnu i Varberg og kan ikke komme op til den danske Lejr; om Stillingen ved Elfsborg; hun skal meddele ham, hvilke nye Tidender der er, og udrette forskellige Ærender.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt jeg lygger ennu her y Waarbyerg, och kann jeg jcke kom tyll lantz op tyll lerett, och hauffwer jeg jcke heller hauffdt thenn burr, adt jeg kunde komme ther op, sydenn jeg hauffde faet schuder. Och lygger wort folck ennu y dyrres forste leer hart wydt Elssborg, som heder Guulberg engge¹, och dy swenske lygger thennom paa ij myell ner, och hauffw dy jnggenn synnderlyg affbreg gyortt hynnandenn, och lyder alle worre herremenddt well. Och hauffwer jeg nu to gang schryeffwytt theg tyll forwdenn thette, och weedt jeg jcke, om thuu hauffwer faet mynn schryffwelsse. Kyerre Byrrytte, schryff meg tyll, hwadt for nyuu tyennder ther er y egenen, och schryff meg ocsaa tyll, om wy fyck forloff adt forre worr hafr wdt, och hwor kornnet och enggenn tyer seg ther y landett. Och thet alder forste meg steddes budt ther op jgenn, thaa schalttuu jdermeer faa mynn schryffwelsse. Och weedt jeg nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn allsommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hylbrett och gladt. Lader Hans Holck, Margrete² och Hertzwyg Bylde sy theg mangge gode netter. Schryeffwytt y Waarbyerg sonndagenn nest effter sancty Margrete dag datum mdlxv.

Crystoffer Gøye.

s. 73 Kyerre Byrrytte, schryff meg tyll, hwor myne heste artter seg, och om wort kornn er soldt. Och schryeff jeg theg tyll om nougenn pennng, adt thuu wylt sennde meg nougenn, ner theg steddes yt wylt budt. Och laedt thennom se meg well tyll myne myonnder. Och glem jcke adt lade thenn wynn medt thet forste komme tyll gaardenn, ther lygger y Kyoffwenhauff. Och hor theg om eenn bryugger och eenn ladegardt fogytt. Och schryff meg tyll, om wor smydt er ther ennu, och wyll jeg och alle wengne hørre meg om. Gudt werre altydt hoess theg och beware theg fraa alt wnndt.

Item schryff meg ocsaa tyll, om schouenn er well tydt tyll oldenn¹, och steddes theg nougenn budt tyll Julandt, thaa schryff ther ouffwer², adt dy schryffwer theg tyll, om schouenn er ther well tydt tyll oldenn, och om ther er godt kornn y aar, och om enggenn hauffwer werryt well groedt etc.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt³.

s. 73

Varberg 18. Juli 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han ligger fremdeles i Varberg og kan ikke komme til den danske Lejr; han har tre Gange skrevet hende til uden at faa Svar; hun skal sende forskellige Ting.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wortt folck lygger ennu stille wydt Elssborg y dyrres forste leer, och dy swenske lygger hart s. 74 hoess thennom y yt fast leer, saa wortt folck kann jnthet komme tyll thennom. Och hauffwer jeg nu tre gange schryeffwytt theg tyll forwdenn thenne gang, och weedt jeg jcke, om thuu hauffwer faet thennom, adt thuu ther for nu medt thette budt wylt schryffwe meg tyll, hwor ther om er. Och beder jeg theg, adttu wylt sennde meg nouget sort engelst¹ tyll yt ouffwertog², dy ther er tyll twynnede aff godt kledde, saa kant thuu sennde meg thet werste, och ther som thuu hauffwer nougenn aff dy sortte pasement, adttuu thaa sennder meg nougenn tyll adt bremme thennom medt, och senndt meg ocsaa eenn bog papyer, och schryeff meg nu tyll, hwor theg lyder, och hwor om altyngest er, som jeg tyllfornn hauffwer schryeffwytt theg tyll om. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jnthet sonnderlycht adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn allsommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss snartt adt fynndes hylbredt och gladt. Lader Hans Holck och Margrete syge theg mangge gode netter. Schryeffwytt paa Waarbyerg onsdagenn nest for sancty Maryaa Madelene dag datum mdlxv.

Crystoffer Goye.

Kyerre Byrrytte, hauffwer thuu nougett syuu sylcke, adttuu thaa sennder meg saa mogytt, som jeg hauffwer behoff tyll thet ouffwertog. Gudt werre hoess theg etc.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 75

Lejren for Elfsborg 1. August 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Krigsefterretninger; han har faaet de 200 Daler, hun sendte ham; hun skal skrive ham til, naar der stedes hende Bud, og udrette forskellige Ærender.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt jeg kam hydt tyll lerytt y dag aate dage, och rochte wy op aff thet gammell leer y lørdag och lengger ynnd y Swerryg tyll eenn lydenn kyoffstedt, som heder Lose¹, och brennde thet slet aff. Och stoedt ther yt mechtycht schonnt schyff paa braabenckenn², som her Steenn Eryck[s]enn³ hauffde ladet byuggett, och war thet storre enn Fortuna⁴, doch war thet jcke saa ferdycht, adt wy kunde faa thet henn, saa satte wy yll paet och brenndet. Och dro wy saa auffsyes ynn y Swerryg om andenn dagenn paa eenn andenn syde och brennde ther thenn ganske dag. Y mandag adt mornn thaa loedt thenn swenske seg see medt all synn macht, saa wy holt y wor slacht ordenn ymoedt hynnandenn well y fyere tymer, och worre schyutter paa begge syder scharmuselet sammenn, och myste folck paa begge syder, doch jcke mangge, och bleff thenn her fann Doennss broder⁵ schutt ygennem laret saamme dag, doch holt thenn swenske y hans fordeell och wylle jcke tyll oss, och paa thet syeste thaa wyechte hann wdt aff, saa røchte wy ocsaa s. 76henn och neer tyll Elsborryg, och hauffwer nu slauet wortt leer her wnder slottet, doch forseer jeg meg, adt wy toffwe jcke her lengge. Wortt wor tog wyll begyffwe seg, ner wy drager her fraa, weedt jeg ennu jngenn wyss bescheet adt kunde schryffwe theg tyll therom, thu schalt doch medt thet alder forste faa mynn schryffwelsse ygenn, hwor worres lelyghedt begyffwer seg. Kyerre Byrrytte, hauffwer jeg faet dy to hundryt daler, thu sennde meg medt Eryck Pudbusck, och schaltuu jcke nu sennde meg flere, for enn thu faar ydermeer mynn schryffwelsse. Och thu wylle nu schryffwe meg tyll, ner theg steddes budt hydt, hwor theg lyder, och hwor thet gaar hyemme tyll, och om wy fyck forlouw adt forre wor hafr wdt. Och hor theg om, adt wy kunde yt stedt bekomme eenn goedt brygger och eenn ladegardt fogytt, och jeg wyll ocsaa horre meg om, om jeg kann bekomme nougenn. Och laedt Ole se meg well tyll myne heste, och laedt thennom och see well tyll myne hunde. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jnthet andet paa thenne tydt adt kunde schryffwe theg tyll. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss adt fynndes snart hylbredt och gladt. Schryeffwytt y lerytt for Elsborg onsdagenn nest effter sancty Oles dag datum mdlxv.

Crystoffer Gøye.

s. 76

Halmstad 20. August 1565.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Krigsskuepladsen; om en Gæld, der skal forrentes; hun skal sende ham forskellige Ting; to Foler skal føres fra Avnsbjerg til Gunderslev.

Kyerre Byrrytte, sydenn thette forste breff¹ war schryeffwenn, thaa rochte wy om mandagenn ther nest s. 77effter¹ tyll Falckennbyerre och om tysdagenn hydt tyll Waarbyerg, och hauffwer wy slauet wort leer alle wengne her wdenn omkryng byugenn, och lygge wy medt wor faanne her y byugenn, och er offwerstenn hoess mynn herre. Hwadt beschedt hann kommer medt, kann jeg jcke ennu wyde, och hwor worres lelyghedt wyll begyffwe seg, schaltuu faa adt wyde medt thet alder forste. Kyerre Byrrytte, erret nu tyll sancty Myckels dag, adt jeg schall fornoge Holger rentten aff dy xvij c daler, adttuu therfor wylle werre fortentt ther wdy, och lober renttenn lxxxv daler². Och ther som thenn bøsse er kommenn fraa Onnss, adttuu thaa sennder meggenn medt thette budt, och om theg kommer eenn tyennstloes karll for, thenn thu kunde tencke oss kunde tyenne, adt thu thaa thagerenn tyll theg, och adttuu sendder meg eenn allenn sort engelst saa lempelycht godt, thy jeg wyll ykunn hauffwytt tyll to socker, och thu wylle lade gyorre meg yt par kneestoell³ ouffwer myne egenn lester, och lygge dy y myt egyt kammer, och kann mann schylle thennom bag adt wydt hellenn, ther paa kanttuu kennde thennom, och kanttuu sendde meg thennom, ner theg steddes budt tyll meg jgenn, och sennder jeg theg yt maall tyll saamme stoell, och schryff meg tyll, om myn rust wognn er ferdyg ygenn. Kyerre Byrrytte, hauffwer jeg ij brunne foler staennedes for Antzberg, som stoedt y sommer y gress, adt thu lader Nyels Lassenn medt thett forste drauu ouffwer tyll Antzberg och hentte thennom och forre thennom tyll Gunderslo, och sy saa Ole, adt hann lader schoe thennom och setter thennom paa stallenn hoess dy ander och gyffwer thennom nock adt edde och ryder s. 78thennom, och sy hannom, adt hann faar sagt¹ medt thennom y thet forste, saa hann forderffwer jcke mundenn paa thennom, och laedt hannom forst ryde thennom medt yt munnsterbydt och sydenn medt blode munstocker², och kann dy fly Nyels Lassenn eenn tyll seg paa Antzberg, ther kann hyelppe hannom adt lede thenn ene och folle hannom tyll Gunderslo med thenn, och schall dy jcke ryde thennom, och drauu jcke lengger medt thennom enn fyre myell om dagenn, och kant thu strax schyunde hannom affstedt, saa kann han nu tage dy breffwe ouffwer medt seg tyll Jesper. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde meg adt fynnde theg snart hylbredt och gladt och wnnde oss snart eenn goedt ende paa thenne kryeg, dy tydenn er meg mogyt lang. Schryeffwytt y Hallemstedt mandagenn nest for sancty Bartolomey dag datum mdlxv.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, hauffwer jeg schryeffwytt Hans Schryffwer tyll, adt hann schall schryffwe theg tyll, hwor mangge guull kornn³ wy hauffwer faet y aar aff hwert slauu, och om homelen er well groet etc.

Kyerre Byrrytte, ther som thuu faar nougenn andenn brugger her⁴ lagardt fogyt, for enn gudt wyll jeg kommer syelffwer hyem, thaa wenn thennom fraa dy store kanner, dy ander hauffwer hauffd. Gudt werre altydt hoess theg etc.

s. 79 Kyerre Byrrytte, adttuu wylle sendde meg ennu j alle aff lyge slygt kledde, som thenn alle schall werre, som staar forst y breffwytt. Gudt beffaler jeg theg etc.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 79

Teglgaarden 18. Oktober 1565.

Otte Brahe til Birgitte Bølle.

Han beder hende om at lade sit Bud møde i Nykøbing og at skrive Kristoffer til, om han kan faa Forlov at komme hjem og mødes med ham og de andre Arvinger efter Jørgen Brahe.

Broderliig kiierliig heellszenn nu oc alletiid forszennt met wor herre. Kiier Birrette och kiier søster, tacker ieg teg kiierliigenn oc giernne for allt gaatt, som thu meg alletiid giort oc beuist haffuer, huilckit jeg alletiid giernne forschille wiill, wdj hues maade jeg tiig tiill wiilge oc guode were kannd, som jeg tiig, mynn kiier søster, pliictug er. Kiier søster, som tig wellfortenncker, at jeg schreff tiig tiill y sziiist, att mynn søster Inger haugde schreffuit mig tiill oc wor begiierenndes, att jeg wiille lade mit bud komme tiill Nykiøping oc annamme, hues meg kunde tillfalle der effther myn salige broder, the att droningenn wiille haffue ladegaardenn¹, saa giiffuer jeg tig weennligeenn tiilkiennde, att jeg haffuer nu schicket mynn karll therheenn paa mynne wegne, saa beder ieg tiig giernne, att thu wiille oc lade thit bud møde ther, sammeledes beder ieg tiig giernne, att thu wiille well giøre och schriiffue Christoffer tiill, att hannd wiille giøre sitt beste, om hannd kunde faa forloff fram ibeder at s. 80komme hiem¹, tha wiille ieg møde mett hannom oc the andenn wore mettarrfuiinger, paa thett wy kunde giøre samme hanndell till ende, the dett er icke gaffnligt, att thett schall staa lenge. Haffuer jeg y liige maade schreffuit mynn søster Kiirstenne tiill, att hun wiille schriiffue Jesper tiill². Kiier søster, wde hues maade ieg kannd were tig tiill wiilge och guede, tha raad oc biud øffuer meg, som teg bør att giøre. Her mett teg thennd almectigeste gud beffallendes. Ex theyllgaardenn sancte Luce dag aar mdlxv.

Otte Brade.

Udskrift: Erliig oc weelbiurdiig frue Birrette Christoffer Giøes, mynn kiier søster, weennligeenn tiill schreffuit.

s. 80

Ravnstrup 1565.

Klavs Daa til Birgitte Bølle.

Han beder hende sælge sig noget Hø og Halm.

Mynn hiartte aller kierriste søster Berrette Bølle, tacksigelzenn wiill ieg lade bestaa paa denne thiidtt, menn alle de dage ieg leffuer, skalttu finde mig for dynn egenn. Myg trennger nu storlligenn till diig, och beder ieg diig giernne, attu icke tager mig till møstøcke, att ieg byuder saa dristiig offuer dig och offuer dynn kierre høstru (!), och beder ieg diig giernne, attu wyltt vnnde miig iij les høø och iij less halm, och sennder ieg diig x iockomsdaller, och will ieg icke haffue dett, mett mynnder ennd som du wiltt tage penndingenn, och haffuer ieg dett saa s. 81kiertt, som du haffde giffued mig dett nu y denne thiid. Mynn aller kierriste søster, ieg wed nu jnthett sønderligtt att skriffue diig thiill paa denne thid. Du skaltt alle tid finde mig for dynn egenn, denn der du aldrig haffuer thuill paa. Her mett dig gud aldmettigste beffallindes. Lader Hyllebore¹ och ieg sige dig och dyne jomffruer mange m gode natter. Ex Raffnstrup søndag 1565.

Claus Daa.

Udskrift: Erlliig och welbordiig fruue fru Berrette Crestoffer Giøøis, mynn kierre søsther och besønnderllige goude wenn, senndes thette breff².

s. 81

Skersø 10. Marts 1566.

Mogens og Falk Gøje til Birgitte Bølle.

De takker hende for en tilsendt Gave og udtaler Ønsket om at maatte mødes med hende og Kristoffer Gøje, før de forlader Landet.

Wor gandske ydmigeligh helsenn nu och alletiid forsent med wor herre. Allerkieriste maader ³, wii betacker eder saa ganske ydmygeligenn och gierne for eders wsigelige welgierninger och maaderligh godhed, y wor forelder, søster ⁴ och os altid giort och beuist haffuer, och besønderlige for eders store skenck, y os nu sende, aff huilckit wii befinder eders goduillighed ymod oss tiill att forfremme och hielpe os y alle maade, huilcke eders store welgierninger wij ey heller ingenlunde (!) will forglemme, s. 82mens inderlige y wort hierte och bønner indskriffue och y framtidenn med all tienstactighed och wnderdaninghed forskille aff wor yderste mack och formue, om gud will spare os liffruit, och dis imellum betroff den gode gud thill att wederlegge eder ded och alt anditt, huilckenn der engen welgierninger will wbeløntt haffue, mens alle betale rundeligh, først her y werdenn och sidenn effter døden med hillighedens och erens euige glede. Allerkieriste moder, saa kunde wii icke nu andit en skriffue eder till och tacke eder for saadan stor skenck, y nu sende os fra Weile, bedendis eder ydmygeligen, att y will tage denne skriuelse for gott med os och thiill itt tacksigelsis tegen, thiill saa lengi wii y naagen maade kand were eder till willie och tieniste. Och forhobis wii nest guds naadis hielp, att wi och skulle komme eder och wor allerkieriste fader thiill ordtz, førend wii drager aff landitt ¹, ellers gjorde thett os ont aff all wor hierte, om wi kom nogenstedtz wd, før wii talitt med eder. Denn euige, almectig gud wnde os att finde eder karsk och sun y guds frøckt, thett skall were wor aller største attraa, løst och begieringh. Her med eder den almectigh, euigh, gode gud befalendis med wor allerkieriste fader, huilckin wii och wille, att y wille helsne och tacke storligenn paa wor wegne, denn mectigh gud were hos hanum och eder och beuare eder y alle eders weie, benedide alt thett, y will well, och wnde eder bode iitt langt, sundigt, karskt och gudfrøctigh leffuitt (!) med os fatige børn, da skulle thett were ded høgeste, wij begerer aff gud. Will y well giøre och helsenn jomfru Mergrete ². Och wor skoles. 83mester ¹ lader och helsne eder med mange godenater och lader eder ydmigeligenn betacke for eders skenck, y sende hanum, huickitt han och med all wnderdaninghed och tienstactighed mod eder will aff hans fatigh formue icke forgette, mens were altid redbornn och wndergiuen att giøre ded, eder tiill willie och tienste kand were. Ex Skiersøe med hast dominica reminiscere anno domini 1566.

Maagens Gyøde med egenn hann.

Falck Gyøde

Udskrift: Thiill wor allerkieriste moder, fru Berete Christoffer Gødis thiill Gundersloffholum ydmigeligh sendendis dette breff.

s. 83

København24. Marts 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Da Kongen endnu er fraværende, har han ikke kunnet faa Besked, om han kan faa Forlov; om Fru Sidsel Billes Begravelse; Fru Ide Ulfstand vil komme til Sjælland med sine Sønner; hun skal besørgen nogle Breve; om Salg af noget Korn; Krigsefterretninger; hun skal udføre forskellige Ærender.

Kyerre Byrrytte, gyffwennedes theg wennlygenn tyll kyennde, adt konglyg magyestadtz er jcke ennu kommenn hydt tyll byuugenn, och er hann paa Frerychborre och er forwennttyndes hydt nu paa torsdag forst kommenndes ², och kann therfor ennu jnggenn bescheedt schryffwe theg tyll, om jeg kann faa forlouff adt komme hyem heller jcke, thet alder forste hans konglyg magyestadtz kommer hyedt tyll byugen, thaa schalttuu faa mynn schryffwelsse, adt thuu schalt komme hyedt tyll meg, ther som jeg jcke kann komme hyem. Och kam dynn soster Madeleenn ³ s. 84y aufftes hydt tyll byuugenn och wyll strax ouffwer tyll Schaanne, och kam Jesper och dynn søster och hydt y aufftes. Och bleff salyg Syssell Nyels Pasbyerg ¹ lyg begrauffwenn her y byuugenn y dag och fyck eenn herlyg begrauwelsse, och gyck ther iij heste for wongnenn, som lygyt stoedt y, och war dy alle fyre brunne, och war hestenn kledt medt sortt engelst hart adt neer tyll jordenn, och gyck ther peblyngg, som bar xvij par store lyuuss for lyget, forwdenn dy ander peblyngg, ther gyck for thennom. Kyerre Byrrytte, fyck jeg Yde Falckes schryffwelsse, adt Maannss och Falck er jcke ennu aff landytt ², och achter hunn seg her ouffwer tyll landyt nu moedt paaske ³ och wyll daa thage thennom her ouffwer medt seg. Och kann jeg jcke fuull schryffwe theg tyll, saa hartt syug som Jacop Høg ⁴ hauffwer werryt, doch er meg saudt, adt thet schall nu beders nouget medt hannom jgenn. Och sennder jeg theg yt breff, som jeg hauffwer schryeffwytt Jngger Oxe tyll, och sennde dynn soster meg budt y aufftenn, adt hunn er paa Korssoer ⁵, saa hauffwer jeg schryeffwyt hynnde tyll, adttuu jcke ennu erst saa tyll passe, adttuu kant drauu nougenn stedt, saa kanttuu sennde breffwytt tyll Nyuukyoffwynng ⁶, och laedt theg jnthet mercke, adttuu weest, adt hunn er ther. s. 85Och hauffwer jeg schryeffwytt Matz yt breff tyll och yt, Lauu Wenstermannndt schall hauffwe, adt thuu sennder Matz thennom bode to. Och hauffwer Jesper saudt meg, adt hann hauffwer soldt eenn Hollennder all hans røg och maltt, lest røg, xxxvj td. medt strogmaall, for lvj daler, lest maltt, xxxij td. medt strogmaall, for liij daler ¹, doch hauffwer hann jnggenn andenn daler adt

gyffwe enn nyuu ², saa meenn Jesper, adt han schall beholde wortt medt, saa hauffwer hann schryeffwy[t] hans fogytt tyll paa Bastenes, adt hann schall forhorrer hus hannom och fly theg swar jgenn, adttuu therfor flyer hannom saamme breff, och schall thet leweres wdy Schelsoer, och wyll hann strax gyffwe rede betalyng. Er her nu jnthet nyuet, jeg kann schryffwe theg tyll, anndet enn ther sygys, adt thenn swenske schall hauffwe belaudt Baghuess ³, och hauffwer mann ennu jnthet hortt tyll hans schyff. Och sennder jeg theg thet froo, jeg schuulle kyoffwe, och sennder theg ocsaa nougett laawendell froo och hwess andet, som thuu beffoelt, wy schuulle sennde theg. Glem jcke adt laadt gyorre meg thenn flaske, och sy Ole, adt hann seer meg well tyll myne heste. Saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss snart adt fynnder (!) hylbredt och gladt. Lader Johann Wenstermandt s. 86syge theg och Margrete ¹ mangge gode netter. Schryeffwytt y Kyoffwennhaunff mydfast sonndag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Item sennder jeg theg och yt breff, Eryck hauffwer schryeffwytt Jngger ² tyll, ther som thuu nu wylt sennde breffwenn tyll Korssoer heller Nyukyoffwyng, tha kant thu syelffwer rade therfor, och ther som ther kommer budt tyll Korssoer, thaa laedt forhorre, om mynn hwyde stoffwer er jcke kommen ther.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt ³.

s. 86

København2. April 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om en Karl, der vil tjene for Foged; han haaber at kunne komme hjem til Søndag; Raadet skal forsamles 14 Dage efter Paaske; om Antagelsen af nogle Folk; om Indkøb af Persillerødder og Salg af noget gammelt Halm. — I en Efterskrift, skrevet den følgende Dag, meddeler han, at han har faaet Forlov og vil være hjemme paa Lørdag.

Kyerre Byrrytte, thenn alssommechtyggeste gudt hann werre altydt hoess theg och beware theg fraa all thenn deell, ther wndt er. Som thuu schryffuer meg tyll, adt ther er kommenn eenn karll tyll gaardenn, som wylle tyenne meg for eenn fogytt, som (!) wyll jeg forhørre medt Burry, hwor hann hauffwer tyennt Nyels ⁴, adttuu therfor lader hannom blyffwe paa gaardenn, tyll gudt wyll jeg s. 87kommer hyem. Kyerre Byryte, som thuu ocsaa schryffwer meg tyll, adt ther som jeg jcke snart kunde komme hyem, adttuu thaa wylle komme thydt tyll meg, saa achtter jeg nest gudts hyelp adt faa myn bescheedt y morgenn heller ouffwer morgen tyll wysse, saa jeg wyll werre hyemme wydt søndag tydt. Och drager Jesper och dynn søster y morgenn heller ouffwermorgenn tyll wysse aff byug. Och som thuu schryffwer meg tyll, adt jeg schuulle schryffwe theg tyll, om jeg kunde forfaare nouget nyutt, saa er her jnthet andet, enn jeg schryeff theg nu syest tyll, och schall alt radet forsamles her xiiij dage effter paaske ¹, och er meg louffwytt eenn schredder, eenn kock och eenn wong dreng, och schall jeg gyor myt beste, om jeg kann fly oss nougenn peersylly roder. Och som thuu syest schryeff meg tyll, om thuu motte selle nouget aff thenn gamell hallom, thaa mottuu selle thenn stack, ther staa nordens y hauffwenn, som her Peer fyck aff. Kyerre Byrrytte, weedt jeg nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss snart adt fynndes hylbredt och gladdt. Schryeffwytt y Kyøffwennhaunff tysdagenn nest for palmsønndag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, laedt thennom se meg well tyll myne heste.

Kyerre Byrrytte, sydenn jeg hauffde schryeffwytt thette breff y aufftes, thaa fyck jeg mynn bescheden y dag, adt jeg paa nougenn tyddt motte drage hyem, och wyll ther for nest gudts hyelp wylt werre hyeme nu paa lørdag først kommendes.

s. 88Udskrift: Mynn kyerre høstruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyllschryeffwytt ¹.

s. 88

Lejren ved Skara19. Juli 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Krigsefterretninger; hun skal skrive ham til, hvordan hun har det; hun skal undskylde ham for Klavs Daa, at han ikke skriver ham til.

Kyerre Byrrytte, thenn alssommechtyggeste gudt hann werre altydt hoess theg och beware theg fraa all thenn deell, ther wnndt er, och hann wnnde oss snart adt fynndes hylbredt och gladt, som jeg jnggenn twyffwel hauffwer paa, adt nest gudt hyelp well scheer, och kann jeg jcke fuull schryffwe theg tyll, saa fast

som meg lenges effter theg. Kyerre Byrrytt, gyffwendes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy er nu ynn dragenn wdy Swerryg, och hauffwer wy nu slauet wor leer wydt eenn kyoffstedt, som heder Schaare, och hauffwer bonnderenn ² jcke ennu wylle ganget oss tyll haannde, och hauffwe wy therfor brent och slauet yhyell, hwor wy er frem draugenn, och lygge wy nu paa sex myell ner Hool wegenn og Ty wegenn ³, thenn alssommechtygeste gudt formyddels hanns kyerre sonn Jesum Chrystum hann wnnde oss eenn goedt ennde paa thenne lang warrenndes kryg. Och mottuu wyde, adt meg lyder well och oss alle sammenn, hwylcket thenn alssommechtygeste gudt werre louffwyt for, och hauffwe wy ennu tyll thes haffdt goedt wnnderholdyngg, saa wy hauffwer jnggenn noedt haffdt, och hauffwe wy ennu jnthet sonnderlycht folck fornummet, mann hwess s. 89folck ther er for haanndenn, dy rommer alt for oss henn moedt Hoell wegenn och Ty wegenn. Och hwort wor tog ennu wyder wyll begyffwe seg, weedt jeg jcke ennu nougenn encket ¹ bescheedt adt kunde schryffwe theg tyll therom, doch schalttuu jdermeer faa mynn schryffwelsse medt thet forste budt, ther steddes neer jgenn, och er ther jcke kommet budt fraa oss, sydenn wy dro op, och kann ther jcke heller well komme budt fraa oss wdenn stoer lyfffaare, effter dy wy er saa langt jnn y landet. Kyerre Byrrytte, bedenndes theg gyernne, adttuu wylt schryffwe meg tyll, hwor theg lyder, och beder theg gyernne, adttuu jnggenn sorg heller gremmels tager theg tyll, thy jeg hauffwer jnggenn twyffwell paet, adt gudt hann er jo hoess oss, och thet schall gaa well tyll paa wor syde, thenn alssommechtygeste gudt hann wnnde oss adt sporre gode tyner tyll wor schyff. Och schryff meg ocsaa tyll, hwor lelyghedenn begyffwe seg medt thennom. Kyerre Byrrytte, gyor mynn wndschyuldying for Claus Daa, for jeg jcke nu schryffwer hannom tyll, thy jeg fycket jcke adt wyde for eenn hall tyme, for enn buddet schuulle aff stedt, och kant thuu sy hannom, hwor wor lelyghedt begyffwer seg, och sy hannom, adt hans folck och heste scharr jnthet. Och schryff meg tyll, om thuu kamst wel hyem jgenn, och hwor thet gaar hyemme tyll, och om Jesper hauffwer fort ² theg dy peng, och hwor mangge dy war, och om ther er solt nouget aff wort kornn och smor. Kyerre Byrrytte, jeg weedt nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, mann jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennndes, hann wnnde oss adt fynndes snart hylbreedt och gladt. Lader Frans Banner, Eryck s. 90Pudbusch, Ole Morssenn och Eryck Hardennbyerre sy theg mangge gode netter Schryeffwytt y leryt wydt Schaar fredagenn nest for sancty Jacop dag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 90

Strassburg 20. Juli 1566.

Mogens og Falk Gøje til Birgitte Bølle.

De kom til Strassburg den 7. Juli og har begyndt deres Studier.

Wor gandske ydmigeligenn, kierligh hellszenn forsenn med gud. Allerkierriste maader, betacker wii eder saa ganske ydmigeligenn och gierne for all ære och moderligh hulhed, y os stedtz och allethid giort och beuist haffuer, och sønderligh for eders store skenck, y erit os med, før wii komm wdenn landtz, huilckitt den retferdighe gud eder rundelige beløne, och wij y framtidenn ocsaa gierne med eder fortiene och forskylle wiill aff wor yderste macht och formue. Gud almectiste wnde os sinn aand och naade thiill, att wii saa kunde her forffremmis, att wii kunde bliffue saa willeligh ¹, thett wii y naagenn maade mote eller kunde tiene eder, som wij well plichtigh ær, och wii aff all hiertens begieringh gierne wille. Allerkierriste moder, saa wed wii nu inthett, wii kand gjøre eder andiitt thiill wilge, end att wii kann skriffue. eder itt or eller ij thiill, att y kand wide, huor thett er sigh begangenn med os paa regsenn, och huor os lider, de wii wed well, att thett skall were eder saa kiert somm en anden stor gaffue. Allerkierriste moder, saa lader wii eder kierligenn wide, att os lider well, gud skie loff och s. 91euigh ære, och er well kommenn hid op thill Strasborrhig och kom hid denn 7. iulii, skade os inthett heller paa weien, gud ske loff, anditt end wii kunde icke soffue nock, och wii icke kom aff wor kleder xiiij dage thiilhobe, mens mad och winn fick wii nock offuer buorde, iegh tror dogh, att wij mote betale thett, de huer moltid kostit os iij ¹ hart en daler, alletid en ort for manden. Allerkierriste moder, straxt ephther wii komme hiid thiill byenn, ginge wii henn thiill Sturmium, som er den øffuerste y skolen ², och finge hannum kongens och hermendens breff, da suared hann, att hann icke kunde anamme os y kaast med sigh, de han haffde saa mange, mens hand hiulp os dogh hus en andenn lesemester wid naffnn doctor Michael Peuterus, att wii kom thiill hanum, och skall wii iij huer wge giffue hanum 3 kroner, thett er om aaritt 208 daler, huilckenn er enn ganske stor sum penningh, mens wor skolemester wiill icke were der, hann wiill forhøre sigh om, huar hann for ringer penning kand fange wor kost. Och er wii kommen ind y lexe och sidder hort mit y skolenn, wii skall med guds hielp saa legge wind paa os, att wii inden 4 aard mod wiill komme offuerst y skolenn och saa komme hiemm thiill eder igienn, gud almectigh wnde os att finde ether [och] wor kiere fader glad och helbred y guds ere och frycht. Allerkierriste moder, haffuer wii nu slett inthet anditt att skriffue eder thiill paa denne tiid, mens siell och liff och all eders welffart wiill wii beffale y denn almectigh guds beskermelse, och forlader os, att wii skriffuer eder saa baade thiill y iett breff, de wii kunde icke tale wid kiøbmandenn, att hann wille tage saa mange breue med s. 92sigh, derffor kunde wii och icke paa denne tiid skriffue wor kiere fader thiill, mens fra Franchffortt markind skall y fange wor skriffuelse straxt ephther s. Michaelis dagh ¹, y huilcke, huad wii nu forsømpth haffuer, wii daa icke skall forgitte. Wille y well

giøre och sige wor kiere fader och eders iomfruer mange godenater paa woris wegne. Lader wor skolemester sige eder och minn kiere fader mange godenater och stor tack for eders welgierningier, y hanum beuist haffuer. Ex Strassborrigh denn 20. iulii anno domini 1566.

Maagens Gyøde
ethers kiere sønner.
Falck Gyøde

Udskrift: Erliigh och welbiurdiigh frue fru Birgitte Christoffer Gøies thiill Gundersløffholm, wor allerkierriste moder, ganske ydmigeligenn thiillskriffuitt.

s. 92

Baahus12. August 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Efterretninger fra Lejren; om Pesten; om et Overfald af de svenske; kun skal sende ham forskellige Ting; Peder Gyldenstjerne og Pax er blevet saarede.

Kyerre Byrrytte, thenn alsommechtygeste gudt hann werre altydt hoess theg och holde theg altydt wdy hans nadelyg beschuttelse och beschermelse och wnde oss snartt adtt fynndes hyelbredt och gladt. Kyerre Byrrytte, kann jeg aldryg fuull schryffwe theg tyll, saa rett fast som meg lengges effter theg, och hwor lang tydenn er meg. Och mottuu wyde, adt wy hauffwer slauet wort leer herr hartt wydt Baghuues och lygger doch y Swerryg². Och schryeff jeg theg yt breff tyll, thenn tyedt s. 93wy hauffde worres leer for Schaare¹, thaa wylle offwerstenn och kommesaryenn haffdt budt neer tyll Kyoffwennhaunff, saa bleff passenn formeen², adt ther jcke kunde komme budt neer, for nu wy er kommenn her op tyll Baghuuess, adt jeg for slyg aarsag schyuldt jcke kunde schryffwe theg tyll, hwor worres leyghedt (!) hauffwer begyffwytt seg. Och thenn tydt wy kom for Schaare, thaa hauffde thet doedt ther hartt aff befengelsse³ och all wengne wdy Swerryg, nu errytt kommen y wortt leer, och doer her ther nu ocsaa bode aff befengelsse, blodt gang og brunnde⁴, saa ther er doedt moget godt folck bode danske och tyuske, doch er ther jnggenn doedt aff dy danske herremendt wdenn Maarttenn Krabbe, hwess syell gudt werre nadyg och wnde eenn salyg och gleddelyg opstanndelsse och huusswale hans armme bedroffwede hustruu⁵. Och er Tommes Kruuse, Josep Muuss, Chrystenn Schram her Peer søns(!), Jorrenn Jennssenn y Schanne och her Jorrenn Luckes sonn och y gudt woldt och mangge herremendt wnder dy tyuske faner, hwylcke gudt wnde alle eenn salyg och gleddelyg opstandeisse, och er alle worre wanner ennu welltyllpasse, hwylcket gudt werre louffwytt for. Och mottuu wyde, adt nu y torsdag och fredag⁶ tha pluterest dy swenske alles worre danske dyrres wongne och tog wongnenn och hestenn alsamenn bort wdenn nougenn faa heste, dy fyck somme jgenn, och fyck jeg jcke meer aff myne sex enn eenn jgenn, och bleff alt myt tyngest ther, saa jeg beholt jcke s. 94meer, enn jeg hauffde paa lyffwytt, som jeg ree y marckenn om dauenn. Myth schrynn, myt telt, mynn seng, mynn kledder och thes lygest myne lyndkledder och all mynn prowyantt och myne wrtter, och alt hwess jeg hauffde medt meg, bleff ther alsammenn och myt søll. Och erret nougen aff dy danske, ther hauffwer faet schade for meer enn tusenn daler, och hauffwer dy tuuske ochsaa faet stoer schaade, doch jcke ner som wy danske. Doch hauffwer jeg ennu jnggenn nøø hauffdtt, hwylcket gudt werre louffwytt for, dy jeg gaar stundem tyll myne wanner, saa jeg bekommer enn daglyge fode. Kyerre Byrrytte, adttuu therfor wylle fly meg ij schyortter, och er meg gyffwenn iij sydenn, saa jeg wyll sydenn well behyelppe meg henn, och thuu wylle fly meg eenn felt seng ferdyg jgenn, om jeg hauffdenn behoff, och thes lygeste kledder tyll eenn seng jgenn, och thuu wylle bestylle meg meg(!) ij foer flasker jgenn, iij flasker y hwert foer och eenn ryng oenn paa schruenn och hwer flaske jcke storre enn tyll to potter, och thuu wylle lade gyorre thennom, hwor theg syelffwer synnes, adt dy kunde blyffwe smuckest, och lade gyorre thennom slette jnnenn y och huuess¹ tyll thennom och laess for. Och schuulle jeg ocsaa hauffwe nougenn prowyant jgenn, ther som togget schuulle warre lengger, och thes lygest nougenn haffr, och weedt jeg jcke enu adt schryffwe theg tyll, hwort thuu schuulle sennde megget. Och schalttuu lade gyorre meg eenn seck tyll mynn seng och eenn tyll mynn felt seng och eenn heller to tyll myne kledde, och nougenn korre, dy jeg beholt slet jnthet aff myth tyngest, och troer jeg jcke, adt wy kann drauu nougenn stetttdt, for enn wy kann komme neer och ruste oss paa thet nyuu jgenn. Och hauffwer thenn swenske jcke ennu laedt seg se medt mo s. 95gytt folck, for ygaar loedt hann seg se medt iij faner ryutter, och dy war mogyt stercke, och v fenlynn knechtte. Kyerre Byrrytte, kann jeg nu jnthet meer schryffwe theg tyll paa thenne tydt for tydenn kortzheedtz schyuldt, dy jeg wyste [jcke], adt thette budtt schuulle neer for eenn tyme tyllfornn, och thet forste budtt, meg steddes jgenn, thaa schalttuu jdermeer faa mynn schryffwelsse jgenn. Och beder theg gyerne, adt thuu jnggenn sorg heller gremmelsse tager theg tyll, thenn alsommechtygeste gudtt schall gyorre altyngest godt. Och schryff meg tyll medt thet forste budt, theg steddes, hwor theg lyder, och hwor thet gaar hyemme tyll, och tort thuu jnggenn peng sennde meg, for thuu faar ydermeer mynn [schryff]welsse. Kyerre Byrrytte, saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnde oss snart adt fynndes hyelbredtt och gladt, som meg forhaabys nest gudt hyelp well scheer, och wnde oss eenn goedt ennde paa thenne langwarendes kryeg formydelst hann kyerre sonn och thenn werdyge hellyg aanndt. Sy Claus Daa och dynn søster Kystenn mangge gode netter paa myne wengne och gyor mynn wndschyuldtyng for thennom, for jeg jcke schryeff

thennom tyll, dy tydenn wylle jcke saa begyffwe seg for meg. Schryeffwytt paa Baghuuess mandagenn nest efter sancty Laurs dag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, schalttuu heller jnthet aff myt gyortt sull¹ sende meg, mann laedt swarre meg ij heller tre treetstaabe².

Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adt Peer Gyuldennstyernn s. 96er schutt ygennem benet och Pax¹ ygennem armmenn, doch blyffwer thennom jnthet adt schade tyll dyrres hyelbredt, och thenn største affbrug thenn swenske hauffwer gyortt oss, ther hauffwer hann gyortt y schouenn medt schutter, och hauffwer hann jcke ennu tyll [des] wylt tyll slettenn tyll oss. Gudt werre altydt hoess theg.

Kyerre Byrrytte, beder jeg theg gyernne, adttuu wylt lade gyorre meg slychtet schrynn som thet lylle, jeg hauffde nu medt meg, oc lade beslaet lige saadant och eenn laas paa ledtyckenn och lade gyorret medt yt jernn, saa mann kann hauffwe eenn henglaas forret. Gudt werre hoess theg.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt².

s. 96

Elfsborg 16. August 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Hvis hun ikke kan forfare, at han skal drage ned, skal hun sende: ham forskellige Ting.

Kyerre Byrrytte, thenn alsommechtygeste gudt hann werre altydt hoess theg och beware theg fraa all thenn deell, ther wnnndt er, och wnnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt. Kyerre Byrrytte, gyffwennendes theg wennlygenn tyll kyennde, adt wy nu lygger her wydt Elsborg och hauffwer slauet wort leer paa Guuborg engge, och hauffwer offwerstenn och kommesaryenn schryeffwytt konglyg magyestadtz tyll, hwess bescheedt dy faa nu, s. 97kann jeg jcke wyde, och weedt jcke heller ennu, hwort wort tog wyll wyder begyffwe seg. Kyerre Byrrytte, ther som thuu jcke kant forfaare, adt wy schall drauu neer jgenn, adttuu thaa wylt sende meg eenn felt seng och dyunn och kler tyll then och thet wlschyns tecke heller eenn dun dynne och mynn maarschyns kyorttell och mynn sortte hose, och tro¹, thuu toest hyem medt theg, och nouget kledde tyll eenn krauu och nougenn pasemennt tyll adt bremmenn medt, och thuu wylle ocsaa sende meg lyt suulttett ingefer och lytt aqwawytaa y eenn flaske och eenn sy flesck ate heller ty och andenn prowyant, och jkunn eenn lempelycht tyngest, och thuu wylle bede dynn søster, adt hunn wylle laanne meg Jespers telt, adt jeg ocsaa motte faa thet, och eenn lyle forluu², som jeg tyllfornn hauffwer schryeffwytt theg tyll om, och myth foer tyll myth bonnett och myne foryt maarschyns hanske och nougen støle, henger y Kyoffwennhaunff, och thuu wylt sende meg yt par koge hanske(?) heller to, och thuu wylle senndde meg nougenn fyerdyngger heller korrerr heller smaa kyster adt legge nougenn tyngest wdy. Och thette schalttuu sende meg tyll Hallestedt, ther som thuu jcke kant forfaarre, adt wy schall drage neer jgenn, och hwess thuu kant forffarre, adt wy ocsaa komer tyll Hallestedt, thaa mottuu ocsaa sendet dyet, mann hwess wy drauu op, thaa mottuu lade blyffwytt wdenntagenn thet telt och mynn seng, adt jeg motte bekomme thet, dy jeg hauffwer doch jnggenn heste och wognn, adt jeg kann faa thet anddet medt meg. Och wylle jeg jcke gyernne hauffwe thett tyngest y byugenn y Hallestedt, dy meg er saudt, adt s. 98ther schall dø ther flux, mann hwess thuu sender meg jcke meer enn thet thelt och mynn seng, thaa mottuu schryffwe fru Elssebe¹ tyll, adt hunn wyll lade forwarre meg thet, och kant thuu lade yt wylt budt føllet, och kann Las sy theg wyder bescheedt, hwor wor lelyghedt begyffwer seg. Och mottuu wyde, adt thenn begyffwer seg selssom, som jeg jcke schryffwe kann, och schalttuu jdermeer faa mynn schryffwelsse, medt thet forste budt meg steddes. Kyerre Byrrytte, saa wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalennendes, hann wnnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt. Schryeffwytt paa Elssborryg fredagenn nest effter sancty Laurs dag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, laedt thuu gyorre meg eenn luu, som hun kann behauu theg best, och laedt forenn, sa tort thuu jnthet wydt adt sende meg theg(!) maarschyns foer, och tort thuu jnggenn tyngest wydt adt senndde meg wdenn thett thelt och seng, om wy d[r]jauer op ygen, och schalttuu well faa mynn schryffwelsse medt thet forste, hworeffter thuu schaltt rette theg. Gudt werre altydt hoess theg.

Kyerre Byrrytte, senndt meg lyt tryaculus och preserwentyfa².

Sennd meg myne knuttet socker³, twene par.

Och tort thuu heller jnggenn tyngest wydt adt s. 99sende meg, om wy drauu neer, wdenn thenn thelt och seng, tyll thuu faar wyder mynn schryffwelsse.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 99

Elfsborg 20. August 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om forskellige Ting, hun skal sende ham; hun skal meddele ham, hvorledes det staar til paa hans Gaarde.

Kyerre Byrrytte, thenn alsommechtygeste gudt hann holde altydt synn nadelyg haanndt ouffwer theg och beware theg fraa alt, theg kann schaade bode tyll lyff och syell. Ther som thuu kunne hauffwe senndt meg eenn seng met hannom¹, thaa hauffde jeg thenn well behoff, och thet thelt, hwess thuu kant jcke fly megget medt hannom, thaa mottuu senndet tyll Lauuholm, som jeg hauffwer schryeffwytt theg tyll, och torstuu jnggenn peng wydt adt sennde meg, och jcke heller haffr, och hauffwer jeg schryeffwytt theg bescheedt tyl y thet andet breff, och torstuu jnggen røstwognn wydt adt lade gyorre. Kyerre Byrrytte, schryff meg nu tyll, hwadt for gode tyennder ther er y Seylandt², och hwor thet gaar hyemme tyll, och om kornnet er groedt well y aar, och hwor lelyghedenn begyffwer seg medt altyngest, och hwor theg och dynn søster lyder, och hwor thet begyffwer seg medt worre schyff, och om ther er nougenn oldenn y landet, och hwadt ther er for gode tyennder y Julanndt³, och hwor ther gaar hyemme tyll, och hwor thet gaar tyll y s. 100Lalanndt¹, om thenn grauuff hauffwer forwundet thenn lucht jgenn. Och ther som thuu kant faa budt hyedt medt Jacop, thaa mottuu sennde meg eenn td. brødt iij heller iij och theslygest oll, och hwess thuu kant jcke faet hydt medt hannom, thaa befrochtter jeg meg, adt wy fortoffwe jcke her lengger, och weedt jeg jcke heller ennu adt schryffwe thet(!) tyll, hwort wy drauer. Thuu schalt medt thet forste faa mynn schryffwelsse jgenn, hwo[r] worres lelyghedt wyder wyll begyffwe seg². Kyerre Byrrytte, jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalenndes, hann wnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt, hwyllket jeg jnggenn twyffwell hauffwer paa, adt well snart scheer nest gudt hyelp. Gyor well och sy dynn søster mangge gode netter paa myne wengne. Schryeffwytt paa Elssborryg tysdagenn nest for sancty Bartolomey dag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, hauffde jeg gyernne eenn lydenn foret luu adt hauffwe wnder mynn hatt. Schryff meg tyll, om thuu kamst well hyem, syest thuu droest fraa meg. Gudt werre altydt hoess theg etc. Senndt meg myne knuttet socker.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 100

Marstrand 25. August 1566.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Hun skal straks drage til København, da han vil begive sig dertil, saa snart Vinden vil føje ham.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoess theg. Gyffwenndes wennlygenn tyll kyennde, adt jeg achter nest s. 101gudts hyelp, medt thet forste wyndenn wyll fo meg, adt werre y Kyoffwennhaunff, adttuu therfor strax wylle drage dyedt, thet forste thuu faar mynn schryffwelsse, dy jeg kann jcke schryffwe theg tyll, hwor lengge mynn lelyghedt kann begyffwe seg, adt jeg kann toffwe ther. Tydenn begyffwer seg jcke nu saa for meg, adt jeg kann schryffwe wyder. Her medt wyll jeg nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygeste gudt beffalenndes, hann wnnde oss snart adt fynndes hyelbredt och gladt. Schryeffwytt y Maarstrandenn sonndagenn nest effter sancty Bartolomey dag datum mdlxvj.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt¹.

s. 101

Vingaarden 3. Oktober 1566.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Han fortæller om sin Sygdom; naar han bliver bedre, vil han til Bregentved; han vilde have skrevet hende til tidligere, men han troede ikke, hun var hjemme.

Mynn alder kiereste syster, iegh wiill nu icke meth lanngh tackszielsze bemøie diigh wdj denne min korthे schriiffuelsze, menn iegh wiill finndis diigh hulld att tienne tiill wdj mynn grau, der du icke schallth finde tuell hos etc. Min alder kiereste syster, iegh giuer dig gannsche wenligenn atth wiide, att iegh wdj daagh bekom dinn gode schriiffuelsze, for huilckenn iegh tacker diigh gannsche wenligenn och gierne for, att du wiillde wiide, huer atth min sygdom begaue siigh, saa giuer iegh diigh gannsche wenligenn att wiide, atth iegh kom hiid tiill byen wdj s. 102gaaer xiiij daage, och haffuer iegh werith saa haarth sygh, att siiden att iegh

kom hiidth, att mannd icke haade trod migh tiill liuetth, att iegh haade huerckenn roo nath elder dau, menn haade faatet, att iegh saa offthe besuimet, att iegh haade alds jnngenn mackth, menn denn besuimellsze haffuer nu, gud sche loff, forlath migh, menn der som denn icke haade forlat mig, daa haade jegh wiist enn ganngh gaaeth henn der meth. Menn nu hobiis miigh, att dett meth tiidenn maa bliue bere, menn iegh er ennd nu saa suaagh, att iegh kannd icke giue migh wdj luckthenn, tij dochther haffuer saa haarth forbødt migh dett. Denn suenske dochter¹ er her hos migh. leg ackther migh tiill Brenthuedth, dett første iegh kand bliue saa tiill paas, och der fortøuer iegh saa lennge, att minn leilighedh bliuer ber, føre ennd iegh draager aff lanndith, saa hobiis migh ennd att kome digh seluff tiill ords etc. Her er jnted, min kiere søster, synnderligh nyth, att iegh kannd schriiffue diigh tiill, andet ennd dij spansche gesanther, her ere, haffue nu fanngeth deris affshedth², och sennder iegh diigh enn sedell paa deth lerith aff denn kiøbmand, att du seluff kannth forfaare, huaad atth dett gielder. Och wiill iegh nu icke wiider wmaage diigh meth denne min schriiffuelsze och wiill icke helder høier elder wiider forbye migh mod diigh, men du schallth alle mine daage finde migh for dinn hulde broder, saa santh migh gud hielp, der du wiist maa forlade diigh tiill etc. Och schulde du well tiillfaarne haffue haffth min schriiffuelsze, menn iegh haade icke wiist anndith, end att du haade werith wdj Laalannd meth Jnnger Oxe, tij hun saagde for migh, att s. 103du schulde kome diid och schiffthe meth hinnde, elders schulde du tiillfaarne haffue faath min schriffuelsze. Och kannd iegh nu icke mere schriiffue diigh diigh(!) tiill, saa reth suaag er iegh som gud, att formuenn er end nu saare ringe hos migh, menn gud schaffet epher hanns gode willi. Iegh haade ennd hoff, att iegh wild bleueth saa tiill paas, att iegh hade kund kometh op tiill hobenn wdjgenn, menn migh tøkis, att wor here icke wiill haffueth paa denne tiid, menn iegh icke er enndnu saa før, att iegh kannd gaa wdenn dørenn etc. Och wiill jegh nu och altiitd haff diigh, min kiere søster, denn almectigeste, euige her och gud troligenn beffalenndis meth alth, du kierth haffuer, saa trolligenn som migh selluff, hannd wndj migh att finde diigh helbred och glad epher denne leilighedt. Datum meth hast aff Wingaardenn denn 3. daag ochtobris aar etc. 1566.

Oluff Moriiszenn
m. e. h., din hulde broder.

Udskrift: Tiill mynn kiere søster Berithe Bølle gansche wennligenn tiill schreffuith¹.

s. 103

Radsted 18. Oktober 1566.

Movrids Eriksøn til Kristoffer Gøje.

Om et Brev til Fru Kirsten; om en Husleje; om noget Rostockerøl; om at sende Korn til Stæderne; han sender et Register paa det Gods, der blev skiftet paa Nykøbing; om noget Salt til Fru Kirsten; en Bonde, der er født paa Oreby, men bor i Aalholm Len, vil gerne købe sig fri.

Kiere Krystoffer, kom edhers breff hydth thyll mygh, dha vor ieg² yke thyl stede, iegh vor myth erynde po s. 104Møen, och lyder edhers breff, adh iegh skvle skryffve ffrv Kysten thyl om thett breff y Københaffn, hvn skvle aname, y rame thett vel thyl hobe, nar y saffvys¹. Om hvssleyn ther haffver ieg retthetth mig effter de ordh, som bodhe ffrv Kysten och ffrv Beretthe² sagde thyl mig po Thersløsse³ boregordh, ther dhy gyngte bodhe der och snakedh mett meg om same hvssley, dha thror ieg, adh dhem dragiss vell tyl mynne, nar y syge dem thett. Item y skryffve, om ieg kvnne ffly edher j lest rostokz øl, ther gotth vore, ffra Rostok, so kvnne y vel ffo thett, dha vyl ieg sende en aff eders egne bønder offver effter thett och skryffve mett ham, ffor hand vyl. theroffver, so blyffver øllidh vforplompeth⁴, om y vyle so haffvidh, dha kan y skryffve mig thyl mett thette bvdh, och vijl tde. koste der ij daler, som myg er ffor sagth. Item y skryffve om edhers korn, om ieg thrøster, adh y skvle sendhe edhers korn vdh thyl stedernne⁵, dha vedh ieg yke, hvad thett geler y steernne, ther som y vylle lade eders egen skvde løffve derhen mett so megeth, som hvn kan fføre, och edhers egedh bvdh mett, da kvnne thett vel ske, ad han kvnne fforsye, hvess ther vore ad selle hieme ygen, so kvnne thett ske, der kvnne den kobmandh kome so y handel mett edhers bvd. Item sender ieg edher etth regyster po hvess godz, som bleff skyfft po Nykøbing⁶. Item och skal Berttel kok fføle same skvde och gvdz hen, och ieg kan yngen s. 105skvde ffb, ffør nv de kome hiem ffra ffyskery. Item der ffaler frv Kysten x td. salt tyl, thett vyl iegh sende mett skvden, men thett kan so skee, adh hvn thøre heler vylle hentedh herffra, om y vylle¹ hende thyl derom, so thore mand yntedh koste ffratten po thett anden stedh, adh ieg kvnne ffo thett y tyde ad vyde, om ieg lode skyffve detth andetth godz.

Item der som y vylle lade køffve nogedh fra Lybyke enten hamp eler leretth eler hvmler ele lønbor salt, da kvnne y ike ber gøre, om y vyle haffve nogedh korn ad senne, en da lade køffve ygen, hvad y vylle haffve mett edhers egen skvde.

Item mo y vyde, adh ieg har opspvrtt en bonde, som er her ffød po eders godz y Lolyn och bor po Olieholms leen, och har ieg lat sette delle po hanem, so har han hafft bvdh hoss mig och vylle gierne køffve sig kvyth ffor penge, ad y vyle skruffve mig tyl, om y vylle thage penge ffor hanem, eller hvad y ere tyl synds thery, hvyke lvnnde y vyle, mand skal hanle mett hanem, ad ieg kvne ffo bvd mett thett første.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Hermett edher gvd almegetyste beffalyndes. Ex Rastede ² ffridagen, som stj Luse dag poffald mdlxvj.

Maffrytz Erykszendh.

Udskrift: Erlyg, velbyrdyg mand Krystoffer Giøe thyl Gvndersløff holm ydhmygelygen sendhes thette breff tyl egen han.

s. 106

Bregentved 12. December 1566.

Oluf Movridsøn til Kristoffer Gøje.

Han udbeder sig hans Besøg; han beder om en Kopi af den Dom, som han lovede ham, og sender et Bud, som kan udskrive den; han beder om Følgebrevet til de to Bønder.

Mynn ganntz wennllig hellszenn nu och alltid forsenntt mett wor herre. Kierre morbroder och kierre Christopher, ieg tacker tig ganntz wennlligenn och giernne for alltt gott, som du mig alltid giortt och bewist haffuer, huilckett ieg alltid gantz godewilligenn och giernne hosz tig forskylde wiill, mett hues gode vdj mynn ringe macht kannd were. Kiere Christopher, giiffuer ieg tig ganntz wennligen till kennde, att ieg nu ij dage forleden siden finge ieg (!) dynn schriiffuellsze och mett same bud sende tig dynn støffre tillbage igenn, och inthett ieg schreff tig tillbage igenn, fordj ieg wiiste well, attw icke war hiemme, menn ieg haffde icke troett tig till, attw schulde haffue tagitt tig nogenn ondskyllding for, attw icke kunde komme hid, som dw mig loffuitt haffuer. Kierre Christopher, saa beder ieg tig end nu gantz gierne, attw willde wellgiøre och kome hid till mig, førind dw drogst aff landitt, som ieg forlader mig till, om thett er tig muligt. Kierre Christopher, som tig och well fortенcker om then cupia aff thenn dom, som dw loffuitt att willde lade vdschriiffue for migh, saa haffuer ieg nu senndt Matz till tig, att ther som nogenn aff dine icke haffuer tidt att vdschryffue then, for dw nu haster saa aff landitt, tha skall hannd vdschriiffue same cupi, om du wiltt onde mig thenn. Kierre Christopher, dw willtt nu giøre, som mynn gode tro er till tig, och nu wiist kome hid till mig, som dw loffuit haffuer. Vdj hues made ieg kand wiide att giøre, ther tig kiertt och till thiennist kand were, skalltw thertill altid finde s. 107 mig gantz godewilligen. Hermett tig gud allmectigeste beffalindis. Datum Brendtued then 12. december anno 66.

Olluff Movriitzenn.

Kiere Chriistoffer ¹, waareth diigh mueligh, daa baad iegh diigh giernne, atth du wiillde haffue denn wmaage och kome tiill migh, du schalth were migh saa reth well komenn som wdj nogenns hues, y huer att iegh kannd fare meth diigh. Der som du jo icke wiillth nu paa denne tiid kome, beder iegh diigh giernne, ath du wiillth byde migh tiill, huer snaarth atth du ackther diigh hid tiill lanndith wdjgen. Och beder iegh diigh giernne, att du wilth nu sennde migh føllebreffueth tiill dij to bønnder. Wiill iegh siidenn ingenn modstaannnd giøre diigh, naaer Peder Oxe wiill talle om denn dom ². Wiillth du wnnde migh nu enn kopi aff same dom, elder naaer du komer wdj landit, sether iegh deth wdj dinn egenn willi. Iegh wiill laade diigh see detth breff, iegh hafwer wdj same saagh, maaer(!) gud wiill, att wij finndis wdj Kiøbennhafn. Nu denn almectigeste gud beffaler iegh digh altiid, hannd wnnde migh atth finnde diigh helbred och glad. Datum med hast.

Oluff Moriiszenn

m. e. h.

Udskrift: Erlliig, welbørdiig mand Christopher Gøye tiill Gwnndersleffhollm, myn kierre morbroder, ganntz wenligen ³.

s. 108

København 23. Januar 1567.

Frederik II. til Kristoffer Gøje.

Indbydelse til Erik Podebusks og Sidsel Oxes Bryllup.

Frederich thennd andenn med guds naade Danmarckis, Norigis, Wenndis och Gotthis konning etc.

Wor gunst tillfornn. Wiidt, att wij achte wthj the hellige trefoldigheds naffn fastelagens søndag [før]st kommendis ¹ her paa wortt slott Kiøpnehaffnn [att giøre] oss elskelige Erich Podebuskis, wor mand och [tiener]s brøllup med oss elskelige jomfru [Sit]zle Oxe. Thij bede wij thig och begiere, att [thu] paa forskreffne tiidt med thiin hustru och hinndis jomfruer wiltt retthe thig effther att were her tilstede och tha giøre ether glade medt flere wore kiere tro wndersotthe, som wij och samme tiidtt hiidtt till oss forskreffuitt haffuer. Thermed skeer oss synnderligen till wilge. Schreffuitt [paa] wortt slott Kiøpnehaffn thennd xxij dagh [januar]ij aar etc. mdlxvij. Vnder wort signett.

Udskrift: Oss elskelige erli[g och welbyrdig mand Chri stoffer Gøye] till Aunsbierch ..... ²

Oreby 15. Marts 1567.

Movrids Eriksen til Kristoffer Gøje.

Om et Drab, der har fundet Sted paa Oreby; om Fiskeriet og Markarbejderne; om en Mand, der har beligget en Pige; om Salg af Korn.

Kiere Krystoffer, kom lens kellersvendh hydth thyl mig mett edhers breff, lydyndis, adt ieg skal skryffve edher thyl vyst beschedt, hore thett er ffatth och thyl s. 109godh mett den vlyke, som er skedh po Oreby, thysver adh so skvle, so har iegh hafft bvrmeister och byffoedhen her nere aff Saxkøbing och skulle høre, hvad dhe vylle besto, som hoiss vore, so har de gyffvedh deryss breff vdh po, lyge som dee har vondeth, so sender ieg edher thett mett lens, y kan lessedh. Den thydh handh slogh karllen yhiel, dha stodh kellersvenden hoiss och sodh, dha bestor handh kellersvendenz ord, lyge som hand vanth, som y kan lessetth, och so kan y bethenke edher her y. Item y skryffve, adh ther som ieg kan thenkidh, adh mand kvnne vere vden thylthl, adh mandh kvnne vere hanem behielpe och thage hans erre breff, adh hand skvle hole yng¹, nar mandh po eskedh, so vedh ieg yke, hvadh syn hand kan ffo, thett er vnderlygth, handh er nv sætth och pogriffwen vedh syn fferske geryng, so har her veredh nogen aff hans slegt her po Krenkerop och er dragen aff stedh thyl lyllen, dog vor de yke her ffor gorden, so er thett vnderlygtt dery, ffor mand ffør ffor bethengt syg her y. Nar y ffo lest thett breff, som ieg sender edher, so kandh y skryffve edhers vyle hydth. Item so har de ij bønder, ther voger dag och natth hoiss hanem, so kan thett yke lenge vere mett hanem, y kvnne bethenke edher her y altydh ad holle dem tyl kost, thett vyl dog allygevyll thage po kosten, nar y vedh so, kan y bethenke edher och skryffve thyl gorden. Item bondgarnedh thett enne er vdhe setth, og er saltett iij tde. syldh, och thett andetth skall komme vdh, strax nar retth thydh er. Item och ploffven ere vdhe och har plødh y viij dage, och mett gersyl er och bestyledhe. Item her vyl dog en karll hydth, som kan se thyl gøffnh, y ramedh vel selff. Item so har och Per Wde beleydh en pyge, som handh har selff ffest, och hvn har bestodh s. 110thett, och Per syr yntedh ney ffor thett, so vedh ieg yke, hore y vylle haiffvidh mett hanem. Item om her komer nogen købmen thyl korn, adh y vyle skryffve edhers vylle thylbage ygen, hvyke lvnne thyl skal go. Hermet edher gvdh almeftygste [beffalyndes]. Ex Oreby løffverdagen effter medhffaste mdlxvij.

Maffrytz Erykszendh.

Item skryffver hydth, hvre thett skal vere mett penngen, om y vyle haiffve noyed korn soldh, om y vylle, ad the skal sendis tyl Gvndersløff eler anderstedh.

Udskrift: Erylgh, velbyrdygh mandh Krystoffer Gøe thyl Gvndersløffholm ydhmygelygen sendis thette breffz thyl egen handh.

Strassburg 24. Juli 1567.

Mogens Gøje til Birgitte Bølle.

Han beder hende bevare den Kærlighed, hun hidtil har vist ham; han og hans Broder har været syge.

Minn wenlig, kierlig helszenn med gud alletijd forsendt. Allerkieriste maader, betacker ieg ether saa gandske ydmygeligenn och gierne for alt gott, y mig y saa mange maade giortt och beuist haffuer, huilckitt gud ether rundelig beløne och ieg och, saa lenge ieg leffuer, med ether aff minn fatige formue wijll fortiene, gud ellers wnde mig att finde bode ether och minn kiere fader med andre wore godewenner, och att ieg kand bliffue saa wildelig, att minn tieniste kand were ether y maagenn(!) maade befeldig. Allerkieriste maader, saa giffuer ieg ether ydmigelig att wide, att minn broder och mig lider well och farer flux frem y wor studijs, gud giffue løcke och benedidels thiill, att wij kunde fuldkomme bode ethers och andre woris godeuenners begiering och forhaabning, att s. 111denn store bekostning, y legger paa os, skall icke were giortt tiill forgieffs. Allerkieriste maader, saa kunde ieg icke nu forladitt att skriffue ether thiill, epttherde att ieg kunde fange wist bud thiill ether, endog ieg haffuer inthett sønderligt nøit att skriffue ether thiill om, de ieg offte haffuer y thette aar bemøiet ether med mine breffue, aleniste att y der aff kand sie minn wilge mod ether, epttherde ieg icke anderledis kand ether nu tiene, bedendis ether derfor høgeligenn, y icke fortencker mig, for ieg saa offte med minn skriffuelse er ether wmagelig. Aallerkieriste maader, saa will ieg och haffue ether ydmygelig ombedindis, att y y lige maade wille lade mig skriffue ethers wilge thiil, huorledis ieg skall rete mig, da will ieg aff minn formue følge ethers raad och begiering, epttherde ieg wel wed, att y raader mig, thett mig best kand were, och forsier mig thiill, y lader ethers gode, hulde hierte, y her thiill daffs saa rundelig mod mig beuist haffuer, icke y minn frauereelse falde, mens forfremme mig, som y haffuer alletid bode med gierning, att y kostid saa megit paa mig, och sidenn med ethers gode raad haffuer paaminditt min fader, att hann skulle ramme mitt gaffnn, som han loffuitt minn salg fader y hans dødtz stund¹, endog hann haffuer well sielffuer betid sinn godwillighed mod mig, dog ligeuell haffuer ieg bode befundit och hørt, att y offte haffuer mint hannum der paa, for huilckitt gud skall were mig hielpelig till, att ieg med all sønlig willighed och tienstactighed y framtidenn maad ether forskille, och will haffue ether ombeditt, y her efter will och haffue samme hiertelaff mod mig. Ieg skall med gudtz hielp aff minn formue icke lade mig mod ether befindis wtacnemelig, mens y alle maade, som enn god sønn mod sinn kiere mader bør att giøre, willig och

redebørnligh s. 112thiill att tiene ether, saa y skall tacke mig gaatt. Allerkieriste maader, tager mig icke thiill møstøcke, for ieg saa dristelig biuder offuer ether, och tencker icke, ieg gjør thett for denn sag skill, att ieg naagitt wiill ¹ tuiffler paa ethers goduillighed mod migh, huilckenn ieg mangfoldelig haffuer befundit, att ieg icke med rete anditt kand forsie mig thiill ether enn som thiill minn egenn kiødelig maader, de att y nest gud och hinder haffuer beuist mig denn største welgierning, der naagenn haffuer giort, saa att dersom ieg haffde leggit wnder ethers egen hierte, kunde icke naacsommelighere giffue denne ethers affechtt och willighed thiilkende. Allerkiekieriste (!) maader, folader(!) mig, ieg skriffuer saa ilde, de thett er thett første, ieg er kommen naagit thiill mig igienn aff en siugdum, som bode minn broder och migh nu paa iij wgers tid paa kom. En andenn tid skall ieg bedre skriffue. Gud beuare bode ether och minn kiere faders karskhed, sundhed, och wnde os fatige børn att sie ether alle y gudfrøctighed och welmod, huilcken ieg bode ether och alle andre godeuenner thiill siell och liff inderlig will haffue befalindis. Giorer well och helsner minn kiere fader paa min broders, mine och min skolemesters wegne. Lader min broder och skolmester sige ether med ethers jomfruer mange godenatter. Ex Strasborig den 24. dag iulij anno 67.

Magnus Gøie
eders kiere søn.

Udskrift: Erligh och welbyrdigh frue frw Birgitte Christoffer Gyødis thiill Gundersløffholum, minn allerkieriste moder, gandske ydmigeligenn thiillskriffuit.

s. 113

Strassburg 24. Juli 1567.

Mogens Gøje til Kristoffer Gøje.

Han beder ham skrive, hvorledes han skal skikke sig i sine Studier.

I H S

Minn ydmigelig kierlig helszenn nu och alletid forszendt med gud wor herre. Minn allerkieriste fader, saa betacker ieg ether saa gandske sønligen och gierne for all faderlig kierlighed och godhed, som y mig arme barnn alletid giort och beuist haffuer, huilkit ieg kand aldrig wederlege ether, mens denn gode gud, som løner alle faderlig welgierninger, denn samme gode gud skall och løne ether ethers faderlig welgierninger, som y mig alletid giort haffuer, och skall beuare ethers sunhed och wnde ether, att y maa leffue med os fatige faderløse børn, thij wij nest gudtz hielp och wor kiere moders hielp och raad haffuer ingenn større bistan en hos eder. Allerkieriste fader, saa maa y wide, att mig lider well, gud were loffuit thiill euig tid, och han wnde mig thett samme thiill ether att spørge, daa skall minn glede were megit dis større, och hand wnde os, att wii maa finde ether karsk och sund y guds ære och fryckt, och y dis ligist wos. Kiere fader, saa kunde ieg nu icke forladitt, att ieg io skulle skriffue ether thiill, att y icke skulle tencke, att ieg haffde slett forglempt ether, mens will ieg aldrig forgleme y de dage, ieg leffuer, for ethers faderlig godhed, som y migh beuist haffuer. Och ieg forser mig endnw thiill, att thett same faderligh hierte, som y haffuer her thiill dags hafft thiill mig, thett same faderligh hierte will y icke rygge ¹, mens alletid formeritt och forbedritt. Kiere fader, saa wijll ieg haffue ether ydmigeligenn s. 114ombedendis, att y wille well gjøre och skriffue mig ethers wilge thiill, huor ieg skall skicke mig y mine studijs, da will iegh gierne lyde ether att, som en god sønn bør att lyde sinn kiere fader att. Allerkieriste fader, saa haffuer iegh nu slett inthett andit, att ieg kand skriffue ether thiill paa denne thid, mens ieg will nu och thiill euigtid haffue ether med allt, ether kiertt er, denn almectige, gode gud befallendis, bode thiill siell och liff, och hann beuar ether och ethers sundhed och giffue ether sinn hellig and and och naade euindeligh. Kiere fader, saa lader minn broder och min skolemester helsne ether med mange godeneter. Ex Strasborrig denn 24. dag iulij anno domini [1567].

Maagens Gyøde
ether kiere sønn, med egenn hand.

Udskrift: Erligh och welbyrdig mand Christoffer Gjøde thiill Gundersløffholum, minn allerkieriste fader, gandske ydmigeligen thiillskriffuit.

s. 114

Strassburg 1. September 1567.

Mogens Gøje til Birgitte Bølle.

Han takker for Brevet; han og hans Broder har det godt og har lært meget i dette Aar.

Minn gandske ydmigelig, kierlig helszenn nu och alletid forszendt med gud. Allerkieriste maader, betacker ieg ether gandske ydmigeligenn och gierne for all moderlig hulhed och goduillighed, y mod mig giort och beuist haffuer y saa mange wsigeligh maade aff minn første barndom, och for ethers gode skriffuelse, y minn broder och mig nw thijlskriff, huilckit alt ether gud rundeligh beløne, och iegh will findis all minn liffstiid redebørnligh och plictig thiill att tiene ether thiill willie och gode, som enn god søn bør att gjøre mod sinn kiere maader. Allerkieriste s. 115maader, saa kand ieg icke fuldskriffue ether thiill, huilckenn store glede wii

fick aff ethers gode skriffuelse, icke aleniste att wii fornomme ethers wille och løffte mod os, att y wille y alle maade were os thiill wilge och gode som y haffuer alletid giordt, mens ochsaa eders och wor kiere faders med andre wore godeuenners sundhed, huorfor wii aff hiertitt ether wiill haffue betackit, att y wforskyt y alle maade lader ethers gode moderlig hierte y wor frawerelse, icke mindre enn der wij war hos ether, betie mod os. Saa wed wi inthett andit, wij der mod kand ether beuise, en att wij saa skicker os, att y kand alletid spørge gode tinder fra os, bode att wij forfremmis y woris studijs, och att wij haffuer gott yndiste hos dennum, wij daglig omgaais med, thiil saa lenge gud will giffue os yndiste och wisdom thijl, att wor tieniste y naagen andenn mode kand were ether thiill wilge. Derfor wille wii nu, eptherde wij tencker, att wij kand fange wist bud thiill ether, lade ether korteligenn wore wilkuor wide, och fortroffuer ether saa well, y icke tager os thiill mistøcke, att wij saa offte och dristeligen bemøier ether med wor skriffuelse, eptherde wii fornam aff ethers gode breff, att wor fattige skriffuelse ware ether gandske tacnemmelig. Saa giffue wij ether ydmigeligenn att wide, att os lider well och haffuer itt gott herberrig her y byen for wor pendingh, endog thett er gandske dyurtt, wij skall dog med herrens hielp saa flitig tage ware paa wore sag, att enten y eller nogenn anden aff wore wener skall fortryde, huad wii forterer paa wor studering, wii forhober nest gudtz hielp, att thett skall komme igienn alt med frucht, gud wnde ether och wor fader, moder, søskind och andre wor wener att leffue och lie well och ledsage oss well tilbage igien. Haffuer wi och gud skie loff icke thette aard thiill forgeffs forteritt, mens haffuer møgit leritt for wor aller, huilkit wii dog icke wiill rose s. 1160s aff, gudt skie loff forhober, att herrenn skall her epther och were hos os med sin benedidelse, att lige som wii wocser paa høgighed och alder, wii saa ocsaa y gudfryckthighed och lerdøm skall formeris og forberis. Allerkeriste maader, wedt ieg inthett sønderligh nøitt att skriffue ether thiill, mens wiill haffue ether kierligenn ombedindis, y wille stundum lade skriffue os thiill ethers willie och lade ethers moderlig kierlighed, y alletid haffuer hafftt mod os, bliue bestandigh, gud skall løne ether, och y skall haffue willig sønner y oss, saa lenge wii leffuer. Saa wiill wij nu icke lengre, allerkeriste moder, bemøie ether med denne wor ringe skriffuelse, mens nu och alletid haffue ether den høgiste gud troffligenn beffalendis med wor allerkeriste fader och allt anditt, huad ether kiertt er, den samme gode gud for Christi skyld wnde os att finde ether all glade och hilibredigh y gudtz ere och fryckt. Helsner wor allerkeriste fader och ethers jomffruer med mange gode natter paa wor wegne. Lader wor skolemester sige ether mange godenatter. Ex Strasborrig denn første septernbris anno domini 1567.

Eders allerkeriste søn
Maagens Gyøde
egen hand.

Udskrift: Erliigh och welbiurdigh frue frw Birgitte Christoffer Gøies thiill Gundersløffholum, minn allerkeriste maader, gandske ydmigeligenn thiillskreffuitt.

s. 116

Strassburg 1. September 1567.

Falk Gøje til Kristoffer Gøje.

Han og hans Broder har det godt; Opholdet er dyrt, men det gaar fremad med Studierne.

Frundliche leibe wnd alles guttes zuuor. Hertz allerliebster vater, wen es euch noch wolginge vnd gesund s. 117weret, wer es vns alien ein hersliche frewde zu hören. Vissett wns sampt vnseren leiben preceptore in gutter gesundheit, gott geb vff beiden parten lange. Deiveil wir, lieber vatter, vff deis mal botschafft hatten, kondten vvir nicht vnderlassen an euch zu schreiben, wei vol wir nicht vell erfahren in deutscher sprache, auch vff dies mol von neuen zeiten nichts sonderlichs wiszen, dennoch haben wir an euch als vnseren lieben vatter etuas wollen schreiben, auf das ihr sehen vnd verstein meget, das wir der liebe vnd trew, welche die kinder dem vatter schuldigh sein, noch nicht vergessen haben. Wissen auch, leiber vatter, das wir in vnseren studerenn, so vell vns gott gnade verleiheit, fortfaren. Darzu sind wir auch noch bei gutter gesundheit. Wir haben auch vil gelds verzerett wnd nach(!) täglich mehr, so hoffen vir dogh, es sol nicht vmb sönst geschen, den wir gott lob so weit in vnseren studiis kommen seindt, das wns wnsere zerungh gar nichts gewesen wert, verhoffen auch vns gegen iderman wndt vnseren preceptoribris (!) also zu halten, das wir allezeit ein ehrlich zeugnis vnd testimonium becommen werden. Jst derhalben vnser fröndlich bitte, ihr wollen sampt der gantzen freundschaft ein solches vertrauen vnd hofnungh von vns haben, das wir dohin begeren zu kommen, do mitt wir nicht allein vns, sönderen auch der gantzenn frundschaft ein ehr vnd wolgefallen sein verden. Auf deis mal nicht mer, den alleine der gnaden gottes beffelende, der gantzlichen hofnungh, ihr werden euer vaterliches gemütt von vns nitt abwenden vnd solch vnser schreiben mitt wolgefallen annemmen. Ir wollen auch ewer liebes gemahl, wnser hertz leibe mutter, sampt eiren edelen jungfrauen in vnserem namen frundlich grussen. Es grusset euch auch vnser lieber preceptor wnd wunschet euch lange wolfart vnd gesundheit, verheisset auch wo muglich seinen willigen wndt wnterthenigen s. 118dinst allezeit beuor. Datum Stradztzburgh dem I. septembris anno domini 1567.

Falcho Gyöe
eders allerlibiste sön, med egen handtt.

Udskrift: Den edelen vnd ehrvesten herren Christoffer Giöd zu Gunderslöffhaalm in Dennemarck, meinen

liber herren vnd vatter, freuntlich zu handen.

s. 118

*Strassburg*1. September 1567.

Søren Jensøn Skøt til Kristoffer Gøje.

Om Mogens og Falk Gøjes Fremgang i deres Studier; Rygter om de politiske Begivenheder i Evropa.

Minn willige tienist eder ydmigelighenn met gud forsendt. Kiere Christoffer, gunstige herr och fordere, betacker iegh ether saa gandske ydmigelighenn, kierlighenn och gierne for ethers manghfoldigh welgierningh, y mod migh wuerdigh giort och beuist haffuer, for hwilckiitt denn gode gud ether rigeligh y mynn sted skall beløne, och iegh wiill findis for enn willigh, tienstactigh och redebornligh fattige tienere mod ether och alle ethers, saa lenge iegh leffuer, gud wnde migh ellers denn naade, mynn tieniste y naagenn maade ether beuilligh kand were. Kiere Christoffer, endogh iegh haffuer fornummitt aff ethers kiere børns och sønners breff, att de haffde nu skriffuitt ether thiill om deris wilkuor, dogh kunde iegh icke forladitt, att iegh bode paa mitt kaldtz wegne och for denn staare welgierningh, y mod migh betied haffuer, att iegh ey skulle skriffue ether korteligh thiill, hwor thett beger siigh mett ethers børnn, eptherde iegh acter nu thiill Franckfordt marckend att kunde fange wist bud ind y Dannemarck, hwilckiitt iegh och tiilforne haffuer giort, endogh iegh icke wed, om samme breffue ær ether thiilhande s. 119kommendis. Bedindis ether derfor gandske ydmigelighenn, y icke wille fortенcke migh, for iegh saa dristeliigh derffuis att skriffue ether thiill. Saa giffuer iegh ether ydmigelighenn att wiide, att dennum liider well, ær sunde och well thilpas y alle maade, gud beuare naadeligh och her epther deris karskhed och lade dennum alletiid spørge ethers och andre deris weners karskhed och welferdt, da forhaabis iegh mett gudtz hielp, thett icke skall ilde bliffue stedt, hwad der kostis paa dennum. Haffuer de och her tiill daffs weriit migh well lydactigh, saa att iegh kand icke klage paa dennum y naagenn maade, forsiendes migh mett herrens hielp tiill, de fremdelis och skall findis y lige maade willigh och redebornligh. De haffuer, gud were loffuitt, for deris alder mōgitt forfremiitt denum y deris studiis thette aard, icke aleniste y latine och tiudske spraagh, mens ocsaa y greddsk oc trumpeslett¹. Jegh skall legge mynn flid och winnskiibelighed tiill, att de icke skall forsømmis y naagenn maade y de sager, migh mueligh ær att wdrete, saa att iegh nest gudtz hielp iegh(!) wiill forhaabis att fortiene tacke bode hoss ether, andre deris godewenner och dennum sielffuer y framtiidenn. Dersom de icke wiill were flitigh och lydactigh, wiill iegh icke forglemme att skriffue bode ether och deris andre godewenner tiill. Kiere Christoffer, wed iegh inthett sønderlight nøitt nu att skriffue ether thiill om andiitt, enn att de Hispanier er draghenn her om straxt for Strassburgh mod Nederlandenn paa, gud affuende naadeligh siin wrede fra os, thett ær befrøchtendis, att thett skall icke giffue iitt stort blodtzwdøselse och der nedenn. Somme siiger, att de Nederlender och Brabrande er forlicht mett kongenn af Hispanienn, att hann wiill krie mod Engelland, s. 120somme miener och, hann skulle haffue naagitt y sind mod Danmarck, jegh forhaabis, gud dogh skall nederdempe hans forsett, att hann icke skall nederdempe denn rette relligiōn, som hann och paffuenn aldelis haffuer y sinde¹. Staar der och nu enn herredage thiill Erfurd y Duringenn, y hwilckenn de tiudske furster er forsamblitt, och wille forhandle mett keyserenn och hertogh Augusto, om de maate fange denn fangenn første løs igienn, hertugh Hans Friderick². Herredaghenn er icke endnu opgiffuenn³, derfor haffuer iegh inthett endnu hørtt, hwad der om ær besluttitt. Hertogh Augustus maa wel sie siigh for, de som iegh forstander, bode fursterenn enn stor part och mieningh almow wiill hanum ilde. Jegh forhaabis dogh, att gud naadeligh skall beuare hans naade. Kiere Christoffer, saa wiill iegh nu icke lenger opholde och bemøie ether mett mynn ringe schriffuelse, mens wiill nu och thiill euightiid haffue ether och eders kiere høstrw denn almectigh gaade gud trofflichenn mett alt anditt, hwad ether kiert och liebt ær, befalindis, hann beuare ether mett sinn aand och naade y langhwarindis sundhed, fry och beskøtte ether y denne farligh tiid, att disse børnn maa fange denn glede, die kand sie ether karsk och hielbred, bode thiill siell och thiill liff, hwilcke der och lader ether mett ethers kiere høstrw och deris gaader(!) maader mett hindis jomfrwer helsne mett mange twsinde godenatter. Ex Strassborgh denn første septembris anno dominij 1567.

Eders wnderdannigh och willige tiener alletiid
Seffuerenn Jenszenn Skøtt.

s. 121 Udskrift: Erligh och welbiurdiigh mand Christoffer Gøie thiill Gundersløffhaalmm, mynn gunstige herre och fordere, gandske ydmigeliighenn thiilschriffuitt¹.

s. 121

*Ry*30. December 1567.

Folmer Rosenkrans til Kristoffer Gøje.

Ifølge et Kongebrev, hvoraf oversendes Kopi, skal Kristoffer straks begive sig til København.

Wenligh helsenn nu och altidt forsent mett w[or herre. Kiere] Christoffer Gøie, synderlige guode wenn, nes[t .....] tacksigilse giffuer iegh ether wenligen till kende, att ieg [i] dagh, som er thend 5. dagh effther jule dagh², finge her vdy Rye kon. matts. wor nadigste herris strenge breff och befaling, att iegh strax, dagh och nat wspart, skulle forschriffue alle aff adelenn, herremend, som fri och frelse kyndis offuer alt Arhus sticht³, att

dy strax, jligenn, dag och natt wspart, skulle begiiffue dennom vdy egen person till Kiøbendhaffn mett dieris suenne, heste och harnske och rette dennom effther att folge hanns kon. matts. vdy Suerighe, effter som y vdy thende mett folgendis copie widre kunde forfare aff kon. matts. breff hans n, wilge, huad stuor macht paa liggendis er⁴. Ty beder ieg eter paa hogbemelte kon. matts. wegne. atty wille wisseligen were vdy Kiøbendhaffn vdy egen person, som forschreffne copie widre forklarar s. 122 och jndeholder, ther mett skeder kon. matts. wilge. legh for myn person gjør altidt gjerne, huis ether kiert er. Her mett eter gud befalendis. Datum Rye 30. decembris anno 1567.

Folmer Rosenkranz.

Udskrift: Erlige och welburdige mand Christoffer Gøje till Aunsbiergh, myn besonderlige guode wenn, ganske wenligen till schreffuit¹.

s. 122

Ry30. December 1567.

Holger Rosenkrans til Kristoffer Gøje.

Paa Kristoffers Forespørgsel meddeler han ham, at der er kommet kongelig Befaling, at hele den jyske Adel skal være i København 14. Dage efter Jul.

..... [besyn]derlig gode wenn . . . . . giff[u]er ieg deg wennlig atth w[i]ide, att ieg] haffuer becommith dinn schriffuelsse, wdj huilc[ken] du [giff]uer thill kiennde, attu skuulle haffue spurth atth ko. mattz. [bre]ff skuulle haffue werriith thill lanndzs thing, saa atth alle adelenn skuulle werr wdj Kiøbinnghaffnn medt ald huis røsting, the aff sted kann komme, och atth du haffuer ditth folck och heste paa thaagith, och atth ko. matt. haffuer sielffuer giffuith deg forløff atth werre hiemme, och begier nogenn forthrøsting aff meg ther wdj. Saa giffuer ieg deg wennligen atth wide, atth her er her Otthe Krumpen, ieg, min broder Jørgenn och alle iiii stegth lennsmennd, och haffuer ko. matz. breffue thill alle adelenn s. 123 her y lanndith, saa atthj skall werre wdj Kiøbinnghaffnn fiorthenn dage ephther juuell medt ald thenn røsting, thj aff sted kann komme, och følge hanns matt, jnnd ad Suerig. Saa kand ieg icke anndith forstaa, ennd attu skall jo were der samme thid, huilcke ieg icke haffue kund latth atth giff deg thill kiennde. Och wiill her medt haffue deg gud befalinnis, gjørinnis giernne, huis deg thill thiniste och wilge kann were. Giør well och helsse Byrytj medt mannge gode nather paa min wegne, och ønnsker ieg etther bode ith gantz løcksaligh ny aar. Aff Ryde thisdag nest for nye aars dag aar mdlxvij.

Holger Rosennkranntzs.

Udskrift: Erliig och welbiurdig mand Christopher Gøye thiill Affuindsbierig, mynn kiere nestsøskinndbarnn och sønnderlig gode wenn, wennligenn¹.

s. 123

Vitskøl Kloster30. December 1567.

Henrik Gyldenstjerne til Kristoffer Gøje.

De 100 Daler skal han betale Kristoffers Bud i Viborg ved Snapsting; han tager ikke til København, før han faar Kongens Brev derom.

Vennliigh kierliigh hielszenn nu och altiitd forsenndtt medtt w[or] herre. Kiere Christopher och kiere frennde, betacker ieg diigh gjerne for møgett gott, thu mig giortt och beuist haffuer, huilchett thu schaltt finde migh weluilliige att forskulle medtt huis y mynn magtt ere. Kiere Christopher och kiere frennde, som du nu schriffuer migh tiill, att thy hundre daller matte wisseliigh møde diigh y Wiboriigh nu att snapstingh, saa mattu wiide, att thi s. 124 schall well medtt gudz hielp saa giører(!), och thu wille thaa lade enn møde ther att aname thennom. Tiisligeste ocsaa som thu schriffuer migh tiill, att thu wille, att iegh skulle tage thennom medtt migh tiill Kiøbnehaffnn, och ther wille thu aname thennom, saa giffuer ieg diigh wennliig att viide, att iegh agther inthett att komme ther, førendtt iegh fanger kong. matts. breff, huar ephther ieg schall rette migh¹. Kiere Christopher, will iegh iche nu lenger bemøye diig medtt mynn schriffuelsze, mens will alle myne dage findis for thinn gode slegtt och byrdtt, medtt huis y myn magtt [er]. Giør vell och sigh thin kiere høstru paa myne vegne mange godenatther. Ex Witskildt closther tisdagenn nest ephther juule dagh aar 1567.

Henndrich Gyldennstierne.

Udskrift: Erliigh, welbyrdige mandtt Christopher Gøye tiill Affndzberigh, mynn kiere frennde och besynnderliige gode wenn, ganndze wennliigh tiilschreffuit².

s. 124

Helsingborg31. December 1567.

Otte Brahe til Kristoffer Gøje.

Han sender ham en Besked i Trætten med Fru Karen Krabbe; om en Bagvaskelse imod ham for at være bestukket.

Broderilig kierlig helsennd nu och allti[d forsenndt mett] wor herre. Kierre broder och sönnde[rlig guode wenn], nest min wennlig thacksigells[e for alt erre och gott], huilcke thu skalt altiud finnde meg g[anske godwilligenn] att forskiølle, wdj huis made ieg wed th[eg tiil] wiilliig och guode werre kanndt, som ieg the[g], kierre s. 125broder, thiiss plictiig er. Kierre broder g[iffuer] jeg theg wennligenn tiilkiende, att kon. maiettz. sagde meg, att huor hannd haffde werriid pa [thenn] marck emellom fru Karinne ¹ och theg, som ieg sennder theg ther om beskeenn her inndenn y, och thu wiille thett mett thett aller første offuer sie och sennde meg beskeenn ther om strax tiilbage igienn, saa wiille wij mett gudtz hielp fanngue guod rad thiill samme sag, saa att her skall jnthett nød haffue nest gudz hielp, och thu wiille well gjøre och giffue Jørgenn Rousennkranndz thett thiill kiende. om thu kommer i thalle mett hannom. Kierre broder, wed ieg nu innthett sönnderlig att schriffue theg tiill om, menn thu skalltt all thiid haffue att rade och biude offuer meg som offuer thinn broder och sönnderlig guode wenn. Och wiill her mett haffue theg gud almectigeste beffallinndis, och gjør well och sig min søster guod natt paa mynne wegne, och lader Biatte ² helsze buode theg och hinnder mett ett løcksaligtt nyettaar. Dattum Hellsingborig paa nyett aars affthenn anno 1567 ³.

Otte Brade.

Seddel til Brevet ⁴: Kere broder, lod konleg mat. sseg høre, atth han har lawed ffrw Karen, ath han wel ssel kome po marken, och sser han, atth hyne sker obenbar wreth, och sseger han, ath hun ⁵ wel westh ryde ssame skel ttelbage, och sseger, atth ttw gaffsth meg yen gor, s. 126och yeg tterffor wnerweste(?) yeg(!) ty anen, ssa ath tty gyore wreth, och atth Herloff Ttrole skvle hawe ssad, lader woss ecke rede Hørøp sso ner, eler yeg ecke fføl eder, och sseger han, ath bønerne sade sleth ffor ham. Sso swared yeg ham tter po och ssade, tten marck ecke wor ttyn rete gorss marck, men lo ttel anene byr och ttørp, ssom er ødelath wner gorens marck, ssom ttyne brewe skal wel wdresse, och atth han wele lade meg wede, nor han wele were tter po marken, tta wele yeg wel bewesse, atth tted er lønn, bode hwn och heness ttyner har ssad. Och fforsser yeg meg, atth han skal tta wel fføle tted skel, wy har gorth, nor han sser ttyne brewe. Tta bekene han, atth han engen brewe hade sseth, och wor wy horth y weneg med hueranen. Sso har yeg nv her wdkasth yen skreft, och wed yeg ecke, om tten er reth, tter ssom hwn ecke er reth, ttw wel tta lad skrewe yen anen och ssene meg, tty nor yeg ffor tten, tta wel yeg ttel ham ygen, ssa yeg fforsser meg, atth yeg wel ffore ham aff tten meneg, och nor ttw komer ttel Sseland, tw wele tta ttage kopyr aff ttyne brewe och loss, ttw har po ssame marck, tty yeg fformerker, tted er heness aller ¹, hwn wel ttel woss, men hwn har ffod ttenn skreffelsse(?). Men wer wed yeth ffreth mod, meg gruer ented ffor tten ssag, om tted elerss mo go reth ttel. Kongen mo ecke yene were wor domere, tter mo fflere aff rodeth were med, sso tted eck alth skal go efter heness wele. Kere broder, wele ttw gøre tteth beste, ttw kwne ffly meg atth wede, hwem tter ssade ffor konleg mat., atth tw gaffsth meg tten gor, tta wele yegh gøre tter sso meged ttel, atth tted skwl yen anen sse wed, fføre han lywer meg eler nogen erleg man sleg yen hor løn po.s. 127

Udskrift: Erlig och welbyrdug mannd Christoffer Gyøde tiill Auffuinndzbiereg, mynn kierre broder och sönnderlig guode wenn, wennliigenn tiill schreffuit ¹.

s. 127

Strassburg1. Januar 1568.

Falk Gøje til Kristoffer Gøje.

Han udtaler sin Glæde over, at Kristoffer har Forlov fra Krigen dette Aar; et Rygte om Forholdene i Sverige; han og hans Broder gør god Fremgang, men Opholdet er dyrt; han beder Kristoffer se igenne?n Fingre med Hr. Niels.

Mynn ydmigeligh, sønligh, kierligh helszen nu och alletidt forsendt med gud. Allerkieriste fader, betacker iegh ether saa gandske storlighenn och gierne for ethers staare hulhed, y mine foreldre och migh giort och beuist haffuer, huilke gud kiende, iegh wille gierne med ether fortiene, om thett ellers war migh y myn effne, mens eptherde thett ær icke, nødis ieg thill att fulkomme thett med breffue och aard, thett som røggen icke taler, bedindis ether ydmigelighen, y will tage denn løningh thill tacke, tiill min wilkuor bliffuer enn gangh saa fremmeligh, iegh widere kandt betie min wilge mod ether. Gud skal bode nu och euindeligh were ethers lønn derfor, huilckitt iegh beder alle dagh wrosindis, och iegh icke tuiffler, att epther hans helligh foriættelse tilsiger bønhrølse widuer och faderløs børn, hand thett eder ey rundelig skal beløne. Allerkieriste fader, saa kand y icke troff, saa wel thett ær migh, mine broder och skolemester, att wi hørde aff wor hierte moders schriffuelse ether att haffue forloff fra krigen thette aard ², gud wnde ether altidt att s. 128nyde denn lycke, att wi maa høre stedtz gode och welbehageligh tidinder fra eder. Thett sigis, att kongenn aff Suerigh skul were fra sinde och for sin tiranie indlagt y fengsell, hans broder att were konge y hans stedt, och att were frid for handen, gud giffue, thett war saa, att wi haffde roff ¹, och hand war rasinn och gald, saa lenge han leffuer, han haffuer icke forskilt enten(!) eller mine andit ønske. Allerkieriste fader, iegh haffuer inthett sønderligt nøit, iegh kand nu schriffue ether till, dogh wilde iegh lade ether wor sundhed och wilkuor wide,

att ieg icke skal siunis att haffue forglemt eders welgierninger, saa er thett os noch well, gud were loff, hann fremdelis beuare os med sin benedidelse och wnde os, wii kand fulkomme ethers och wor andre wanners begieringh och expectation om os. Wii farer fort y wor studiis, saa wii forhobis, att endogh uringen er stor, dog skall thett icke were forgefss, huad wi terer aldelis. Wii maa moxenn haffue huer aard fire hundrit daler, her kommer saa mange fremmede, att thett dagh fra dagh dyris. Er her endnu iij leyer eller classes, wi skal gaa igienum, wi er nu kommen gienum de siu, fire siden wi kom hid, och iij tilforne, wii skall saa skicke os, att wor skolemester skall giffue os alletidt itt gott røcte, naar hand schriffuer ether till. Om den krich y Francherich², kiere fader, schriffuer min skolemester eder thill om, derfor will ieg icke dermet ether bemøie. Thette will iegh aleniste ydmigeligh med s. 129min broder begiere, y wille sie gienum finger med den fattigh her Niels, wi hører, dett han er kommen y ethers wgunst, och bede och wor moder, hunn wilde och forlade thett, min broder gremmer sigh saa storligh derfor, de han war hans skolemester. Allerkieriste fader, lader hannum nyde wor skriffuelse naagitt gott att, wi skall alletidt findis lydigh, gode børn, saa y skall icke fortride, huad y haffuer giort os¹. Saa wil iegh, allerkieriste fader, nu och thil euigtidt haffue ether denn almectigh gud befalendis med wor kiere moder och jomfruer, hand giffue ether ett licksaligt nøit aard, att bode y fra os och wii fra ether kand alletidt høre dii tiender, wi gierne wilde. Lader min broder sige ether alle godenatter och beder, y icke skal fortencke, for han icke skriff thil eder, tiden kunde icke recke thil, de budett will strax hem, en anden gangh skal han icke froglemme (!) thett. Min skolemester helsner ether och med mange godenatter, med huad tieniste hann kand ether naagentid beuisse. Ex Stradtzborrich hasteligh ny aardtztz dagh anno domini 1568.

Eders kiere søn och tiener altid
Falck Gyøde
med egen handt.

s. 130 Udskrift: Erligh och welbiurdigh mand Christoffer Gøie thill Gundersloffhol[m], mynn allerkieriste fader, gandske ydmigelighenn thiilskriffuitt.

s. 130

Engelholm 16. Januar 1568.

Peder Oxe til Kristoffer Gøje.

Han har endnu ikke kunnet skaffe sig nogen endelig Besked af Kongen.

Wennliig helszenn altiitd forszennndt medt wor herre. Kierre Kriistoffer, morbroder och synderliig gode wenn, nest enn wennliig tacksziigelsze for allt gotth, huilckitt ieg altiitd giernne will forskyldde, wdj hues maade ieg weedt tiig tiill wiillie och gode kanndt werre. Kierre Kriistoffer, giiffwer jeg tiig wennliigenn tiill kiennde, att ieg tho eller thre gange haffuer taldt kong. mtt. tiill paa thiine wegne effther thinn schriiffuelsze, att thu wille drage tiill Jullandt och afferde enndt nu tho aff thiinne karlle, szaa haffuer ieg ingen ennkett bescheedt kunddet bekommett af hans kong. mtt. och haffuer nu therfor icke lennger willett ophollet thiitt budt. Hues ieg kunde haffue giortt, ther thu kundt hafftt willij och gode aff, gjorde ieg thett altiitd giernne. Och will her medt haffue tiig gudt almectigste befallendis. Och thu wiltt giørr well och sziige Byrriithe mange gode natther paa miinne wegne. Schriiffuitt y Engellholm thenn 16. januarij aar etc. 1568.

Peder Oxe.

Udskrift: Erliig, welbyrdiig Chriistoffer Gøye tiill Affuindzbergh, min kierr morbroder, gantske wennliigenn tiillschriiffuitt¹.

s. 131

Vallø 8 Februar 1568.

Peder Oxe til Kristoffer Gøje.

Han formoder, at Kristoffer, der allerede én Gang er blevet fritaget for personlig, at møde med sine Heste og Rustning, ogsaa denne Gang maa være fritaget derfor; i en senere skrevet Seddel til Brevet meddeler han, at han har erhvervet Kongens Tilladelse dertil.

Venniig helszenn altiitd forszennndt mett wor herre. Kierr Chriistoffer och morbroder, nest enn wennliig tacksziigelsze for allt gott, huilckett ieg altiitd giernne wiill forskyllde wdj hues maade jeg weedt tiig tiill wiillie och gode kanndt werre. Giiffuer ieg thiig wennliigenn tiill kiennde, att jegh haffuer faadt thiinn schriiffuellsze, och szom thu schriiffuer, att kong. mts. breff¹ haffuer werrett tiill lanndz tinng, att all adellenn skall werre wdj Kiøbennhaffnn mett therriis hesthe och rystniingh thenn 16. februarij, och esth begiierrenndis, jeg wiillde schriiffue tiig tiill, om thu selff motte werre forskonniit, effthertij kong. mtt. haffuer enn gangh forløffuitt tiigh, szaa forszeer ieg miigh, att thu ther mett well bliiffuer forsckonniitt, dogh thu lader thiinne hesthe och rystniingh paa szamme tiidt framkomme. Och worre thett gott, efftherthij thu esth her y lanndhett, thu selff komst tiill Kiøbennhaffnn, paa thett enn andenn icke skulle szee wiidt och støde sziigh ther paa, atthee fornemmiithe bleffue hiemme, och thee andere komme wdt. Jeg forszeer miig, thett bliiffuer dog wiidt thenn affscheedt, kong. mtt. haffuer enn gangg giiffuitt tiigh, att thu bliiffuer hiemme.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Hues tiig tiill wiillie och gode kanndt werre, gjør jeg altiit giernne, och wiill her mett haffue tiig thenn allmegtigste gudt befallenndiis. Giør well och sziigh Byrriithe mange gode natther paa miinne s. 132wegne. Lader Mette¹ sziige etther bade mange gode natther. Ex Walløe thenn 8. februarj aar etc. 1568.

Peder Oxe.

Seddel: Kierr Chriistoffer, sziidenn breffuiit wor tiilschreffuitt, haffuer iegh wdj dagh taldt kong. mt. tiill end enn gangh paa thinne wegne. Thaa haffuer hans kong. mt. forløffuit tiigh for thiin egenn personne att maa bliiffue hiiemme aff thette thaagh, dog thu retther tiig effther att lade thiine heste komme frem, effther som thu haffuer fadt kong. mts. schriffuelsze tiillforn om etc.

Udskrift: Erliig, welbyrdiig mandt Chriistoffer Gøye tiill Affuiindzbergh, miin kiere morbroder, wennliigenn tiilschreffuitt².

s. 132

*Gunder slevholm*12. Februar 1568.

Kristoffer Gøje til Henrik Gyldenstjerne.

Han beder om at maatte faa de 100 Daler, Henrik er ham skyldig; hvis han ikke har gamle Daler, kan han betale i nye med 10 Daler i Opgæld.

Vennliig, kierlig helszenn nu oc allttidt forszenn medtt gudtt. Kiere Henndrick Gyldennstiernn oc sønderliige gode wenn, nest enn wennliig tacksziigelsze for allt gott, som diig well forttencker om de hundrede daller, som thu erst meg skiildiig, som jeg schreff diig tiill om y Jullandtt³, att jeg nu motte bekomme thenum, ner du kom tiill Kiøbinghaffnn, saa bedinndis diig nu gierne, att jeg nu motte bekomme samme hundrede daller medtt dette mitt buodtt, oc skall hannd annttuorde diigh diitt s. 133breff jgenn, oc der som du icke haffuer gammill daller, oc du wiillt giiffue meg nyw daller oc thye daller tiill opgieltt paa thennum, daa er jeg der tiill fredz medtt, dy ditt breff bemeller paa gammill daller. Kiere Hendrick, att jeg nu wiist motte bekomme samme pendinge med thette miitt buodtt, att jeg icke wiider skulle bliiffue forhalliitt ther wtth, heller jeg kommer wdj skaade ther offuer. Och thu widst well siellffuer, huad ditt breff ther om bemeller, oc der som nødenn icke trengtte megh saa haartt ther tiill, daa wille jeg icke werre dennum saa offte begierinndis. Jeg wiill allttid giernne giøre, huis thiig kiertt och tiill wilge kanndt werre. Saa wiill jeg her medtt haffue diig gud almetigeste beffalinndis. Ex Gunnderslløffholm denn 12. dagh februarj aar 1568.

Chriistoffer Gøye.

Udskrift: Erllig oc welbørdiige manndtt Henndrick Gyldennstiernn tiill Aegaardt oc lennsmanndtt tiill Wiiskiildtt closter, mynn sønderliige gode wenn, wennliigenn tiill schreffuuiitt¹.

s. 133

*Bregentved*18. Februar 1568.

Oluf Movridsøn Krognos til Kristoffer Gøje.

Han sender Peder Oxes Skrivelse og udtaler sin Glæde over Krigsresultaterne; sender tillige Peder Billes Brev og en Fortegnelse over de faldne og fangne.

Kiere Chriistoffer och kiere morbroder, tiidenn faallder migh nu saa korth, atth iegh icke nu kannd møgith schriiffue, menn giuer diigh wennliigenn atth wiide, atth iegh wdj mores tiilligh som daagh fick Peder Oxes schriiffwellsze, som atth iegh nu sennder diigh, atth du der wdj kannth forffaare alld leilligheden, och er worth s. 134folck nu ner komenn¹, des denn euige gud loff haue, der denum saa naadelligenn saa lanngh tiid beuaret, hanns hellige enngelle ledsaage denum ennd nu paa alle deriis weie och wos alle, huem der schall tienne riigeth wdj² maade. Och tiill deth første forgllem icke att loue och tacke denn allmectigste gud med allth diith hus, att hannd saa naadeliigh hauer wnnth denum sliigh seger winndingh, och saa faa aff wore er bleue, huilcketh wij kunde see guds wnderliige giernninng. Och er her nu maanng gode raad, der tiillfornne ick waar eth, huilcketh den almetigste gud sche loff wdj euighedth. Iegh haade well tiillfornne wdj daagh sennd diigh dethe bud, menn iegh hauer haffth denne gannsche daagh saa møgith att schriiffue och afferde, att iegh icke tiillfaarnn haffuer haffth tiid, och hauer ennd nu saa møgith atth schriiffue, elders wiillde iegh well nu wiider schriiffue diigh tiill, menns iegh hauer doch icke kund laateth att wiillde jo laade diigh wiide. Iegh forser migh att fannge alld wiider besched med deth først. Her med diigh gud beffalenndis. Datum Brenthwed med hast denn 18. daagh februaarj aar 1568. Iegh ynnscher Berithe och diigh manng gode nnether.

Oluff Moriiszenn.

Kiere Chriistoffer, reth som deth breff nu waar schreffuen, daa fiick iegh Peders Biilldes schriiffuelsze, som wiider bemelder ennd Per Oxes, huilckenn iegh och nu sender diigh, och enn seedell paa, hues død och fannngenn er aff wore och dij suenske. Och sennd migh nu same breue strax wdjgenn och laad diigh icke

mercke, atth iegh hauer sennd diigh same breue. Tiidenn faallder s. 135migh nu saa korth att schriiffue, att du deth icke well fortенcke mig.

Udskrift: Tiill Chriistoffer Gøye, mynn kiere morbroder, wdj egenn hand ¹.

s. 135

Ravnstrup 20. Februar 1568.

Klavs Daa til Kristoffer Gøje.

Han meddeler ham Rygter om Begivenheder ved Varberg; klager over Smerter i Ryggen og Skuldrene.

Kiere Crestoffer Giøe, suoger, noboe och sønderllige ganndske guode wenn, bettacker iegh dig ganndtze giernne for alle wellgiernninger. Sennder iegh dig nu de tidiinder, som Hylleborre ² haffuer foed fraa Frandt Brockenus. Och sagde mynn drengh for migh, atthe haffuer foedtt wesze kundskaff fraa Wardbierre slott, att der skulle werre vforwarinndis kommenn yldttløesz vdij krudett och slagett største partten aff huszenne neder vdij graffuene och aldt dett beffestnyng, de haffde giord der for, och slogh enn hell hob aff folckenn yhiell, som der ynnde worre, och mienne de, for Frandt Brockenus drog saa hastigtt offuer ygien, att krigsfolckett skulle der for etc. ³ leg kand icke west skriffue dig dett till for sanndingen, der som dett er sandingenn, da spøriis dett well snartt. Jeg wed nu ynntthett andett sønderligtt att schriiffue dig tiill paa denne tiid. Jegh haffuer saa suartt vdij mynn røg och skoldere, saa ieg liger slett wedtt sengen, kand ieg icke wide, om dett skall werre s. 136blodskodtt ¹, eller huad dett er etc. Her mett will ieg beffalle dig den aldsomechtigestte gud y hymellen. Lader Hyllebore och ieg siige dig och dinn kiere høstru oc iomffrur mange m guode natter. Schreffuitt paa Raffnstrup denn 20. februari mdlxviij.

Claus Daa.

Udskrift: Erllig och welbiurdig mandt Chrestoffer Giøe till Gunderszløffholm, min kiere suoger, noboe och sønderlig guode wenn, senndis thette breff ².

s. 136

Bregentved 24. Februar 1568.

Oluf Movridsøn Krognos til Kristoffer Gøje.

Han har modtaget nogle Breve om Stillingen paa Krigsskuepladsen, hvis Indhold han meddeler; han har Lyst til personlig at udrette noget i Krigen.

Mynn gannsche wenliigh hellszenn nu och altiid forszennth med wor herre. Kiere Chriistoffer och kiere morbroder, iegh wiill nu laade ald tacksziillsze bestaa, menn doch altiid giernne giøre alth, hues du kanth haue ere och goth aff etc. Kiere Chriistoffer, fick iegh nu dinn schriiffuellsze och formercker, hues diigh er tiill schreffuenn, saa eriith allth sanndingenn, att denn suenske liiger paa lanndemercketh, som diigh er tiill schreffuith. Och maa du wiide, att iegh hauer fanggith tuende Peder Oxes schriiffuellsze, siidenn att iegh schreff diigh tiill med eth breue, enn wdj fredags att morgenn ³ och enn med mith egith bud wdj gaaer. Der hos med same bud fick iegh och Peder Biilldes schriiffwellsze och Hanns Schougaards, och lyde dij alle iij fast enn meningh, och som atth iegh s. 137icke wiill forholde diigh atth laade diigh wiideth, att der Franns Brockennhus waar ner komenn, som iegh schreff diigh tiill, bleff hannd siidenn strax affered att schulde beuille rythernne och knnecthenne, atth dij schulde draage for Waarberigh och deth bellege, tij denn 12. dagh wdj denne maannith daa kom der jlld wdj krudeth der paa slotheth och hauer sprenngth taarnneth och dij anddere hus der nest wed taarnneth och schulde haue giorth stor schaade paa folcketh. Menn som Franntzs nu med denne besched waar hiem draagenn, kom øuerstenn selluff tiill Kiøbennhaffnn. Siidenn wdj fredags och wdj løuerdages er der wiiste (!) tiidennde komenne, atth denn suennsche med alld sin maackth schulde liige paa grennszenn och laader reisze alle Smaa lanndenn och will giøre inndfaall wdj Schonne ¹. Menn øuerste er nu wdjgenn ouerdragenn, att allth worth krigsfolck schulle samelis wid Enngellholm och siidenn møde, huor atth denn suennsche wiill innd. Gud denn allmectigeste wnnde denum lycke och hiell och seier wiindingh, deth giue gud wdj euighhedth. Elders deth wiill gaa harth till, der szom att hannd finnge ouerhandd, huilcketh denn almectigeste gud naadelligenn affwennde och styre hanns ouermod. Ere woriis denum stercke nock, daa wiill dij røck, menn hannd brinnger eth stort tall folck op aff deth here lannd. Iegh hauer wdj dagh afferdeth iij bud, j tiill Kiøbennhaffnn, j tiill Helszinnør och j tiill Schonne. Deth wdj Kiøbenhaffn er, det schall der bliue belegenndis, och deth schall der bliue belligenndis (!), intill att iegh ennthenn selluff komer der, elder att hannd hører, att worth folck hauer werith wdj hanndell med dij suennsche. Iegh hauer bud epther mine heste, kunde dij kome saa snnaarth, att iegh kunde kome s. 138tiill hobenn, fore ennd atth dij kome tiill nogenn hanndell, daa haade iegh paa min saallighed løst der tiill, och wiill iegh mens med enn iij eller iij klipere waare paa øuerstenn, tiill dethe fick ennde, menn hannd er saa goduigh och komer selluff ner med alle dij herrer, hannd hauer wdj sinn lannd. Nu kiere Chriistoffer, iegh talle gierne med diigh enn dag nu her wdj wgenn. Naaer du wiillth forschiiffue mig, huor du wiillth paa weienn her wdj mellom, daa wiill ieg wiist møde diigh och daa wiider talle med diigh, end iegh nu kann schriiffue, om allth deth vos well bode liiger mackth paa. Och wiill nu och altiid haue diigh gud allmectigeste

beffallenndis. Datum Brenthued denn 24. daagh februarj aar etc. 1568.

Iegh ynnscher Berith och diigh mange godennether och driicker diigh eth krus winn tiill och er wdj denn forhobnningh, att kannd iegh kome tilligh nock tiill hobenn, daa kunde gud ennd giue migh icykenn, atth iegh kunde ennd faa enn aff dij herer wed houedeth, daa schulde hannd giue migh saa møgith som alth deth, iegh hauer forterith wdj denne kri, och siidenn alld min tiid hede her Oluff, som atth i pleie atth kallde migh, och siidenn were enn rider som sancte Jørgen. Nu meth hast.

Oluff Moriiszenn.

Iegh tallde giernne med dig indenn sönndag. Huer du wilt, daa will iegh møde diigh och siden laade diigh see alth, hues migh er tiill schreffuenn, siidenn iegh schreff diigh tiill. Wdj des mothe end mine heste kome, saa drager iegh strax ouer till hobenn.

Udskrift: Erliigh och welbyrdiigh mannd Krestoffer Gøye tiill Gundersløff, min kiere morbroder, gannsche wennligenn till schreffuith ¹.

s. 139

Basnæs24. Februar (eller 3. August) 1568.

Kirsten Bølle til Kristoffer Gøje.

Hun beder ham og Birgitte Bølle komme til hende.

Søsterliig, kiierliig helszenn nu och altiitd forszennndt mett wor herre. Mynn allerkereste bror, jeg tacker deg saa ganndsche wennliigenn och giernne for alt gott, som du megh altiitd y saa mannge maade giortt och beuiist haffuer, huiis du skalt alle mynne dage fiinnde meg gandsche guodueliigh tiill att forskylie mett alt dett gode, der y mynn riinngge mactt er, der jeg wiid att gøre, der du kanndt haffue gott aff eller were tiienntt mett. Mynn allerkereste bror, kannd jeg jckj fuldschriiffue deg tiill, saa rett fast som megh lenngiis effter deg, herre gudt giidt dynn leyliighed begaff seg saa, att thu och mynn søster viille haffue denn wmagh och kome hiidt tiill megh enn dag inndenn sönndagh, huilckenn dagh eder var best tiill mags, thj meg lengiis saa rett fast att talle mett eder. Mynn allerkereste bror, gør nu hery, som mynn gode tro er tiill deg, och kom nu dett allerfførste deg mouligt er, och hat du louett megh, att thu viille kome tiill meg, første du drager aff landenn, och beffrøctter jeg meg, att thu wiilt daa haste saa, att thu tøffue daa saa stackett hus megh, thj wiille jeg giernne, attu wiille nu haffue denn wmag och kome tiill megh, du motte wiiste tro, att thu skalt were megh saa well komenn som y nogenns hus, y huor jeg kannd ellers fare mett deg. Jeg wiill, mynn aller kiereste bror, nu jckj lenger bemø deg mett denne mynn schriiffuelsze och wiill nu jnnthett forbiude meg ymod deg, menns jeg wiill alle mynne dage huldellig och giernne gøre aff mynn riinngge mactt, huiis jeg wiidt, deg kertt er, der forlade deg saa yderlige tiill, som jeg kundt were dynn egenn søster. Jeg wiill hermett nu och altiitd haffue deg gudt allesommectigeste s. 140beffaliindes, hanndt beuare deg well bode tiill liiff och sell mett alt, huiis deg kertt er. Mynn allerkereste bror, wiilltu well gøre och haffue denn wmagh och siige mynn szøster mannge gode netter paa mynne wegenn. Datum Basnnes tiisdagenn nest effter sanctj Pers dag ¹ anno 1568.

Kiierstenn Bøller.

Udskrift: Erliig och velbyrdug manndt Christoffer Gye tiill Gunndersløu hollom, mynn kere broder, ganndzhe wennliigenn tiill schreffuett ².

s. 140

København25. Februar 1568.

Axel Urne til Kristoffer Gøje.

Han har bragt Kristoffers Besked til Peder Oxen; han og hans Hustru vil gerne besøge Kristoffer, før han selv drager af Landet; han meddeler Begivenheder fra Krigen.

Mynn ganske wenlig helszen altiitd forszennndt mett wor herre. Kiere Christoffer, gode broder oc wen, gudt beuare theg altiitd, och haff mōgen ære oc tach for alt gott. Oc giffuer jeg theg wenligen tiill kiende, att jeg mett tyn tienner nogit føge tiid siiden fich tyn scriffuelsze oc epher thyn begier talde Per Oxen tiill oc flide hannem paa tine wegne syn beskedt, jeg oc baade haffuer oc wiill gjøre tyn wndskyldiing for tyn skrøffuelighetts skyld, att thu migh icke skalt haffue att beskyldde. Thersom ther och nogit tallis om, skall thu strax faa myn scriffuelsze. Som thu oc est begierendis, att Biritte ³ oc jeg skulde s. 141komme tiill theg, tha wiille wij thett gierne gøre, før jeg drager aff landett, oc foruentter jeg hinde hidt tiill Kiøpnehaffn i tise dage fran Fyen ¹, oc forfar jeg thenne herredag att wiille lenge her forlengge seg fire eller fem wger. Wij haffue oc jngen anden tidingger her, endt att then suenske hoff er neder dragen emodt Gydingherret, oc er kongen aff Suerge fran thennem wpragen oc laett hos folckit hertug Jahan, hertug Karll oc hertugh Mogens aff Laffuenborg ², oc er wortt folch ther emodt thennem wpragen, forhoffuendis nest guds hielp, att the ther

jngthett baade skulle³. Jeg wiill nu icke wiidere bemøye theg mett thenne myn lange scriffuelsze, men thu skalt altiitd haffue att raade oc biude offuer mig som offuer tyn thro broder wdj alle the maade, jeg kandt wiide theg tiill wiillie at were. Bedendis saa ganske giernne, att thu wiilde begrøtte tyn kiere husfru Birritte Boller mett mange cm godnetther mett møgen tach for alt gott paa mine wegne. Oc wiill her mett befaller etther baade then euige gudt euindeligen. Datum Kiøpnehaffn then 25. februarij 1568.

Axell Wrrne.

Udskrift: Erliig oc welbyrdiig mandt Christoffer Gøye tiill Gundersløff, synn besynderliig gode wenn.

s. 142

Bregentved 29. Februar 1568.

Oluf Movridsøn Krognos til Kristoffer Gøje.

Han har faaet Brev fra Holger om straks at komme til København og vil drage did imorgen; hvis det ikke er i Kongens Bestilling, vil han snart vende tilbage og besøge Kristoffer paa Torsdag; i modsat Fald skal han sende ham Besked; om Krigsbegivenhederne; han har erfaret, at han har mistet 5 af sine Folk, 6 af sine Heste og begge sine Vogne.

Kiere Krestoffer och morbroder, iegh wiill nu icke meth lanng h tacksziellsze for tiidenns korthhed bemøie diigh etc. Giuer iegh wenligenn atth wiide, atth iegh reth nu fiick Holgers¹ schriiffuelsze, atth iegh strax med deth første schulde geue migh tiill Kiøbennhaffnn, tij hannd der haade wiider atth talle och giue migh tiill kiennde, som magth paa liiger, saa giuer iegh diigh wennligenn att wiide, att iegh nu wdj morgenn draager tiill Kiøbennhaffnn, att der som atth deth icke er wdj min herris bestillinng, daa wiill iegh nest guds hielp were hieme paa tiisdaagh elder omsdaagh (!) tiill midagh, att der som att du bliuer hieme paa torsdaagh, daa wiill iegh kome tiill diigh. Menn der som atth iegh wdj min heris bestillinng bliuer forhinndereth, daa schall du och daa fannge wiist mith bud paa torsdaagh, huer altinng begieuer siigh med altinng (!), att du derfor wiillth bye migh tiill nu med dethe bud, om du bliuer saa lenge hieme, att iegh kunde finndeth her fore migh, naaer gud wiill, atth iegh kome hiem. Maa du och wiide, att dij norsk, som waar inndsennd wdj Sueriigh tiill worth kriigs follck, der dij formercke, att kris follcketh er ner draagenn, daa draage dij och tiillbaage wdjgenn, daa ere dij Daallekaarlle och filere aff dij suennsche kome wdj mod deum (!), och dij hauer harth slagitzs med huer anndenne, doch, s. 143 gud sche loff, hafwer woriis behollth maarckenn, och er sched stoer schaade paa bode siider. Och hauer iegh fanngith schriiffuelsze, att der er v aff mith follck bleuen døde och fanngenn, och vj aff mine heste ere borthe och bode mine wonne. Gud hand hielp ennd nu fremdellis. Woriis kriigs follck er nu wdj onsdages draagenn fraa Enngellholm och denn wei att Wee, denn suennsche Higer ennd nu ouenn lanndemercket¹ alth hanns follck.

Iegh hauer ick kund laath atth giue diigh dethe tiill kiennde etc. Her med diigh gud allmectigeste beffalendis. Iegh ynnscher diigh och Berithe mange gode nnether. Datum Brennthuedth med hast fastelauenns sønndaagh aar etc. 1568.

Oluff Moriszenn.

Udskrift: Erliigh och welbyrdiigh mannd Krestoffer Gøje tiill Gundersløff, min kiere morbroder, gannsche wenligenn tiill schreffueth².

s. 143

Boserup 15. November 1568.

Magdalene Brahe til Birgitte Bølle.

Hun har været hos Fru. Anne paa Krapperup og talt baade med Moder og Datter, men faaet rent Afslag; hun beder hende skrive, hvad Svar Kristoffer har givet.

Søssterljg, kerljg helsen deg, mjn hjerte kerre søsster, nv och altjd tjlforen skreved med voor herre. Hjerte kerre søsster, jeg vel nv och altjd have deg soo ganske høgeljg och gerne betacked for soo meged ærre och goot, som dv meg j mange moode gjort och bevjste haver, hvelked dv skville alle mjn dage fnde meg ganske godvjlljg tjil ad forskylle med alt det gode, noogen tjd s. 144j mjn mact kand værre, som jeg deg, mjn h. k. søsster, vel pleteg er, och dv alrj skalt have tvjl po. A Her k. søsster, som deg vel fortenger, ad ieg looved ad talle med fro Anne poo Kraperop¹, soo kam jeg deden² j dag- jeg var der j tre neter och gjorre al mjn største fljt boode med moder och dater, soo sant hjelpe meg gvd, men der var jcke vden slætt neg³, doog jngen anden oorsage en de [kenjdes for ner tjil, och hvn hade alrj hat j sjnde ad gjfte seg sjden et mennjske d dv vest vel hvem, den almjctjgste gvd vjse ham gode rood, som hand kand farre vel, det ynnsker jeg ham af alt mjt hjerte⁴. Mjn hjerte kerre søsster, dv vjlle nv skjve ham tjil med det første. Mjn hjerte kere søsste, beder jeg deg och soo ganske gerne, ad dv vjlt skjve meg tjil, hvad gode svar dv fjck af mjn broder Cresstofor poo mjne vegne, for jeg forlader meg vest tjil deg, hvad dv hvad dv (1) haver looved meg. A. k. søsster, jeg vel nv jcke lenger opholle deg med denne mjn koorte skjvelse, men jeg vel nv och altjd have deg den

almjctigste gvd befallendes, dv skalt alle mjn dage fjnde meg for djn tro och hvile søsster, som gerne gør, hves deg kert er, den stvnd jeg lever. Beder jeg deg soo gerne, dv vjlt fje (!) mjn kerre broder Cresstofer mange cm gode neter. Skreved poo Boserop med hast mandag effter sante Moortens dag gvdz oor mdlxviiij.

Madelene Brade.s. 145

Udskrift: Tjl mjn hjerte kerre søster Berrete Crestofer Gøjes tjl Gvndersløf tjl egen hand ganske søssterljg ¹.

s. 145

*Strassburg*10. Januar 1569.

Falk og Mogens Gøje til Birgitte Bølle.

De udtaler deres Glæde over, at der er sluttet Fred med Sverige; de har bedt deres Moder om at maatte drage til Frankrig; om Urolighederne i Frankrig; de havde ventet Penge med Lübeckerne, men er blevet skuffede.

Sønlig, kierligh helszenn nu och alletidt gandske ydmigeligenn forsendt med gud. Allerkieriste moder, betacker wii ether saa sønligenn och gierne for alt gott, y os saa rundeligh beuist haffuer, och for denn staare omhøgelighed, y haffuer for wor welferd y denne woris frauereelse, huilckitt wii icke wed eller kand forskille, denn almectigh, gaade gud skall tage thett thill sigh, wii icke kand wdrette, will dogh icke mindre tachnemmelig findis hos ether en hos wor kiødeligh moder, de y haffuer icke ringere ladett ethers wilge imod os forstaa, enn att wii haffde liggett wnder ethers hierte. Allerkieriste maader, eptherde wi haffuer fornummitt bode aff eders gaade breffue, y icke besuerer ether att skriffue os thill, och aff andre woris godeuenners skriffuelse, att y saa troffligh ær paa wor gaffnn och beste, kunde wii icke forladitt, att wi io naagitt y denne hastighed skulde biude ether thill, forsieindis os, att lige som y endnu haffuer thett samme gode hiertelaff mod os, y haffuer alletidt haffuitt, saa skall y och tage denne wor ringe skriffuelse y samme gode mieningh, som y haffuer alletidt giort, och forlade os, huad wii icke y denne kortighed kand wdrette. Saa giffuer wii ether ydmigeligenn att wide, att os lider wel y alle maade, denn gode gud skie loff, hann ochsaa fremdelis s. 146bode beuare ether och os, att wos maa wederfaris denn løcke, wii epther gudtz och wor egenn behagelighed maa sie hinn andenn igienn, att wii maa enn gang y naagenn maade were ether thill wilge och behagelighed for ethers staare moderligh goduillighed, y os alletidt betied haffuer. Allerkieriste moder, kand y icke troff denn glede, wii nw fick, der wii hørde aff de Lybcker, der war fred giort imellum Dannemarck och Suerrigh ¹, icke aleniste for wor federne landtz welferdt skill, mens ochsaa for ethers, wor kiere faders och wengers skildt, de bode y er nu aff gudtz naade quiit for denn sorrigh, y haffde, naar hann skulle paa taagitt, och hann sielff fraa denn store fare, der er y saadann spill, och wii ochsaa fraa denn omhøgelighed, wii haffde for hans och ethers welferdt, gud wnde, att dett maa were sandenn, och giffue løcke, att thett maa bliffue enn langwarigh, bestandigh fred, att wii wnder rofflighed maa leffue gudfroctigh med hinn andenn thil wor døde dagh. Allerkieriste moder, haffuer wii skriffuitt wor moder thill, hunn wille thilstede, att wii itt anditt aard, om thett bliffuer fred, maa drage ind y Franckerige ², paa thett wii ydermere kand forsøge os och lere och thett sprog, indenn wii kommer hiem, fordisaa denne skole icke mōgitt tiener os lengere, och frw Mette Oxis børnn ³ och Knud skriffuers ⁴ will och drage her fra nu med thett snariste, derfor er thett och icke mōgitt paa wor gaffnn, wi skulle tøffue her lengere, wii s. 147skall med gudtz hielp saa tage ware paa wor sagh, huor wii kommer, att thett icke skall fortride, entenn huad gode raadt eller teringh y os meddieler. Allerkieriste moder, haffuer wii nu inthett nøitt att skriffue ether thill om paa denne tidt, anditt enn her [er] enn stor krigh forhandenn y Francherige, huilckitt wii well trøster, y haffuer hørt, gud maa wide, huad ende denn will tage. Gud hann kri for sinn ære, att sitt hellige naffnn formedeis pauens tyrannie icke skall nederdempis. wii haffde nu wist actitt os thill juell breffue och penge, thi wii trenger storlighenn, med de Libcker, mens thett feilett oss, wii winter dogh snart hielp med denn andenn skolemester, her kommer wd, gud giffue, hann maa bliffue os gaffnlig. Allerkieriste moder, haffuer wii icke anditt att skriffue om paa denne tidt, will haffue ether wnderdanligh ombedindis, y will tage dette thill tacke, will derfor hermed haffue ether denn almectigh gud befalindis med wor kiere fader och wenger, huilckenn wii och ether thill ny aardtzt gaffue med all iegomlig och andeiigh welferdt will haffue ether ønskitt. Helsner wor kiere fader, ethers jomfruer med mange godenatter paa wore wegne. Lader wor skolemester sige eder alle .... ¹ Ex Stradztburgh denn 10. januarij anno domini 1569.

Falck Giøde

ethers allerkieriste sønn, med egenn handt.

Maagens Giøde

ethers kiere søn.

Udskrift: Erligh och welbiurdigh frwe frw Birgitte Christoffer Giøes till Gundersloffhaalm, wor allerkieriste moder, gandske sønligenn thilskriffuitt.

s. 148

*Hellerup*8. April 1569.

Karen Bølle til Birgitte og Kirsten Bølle.

Hun vil ikke udlevere dem det Brev, deres Fader har udstedt, med mindre de vil give hende den Kæde, hun har laant dem.

Mynn gannsche vennlig, kerlliig helsenn nu oc altiid forsenndtt mett vor herre. Kiere Biirgite oc Kiirstiin, mynn gode slegtt oc byrd, ieg betacker ether gannsche gerne for alltt got, som y mig y mange mode giordtt oc beuiiste haffuer, huilcked ieg altiid gjerne forschylle viil mett allt hues ieg ved, y kand vere thieiiint mett. Kiere slegtt oc byrdtt, som y schriffuer mig thil, att ethers hos- bonnder ¹ hade begeriith thed breff, som ieg hade aff ethers sallige fader ², oc y icke thed motte bekome, saa hade ieg same breff mett mig same thiid y Køffunghaffnn, oc ther som y hade viilld ladett mig bekome min kiede, tha skulle y vel hade faatth min salig farbroders breff igenn, før kunde y vel tennke, att ieg icke kunde slippe thed. Som y schriffuer, att ther som y hade kund be- komiid ether saleg faers breff oc genuegtt ³, tha skulle ieg lennge siin had faed min kiede, saa ved y vel selff, att ieg haffuer tiith oc offthe esked hiinde mett godemend, som ieg viil gøre beuiszeligtt, men thed ieg haffuer thøffuith lennge, ther bør mig ingen vtack for. Men for thenne tiidz leylighedz skyld, som nu eet aar iiii eller v begefutt haffuer, har ieg icke viill besueriid ether ther mett, menn nu beder ieg ether gjerne, att ieg motte nu bekome mith medtt saa god enn viillj, som ieg hinde vdlonith haffuer. Oc ther som ieg icke hade giord thed for ethers skyld, tha hade ieg vel kund søggt min rett oc bekomiit hiinde s. 149lennge siidenn. Kiere Birgitte oc Kerstiin, som y schriffuer, att ieg viille tage guld for same kiede, saa beger ieg inthed guld, vdenn min kede igenn, eptherdj myn saleg hosbonnde ¹ gaff mig hiinde. Kiere slegtt oc byrd, betencker ether nu her iblannd, att ieg kand bekome mitt vdenn thrette, thj gud skal vere mith vinde ther thil, att thed skal vere mig høygelig imod, om saa skall ske, oc forser mig, att y icke nu lennger min skade begerrindis for minn gode viillj, oc betencke, huod ether selff gott kunde gøre, om ether hende sligtt. Kiere fruier, i alle the mode ieg kannd vere ether thiill viillj oc gode, skal y altiid finde mig for ethers gode slegtt oc byrdtt, ther gjerne viil gørre, hues ether thil vilj oc kertt kannd vere. Oc vil her medtt nu oc altid haffue ether gud almegtigste befallindis. Beder ether gerne, y viille siige Chrestopher mange m gode nether paa mine vegene. Ex. Hellerup langfredag ano 1569.

Karenn Bøller.

Udskrift: Erlliig oc velbyrdiig fruier fru Birgiithe oc frue Kirstiin Bølle, mynn kiere slegtt oc byrdtt, ganske guduiligen thiil schreffuitt.

s. 149

Bregentved 15. April 1569.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Det gør ham ondt, at Kristoffer og Birgitte forlader Sjælland; selv er han paa Grund af Kongens Befaling nødt til at blive; han har søgt at faa Forlov, men forgæves; han beder hende besørge et Bud til hans Købmand.

Mynn gannsche wenliigh hellszenn diigh, min kiere søster, nu och altiid forszennth med wor herre. Kiere s. 150Beriithe och kiere søster, iegh wiill nu icke med laanngh ellder høii tacksielsze bemøie diigh nu for tiidenns korthhedtz schylld, men iegh wiill alle mine daage finndis wiilligenn aff høgeste formue att tiienne diigh med allth, hues iegh jmer goth formaa, der maa du trøgelligenn forllaade diigh tiill saa hulldeliighenn och giernne, som iegh waare din egenn broder, saa sannth migh gud hielp, der du med inted schall finde tuill hos. M. a. k. s., formercker iegh aff Christoffers schriiffuellsze, som hannd schreff migh tiill wdj maanndaages ¹, att hand ackethede siigh nu strax her aff lanndith och tiill Jullannd, huilcketh du moth wiist tro, átt migh reth onnth giør, att hannd nu icke lennger bliuer her, eptherdj att iegh ennd nu icke maa kome aff lanndith. Ellders haade iegh ennd hoffth, ate wij kund fundenns wdj Jylannd, menn iegh fortøuer ennd nu paa min heriis breff, som lyder, att iegh icke schall draage aff lanndiith, men nu wiill iegh fortøue, intill denne herre dagh haffuer ennde, att mannd kannd forfaare, hues der bliuer beslutheth, att wij siidenn kunde wiide, om att wij maa were wore egenne elder icke. Iegh kannd icke schriiffue diigh tiill, m. a. k. s., hues schaade och forsømsze att deth er migh, att iegh icke haffuer kund kometh tiill Jullannd, som att iegh haad ackth, men er nu opeholdenn med dethe min heriis breff, att iegh icke schall draage aff lanndith. Iegh haffuer doch siidenn haffth mith bud hos Hanns Schougaardth ², att hannd wiillde flii migh forloff, menns iegh haffuer icke kund faaeth loue. Nu wed iegh icke, huer lennge atth deth wiill waare, ellder hues att iegh schall giøre, føre ennd att iegh fannger wiider besched. Och maa du wiist tro, att deth fortryder migh reth haarth, att du nu komer her aff landit, och iegh nu icke kannd kome diigh tiill ords, s. 151menn beder diigh, att du wiillth hielpe tiill, att Chriistoffer wiill snnaarth kome tiillbage wdjgenn, tij migh schall som gud lengis epther ether bode, eptherdj att iegh nu saa schall liige bundenn mod min wiilli her wdj lanith. M. a. k. s., sennder iegh diigh nu her eth register tiill min kiøbmand och kannd icke laadith, mens du nu draager aff lanndith, tij tij (!) iegh troer well, att du nu komer hannum tiill ords paa din wei, att du wiillth were wbesuerith att haffue denn wmaage at faa elder forschicke ham det. Du moth wiist tro, att iegh wiill mer ennd gjerne forschylldeth med alth, hues att iegh wiiste diigh att tienne. Deth fortryder migh, att iegh nu her med schall forhinndere ellder wmaage diigh, menn beder, att deth maa were wffortennckth. M. a. k. s., iegh wiill nu icke wiider paa denne tiid wmage diigh med denne min schriiffuellsze elder høiet forbye migh mod diigh, menn iegh will alle mine daage finndis dig hulld att tienne, som att du kund were min egenn søster, saa sannth migh gud hielp, der du

icke schaall finnde tuill hos, och wiill nu och altiid haffue haffue (!) diigh gud denn almectigeste euinndelligenn beffalendis, hannd naadellige beuaare diigh fraa allth dett, du kannth haffue sorigh elder onnth aff, och hannd wnnde wos att finndis helbred och glaade altiid. Och tørst du nu inted schriiffue migh nu tiill med dethe bud, tij deth schall strax tiillbaage wdjgenn, men giff hanum denn besched, att du wiill schrifue migh suaar, naaer att diigh stedis bud till migh. Nu gud w'ere altiid hos diigh. M. a. k. s., iegh ynnscher diigh mange godenether med mer, och beder iegh diigh, att du laader denne min korthe schriiffuelsze were diigh wfortenckth, denn er well menth, deth maa du wiist tro. Ex Brentuedth med hast denn 15. daagh aprillis aar 1569.

Oluff Moriszenn,
d. h. b.

s. 152

Udskrift: Erliigh och welbyrdigh frue fru Berite Chriistoffer Gøyes, minn sønnderlige gode wen, gannsche wenligen ¹

s. 152

Preetz 12. Juni 1569.

Anne Sehested til Kristoffer Gøje.

Hun har modtaget hans Brev og giver ham efter hans Ønske Besked angaaende et Skifte.

Mynen frunthlyken gruth myth mer, leuer vnd guder, erntwester, besundere, fruntlyke, leue Schrystoffter, frunthlyke, leue moder broder son ² och leue ohom, bodanckhe ych dych hochlych vnd frunthlych wor fele gudes, dath du my gedan vnd bouyseth hefst vnd nu noch tho aller tyt deyst vnd bouyset, vnd yth ys nycht yn vnser macht, dath wy yth wedder wordenen konen, wen wy auer yth (?) wyssten dy deyst edder wyllen tho donde, wylle wy tho aller tyt gerne don, wath dy leff vnd deynlyk (?) ys. Leue broder, dynen breff hebbe ych entfangen, vnd alse du wan my begerest, dath ych dy schryuen schal, dath gy yth nycht recht vth mynem breue wornamen hebben, so ys yth de iij h. march, de schalt du hebben, vnd de eyne h. Yachop vnd de ander Mergrete ³ vnd de bedde myth sampt dem husgerade Mergrete, so hef my Abel gesecht, myn suster ⁴, de ys noch nycht tho s. 153hus gekamen, vnd de kanne (?) Byryte, vnd dath voftych dath heft sye dy tho ener gedechnys gegeuen myth den rosennapel, vnd du ualen de dar ynne nit (?) weren, vnd Abel, de junfer de by selyger wor Heylewych was, de hebbe ych myt spraken des breues haluen, so heft se my gesech, dath se nene anderenn breff heft alse dyssen, den Wulf Sture vth geuen heft, dar vth deme breue kone gy wol seyn, by ueme de houet breff ys, dene moth Barte Sture hebben. Hyr myth ych dy got alle mechych bouele myth aller geluchszelyger wolfarth vnd myth weler danch seygyng vnd myth wnnskyng wele gudes nacht. Datum Presze dattum denn ander søndag na helug trefoldughedts søndag ar 1569.

Anne Sestede ¹.

s. 153

København 12. Juni 1569.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om noget Salt; han liaaber snart at kunne komme hjem; Flaaden skal løbe ud med det første.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoes theg och beware theg fraa all thenn deell, ther wnndt er. Som thuu schryffwer meg tyli om thenn td. lonborre salt och nouget bay salt, jeg schuulle sennde tyil gaardenn medt thenn wongnn, thuu sennde tyil meg, saa sender jeg theg j td. lonnborre salt og j td. bay salt, och hauffwer jeg bestyldt nouget meer salt y Kyoge, som wy wyll bekomme, thet forste jeg kommer hyem, och erret mogytt dyuertt. Och kam konglyg magyestadtz hydt tyli byuugenn ygaar ², och wyll jeg gyorre myth beste, adt jeg kann bestyille myne errynnde medt thet forste, och wyll komme s. 154hyem, thet forste meg muglycht er. Thet andet tyngest, thuu schryffwer om, wyll jeg kyøffwe och taget medt meg syelífwer. Och kann jeg jntheu nyuet forfaarre, adt jeg kann schryffwe theg tyil, andet enn schyffwenn syes adt schall wdt medt thet forste ¹. Saa wyll jeg her medt hauffwe theg thenn alssommechtyggeste gudt beffalennedes, hann wnnde meg snart adt fynnde theg hylbredt och gladt. Schryeffwytt y Kyoffwennhaunff thenn 12. juny datum mdlxix.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt ².

s. 154

Strassburg 12. Juli 1569.

Mogens og Falk Gøje til Kristoffer Gøje.

Deres Moder har skrevet til dem, at de skal komme hjem, men de kan ikke forlade Byen, før de har tilfredsstillet deres Kreditor; meddeler Begivenheder fra Krigen i Frankrig; om den Købmand, der har bedraget deres Moder.

Vor ydmigeligh, sønligh helszenn nw och altid forsendt med gud. Allerkieriste fader, betacher wii ether saa gandske storligenn och gierne for møgitt gaatt, y os stedtze och altid giort och beuist haffuer, baade hiemme och nw y wor frauerelse, huilckitt wii och med all wnderdanligh, willigh redebornhed fortiene wiill, m9d huis y wor ringe macht och formue ær, saa lenge wii leffuer. Kiere fader, endogh wii haffuer fangitt wor kiere moders skriffuelse, y huilcke hunn begierer, wii skulle komme nw hiem, [att] y kand forfare wor forfremmelse, dogh epherde att wii [m]jaa endnu bliffue her, till saa lenge wii kand s. 155fange och betale woris creditor, wille wii lidett skriffue ether thill, att wor wilge och wilkuor kand were ether witterligh, bedindis ether ydmigeligh, y wille denne som alle de andre tage thill tacke och forlade os, wii saa hasteligh och wflittigh schriffuer ether till. Vos gud were loffuitt schader inthett, her war well y foraaditt, der de mange krigsfolck laa her y bienn och y landitt, enn staar siugdom gengse, mens nw er thett alt stille.

Magnus¹ med andre her y hwsitt laa och suarlighenn y samme siuge, mens hann ær nw well thill pasze. Tett krigsfolck, her war, er nw slett borte, siidenn mand hørte, thett hertwgenn aff Zueibruch² er kommen ind y Francherige. Kongenn³ haffde forlagt hannum alle weienn, saa hand icke kunde komme ind, dogh hialp gud, att hann omsier fand enn stie, paa huilckenn hann kom ind, endog att thett kostit hannum naagenn folck. Denn printz von Condei wille drage hannum imod, paa dett att deris folck kunde komme thilsammens, att de dis lettere maatte gribe kongenn ann, mens kongen, som war møgitt stercker, lagde sigh for och bagh hannum, att hann icke kunde wige, saa att hann nødis thill att slaa och werde sigh lenge⁴, mens paa dett siste bleff fangenn och siidenn aff kongens befalningh ihielskott. I hans sted er kongenn af Nauarrenn⁵, enn wngh herre, regenter offuer krigenn och amerall, mens thett siigis her, att amerall⁶ och denn vonn Dännclott⁷ er wist dødt aff enn hastigh feber. Hertwgenn aff Zueibruch er feltøffuer, printzenn aff Wranienn sinn s. 156lautenandt¹. Thett er skriffuenn hidt nu af leggerenn, att de euangelischer, kongenn af Nauarrenn med hertwgenn aff Zueibruch, skall haffue thilsammens xvij twsindt ritter och xxxv twsind fodfolch². Kongenn med hans munche frocter sigh, faare nw nyligh er der sched itt stortt slagtt mellum hertogenn aff Zueibruch och kongens broder³ med hertogh Aumal⁴, hertogenn aff Zueibruch beholte platzenn, och fich findens skøtt, dogh miste hann wed 3 twsind welsche, som printzenn vann Vranienn førde for y spitzenn, och siidenn wid xvc teudske reuter. Kongens folch bleff slett aspred och slagenn wid xij twsind mandt⁵. Thett siiges y sandhed her aff de Franssoser, som er kommenn her wd thill marckinditt, hertwgenn aff Zueibruch, dersom hann fanger platz y Francherige, for duce de Alba att sie, huad hann skall foruinte. Tett er skriffuenn fra Jeneff hid, att kongenn biuder till att wille betale krigsfolchitt och giffue den stad Metz igienn till rigitt med omliggendis landt, disligest ochsaa loffuer hann hertwgenn af Zueibruch staar penge, om hann will staa aff, mens thett hielper inthett, hann will h . . . de Guiser, som er orsagh thill denne twedrectighedt. Huad end[ethett] will tage, maa gud wiide, om huilckitt wii ydermere entenn will snartt skriffue eller och personligh med guttz hielp tale. Dersom wii fanger penge, wiill wii wandre neder thill Franchfort marckindt thill Michaelis och siidenn sie, huor wii kunde fange gode selskob och komme neder. wii er gandske møgitt skildigh her, och wii haffuer nw s. 157ij aard icke fangitt penge aff denn kiøbmandt Arrendt Hoffslagh¹, endogh hann siger for wor moder², att hann haffuer os forsørgett, wii forhobis dogh, thett skall bliffue gott snartt, epherde att wor maader wed nw wor trangh. Hunn haffuer slagitt sinn lid till hannum her till saa well som wii, mens forgeflich. Kiere fader, anditt haffuer wii icke paa denne tid, will her med nw och alletid haffue ether, sønderligh y denne farligh krich, som ganger nu op igienn y wor land, gud allermectist befalindis, hann beuare ether med w'or kiere maader och wanner y languarigh, saligh sundhedt och føge os glad y gudfryctighedt tilhobe igienn. Siger wor kiere maader med hindes jomfruer mange godenatter. Wor skolemester helsner alle med mange godenatter. Ex Stradtzborrich med hast denn 12. jului anno domini 1569.

Maagens Giøde
ethers kiere søn.

Falcko Giøde
ethers allerkieriste sønn
med egenn hand.

Udskrift: Erligh och welbiurdigh mandt Christoffer Giøde thill Gundersleuhalm, wor allerkieriste faderbroder, gandske ydmigelighenn thilskriffuitt³.

s. 157

Strassburg 12. Juli 1569.

Mogens og Falk Gøje til Birgitte Bølle.

Deres Moder har skrevet til dem, at de skal komme hjem, -men de savner Penge; Knud Skrivets Søn drager

nu til Danmark; de beklager, at Krigen er genudbrudt; de sender deres Sager hjem med Knud- Skrivers Søn, der vil besøge Kristoffer og Birgitte paa Hjemvejen.

Vor gandske wenligh helszenn nw och alletid sønligen forsendtt med wor herre. Allerkieriste maader, s. 158ethers sundhed och welferdtt er os alletid gandske kier att høre, gud wnde os denn glede, att wij maa med thett snariste sie ether y welmod igien, huilckitt wij och forhaaber att snartt skall skie, eptherde saa att wij haffuer nw fangitt wor kiere maaders skriffuelse, aff huilckenn wij forstod, att thett er hindis och wore wenners willie, att wij snart skall komme hiem, saa effterde wij icke wist wed, paa huilckenn thijd thett kand skie, heist forde denn kiøbmand wexierer os saa med wor penninge, wille wij nw icke anditt, endog wij inthett sønderligtt haffuer att skriffue om, enn biude ether wor willie thijll, forsiendis os, thett icke skall were ether kommindis wkiertt, eptherdesaa wij fornemmer, att wore andre skriffuelser haffuer weritt ether saa tackelig, bedindis ether, y wijll tagitt thill tacke och forlade os, att wij saa hastelig och wflitigh skriffuer, wij haffde icke lang tid, de Knud skriffuers sønn med hans skolemester wijlle saa hastigtt aff, ephterde de haffde fangitt bud, de skulle komme hiem, nw att Knud skriffuer war død¹, huilcke han ydermere skall med ord sijge ether wor leylighedtt, en wij nw y denne korthedtt skriffue kand, wij haffde gerne føltis att med dennum, mens nw wij fanger penninge, saa snart wij kann fange nøtørfftig hielp, wille wij giffue os neder. Wos skader inthett, gud were loffuit, endog nw y foraarditt war her enn ny siugdum gandske gengse, mens nw er thett allt stille. Wij haffuer icke lenge hørtt naagitt fra ether, forhobis dog, ephterde wor kiere maader thijlbiuder os ethers sundhed, att ether inthett ontt wederfaris. Thett sigijs her, att denn danske och suenske krig ganger op igienn, gud straffe de suenske, som er saa menedige och ær orsag thijll saadant, wij forhaabis dog, att wor kiere fader skall bliffue quitt, att hann icke skall komme wd s. 159paa toggitt, endog thett er os thijllskriffuitt, att huer tridie mand er opmanit y Dännemarck¹, gud naadelig sie thijll os och giør enn gang enn god ende paa denne languarig wenighedtt. Huad nøitt her er wde om krig, haffuer wij skriffuit wor kiere fader thijll, aff huis breffue y thett altsammens kand forstod. Wij beder ether, y wijll tage os allt thijll thett beste och hielp Knud skriffuers sønn med wogne, att hann motte komme y sitt behold, de wij haffuer begierit aff dennum, de wille sielffuer drage thijll ether och sige ether wor leylighedt. Huad wij nw icke skriffue kandt, wiill wij med gudtz hielp med thett snariste sielff wdrete, och wijll haffue ether inderlig och storlig betackindis for ethers moderlig huldhed, y haffuer alletid beuist os, och endnw y lige redbornhed betier, kand wore effne engangh bliue, saa wij kand atter y naagenn maade were ether thill tacke, skall y finde os de, somm alletid wiill gerne giøre och lade thett, ether thill wilge och tieniste kand were. Wij haffuer nw y sinde att skicke wor bøgger och huadt anditt wij haffuer neder med Knud skriffuers sønn, paa thett naar wij fanger penninge, wij da kand were dis bequemmere thill regsens, endog wij er icke ennw for denn krigh y Hollandtt² well wijs paa, huad wij her y wijll giøre. Allerkieriste moder, haffuer wij nu icke sønderligtt anditt att skriffue ether thijll om paa denne tidt, wijll med gudtz hielp sielffuer, med thett første os mueligt ær, were hos ether, disimellum och alletid will haffue ether inderlig denn almectig gud befalindis bode thiill siell och lift' med wor allerkieriste fader och wenner, hann naadelig bode ethers och wor sundhedt och welferdtt beuare, ledsage os welmodig y denne farlig tiid thill ether, att wij epther gudtz s. 160willie och wor begiering maa sie ether snartt igienn. Helsner wor kiere fader, ethers jomfruer och wenner med mange godenatter paa wore wegne. Lader wor skolemester sige ether alle sammens mange gaadenatter. Ex Strassborrigh hasteligenn denn 12. iulij anno domini 1569.

Maagens Giøde
ethers kiere sønn, med egegn handt.

Falcho Giøde
ethers allerkieriste sønn.

Udskrift: Erligh och welbiurdigh frwe frwe Birgitte Christoffer Gøies thijll Gundersløffhaalm, wor allerkieriste maader, gandske sønligen thijllskriffuitt etc.

s. 160

København 15. September 1569.

Kristoffer Gøje til Jens Skriver.

Om en Brygger, han har taget i sin Tjeneste; om nogle Hundehvalpe; om Høsten; han skal indkræve nogle Penge; om Salg af Korn og Malt; om Fiskeriet o. desl.

Viide maa du, lens, att ther er enn wng karll y Halsted closter¹, som er en brøger, som haffuer sagd mig tieniste, att hand will komme till nu till sancte Mihils dag, atthu derfor hører dig saa hiemilig om, atthu kant kome y talle mett hanum, heller och atthu lader Rasmus Hanssen høre szig, om hand kand kome y talle mett hanum, att nor hand drager der fraa, att hand daa will kome der till gaarden till dig och førtøuffue der, till hand fanger myn schriffuilsze, szaa skall hand straxt effther sancte Michils dag fange myn schriffuilsze, huor hand skall kome till migh. Och schriff mig till, [huor] mange hualpe den møndszom fick, och huor mange du haffuer lagd till aff dennum, och huor løde dy ere, och schriff s. 161mig och till, om hiøø och korn er y husze, och huor mange guolle korn¹ du haffuer fangit aff huert slags, och atthu nu kreffuer Peer Ottszen dy pendinge for den lest malt, atthu kand become dennum mett thett første, och szig hanum, att jeg haffuer

schreffuit dig, atthu skalt inndt kreffue, huis pendinge mig tillstaar, och fiij mig denum mett thett første, dy jeg haffuer denum behoff, och disligeste atthu och sziger Matz Grambo, att hand retther szig effther och flier mig dett hall hundride daler till sancte Mihils dag och tag denum szaa och beholt denum huos dig, till du fanger myn schriffuelsze derom, atthu szaa szender mig bode dy och dy andre, och schriff migh och till, om du haffuer sold nogiit korn, sziden du sist schreff mig till, och om den Flensborger haffuer werit der om thett malt, och schriff mig och till, huor lengj thett er, sziden bundgarnit kom wudt, och huor mógitt du haffuer fangit der y sziden. Och attu nu retther dig efftther, y huis du haffuer behouff till bondgarnen, atthu kand faae denum bode ferdig y winther, att du kand faae denum wud paa foraaridt, att thett icke skall gaae till mett denum, som dett gick y aar, och attu alle wegne hør dig om en skipper (?) till skuden till Norge fiskind, och will jeg och alle wegne høre mig om en, och attu nu retther dig efftther, huis du haffuer behoff till gaards behoff till slactery, och ther som der er olden paa skouffuen, atthu daa tager gode suin der till och haffue guud tilsziøn, att mig skieer skiell der aff, och attu nu taller den weffuer till for Byryttis lerit, saa wiet som du kantt giøre mett rette, och tag der ingen forszømlisze for, och skaltu du (!>) jntthett wenne dy hunde till anditt end till haffre-mang, och haffue nu guod tilsziøn, att thett gaaer ligielig till mett thaeringen der paa gaardenn, och s. 162ram nu mit gaffnn y alle made, som jeg trouffuer dig tiill. Her mett dig gud beffalindis. Ex Kiøbingshaffn den 15. dagh septembrij aar etc. 1569.

Christoffer Gøye.

Udskrift: Tiill mynn thienner Jenns Schriiffuer, fogiit paa Orbyegaard, komindis dette breff¹.

s. 162

Korsør 1. December 1569.

Pernille Oxe til Birgitte Bølle.

Hun udtaler sin Beklagelse over, at Kristoffer Gøje har ondt i Armen; beder om Underretning om, naar de drager af Landet, da hun haaber ved den Lejlighed at faa Besøg af dem; hvis hun selv havde kunnet rejse, vilde hun have besøgt Kristoffer i hans Sygdom'; hun sender to Breve fra Søsteren Inger.

M. a. k. Berette oc myn kere søster, gud almetygeste hand uere nu altyd hos dyg med syn helyg and oc nade. oc hand beuare dyg altyd naedelyg oc uel fra alt det, som vndt er, oc vnde dyg lenge adt leue oc lyde uel, V det uyl ieg sa trolyg bade ynske oc bed af gud, som ieg war dyn boren soster, det mad du uyst tro. M. a. k. Berette oc myn kere soster, ieg uyl nu lade al betakelsen bestaed, men dog madt du uyst forlade dyg tyl, adt alle dyne mongfoldyg uelgernynge skall blyue udforglemt hos meg, sa lenge ieg leuer, med al trohed, det mad du uyst tro. M. a. k. Berete oc myn kere soster, sa kand ieg aller fol skryue dyg tyl, sa red fast meg lenges efter dyg, oc sa redt vndt det gør meg, adt uy skolie uere sa lenge fra huer ander, sa beder ieg dyg sa ganske gerne, adt du uylt nu byde meg tyl, hore det er med myn morbroder², om hand har nu uel forwondet det vnde, hand hade y hans aerm, gud ued, det har gyurd meg redtelyge s. 163vnd, adt ieg hore, hand har hadt sa suare uedage¹ dery, gud for syn kere søens skyl da vnde ham, adt hand mad uel foruyndt oc kome uel tyl syn helbred ygen, dae ued gud, adt det skolie uere meg redtelyg kert. Sa beder ieg dyg sa ganske gerne, m. a. k. Berette oc myn kere soster, adt du uylt nu byde meg tyl, hore snart Krestoefer oc du achtte eder af det land, for ieg ued, adt ieg adt ieg (!) toer nu yk foruente eder hyd tyl meg, for end y draue her af landt, sa ued gud, adt ieg saed redtelyg gerne, adt y uylle blyue y det land, for ieg har dog godt af ede, adt ieg uyd, y ere y det land, dog uy fyndes selen, men ieg hade dog yk troed, den tyd uy skyldes, adt uy skolie uere sa lenge fra huerander, men du madt uyst tro, adt der som myn helbred uar meg sa stoer, det ieg konde feres², dae skolie ieg uyst had uered hos Krestoefer y hans sygdoem, dog hand konde ledt godt haue hadt deraf. M. a. k. Berette oc myn kere soster, sa ued ieg nu ynd sunderlycht adt skryue dyg tyl, men du madt uyst tro, adt ieg uylle redt gerne uere dyg tyl oers, for ieg hade uel adt talle, bade med myn morbroder oc dyg, som ieg yk pa den tyd kand skryue, men ieg uyl nu lade altyngeste opstaed, tyl gud uyl, uy fyndes. Sa uyl ieg nu yndt forbyde meg ymod dyg, men der som ieg uyste y nager made adt gore det, du konde haue ttenste, ere eller godt af, dae skolie du alle myne dage fynde meg sa ganske guduylig tyl, som ieg war dyn egen søster, sa sant helpe meg gud. Her med uyl ieg haue dyg, m. a. k. Berette oc myn kere soster, den almetygeste here oc gud befalendes, bade med lyff oc sel oc alt, huys dyg kert er, hand spare oc beuare eder lenge oc uel oc vnde wos adt fyndes sund oc helbred y s. 164guds frykt, ynaer det er guds gude wylle. Bed[er ieg] dyg gerne, adt du uylt syge myn morbroder oc dyne jomfruere mange gude netter pa myne uegen. Ex Korsøer sante Loye dag 1509.

Pernille Oxs.

M. a. k. Berette oc kere soster, sender ieg Krestoefer oc dyg toe breue, som myn soster Ynger¹ har skreued eder tyl, ieg skolie uel had send eder dem, for nu har ieg altyd achte, adt y skolie had komed hyd med det forste. Gud hand uere nu altyd [mett dyg], m. a. k. Berete.

Udskrift: Tyl myn kere soster fru Berette Krestoefer Goyes ganske uenlyg tyl skreued².

s. 164

*Søgaard*13. Januar 1570.
Axel Urne til Birgitte Bølle.
Indbydelse til hans Søns Daab.

Minn ganntsche wennlig helsenn altiitd forsennt medt wor herre. Kierre frue Berritj, besønnderligenn gode wenn, jeg betacker etther ganntsche giernne for alt got, huilchiitt i alletiidt schall fiinnde mig godtuilligenn till at forschulde medt huisz got i minn magt kanndt werre, som ieg thiisz pliigtiig er. Jeg giffuuer etther oc wennligenn til kiennde, at ieg agter wdii thee hellige treefoldiighetz naffnn thendt første sönndag i faste, sönndagenn jnuocauit, som er thenndt xij februarij først kommendis, at lade christne min wnnges sønn i min sognne kirche Søby kiirche. Ther for er min ganntze wennlige bönn till etther, attj wille wmage etther diidt samme tiidt oc hielpe samme min sønn till sinn christenndom oc wmage etther till s. 165Søegaardt ¹, ther giörrinndis etther gladt medt oss oc flere wore godewenner, wii samme tiidt diidt foruenntinndis er. Huore ieg thet wdj sliig eller anddre større maade kanndt thett hoss etther forschulde, schulle i altiitd finne mig godtuillighen. Giörrinndis her wdinndenn, som ieg mig wiszeligenn tillforseer, oc will her medt haffue etther gudt allermegtigste euinndeligenn beffalinndis. Schreffuiitt paa Søgaardt thenndt xiiijo januarij aar mdlxx.

Axiill Vrnne.

Udskrift: Erliig oc welbiurdiige frue frue Berrite Christoffer Gøes, sinn sönnderligen gode wenn, ganntze wennligenn.

s. 165

*Korsør*24. Marts 1570.
Pernille Oxe til Kristoffer Gøje.
Hun sender ham efter hans Begæring Kopi af et Kongebrev, en Bonde har erhvervet, og af Bondens Supplikats.

[Mynn ganntze] wenlig helszen nu och altid forsendt [mett wor herjre. Kiere Chrestopher och kiere morbroder, [will] ieg nu och altiitd haffue deg saa gantze høylig och gierne betackett for saa møgenn ere och gott, som thu mig altiitd y saa manghe maade giord och beuist haffuer, for huis thw skaltt altiitd befinnde migh ganntze goduilighe att forskylle huoss deg, mett allt huis gott y myn ringhe magttt kand werre, der du kand haffue ere oc gott aff. Kier morbroder, saa giffuer ieg theg wenlighenn thilkiende, att ieg fiick thind schriffuelsze rett nu, och formercker ieg der wdij, att thw est begierrindis, att ieg wille sennde dig kon. maytt. breff, som s. 166thend bunde haffuer forhueruitt thill migh ¹, thisligiste denn suplicatz paa synn klaggemoll. Saa giffuer ieg thig wenligen thilkiende, att ieg nu sender deg en copij aff same kon. maytt. breff och en copij aff hans suplicatz, att thu der wdy kand forfare hans myning, och skulle ieg well sielffuer haffue sendt etther same breffue, nu kom ieg som gud jcke hyem förind y affthis syllig, saa ieg jcke sielffuer fiick breffuenn förind rett nu, dynn bud kam. Saa will ieg nu haffue bud effther Hening Matzen och forhørre, huor thette henngher sammen der mett. Som mig syniis y hans klagemoll, thaa skall hand well werre end god karlle. Kier Christopher och kier morbroder, saa wed ieg nu jnthett sönnderligt att schriffue dig thill om paa thenne tiid. Der som ieg wiist y nogen maade att giøre, der du kunde haffue ere och gott aff, tha skall thu fynnde mig gantze goduilige der thill. Her mett deg mett allt, huis theg kierd er, gud almectigeste befalindis. Datum Korszøer langfredag aar 1570.

Pernille Oxe ².

s. 166

*København*25. Marts 1570.
Bjørn Andersøn til Kristoffer Gøje.
Opfordring til ifølge kongelig Befaling at møde i Ringsted den 30. Maj med de Svende og Heste, han er takseret for.

Min gantz wenlig helsen met stoer tacksiigelse for megit ærre och got nu och altid forsend met wor herre. Kiere Christopher Gøie, synderlig guode wenn, giffuer ieg theg gantz wenligen ath wiide, ath ieg haffuer fangit kon. mait. min ailernaadigste herris schriffuelse, ther hoes hans kon. mait. obne breff, huor aff ieg sender theg her indlugt en copie, thu widere haffuer leylligheden at forfare.

s. 167Och efftherthij hans kon. mait. haffuer befalit mig vuerdig ath were ther hoes tilstede same dag, er till theg min gantz wenlig bøn, ath thu wilt wel giøre och were tilstede wdj Ringstedt thenn xxx dag maij, som er thend tiisdag nest ephther stj. Vrbanj dag, och om morgen møde paa musterplatzenn met thine suendne och heste, effther som thu aff thit arffuegoitzs er taxerit fore, som er vj heste ¹. Kiere Christopher, huad ieg for min person nogit kand giøre, thu kand werre thient met, skall thu altid finde mig gantz goeduillig, och will haffue theg gud thend almectigste euindeligen befalit. Ex Kiøpnehaffnn slot anno mdlxx paaske affthenn.

Biørnn Andersen.

Udskrift: Erlig och welbyrdig mannd Christopher Gøye till Gunndersleffholm, sin synderlig guode wen, gantz wenligen tilschrieffuet ².

s. 167

*Korsør*1. April 1570.

Pernille Oxe til Kristoffer Gøje.

Om en af Kristoffers Bønder, som siger, at han bliver uretfærdig skattet af Pernilles Foged; hun kender intet dertil, men det er en stor Uret, at Bønderne sidder og forholder Kongen Skat; om et Register paa Kristoffers Ugedagsviænd; hun ved ikke, om hendes Foged kan møde paa Flakkebjerg Herredsting.

Mynn [gantze] wennlig helssenn nu och altiit [forsendt mett] wor herre. Kier Chrestopher Gøye och kiere morbroder, betacker ieg deg gierne for allt erre och gott, thw miigh altiit y saa manghe maade giordt och beuisth haffuer, for huilcket thw skallt altiit fynnde mig gantze s. 168goduilighe mett deg att forskylle, mett allt huis gott y mynn ringhe magt kand werre, der dw kandt haffue erre och gott aff. Kiere Chrestopher, saa giiffuer ieg deg wenlighenn thilkiennde, att ieg haffuer foth dynn schriffuelsze och formercker der wdij, huorledis en aff thynne thienner haffuer beklagit siigh, att mynn fogit haffuer skatthitt hannom ij ttnr. haure aff for j gaass, hannd stud thill bagge mett aff synn skatt, huis hand skulle haffue wdgiffnne y thett forledenne aar ¹. Och som thw schriffuer, att manden siger for deg, att hand bød ett støck kookiød y stedett for den j gaass, saa wed ieg der jnthett aff ad siighe, icke heller aff thee ij ttnr. haure, saa sandt hielp mig gud, førind nu ieg fiick thind schriffuelsze, men tha will ieg gjørrit for dienn skyld och werre thill fredtz mett hannom for thee ij ttnr. haure, men thend j mk., hand gaff fogdenn for hans faldtz maall, thend kand jeg jnthett siighe om, och er thett stuer wskiell, thee gjør y thette, att thee siider och forholder kon. maytt. skatt och lader dennom saa forfølghe bade thill herritz tingh och landthing derfor, och jcke heller mynn schriffuer kand komme thill att gjøre kon. maytt. regenskabb for bode sliig och anditt mier, som thilbagestor aff forskreffne skatt. Kier Chrestopher, saa will ieg nu jcke lengher wmage theg mett thenne mynn schriffuelsze, menn ther som ieg y [nogen maade wiiste att gjøre, der du kunde] haffue erre och gatt [aff, tha skall thu] fynnde mig gantze goduilighen [der thill. Her mett] thig och allt, huis deg kierdt [er, gud almectigestte befalindis]. Datum Korsør løffuedagen for quasjm[odogenitj] aar 1570.

Pernille Oxe.s. 169

Kier Chrestopher, som thw schriffuer mig thill om thind wgedagtz mend, om ieg will lade dennom schriffue, heller thw maa sielffuer lade thennom schriffwe, saa er jeg well thill fredtz, att thu giiffuer mig enn regiisther paa dennom, ther som thw wiilt sielffuer met thind egnne hand wnder schriffue, for der stor y kon. maytts. breff, att huer mand, som plager och saaer, skall giffue ij daller, den enne y mynntt ¹, aff adellens wgedagtz mend, och skall were ydtt jndenn søndag misericordya dominj forst kommendis ². Thisliigiste som thu schriffuer mig thill, kiere morbroder, om myn fogitt maa møde y torsdag thill Flackebiergs ting, saa wed ieg jcke, om hand kand faae ledighed thill att komme der.

Udskrift: Erlig och welbiurdig mand Christopher Gøye thill Gundersløff, mynn kiere morbroder och besynderlig gode wenn, gantze wenlighen thill schriffuitt ³.

s. 169

*Skodden*26. Maj 1570.

Johan Venstermand til Kristoffer Gøje.

Angaaende hans Frieri til Jomfru Margrete Høg; Kristoffers Skrivelse desangaaende kommer ham linder lig for; han erindrer om hans Udtalelser derom i November.

Minn gantzsche wenlig hiilszenn nu oc altiitd forszennndt mett wor herre. Kiere Christoffer Gjøe, synderlig gode wenn, betacker jeg teg giernne for allt møgett ere oc gott, huilckett att forskylle thu skall altiitd finde meg wiillig, efftter saa wiit som minn magtt were kannd etc. Kiere Christoffer, giffuer jeg teg gantz wenligenn tilkiennde, s. 170att thinn schriffuise er meg tilhennde komitt, huilckenn formelder, att thu schreffst meg siste sinnde tiill om thend tale, som ieg skulle haffue giffuitt teg tilkiennde, nu jeg sist wor wdj Kiøbnehaffnn, om thinn søsterdatter Margrete Høg, oc wor affskeed skulle haffue wrerritt, att nar thu haffde giffuitt hindis slegtt oc wener thett tilkiennde, wiille thu sidenn ther oppaa schriffue meg beskeed, huor efftter jeg meg retthe skule, oc nu thu haffuer taled mett thennom, haffue the thett icke wiille beuilge etc. Saa kiennde gudt, att slig thinn schriffuelsze wor meg saare selsom oc møgett wnderlig, møgitt minndre wiste thett wdj nogre maade att haffue fortienntt etc. Menn kiere Christoffer, teg dragis well bedre tiill minnde enn thu schriffuer, thij alle helgenn dag sist forledenn wor jeg paa thinn stue hosz teg wdj Kiøbnehaffnn, ther taled jeg mett teg om samme handell oc begieritt, att jeg motte bekomme ett endeligtt suar, før ennd jeg drog tiill Norge ¹, tiill huilckett thu suared, att forskreffne thinn søsterdatter haffde enn broder, som wor nu saa stor ², att hand kunde were werge, hand wor oppaa thinn gaard Gundersloff, hannem wiille thu schriffue, att hand mett

thett første skulle [were] wdj Kiøbnehaffnn, saa wiill thu tale mett hannem . . . . hand wille . . . . . skulle ieg faa w[ist] suar, før ieg drog hiid . . . . . , loffuitt oc ther hosz, att thu wdj forskreffne handell wiille were meg enn tro, huld wenn, saa jeg skulle tacke teg, huilckett ieg oc giorde, oc bleff wor affskeed saa besluttett samme dag. Neste tisdag ther efftter ³, ther jeg fick att wiide, att forskreffne hindis broder Jacob Høg wor kommenn tiill teg, gick jeg strax paa thinn gaard s. 171tiill teg oc taled mett teg, om thu haffde giffuit Jacob thett tilkiende, tha suared thu, att jeg skulle lade altingest bestaa, tiill thu fick wiidere taled mett hannom ther om, menn om morgenenn, nar vij slaa, som wor om onsdagen ther nest efftther, skulle jeg komme tiidt paa thinn gaard egenn, tha skulle jeg fange endelig beskeed, huor efftter jeg meg kunde wiide att rette. Och ther jeg om morgenen kom, lod thu opkalde Jacob Høg, oc tha samme tiid oc sted gaff meg slig tale tilkiende, att thu haffde taled mett forskreffne thinn søsterdatters broder Jacob Høg oc haffde thett saa hosz gudt oc etther besluttet, att efftthertij jeg wor forskreffne jomfru begierenendis, tha forsaa j etther tiill, att jeg jo meg emod hinde oc hindis slegtt oc wanner wiillie schicke oc forhandle, som enn erlig riddermandzmannnd bør att giøre, oc som jeg wiille forsuare for gudt oc for huer erlig bekientt were, huilckett jeg etther strax loffuit oc tilsagde, bode mett hannd oc munnd. Ther paa haffuer bode thu oc Jacob Høg wdj gudtz almechtigstes oc alle woris neruerrelse mett hand oc mund giffuitt oc tilsagtt meg forskreffne jomfru Margrette Høg, forhobenndes nest gudtz alsomechtigstes hielp, som her wdj er thett største windn[esbyur]d, attj jo holde meg, hues [j meg wdj] saa maade loffuitt oc tilsagtt haffue, och meg her oppaa et bedre suar metthett første tilskicke, huor icke maa jeg minn sag gudt befalle oc hannom thett tiill sinn tiidt hiemstille, menn jeg forseer meg tiill teg, som tennd jeg møgitt fortroid haffuer, att thu jo tencker paa, hues ord oc tale wij haffue sammen hafftt. Jeg wiill thett nest gudtz hielp saa giøre, att thu thett wdj framtidenn icke skall fortryde ¹. Och her mett wiill haffue teg thennd alsommegtigste s. 172gudt euindeligen befallitt. Datum Skoddenn ¹ thennd xxvj dag majj aar etc. mdlxx.

Johann Wenstermandt
mett egenn hanndt.

Udskrift: Erlic oc welbyrdig mannd Christoffer Giøe tiill Gunnersløff, miinn besynderlig gode fortrode wenn, gantz wenligen thilschreffuit wdj egenn hanndt ².

s. 172

*Ring Kloster 28. Maj 1570.
Mogens og Falk Gøje til Birgitte Bølle.
De takker for de Ringe, hun har foræret dem.*

Wor gandske ydmigelig, kierlig helsenn nu och alletid forsendtt. Allerkieriste maader, wij betacker ether saa gandske wenligen och gierne for all moderlig hulhed, y os alletid beuist haffuer, och sønderlig for denn store ære, y os nu beuiste, och for ethers ringe, y begaffuitt os med, huilckitt denn gaade gud ether rigelig skall beløne, och wij will findis for ethers willige sønner, saa lenge wij leffuer. Gud wnde ether att wederfaris saa megitt gaatt, som wij ether derfor aff hieritt will ønske. Saa lenge wij drager dennum, da skall thett gange ether well, baade y wor frauerelse ³ och sidenn alletid, de wij med herrrens hielp acter alletid att bere dennum ether thijll ære. Allerkieriste maader, haffuer wij nu inthett andett att skriffue ether thill paa denne thid, .bedindis ether ydmigelig, y will icke fortencke os nu, for wij skriffuer saa ilde och saa kortt. Ethers moderlig welgierning wdkreffuitt saadann tieniste aff os. Gud beuare s. 173ether alletid och forlie ¹ ether med languaring sundhed och sende os welmodig thillhobe igienn. Siger wor fader, ether jomfruer och Jacob Høg mange godenatter paa woris wegne. Wor skolemester ² lader helsne ether med mange godenetter. Aff Ringkloster med hast denn 28. majj anno domini 1570.

Eders allerkieriste sønner
Maagens Giøde.
Falck Giøde

Udskrift: Erlich och welbiurdig fru frw Birgitte Christoffer Gøies thill Gundersløffholm, wor allerkieriste maader, gandske ydmigeligenn thillskriffuitt.

s. 173

*Helsingborg 10. August 1570.
Otte Brahe til Birgitte Bølle.
Indbydelse til hans Datters Bryllup.*

Wennlig, kierlig helsenn [nu och altid for]sendt mett wor herre. Kiere frue Berithe och kiere søster, nest mynn wenlig tacksygelse for alt gott etc., giffuer ieg ether wennligenn tilkende, att ieg achther wdj thi hellige trefoldighedz naffnn att gøre mynn dotther Margrethe Bradis brøllup her paa Helsennborre ³ mett erlig och welbyrdig mand Christenn Skell tiill Hegnet thennd andenn sønndag nest epher stj. Mihels dag, som er thenn viij octobris først komindes. Therefore er mynn wenlige bøn tiill ether, attj ville vell gøre och komme hid

till mig paa samme thid och gøre ether glad mett mig och flere wore wener, s. 174 som ieg hobis nest gudz hielp her tha forsamblindis worder, och y wille vell gøre och haffue thenn vmage och k[om]me till mig om fredagenn tilforne [wdj] Raas ¹ och om løffuerdagenn følge my[n] dotther hid till Helsenborre. Thett will ieg alt[idt] gjerne wdj lige och andre maade igienn forskylle, huor y mig tilsigendis worder. Och will her mett haffue ether gudt almegtigeste befallindis. Schriffuett paa Helsenborre s. Laurentij dag aar 1570.

Otte Brade.

Udskrift: Erlig oc velbyrdig frw Berrette Christoffer Giøis, min kiere søster, gandske wenligen ².

s. 174

Tübingen 1. September 1570.

Mogens og Falk Gøje til Kristoffer Gøje.

De er komne til Tübingen; meddeler ham politiske Begivenheder fra Tyskland og andre Lande.

Wor gandske ydmigeligh, sønligh, kierligh helszenn nu och altidt forsendt med gud wor herre. Allerkieriste faderbroder, betacker wii ether saa gandske ydmigeligenn, sonligenn och gjerne for ethers manifoldigh och faderligh welgierninger, y os y saa mange tusinde maade altidt giort och beuist haffuer, huilcke endogh wii aldrih nochsom kandt forgielde ether, dogh skall wii alle wore dage findis for ethers hulde sønner och tiener y alle dii tingester, y os thilsigendis worder. Hierte allerkieriste faderbroder, giffuer wii ether gandske ydmigeligenn thilkiende, att wii, denn alsommechtiste, euige gud were loffuitt, well er kommenn her op thill Tybingenn, denn samme gode gud hann wnde os ochsaa att skicke os saa her, att dett kand s. 175 offuer alting were hannum thill loff, ære och pris och siidenn ether, wor moder och alle wore wener thill glede och welbehaff. Allerkieriste faderbroder, saa haffuer wii inthett nøitt, att wii kandt skriffue ether thill paa denne tidt, anditt enn nu wii drogh her op, war wii thill Spir, och saa wii der keiserenn och enn stor hob ander første. Och er keiserenn y disse richsdagh aff dii tiske første begierindis, att dii wille giffue hannum enn plas thill att bigge itt fast hus her y Tisklandt, och thill att befeste thett aarligenn giffue hannum ij tønner guld, och thill att holde krigsfolck derpaa giffue hannum iij tønner guld, och thett er hann begierindis vj aard ephther hinn andenn, paa thett att om nogenn aff første renn wilde sette dennum op mod hannum, att hann da kunde twinge dennum, eller om nogenn bleff twedractigt y rigitt, att hann da kunde stille dennum. Huad suar hann haffuer fangitt, kand wii icke endnu wide, om huilcket wii enn andenn tidt skriffue skall ¹. Haffuer hann och skickitt sinn elste datter fra Spir thill Andorff och siidenn der fra thill skibs ind y Hispanienn att giffuis konningh Philippo, hindis egenn moderbroder ². Dett sigis her, att duce de Alba er sielffuer med, och att dronningenn aff Engelandt er y søenn med all hindis macht, om hunn kunde fange hannum. Denn andenn hans dotter will hann nu snart skicke indt thill kongenn aff Franckerigh ³. Thenn frid y Franckerige er nw brocchenn paa nøi ⁴, de ere stercke paa beggi siider, s. 176 gud naadeligh stride for sinn ringe hob, huad ende dett tager, skall wii well sinn tidt ydermere skriffue. Allerkieriste fader, wide wii icke anditt att skriffue ether till paa denne tidt, menn will nw och thill euigtid haffue ether gud befallindis med alt thett ether kiert ær. Hann wnde os ochsaa denn glede, att wii maa see ether och wor hierte kiere moder och alle wore wener karsk och sunde igienn. Will y well gjøre och helsne Jacob Høgh och jomffrw Mergrete och jomfrw Dorrette ¹ paa wore wegne. Ex Tybingenn 1. septemb. anno 1570.

Udskrift: Erligh och welbiurdigh mandt Christopher Giøde thill Gunderløffsholm, wor allerkieriste faderbroder, gandske ydmigelighenn thilskriffuit ².

s. 176

Tübingen 1. September 1570.

Mogens og Falk Gøje til Birgitte Bølle.

De ankom til Tübingen den 27. Juli.

Wor gandske ydmigeligh, kierlig helsenn nw och alletid forsendtt med wor herre. Allerkieriste maader, ethers staare welgierninger och moderlig hiertelaff, y haffuer alletid aff ethers egenn godhed hafftt thijll os (huilcktt gud ether rigelige beløne, och wij med all tacknemligh och willighed will were redbornn aff wor fattige formue att fortiene) kreffuer, att wij nw, ephther os stedis orsag, skall besøge ether med wor ringe skriffuelse, endogh wij platt inthett nøitt haffuer att skriffue om, bedindis ether ydmigelighenn, y wijll tage thett y denn beste mieningh och forlade os, wij saa dristeligh och wflitig skriffuer ether thijll, thij wij paa denne thid och sted wed icke andenn tieniste att betie ether enn thilbiude ether wor wilckuor.

s. 177 Derfor wille wij os der y lade findis willige, thijll saa lenge effnenn bliffuer bedre thijll att beuise ether ydermiere tienstactighed. Wij dog well wed, att y begierer att wide, huor thett ganger sig med os. Allerkieriste maader, saa giffuer wij ether kierligenn att wijde, att wij er endnw, gud allermectiste were loffuitt, karske och sunde, hann wnde os thett samme thijll ether och wor allerkieriste fader alletid att spørge, da skall thett were wor største begieringh. Och kom wij well her op thijll Tybingenn denn 27. iulij, gud were loffuitt. Ær her och itt retteligt gott studium och wesenn ¹, gwd naadelig wnde os, att wij saa

maatte forfremmis och skiche os, att thett kand were sig thill loff och ære, ether, wor kiere fader och sleggt behageligt, wij med gudtz naadis hielp skall legge wind paa, att thett icke ille skall stedis, huad der kostis paa os. Huad nøitt her er for handenn, allerkieriste maader, haffuer wij skriffuitt wor kiere fader thijll, derfor wille wij icke der med bemøie ether, bedindis ether gierne, att y wille tage denne wor korte skriffuelse thijll tacke och icke fortencke os, att wij saa dierffueligenn skriffuer ether thil, wij skall med thett allersnariste atter skriffue ether wittløfftiger thijll om all tingist. Nar ether stedis effne, er wor store begiering, y wille lade os thijlbiude ethers meningh och begiering, thett ær os aff hierthett kiertt, och ær redbornn y alle maade att føie os epther ethers wilge. Her med ether denn allssommectiste gode gudt befalindis, och hann wnde os, att wij maa finde ether, wor allerkieriste fader och wanner glad och helbred igienn, naadelig for Christi skyld. Giører well och siger jomfrw Margrete Høgh och jomfrw Dorete s. 178mange godenatter paa wore wegne. Aff Tybingenn hastelig denn første dagh septembris anno domini 1570.

Maagens Giøde
ethers kiere sønn, med egegn hand.

Falck Giøde
ethers kiere sonn.

Udskrift: Erligh och welbyrdigh frw frw Birgitte Christoffer Giødis thijll Gundersløffholm, wor allerkieriste moder, gandske ydmigeligenn och sønligenn thillskriffuitt.

s. 178

Stettin 30. November 1570.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Herremændene har det godt; han haaber, at den forehavende Handel kan blive ført til en god Ende, og at han selv kan være hjemme ved Juletid; naar han ikke tiere har skrevet hende og Pernille Oxe til, er det, fordi han ikke har haft Bud.

Mynn gannsche wennligenn helszenn digh, min kiere søster, nu och alltiidth forszenth med wor herre. Kiere Berithe och kiere søster, iegh kannd nu icke for tidenns korthedth schriiffue diigh tiill min fulde meninng h elder med mōgenn lanng h tacksziellsze nu bemøie diigh, menn du schall doch alle minne daage finnde migh for dinn hullde, tro, uiligh broder, diigh wiilligenn atth tienne aff alld formue, der du med inted nogenntiid anddith schall beffinnde, och diigh jo saa giernne, som ath du haade leieth wnnder hierthe medth migh, deth maa du wiist tro, saa sannth migh gudth hielp etc. etc. Min alderkiereste søster, iegh nu wdj synnderlighhedth tacker dig for mōgenn hulldhedth och din gode schriiffuelsze, men deth och allth anddith hulldhedth, iegh steds beffinder aff diigh, kannd mins tiidth ick hos migh bliue fforghlemph, menn wiill kienndis diigh deth och allth att were aff forschylldinngenn plictigh diigh att tienne etc. Min alder s. 179kiereste søster, som du nu est begierindis att wiide om wore heremend, huer att deth begiwer siigh, saa wiill iegh icke wenligen forholde diigh, atth wij ennd nu er alle aff guds naadis hielp well tiill paas, hues gudth denn almectigeste forlenne naadenn tiill fremdelisze etc. M. a. k. s., som du och est begierenndis wdj denne din schriiffuelsze att wiide, huer atth deth her begiuer siigh med denne forhauendis hanndell, saa hobiis wij ennd nu alle, att deth kannd bliue och forhandelith tiill enn god ennde, hues denn almectigeste gud nu wnnde wos naadenn tiill, och kannd icke wiist schriiffue diigh tiill, huer snaarth att wij kunde kome her fraa, men migh hobiis nest guds hielp wed juletiide, daa wiilde iegh giernne were hieme, om deth elders waar guds wiilli ¹. Och kannd paa min saalighedth icke schriiffue diigh diigh (!) tiill minn lanng tiidth, som iegh nu haffuer haffth paa denne lanngwaarenndis reiszze och migh saa korth paakom och tiill deth ringgeste icke hade forseeth migh atth kund elder schulldt waarith, men iegh wiill nu deth och alth anddith, migh tiith paalegis, befaalle gud och tiidenn etc. Nu min alder kiereste søster, iegh wiill well bekiende att were plictigh att tiier haffue besøgt diigh, Pernnelle Oxe och anddere mine gode wanner der wdj lanndith, och iegh icke haffuer schreffuith ether tiill, er icke laath aff nogenn anddenn meningh, ennd iegh icke haffuer hath dij bud, atth iegh torde elder kunde fortro (!), som iegh wiill wiider seluff berethe diigh, naaer gud will, atth wij findis. Och wiill nu inthed wiider forby migh modth diigh wdj denne min schriiffuelsze, men iegh wiill alle mine daaghe s. 180finndis diigh wiilligenn atth tienne, och wiill [ieg] nu och altiid haffue diigh gud almectigeste euinndeligenn beffalenndis. Hand wnnde wos atth findis helbred och glade. Ex Stetinn med hast denn 30. nouember aar etc. 1570.

Oluff Moriiszenn.

Udskrift: ¹ Erligh och welbyrdiig quiinnde frw Birritte Christoffer Gøyes, mynn kære søster och besønderliig gode wenn, gantz wennliigenn tiilschreffuith ².

s. 180

København 17. Marts 1571.

Mette Rosenkrans til Birgitte Bølle.

Den Valkekvinde skal hun sende, saa snart hun har gjort hendes eget Tøj færdigt; hun haaber, at Kristoffer

og Birgitte kommer til Byen til Midfaste.

Minn gannsche welluilliig hellszenn nu och alltiidt tiillfornn schreffuitt mett wor herre. Kiere Birgitte och kiere søster, wiill ieg haffue thiig høgelliige och giernne betackitt for møgitt hulhedt och gott, som ieg wdj mannge maade aff thiig befunditt haffuer, huilckitt ieg alle mynne dage aff formugenn wiill finndis guoduilliig att forskylle, y alle the maade jeg wiidt thiig tiill wiillig och gode kannd werre. Kiere Birgitte och kiere søster, er thinn schrifuillsze migh rett nu tiill hennde komenn, huor wdj thu formellder och giffuer tiill kiennde, att thu rett fast forlengis ephther mig, saa maa thu wiide wdj sannhedt, att thu gjør thett icke forgieffuis, och wiill ieg ynnsche aff gudt, att wy maa finndis sunde y hanns frøct, nar hannd wiill føge tiidenn. Kiere søster, som thu och formeller y thinn schrifuillsze och er begierinndis, att then s. 181quinnde, som er her hoss mig, som gjør the wallcke, att nar hun faaer affgiort for miig, att hun tha maathe kome tiill thiig, saa maa thu wiide wdj sannhedt, att ieg icke vedt nu tiill wisse, huor snart hun kanndt faa mitt tøggh ferriigt, och maa thu tro for wiist, att thett første hun faaer affgiortt for mig, wiill ieg lade enn aff mynne egenn wogne age hinnde tiill thiig, saa hun wist skall kome tiill thiig, thett aller første miig mueligt er. Och forhoffuis miig, att Chrestofer och du jo fortøffuer enn tiidt lanngh her wdj lannditt, och forseer ieg mig, attj baade komer hiidt tiill byenn tiill miidfaste ¹. Kiere Birgitte och kiere søster, wiill ieg nu icke lennger wmage thiig mett thenne mynn schrifuillsze, efftherdj miig forhoffuis tha att kome thiig tiill ordz, och beder ieg thiig giernne, att thu icke wiilt fortenncke mig, att ieg icke sellff mett mynn egenn hanndt schreff thiig tiill, thu maa tro for wist, att thett er icke latt aff nogenn onndt wiillig eller for wmagenns skyldt, menn tiidenn er mig nu saa kort, och her wor nogenn fremitt hoss mig, att ieg icke kunde faa tiidt tiill att schriffue, menn wiill alle myne dage hullelige och giernne gjøre, huis thu kanndt were thiennt mett och haffue gott aff, kiennde gudt almectigste, then ieg thiig nu och alltiidt lennge sundt wiill haffue befallitt. Lader Peder ² och ieg hellsze Chrestofer och diig mett mannge m gode netter. Ex Kioffuinndhaffnn then 17. martij anno 1571.

Mette Rossenkranndtzs.

Udskrift: Erlliig, welbyurdiig frue Birgitte Chrestofer Gøjis till Gundersløff, min kiere nestsøskinndbarnn och sønnderlig guode wenn, gannsche wennlig tiillschreffuitt.

s. 182

Bygholm18. Marts 1571.

Karen Gyldenstjerne til Birgitte Bølle.

Hun beder hende lade sig vide, naar det Holster Tog skal gaa for sig, da Holger skal med, og hun gerne vil have ham hjemme i Sommer.

Myn allerkiereste Berette oc myn kier søster och ganske gode wen, gud beuare dig lenge mett langwarendis welfart, skal dett were mig kier att høre. Jeg tacker dig gerne for mange beuiste welgierninger, huilcked ieg wil findis dig wiillig att forskylle y alle di mode ieg wed dig til wiillig oc tienest were kand. Gyffuer ieg dig att wide wenlig, att ieg skreff dig til nu y den forgangen wge, dog kunde ieg nu icke wnttholde att skriffue dig til, men mig stedis saa wist bud, di mig ret lengis att tale mett dig. M. a. k. s., saa beder ieg dig saa gerne, att du wiilt skriffue mig til, om du kant forfare nogen gode tinder, attu wille lade mig widett, om dette Holste tog ganger for sig nogit snart ¹. Der som dett skule skee, saa ieg gerne, atted kunde gaa for ieg (!), di Holger ² skal mett, ieg wile giernne haue hannem hiemme y sommer for wrsag skyld, som ieg icke skriffue kand ³. Lad mig nu widett, som ieg tror dig til, ieg gør altid giernne, huis du kant werre tient mett. Will her mett haffue dig gud almigtigste befallendis til siel oc liiff, alt huis dig kiert er. Gør wel oc sig Chrestoffer m gode neter paa mynne wegne. Aff Bygholm søndag for medfast anno 1571.

Karein Holger Rosenkrantz
egen hand.s. 183

Udskrift: ¹ Erlliig oc welbiurdiige frue Bergethe Christoffer Giøes thiill Gunndersløff, minn kiere søster oc besønnderliigenn gode wenn, ganntze wenliigenn thiill schrifuith ².

s. 183

BregentvedMarts—April 1571.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Han vil med det første drage til Kongen; han beder om, at Kristoffer vil meddele ham, hvor længe de bliver i Landet; han sender to Breve fra Karen Holger Rosenkrans's.

Mynn gannsche wenliigh hellszenn diigh nu och altiitd forszennth med wor herre. Kierre Beriithe, søster och besynnderliige gode wenn, iegh wiill nu icke for tiidenns korthhedth diigh med nogenn lanngh tack szielsze bemøie, menns wiill trolligenn ynnsche och bede aff gud denn almectigste, ath hannd naadelliige och well wiill opholde och beuare diigh med lannghuaarennde liiff, sundhed och møgenn wellffarth etc. Min alder kiereste syster, iegh wiill icke forholde diigh wennliigenn, att iegh nu wdj jaffthenn kom hiid Hun och ackther

migh med deth første att draage tiill min herre, er derfor min gannsche wenlige bøn, att Christoffer wiillde byde migh tiill, som atth iegh och haffuer schreffueth hanum tiill om, huor lennge att y fortøue her wdj lanndith, elder om y ackther ether snaarth nogenn sted aff lanndith etc. Och sennder iegh diigh nu her eth breff, som Karinne Hollger Roszennkranntzs haffue schreffueth diigh tiill, och sennder iegh diigh och eth, hun haffuer schreffuith fru Hilldebore Klaus Daaes tiill, att du haade wiilld well giorth och haffth denn wmaage och sennndth hinnde same breff. Iegh wiill diigh nu icke paa denne tiid med lanng s. 184schriiffuellsze bemøie, menn wiill nu och euinndelligen haffue diigh gud almectigeste beffalenndis. Ex Brennthuidth mandaagh ¹ med hast aar etc. 1571. Iegh ynnscher diigh och dinne jomffruer mannge godenether.

Olluff Moriiszenn

m. e. h. ²

s. 184

Gunderslevholm 14. Juni 1571.

Kristoffer Gøje til Jens Skrivers.

Han skal opkræve nogle Penge; han maa sælge noget Malt; naar Jørgen kommer med Skuden, skal han straks komme til ham.

Wiide maattu, Jenns, attu opkreffuer de penng y Saxkiøffuiing och mett dett første sennder meg dem, och will ieg haffue gamell daler, som de haffuer loffuett meg, och der som der komer nogenn, som will kiøffue maltt, da maattu selge aff dett, lestenn for xlvij gamell daller och jnntett riinger, och der som Jørgenn komer derjnd mett skudenn, att hannd da strax vfortøffuennndis skønnder sig hidtt tiill meg. Hermet deg gud beffalenndis. Ex Gundersløffholm denn 14. junius anno 1571.

Christoffer Gyøe.

Och skaltu icke sennde meg nogenn aff same penng, før du sennder meg dem allszamenn, och attu sennder meg denum mett jtt wist bud.

s. 185 Udskrift: Tiill mynn tienner Jenns Niilszenn, fogett paa Orbygordtt, komendes dette breff ¹.

s. 185

Bregentved 31. Oktober 1571.

Oluf Movridsøn Krognos til Kristoffer Gøje.

Om Kristoffers Udstyrelse, naar han skal følge Kongen paa Toget.

Mynn ganntz wennliig helsenn nu och alltid forsenntt mett wor herre. Kiere morbroder, kierre Christopher, ieg wiill nu lade all tacksigelse bestaa och dog alle tid giernne giøre, hwes du kandtt haffue thienist och gott aff. Formerker ieg nu aff dyn schriffuelse, attw och nu skalltt paa togget mett kon. maytt. ², och lader tig nu therfor følge dyn clipper sielff till hande igenn. Ther som attw haffuer iij eller iiij behoff aff mynne nu vd paa same tog, tha will iegh giernne lone tig thennom, dog saa om ieg engang jnden afften her om fanger ditt bwd, och syunes mig icke raadeligtt, attw skulde giøre dynn ondskyldingh. Som dw schriffuer mig, huad kiortell ieg will ride vdj, saa will ieg ride vdj enn sindall dørtt ³ kiortell wbremmitt. Kiere Christopher, jeg giører alle dage gantz gierne, hues tig kiertt och till wilie kand were. Her mett tig gud allmectigeste beffalindis. Giør well och sig Biritte mangge gode natter paa myne wegne. Ex Brendtued mett hast then 31. octobris 71.

Olluff Mawritzenn.

Udskrift: Erlliig och welbørdiig mannd Christopher Gøye tiill Gwnndersleffholm, mynn kiere morbroder, ganntz wenlliigenn ⁴.

s. 186

Estruplund 18. Februar 1572.

Jørgen Fris til Birgitte Bølle.

Han beder hende og Kristoffer være ham behjælpelig i hans Frieri.

Mynn ganske wenlig helsenn nu och alle tid forsenn med gud. Minn aller kiereste morsøster, betacker ieg eder for ald dett ere och gode, som y meg alle tid giortt och bewist haffuer, huesz ieg icke forskylle kand, men well dog, saa lenge ieg leffuer, fyndesz for eder hulle och gode barnn att giøre och att lade, huesz ieg wed, eder till welly och gode kand were. Minn aller kiereste morsøster ¹, som eder well fortæncker, och ieg tallede med eder om nagenn handell ², och y loffuett meg, att y wyllde were meg behielpelig y, som ieg heller ingenn tuill paa haffuer, saa haffuer ieg spurtt, att dy folck, som y well wed, er komenn y dend egenn. Minn aller kiereste morsøster, saa er minn ganske wenlig bøn till eder, att y well were meg wdj denn sag

behjelpelig, ty y er denn nest dend leffuende gud, ieg setter altt mitt hob till y denn sag, och ieg wed west och tuyller der intett paa, att y joo, effter minn gode tro, ieg setter till eder, jo gører edersz best och er paa minn syde y denne handell. Minn aller kieriste morsøster, saa sender ieg nu minn moder³ till eder om saame sag och beder eder for gud skyld och for altt dett ringe gode, ieg forskylle kand, att y well well gjøre och were meg behjelpelig hosz Krestoffer, att ieg motte fange ett gott suar paa dett, ieg haffuer tilltallett om, och forsyer meg till med gudz s. 187hielp, att der skall yngenn orsage were till andett end ett gott suar, ty ieg well med gudz hielp saa handele och skeke meg ymod dett meniske och alle hindersz, att ieg med gudz hielp well haffue tack bode aff hinder och alle hindersz, saa att dy skall intett haffue meg att beskylle, och wnder jeg ded menniske for alle dem, der leffuer paa jordenn, bror heller søsterer eller nogenn andenn, altt dett gode, ieg haffuer paa jordenn, och well dett och gjøre saa klartt, nar gud well wnde meg ett gott suar, att minne aruinger icke skall are møgett efftter meg, om gud well kalle meg. Minn aller kiereste morsøster, saa er nu minn hiertte gode tro till eder, att y well gjøre wdj denne sag, som mitt hulle hiertte stor till eder, och huerckenn beder eller wuere, och forsier ieg meg och till Krestoffer, att hand icke well staa derymode, menn hielpe till, att dette motte gaa for seg, som hand tillfornn haffuer loffuett meg, och ieg meg icke till hannom andett forsier. Minn aller kiereste morsøster, gjører nu herwdj, som minn gode tro er till eder, och som y haffuer loffuett meg, ty ieg setter mynn tro till ingenn andenn end till gud och eder y denne sag. Ieg well were bode eder och Krestoffuer for ett barnn, dy dage ieg leffuer. Minn aller kiereste modersøster, ieg beder eder for gudz skyld, att y icke well fortенcke meg, att ieg byder saa dristig offuer eder och bemøder eder med denne minn ringe skriiffuellse, menn ieg well nu och alle tid haffue eder denn aller mectigeste gud befallendesz, eder och edersz kiere hoszbund, och gud wnde meg att finde eder hielbrett och glad och med gode tydende. Ex Estrup lund 18. dag februarij anno 1572.

Jørenn Friis
med egegn hand.s. 188

Udskrift: Erlyg och welbyrdyg frue fru Beretthy Krestoffuer Gyøesz till Andzbyer, minn kiere morsøster och synderlyg gode wenn, ganske wenlygenn till skreffuetth.

s. 188

*Rossølimd24. Februar 1572.
Sofie Glob til Birgitte Bølle.
Angaaende et Frieri (formodentlig Sønnens)*

Myn ganske welwelygh helsen aletyd forskrewed med gwd. Kyere Berete, myn hwilde och gode nesyskyndbarn, yegh betaker degh med ale welwelygh helsen for ale ded ere och gode, dw dw (!) megh aff langen tyd gyort och bewyst hawer, hwelked gwd kyende, dw skalt fynde meg welwelygh tel ad forskylde och fortyene med ale ded gode, uy myn renge makt kand were. M. h. nesyskyndbarn, kwnde yegh nw yky lade ad skrywe deg tel, for yegh wore yky ret tel freds, der yegh skyeldes fra degh, och hafde yegh west, ded yegh nw wed, da skwilde yegh byd¹ den dagh, och west, hwad orsagh der ydermere wore tel dy ord och swar, der kom. Yeg hawer hørt noged, syden yegh drog fra degh, som yegh yky kand skrywe, fyre yegh taler med degh. Weste yegh, nor den gode Krystofer och dw kom uy dene egen, da wylde yegh west tale med eder. Ded folk, dw wel west, wele yky lade sygh afsnake for ded første, mens acter alt ad kome ygen, om der ere nogen rod tel. Syned ere sa hart der tel, ad ded ere hart ad wende derfra. Yegh kand yky skrywe degh ale welkor y den sag, føre yegh fynder degh, yegh wylde aler trod ded, och ere dens tro sa tel degh, ted dw noged mere hawer taled der uy. Yegh hawer yky end saged ded, sem ded wore. s. 189Yegh tror yke, ded wore den enes rete welge, sa sant hyelp megh gwd. Yegh sa den ene tage nod med syne øgone af den eanden. Yegh beder degh sa hwildelygh, ded dw welt skrywe megh tel med dete bwd, om dw trøster tel, nor den komer uy laned der, der blef først omtaled. Hafde ded folk, her ere, wered hos degh uy dagh, haffde dy wered tel pas, nw ere dy yky wel tel pas och wore sygh, der yegh kom hyem. Ded skwilde ynted kyymere megh, wore yky ded folk der sa hart tel gywed, dy gwd were lowed, ded kand blywe sa got pa yet aned sed. Tyden ere endnw her fore, wylde mand nyges, mens dy mener, der falder ynted tre for ded første hwgh. M. h. a. k. syter (!), skryf megh yet ord tel, hwad dw rader, for ale den gode tro, yegh hawer tel degh. Yegh wel brende dyn bref, forst ded ere lest, sa sant hyelp megh gwd, ded sam beder yegh degh, sam yegh tror degh tel. Der ere den tel, der forser segh tel degh, som dw wore deres moder. M. h. s., gøre nw, som yegh och myn børn tror degh tel, och skryf megh dyn menyngh tel och gode rad¹. Sa wele yegh nw och aletyd hawe degh den mylde here gwd befalyndes, hand wnde wos ad fyndes helbred och glad. Skrewed Rossølwnd² den første syndagh uy faste. Gøre wel och helsen den gode Krystofer cmm gode nat. Mdlxxij.

Soffye Glob³.

s. 190

*Landskrona9. Marts 1572.
Jørgen Marsvin til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til hans Hustrus Kirkegang.*

Mynn ganntske wennligh hellsszenn nu och altiid forssenndtt mett wor herre etc. Kiere Christoffer, synnderlighe gode wenn, betacker iegh dhig megitt giernne for alltt aere och gode, thu migh altiid giortt och beuist haffuuer, for huilckit jegh wiill alle mine daghe findis goduilliig att forskylle, mett huis jegh wed, thu kannd haffuue ære eller gott aff. Giffuuer jegh diigh wenliighenn att wiide, thett gudtt almectigste haffuuer naadelige forløst Karine ¹ aff henndis barsellsenngh, och aether jegh nesth gudz hielp att giørre henndis kircke gonnggh her wdj Lanndzkronne ² sönndaghenn misericordia, som er thenn 20. aprilis. Thi er mynn wennligh begieringh tiill diigh, att thu wille well giøre och haffue thenn wmaghe och komme hiid tiill mig forschreffne tiid, giørenndis diig glad mett mig och flere wore wanner, jegh forhobis nest gudz hielp her tha forsamblennndis worder. Thett forskyller jegh altiid giernne, mett allth hues jegh wedtt, thiigh kiertt er, och wiill her mett nu och altiid haffuue diigh gud almectigste befallennndis. Aff Lanndzkronne thenn g. martij aar 1572.

Jørghenn Marssuinn.

Udskrift: Erliigh och welbiurdiigh mandtt Christoffer Gøye tiill Gundersleeff, mynn synnderliighe gode wenn, ganntsk wennliighenn tiill schreffuuit ³.

s. 191

*Strassburg*30. September 1572.

Søren Skøt til Kristoffer Gøje.

Han og hans Herremænd er lykkelig undslupne Blodbadet i Paris, men ved ikke, hvorhen de nu skal begive sig; de har tænkt paa at drage til Heidelberg og siden til Leipzig eller Wittenberg, men udbeder sig Kristoffers Mening derom.

Minn willighe tienest mett all welfardtz ønskelse ether alletiid ydmigelighenn mett gud forsendt. Kiere Christoffer, gunstiige fordere, betacker iegh eder saa gandske høgelighenn och gierne for eders mangfoldigh wellgierningh och ære, migh wuerdigh och aldelis wfortient af ether ær beusiitt, for hwilcke gud ether riigeliigh mett legomligh och andeligh gaffuer eder beløne, och iegh aff minn ringe formue wiill findis enn willigh, redeborne tiener, saa lenge iegh leffuer. Kiere Christoffer, giffuer iegh ether tienstactelighenn att wiide, att wii alle aff gudtz beskøttelss mettdielelse ær well kommenn wd aff Franckriige fra Pariss hiid tiill Strassborrigh fra denn wgudeliigh iammer och wchristeligh, wminneskeligh tyrannie, som kongenn aff Franckriige lod der saa mienedigh och skendeligh bedriffue mod alle dennum, som gudtz aard bekiende och forsaged denn wgudeligh romanisk antichrist. Och eptherde thette stett os icke well kand bequemme tiill woris studia, och wii fornemmer, att de och y lige maade forfølgis y Italien, som icke paffuens lerdøm wiill omhenge, wed wii icke, hwort henn wii her fra skall begiffue os. Er derfaar paa mine hermendtz wegne begierindis aff ether, y wille mettdiele ethers gaade raad mett deris gaade maader, hwort henn wii skulle nu begiffue os, tiill saa lenge ether siuntis, y wille hiemkalde os, att wii derepther kunde wiide att rette os mett thett første. Dersom ether saa siuntis gaatt att were, haffuer iegh giffuit y s. 192 minn schriffuelse ¹ deris maader faar, wii maate denne winter wandre her fra tiill Heydelbergh och siidenn mod faste ² wandre ind paa tiill Lipzigh eller Wittenberrigh, baade for sproggitt skild, som der ær beste, och for leylighedenn, att wii kunde were ner hoss ether, dersaam her kom, saam saare ær befriktendis, naagenn fare paa, der tiill mett att wii kunde enn gangh were y rofflighed, att wii icke saa skulle mett staar bekostningh och liffs fare wdenn wor forbedringh omregse. Stiller thette dogh alt y ethers gaade wilge och raad och foruinter daglighenn eders wilge och deris maaders der om att wiide. Hwad deris lerdøm belanger, wiill iegh giøre mitt beste, att icke ilde skall stedis, hwad paa dennum teris, om de ellers wiill acte deris sagh. De er nu kommenn tiill denn alder och wegst, som her epther icke kand tuingis, wdenn hwad de sielffuer wiill giøre, forhaaber, de well skall fuldkomme eders foruintelse. Huor thett siigh haffuer beløbbitt mett den grumhedt y Franckriige, kiere Christoffer, troer iegh well, herremendenn haffuer skriffuitt eder tiill, wiill derfor icke besuere ether ther mett, mens wiill her mett haffue ether denn almectigh gud befalindis tiill siell och lifff och ydmigelighenn ombeditt, y icke wiill fortæncke migh minn ringe, wforstandigh, dierffligh schriffuelse. Gud beuere ethers och alle ethers sundhed tiill salighedt. Herremendenn lader siige ether, frw Bir gitte och hindis jomfruer alle mange gaadenatter. Aff Strassborrigh mett hast denn 30. dagh septembris anno dominj 1572.

Eders willige tiener alletiidt
Seffuerenn Skøtt.s. 193

Udskrift: Erliigh och welbiurdiigh mand Christoffer Gøje tiill Gundersløff haalm, minn gunstiige fordere, ydmigelighenn tiilskriffuitt ¹.

s. 193

*Torslundgaard*7. November 1572.

Erik Hardenberg til Birgitte Bølle.

Indbydelse til Oluf Movridsøns og Anne Hardenbergs Bryllup.

Minn gannsche vennliig hiillssenn alth[iidt] forszennndtt medt vor herre. Kierre fru Byrgit[te], besønnderliig guode venn, nest enn vennlig thacksiiigellsse for alltt gott, huilckitt ieg althid giernne forschille viill mettt huis ether tiill viilge och thiennist kannd vere. Kierre fru Byrgitte, giiffuer ieg etther vennliigenn tilkende, att erliig och velbiurdiig mandt Oluff Mauritzenn tiill Bollerup achter udj thj helligtrefoldiighetz naffnn att gjørre sitt brøllup vdj Kiøbinghaffnn medt mynn kierre søster Anne Hardennberg thenn anndenn sønndag epher ny aars dag nu først kommenndis, som er thenn xj. dag januarij. Er therfor tiill ether mynn gannsche vennlig bønn, att y uille uell gjørre och vmage ether did samme thiid, gjørrenndis etner glad medt oss och flerre vorre venner, som mig forhobendis ther thaa forsamlennndis vorder, och y viille verre ubesuerritt och verre om løffuerdagenn nest tilfornn udj Kiøbinghaffnn. Thett forschiller ieg giernne mettt huis ether tiill vilge och tiennist kannd verre. Hermedtt ether gud almechtigste befallendis. Ex Tostelunndt thenn 7. dag nouembris anno etc. 1572.

Erick Hardennberg.s. 194

Udskrift: Erliig och welbiurdiig frue frw Byrgitte Christopher Gøyes, minn sønnderliig guode venn, ganndsche vennliigen ¹.

s. 194

Bollerup 7. November 1572.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Indbydelse til hans Bryllup med Anne Hardenberg.

Wenniig hiillsenn althiiddt forsenntt mettt uor herre. Kierre frw Griitte ², sønnderliig guode wenn, nest enn wennliig tacksiiigelsze for allt gott, huilckett ieg giernne forskulle wiill. Kierre frw Gritte, giiffuer ieg ether wennliigenn tiillkennde, att ieg agter wdj the helliige trefoldiighetz naffnn att gjørre mitt brøllupp mettt erliige och wellbyrdiige jomfrue Anne Hardennbergh vdj Kiøbbinngahffnn thenn anndenn sønndag epher ny aars dag nu først kommenndis, som er thenn xj. dag januarij. Saa er mynn ganntz wennliige bønn thiill ether, att y uille wellgørre och wmage ether diiddt samme tiiddt, giørrinndis ether gladt mettt miig och flere wore wener, som miigh forhobinndis ther tha forsammelinndis worder, och y uille uerre«. wbesuerritt och uerre om løffuerdagenn nest tilfornne wdj Kiøbbinghaffnn. Tthett forskyllder ieg giernne mettt huis ether tiill wiillie kanndt uerre. Her mettt ether gudt almechtigste befallindis. Ex Bollderupp thenn 7. dag nouembris anno dnj. mdlxxij.

Oluff Mowriidtzenn.

Udskrift: Erliig och welbørdig frue Byrgitte Christopher Gøyes, minn sønnderliige guode wenn, ganndtske wennliigenn ³.

s. 195

Bregentved 26. November 1572.

Oluf Movridsøn Krognos til Birgitte Bølle.

Han vilde selv have været hos hende og Kristoffer og mundtlig bedet dem, men er nødsaget til straks at drage til Skaane.

Mynn ganntz wennliig helszenn nu och alltid forsenntt mettt wor herre. Kierre Birritte, søster och besønnderliig gode wenn, tacker jeg tig ganntz wennliigenn och giernne for alltt gott, som dw mig alltid giortt och bewiist haffuer, huilckett ieg alltid ganntz godwilligenn och giernne hos tig forschyllde wiill mettt hues ieg wed, tig kiertt och tiill wiillie kand were. Kierre Birritte, som dw nu thenne leiglighet forffarer aff thette hoss liggerndis breiiff, saa haffde ieg achtett mig siellff did tiig och wiilde sielffue møndtligenn haffue yttermere beditt ¹ bode tig och Christopher. Menn ieg haffuer haffdt mitt bud paa gaardenn, tha er mig berett, attw icke haffuer weritt hierne, ellers wiide ieg haffue komitt tiill tigh, menns nu er tidenn mig saa kortt, att ieg drager nu strax offuer tiill Skone, ellers wiillde ieg end nu sielffue haffue dragitt tiill tig och wiider haffue beditt tig, end jeg nu her vdj kand giøre. Thj er mynn gantz wennliig bønn tiill tig, attw wiilde jo wiist were hos mig same tid, epher som ieg mig ther vdinden tiill tig forszeer. Huor ieg thett vdj nogenn made kand hos tig forschyllde och fortienne, tha skalltw thertiill alltid finnde mig ganntz wiillig. Her mettt tig gud allmectigste befallinndis. Ex Brenndtuedt thenn 26. nouembris 72.

Olluff Mowritzenn.s. 196

Udskrift: Erliig och welbørdig frw Biritte Christopher Gøyes,. mynn søster och besønnderliig gode wenn, ganntz wennlligen ¹.

s. 196

Fusingø 23. Februar 1573.

Margrete Brahe til Birgitte Bølle.

Hun beder hende takke Kristoffer for Fadder gaven til hendes lille Søn; hun havde hellere set Birgitte og Kristoffer selv end deres Bud.

Myn ganske venliig, kiierliig helsen nu och allttiid forsendt med vor herre. Myn aller kereste faster, gud verre allttiid hos eder och beuare eder nadeliigen och vell fra alltt ontt bode ttiill liiff och sell. M. a. k. faster, betaker ieg eder saa gansk høgeliigen och gerne for alltt erre och gaatt, som y meg y mange maade giortt och beuist haffer, huilckett y skall alle myne dage fiine meg aff myn renge magtt ganske godveliigen ttiill att forskylle y alle dii maad, ieg ved eder ttiill ville och gode verre kan, som ieg kenes att vere eder pliigtig. Myn allerkereste faster, beder ieg eder saa ganske gerne, att y vell haffe den vmage och ttake farbroder Krestaaffer paa myn liile søns² och myne vene for hans fadergaffe och for alltt andett gott, huilckett ieg- skall alle myne dage fiines godveliigen tiill att forskylle y alle dii maade, ieg kan. Gud ved, att Kresten³ och ieg hade møgett heller hatt eder sell en eders bod, om y hade kunett komet offer. Myn aller kereste faster, som y skriiffer, . att ieg viille skriiffe eder ttiill, huor meg liider, saa giiffer ieg eder venliigen tiill kene, att meg liider retteliige vell och er nu vell tiill pas, gud verre loffett, gud allemegtiigeste s. 197vne meg dii same tiiner alltiid tiill eder att spørre. M. a. k. faster, ieg vell ike nu lenger opholle eder med dene myn renge skriiffelse, men y skall alltiid fiine meg som den, y tør ingen tuiiff haffe paa, det kene gud allemegtiigste, huilken ieg vell nu och allttiid haffe eder beffalendes bode ttiill liiff och sell, och han une uos att fiines helbrett och glade. Lader Kresten och ieg helsne farbroder och eder med mange m gode netter. Aff Fusingøø onsdagen nest effter santte Pers dag¹ anno 1573.

Margrette Brade
med egen han.

Udskrift: ² Erlig och welbyrdige frw frw Beretj Christoffer Gyes tiill Gundersløff, mynn hiertens kiere farster, gandezke wennligenn tiill schreffuit.

s. 197

Skersø2. April 1573.

Ide Ulf stand til Birgitte Bølle.

Kæden har hun forvaret vel og vil sende hende den, naar hendes Broder skal til Sjælland; hun har sendt Bud efter sine Sønner Alogens og Falk; Garnet skal hun besørge, saa godt hun kan.

Min allerkiæreste syster och kiære Birgitte, gud allermectigste wære althid hoes theg medtt sin helligaandtz andt och naade och opholle degh langwarindes lycksalig och well y sin ærefulde faderlig frøcht och beuare theg fra alltt thett, theg kand wære skadeligt enten thill liiff eller sielff. Min allerkiæreste syster, jeg thacker theg saa gandske høgeliigen och gierne for alltt ære och huldhed s. 198och megitt gott, som du meg och mine børn altid wdj saa mange wsigelige maade giortt och beuist haffuer, huilckett gud allermectigste wære theg goedtt fore thill euigtid. Thersom thett ware y min formuge eller machtt, ieg wdj nogen maade kunde forthiennett eller forskyllett eller giøre thett, theg till wilge eller thieniste kunde wære, skulle ieg wdj alle maade ñdis ther saa huld och goduillig thill, som du warst min egen kiødelige syster, som ieg maa well kiendis, att ieg høgelig pligtig er. Min allerkiæreste syster, kand ieg icke fuld skriffue theg thill, saa retteliige fast meg lengis ephther thegh aff alltt mitt hierte, gud giffuett, att min kiere broder och du wille komme thill thette landtt¹, tha wille ieg wære ther retteliige glad thill aff alltt mitt hierte. Saa beder ieg theg for gudtz skyldtt, att du thager meg icke thil møstøcke for din kiæde, for ieg haffuer hafftt hinde saa lenge. Gud wedtt, Mergrette Gye och ieg haffuer hafftt en rett stoer sorrig for hinde siden, men hun skall wære saa well foruaertt hoes meg med gudtz hielp, som hun laa y ditt egitt skriin Och sk[r]eff min broder Greers² meg till, att hand will offuer thill Sielandtt med thett allerførste, saa skall ieg sende thegh then well beseglitt med hannom. Min allerkiæreste syster, haffuer ieg ephther min kiære broder Christophers och flere wore gode wengers raadtt, och haffuer (!) bud ephther Mogens och Falck Gye, gud sende thennom helbredig och glade hiem, de ære wngge, om thiden bliffuer beder, end hun nu er, tha kunde de well komme vd aff landett igien, och, ther kunde bliffue nogett freligere, end nu er³. Min allerkiæreste syster, s. 199medtt thine giørn skall ieg lade flyedtt, thett beste ieg kand, och lade lødde¹ hinde y then farffue, som then første skriffuelsze indholler, ieg fich med giørnen. Min allerkiæreste syster, ieg will icke nu vmage theg medtt nogen lang skriffuelsze, men ieg beder theg saa gandske gierne, att dersom min kiære broder och du wide y nogen maade, ieg kandtt giøre eller bestille nogett for ether y thenne egen, y wille tha biude offuer meg, ieg skall findis der huld och gandske goduillig thill, som ieg høgelig pligtigh er. Wiltu well giøre och siige min kiere broder Christopher mange m gode natter paa mine vegne. Mergrette Gye lader siige theg saa mange m gode natter och saa mange tusindfold ære och tack for alle thine vsigelige welgierningher. Saa will ieg nu och till euig tid haffue theg gud allermectigste befalindis med alltt, thues theg kiertt er, hand beuare thin sundhed och karskhed well. Ex Skiersøø then 2. dag aprilis 1573.

Idde Falck Gyes.

Udskrift: Erlig, welburdige frue frw Birgitte Christopher Gyes thill Gundersløffholm, min allerkiæreste syster, gantz wenligen thilschreffuitt.

s. 199

*Olstrup*23. Maj 1373.

Anne Vasspyd til Birgitte Bølle.

Hun takker hende, fordi hun behandlede Erik saa vel, og udtaler sin Glæde over, at han bevarede Livet; hun beder hende faa Kristoffer til at overlade hende en Bonde, der kan overtage en Gaard, hvis Fæster har sagt op; hun sender nogen Stivelse.

Søsterlig, kerlig helsenn altid forsendt med wor herre. Kerre Birrite och allerkereste fencke, gud werre s. 200hos deg och beware deg och vnnde meg altid ad spørre, ad deg lider well, och gud almechteste werre deg god for det gode budt, du har werret till dinn kerre man Christoffer paa mine weine, gud giffe, det ware y min macht, jeg kunde nogen tidt forschulde met deg, schaltu finde meg alle mine dag gudwillig ad gødewillich (!), haud du kant haffe godt aff, som denn fencke, du jngenn twill haffer paa. Och betaker ieg deg so gerne, for du forest so rettelich well med Erick ¹, gud hann bewarede ham schinbarlig, han sloch icke sin hals sønner, denn dag han droch frann dech, wisselig tror ieg-, den gamle kone y Ryde ² hunn hadde sine vdridere hos hann, ty hun wille icke gerne werre garsedequinde ³, gud werre louet, hann fride, det hann beholt liuet och helbredenn ⁴. Allerkereste fencke, er ieg gantsche bønfallenn till deg, at du willt werre meg it godt bud till din kere mann Christoffer, ad han h(!) will gøre for gudtz schull och for din bøn schull och min ydmygelig bøn schull och vnnde meg ien aff Hans Nilssen sønner, der kann besidde garenn, ty ieg har sport och formercket, ad din foet ⁵ har taget gunst och gauw, ad Erick schall ingen bekomme aff dennum. Nu kan well Christoffers fromheit vnnde meg den vnge karll, der er heime hos faderen, som wed naun heder Jurgen Nielsen, so vnder hann ick Erick ham, for foeden har louet ham, ad Erick schall icke faenn, wed ieg wist, ad Christoffer s. 201er aldrig so sund har, han wider deg io denne bønn ¹, ty Hans Nilsenn har allerede saut garenn oppe, fordy han er icke fød paa goset, och hann formercker, ad hann maa icke regere offer schouffenn, som han har gjort her till. Vden Christoffer och du will will (!) nu staa by med meg, da bliffer den gar slet øe for Erick, da har Christoffer stor sund derfor, ty ieg wed det wist, Christoffer hadde icke faet den betalinn aff nogen herreman y all Dannemarck, och schaltu icke twile paa, haud Erick har vdlouet, det schall y faa till gode rede med gudtz heilp, ingen den dag hans breff luder paa. Allerkerester och gode slecht och byer, lader icke Christoffer teine seg sund ² paa mÆg, ty ieg har it hus fult af sma børnn ³ och wille geirne heilpe denn, de schulde ick werre huerman trengede, kan bode Christoffer och du teine ier hemmelien ⁴ paa meg och mine børnn. Kerre fencke, sender ieg deg nogen ammedam ⁵, och beder ieg deg gerne, du will icke forsmå ein ringe ting, denn beste han gick meg retelich ile af. Rad och bud altid offer meg som offer meg denn fencke, du yngen twill haffer paa. Hermed deg gud befalendes. Lader Erick och ieg hellse Christoffer och deg och din jomfruw med mang tusent gode netter. Ex Alstrop denn 23. dag majj anno dominj 1573.

Ana Wasbur.

Udskrift: Erlig och welbyrdich fr[we frw] Bireite Christoffer Gøes till Oreby[e gordt], min kerre fencke och sunderlig gode wenn, gansche wenlig tillschreffuitt.

s. 202

*Tersløse*4. Juni 1573.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beder hende og Kristoffer besøge sig; et Brev, Kristoffer har givet hende, sendes tilbage, med Undskyldning fordi han ikke har faaet det før.

Mynn aller kerristhe søster, gud werre allthid huos thig, och hannd lade sinn hillig enngell beuarre thig y alle thinne weye fraa alltt thett, som thig kannd werre skadeligtt enthen thill liff eller sell. M. a. k. s., er minn ganske wennlig bønn bade thill minn kerre broder och thig, att y wille haffue thend vmage och komme thill migh, første y drager aff lanndidtt, thy ieg kannd icke skriffue, saa retteligh gerne ieg wille thalle mett minn broder och thig, och skulle dett gøre mig rett vnntt aff alltt mitt hiarthe, der som ieg icke skulle komme eder thill ords, och har ieg saa møgitt at thalle mett eder, som ieg icke kannd skriffue. M. a. k. s., wer mig nu ett gott bud thill migh(!) broder och gør nu y allthinng, som ieg throer thig thill, och forthenenck mig icke y thenne miin korthe skriffuelsze, thidenn faller mig nu saa kortt, for ieg drager rett nu aff thil! Basnes, och ieg forhobbis, att ieg kommer thigh nu snart thill ords. Jeg will hermett nu och allthid haffue thig gud allszommecthiste beffallinndis saa throllig som migh sell. Ynnsker ieg minn kerre broder och thig allthid mannge guode netter. Dattum Thersløsse thenn 4. dag junnius anno 1573.

Kirsthenn Bølle.

M. a. k. s., sennder ieg thig min broder Christoffer[s] briff, som hannd har giffuenn mig, och beder ieg thig saa rett gernne, att du willtt haffue thenn vmage och faa hannom thett, och du willtt gøre minn vnskyldning,

for hannd har icke før faatt dett, och for ieg har icke skreffuenn s. 203hannom thill. Thidenn faller migh nu saa kortt, att ieg icke kannnd faa skrreffuenn.

Udskrift: Mynn aller kerriste søster frue Birrethe Christhoffer Gøiis thill Gunndersløff holm gannske wennlig thill skreffuitt ¹.

s. 203

Estrup 26. Juni 1573.

Ide Ulf stand til Birgitte Bølle.

Om Oluf Movridsøns Sygdom; hun skal til Fru Jyttes Begravelse; om noget Garn, hun har ladet farve for Birgitte; Johan de Vale vil betale de Penge, han er Kristoffer skyldig, inden 2 eller 3 Dage.

Mynn allerkieriste, hulde søster, gudt allermectigste haffue alle thiidt sinn welsignelsze oc benedidelsze offuer theg oc thinne kierre hosbundt oc alltt thytt, thu well wiltt. Jeg tacker theg saa høgeligen oc gierne for alle thinne wsiigelige welgierninger, som thu och thinne kierre hosbundt haffuer beuiist mig oc mine børnn, huilckett wij aldrig forglemme will, thenn naadige herre gudt, som althing well formaaer, hanndt schall lønne oc bettalle ether therfor. M. a. k. søster, giffuer ieg thegh wennligen att wiide, att siidenn ieg schreff theg till, haffuer ieg icke werritt hiemme wdenn iij natther, saa haffuer ieg weritt her paa Estrup ² oc drog till Claxholm, Oluff Mouritzszenn er endnu hartt syugh, gudt almectigste werre hanns hielper ³. Saa achtter ieg att drage herfraa i dag oc till Claxholm oc saa till Rannders att følgher fru Juthis ⁴ liigh till Aarhus, s. 204gudt giffue, att thu war y Rannders i dagh, tha wilde ieg werre ther rett gladt till, oc thu fannt ther mange aff thinne goede wener. Saa beder iegh minn kierre broder oc theg saa ganntzsche giernne, att i icke wille forthencke meg, at ieg kannnd icke komme saa snartt till ether, som ieg gierne wyle. Jeg haabis mett gudz hiehp, att i bliiffuer her endnu nogen stundt y landit, saa schall jeg komme mett thett aller første till ether. M. a. k. søster, giffuer ieg theg wenligen at wilde, at mitt skiib kom fraa Thysklandt nu y mandag mett thine giørnn, och haffuer thett icke weritt y Thysklandt y thette aar, førindt nu thenne gang, for thett war i Norghe ephther thømmer, saa sennder ieg theg nu thinne giørnn igenn, oc kannndt icke fuldschriffue theg till, saa wnntt thett giør mig, att hun er icke saa smucke, som hun schulde, oc besynderlig thenn lyffarre ¹. Thenn samme ther pleyer att lydhe for mig, hanndt lydett thenom ocsaa i aar, jeg beder theg giernne, att thu forthencker migh icke her wdj, gudt weedt, att thytt erre mig saare hartt noch emoedt. Hanndt haffuer icke heller ludett thenom saadanne, som the thraae war, ther war bundenn omkring, oc haffuer hanndt ganske jldde forthientt the penndinge, hanndt haffuer fangit therfor, och beløb the lyffare sigh iij pdt., ther finnge hanndt xx β lub. for, och thenn andenn giørnn war x pundt, ther finnge handt for huertt pdt. iij β lub. for, saa sender ieg theg vj β lub. igen. Oc will nu icke wmaghe theg mett nogenn lange schriffuelsze, menn alle mine dage will finndes for thinn hulde, troffuillige søster mett allt thett, y min formouge oc machtth kandt were. Minn broder Gregers oc min søster Karine ² lader siige minn broder oc theg mange m goede natter, Mergrette oc Metthe Gøye lader siige s. 205ether baade cm goede natter. Saa will iegh nu oc till euige thiidt haffue theg thenn allermectigste herre gudt beffalendis. Ex Estrup fredagenn nest ephther ste. Hanns dagh aar 1573.

Idde Falck Gøyes.

Mynn allerkieriste, hulde søster, wille thu well giøre oc wndschylle mig for minn kiere broder, att ieg nu icke schriffuer hanom, jeg wilde icke bemioede hanom. Jahanne de Vale sagde, att y schulle fannghe the pendinge, hanndt er ether schyldigh, indenn ij eller iij daghe. Thenn euige gudt beffaller ieg ether.

Udskrift: Erlig oc welbyurdig frwe frwe Bergithe Christopher Gøyes till Awinndsbierrigh, minn allerkieriste søster, ganntzsche wennligenn tilschreffuitt ¹.

s. 205

Odense 11. Juli 1573.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han sender hende forskellige Genstande; de øvrige Ærender, han skulde besørge, skal han ikke forglemme.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoess theg och beware theg lengge och well fraa all thenn deell, ther wnndt er. Kyerre Byrrytte, sennder jeg theg nu thet stucke groffgronn och theslygest dy tree alle och xiij lyubs. allenn sort syndell dortt och yt stucke guuldt saryenn ² och yt pd. gullt wechtte sylcke, vyugger iij lodt. Hwess ander errynnde jeg schall bestylle for theg, ner jeg kommer ouffwer tyll Seylandt, schall blyffwe wforglemmt, och recker tydenn jcke nu lengger tyll adt schryffwe, jeg wyll nest gudts hyelp schyunnde meg hyem, thet forste s. 206muglycht er. Jeg wyll nu och altydydt(!) hauffwe theg thenn alssommechtygste gudt beffalenddes, hann wnnde oss adt fynndes snartt hylbrett och gladt. Schryeffwyt y Ondensso lørdagenn nest effter sancty Knudt dag datum mdlxxij.

Crystoffer Gøye.

Laedt thennom se well tyll høstenn, och laedt nu henntte thenn wynn medt thet forste.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle tyll Oerbyuugaard gantz wennlygenn tyll schryeffwytt ¹.

s. 206

Søgaard1. September 1573.

Axel Urne til Birgittte Bølle.

Indbydelse til hans Hustrus Begravelse.

Wennlig hielsenn altydt forsennt mett wohr herre. Kiere fruw Byrritte och sinnderlige guode wenn, nest all wennligh tacksigelse for alt godt, huilckit jeg altydt findis godtuilligenn att forskylde, giffuer jeg ether sørgeligenn tylkiende, att gudt almegtiste effter synn gudommelige willie haffuer kalditt mynn kiere saalige huszfrw Byrritte Rudt aff thenne forgengelige werdenn och tyll sitt euige rige, gud almegtigste for all sin godhedt wnnde hinnde mett all tro christne enn gladelig wpstandelse. Saa agter jeg nu att laade hinndis saalige ligh begraffue her y myn sognekyrcke Søby kyrcke thenn thorszdag nest effter sannctj Matthej apostolj dag, somm er thenn 24. dag septembris først kommendis. Thj beder jeg ether wennligenn och gierne, attj wylde finndis wbeschwerit att haffue thenne wmage och wmaghe ether hidt tyll myg tyll Søgaardt omm onnszdagenn tylfornn och gjøre hinndis saalige s. 207ligh thenn syste ehre och tieniste och følle thett tyll synn begrafuelse. Thett will jeg althidt gierne forskylld mett hues ether tyll wilge kanndt were. Och will hermett haffue ether gudt almegtigste befahlenndis. Datum Søgordt j. septembris 1573.

Axell Wrne.

Udskrift: Erlig och welbyrdig frw, fruwe Byrritte Christopher Gøyes, synn synnderlige gode wenn, ganntzke wennlgenn tylskreffuitt ¹.

s. 207

Tersløse8. September 1573.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun udtaler sin Sorg over »det gode Menneskes« Død; da Kristoffer nil rejse did til Landet, beder hun Birgitte om at følge ham; hun beder hende være sig behjælpelig med at faa de Malerier igen, den afdøde havde.

Myn aller kieriiste søster, gud uere allttiid hoss diig mett syn hielliige andss nade och beuare diig allttiid nadelliige och uell bade ttiill ssell och liiff ffra siigdom och ffra ssynnd och sariig och ffra alltt dett, ssom diig kannd uere skadeliigtt, dett uiill ieg troliig ynske och bede gud om. Myn hiertte kiere søster, giiffuer ieg diig ganndske uenndliige att uiide, att ieg haffuer nu bekomed diinn uellmenntte skriiffuellsse och diinn gode, hulle menyng dery uell fforstann, huess ieg alldriig uell fforgllemme denn uellgiernniig mett alltt anned y alld ttrohed och uiill, ssaa lennge ieg leffuer, ffiinndis diinn hulle søster ttiill att fforttienne myd alltt dett gode, y myn riinge magtt er, der ieg ued att giøre, der diig kiertt er. Mynn hiert kiere ssøster, ieg kand icke skriiffue, ssaa hiertteliige ontt dette gode meniiskess død giør mig, gud allmiecttiigste unde och giiffue ham denn euige erre och gllede, der alldriig kommer s. 208ende paa, gud ffor ssyn kiere ssønns skyldt unde och giiffue ham dett euige liiff efftter dette liiff och enn erreffu[l]d och och (!) gledeliige opstandellsse med alle gode krestnne. Myn aller kieriiste søster, formercker ieg y diin gode skriiuellsse, att myn broder actter siig her stragss offuer ttiill lanned, herre gud giiffue, hannd giør enn lyckssaliige och enn gode rygssse och kommer ssund och helbrede, och beder ieg diig ssaa hiertteliige giernn, om dett er diig nogendlund muueliigtt, att du uiille da ffølg offuer med hanem, och der ssom du icke kannd komme ssaa snartt, daa beder ieg diig ffor guds skyldt, att du uiilltt komme, dett aller første diig muulig er. Myn aller kiieriiste ssøster, ieg kannd icke skriiffue mer, dii diitt bud haster ssaa, mens du skalltt, saa lennge ieg leffuer, ffynde mig y alld huldhed, som diig bør att fiinde diinn hulle ssøster. Ieg uiill, mynn aller kieriiste ssøster, nu och ttiill euige ttiid haffue diig gud allmecttiigste ssaa ttroliige befalliinndis som mig sell, hannd unde uoss snartt att fiindis sunde och hellbrede och y guds frygtt, och ynsker ieg mynn kiere broder och diig allttiid mange gode netter och alltt dett, y kannd haffue glede och gott aff. Dattem Tterssløsse uor frue dag ¹ or etc. 1573.

Kiirstenn Bøller.

M. a. k. ssøstter ², yeg beder deg ffor gud skyl, ad du veltt gøre dyn sttørstte flytt y, ad thett kan nu blyue vell bestteled mett dette go, ffrome meneskes begraule, here gud vne och gyue ham den euyge ere och glede, ssom alry komer ende paa, och tthett euyge lyff efftter dette lyff. Och kan yeg deg, m. h. k. s., alryg nocksom ffulttacke, ffor du ttenker meg saa ttrolygen y altteg. s. 209Och ber yeg deg saa rettelygen gerne, ad du veltt gøre dyn fflytt y, ad yeg kan beko[me] tthy ttu maleverck ygen, och er der en sttor ttale ¹, som han ffeck sttrax efftter hans brylop ², och lod han hentte den mett sett eged bod, och hade han tthett lyle maleverck lenge ffør, som Per maler gyore paa Gunersløff, tthett er paa permentt. M. h. k. s., gør nu y altteg, som yeg ttror deg ttell, och ttror yeg myn broder och deg saa vell, ad y vele ttale mett meg, sttrax y komer hem. Nu gud haue eder y syn høgeste beskermelse.

Udskrift: Ttiill mynn aller kieriiste søster fru Beriitte Christofer Gyøes ganndske uennlliige ttiill skreued.

s. 209

Basnæs 24. November 1573.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Om Sagen med Fru Karen; hun udbeder sig Kristoffer og Birgittes Besøg; om Løn til en Maler; om en Faddergave til Hans Johansøns Barn; om en Sorg, der har ramt Jørgen Lykke.

Mynn aller kerristhe søster, gud werre allttiid huos thig, hannd beuarre thig lennge naadellig och well fraa alltt dett, som thig kannd werre skadelligtt ennthenn thill liff eller sell, dett will ieg throlligenn ønske och bede gud om. Jeg thacker thig, m. a. kerriste søster, saa wennligenn och gannske gernne for all søsterlig beuist och møgid hullhed och erre oc gott, som du mig allthid y alle maade giortt och beuist haffuer, och thacker ieg thig y sønnderlighed for dynn guode, welmennthe skriffuellsze oc bud, gud worde thig guod, dett wor enn stor fromhed aff thig, dett mett alltt andditt skall alle minne dage werre vforglemtt y all throhed, och will finndis thinn hulle søster thill att forthiennett mett alltt dett guode, y minn rinnghe machtt er, der ieg wed att gørrer, der thigh kertt er eller s. 210 du kanntt werre thienntt mett, som ieg thig plictig er, och du icke skalltt haffue thuill paa, saa lennge ieg leffuer. M. a. k. s., giffuer jegh thig gannske wennliigenn att wide, att ieg y dag effter middagh fick dinn gude skriffuellsze och dinn hulle menningh dery well forstaar, huis jeg bettacker thig saa wennliigenn baade for denn och for alltt gott, och kannd ieg icke skriffue, saa rett kertt dett er mig aff mitt hiartte, att ieg hør, gud ske loff, att minn broder er well hiem kommenn, gud werre loffuid och thackett. Och formercker iegh, att hannd er icke kommenn thill ende mett sinn sagh mett fru Karrenn Skeyell, oc thør du icke thuille, att gud gør dett io obennbarre, att hunn har vrett y denn sagh ¹. M. a. k. s., ieg kannd icke skriffue, saa rett fast som mig lenngis effter minn kerre broder och thig, herre gud giffue, att ieg maatte bede eder baade, att y wille haffue thenn vmage och komme thill mig, huilckenn dag eder wor best begelegitt, da gjorde y mig enn rettellig sthor thienniste dermett, thy ieg kannd icke skriffue, saa rett fast som mig lengis effter eder, och saa gernne ieg worre eder thill ords. Och førsthe y begynnde mett eders skiffte ², da bliffue y saa vleddig, att ieg icke da wed denn dag, y kannd komme thill mig. M. a. k. s., willtt du nu werre willigh hery, som ieg throer thig thill, och wer mig nu ett gott bud thill minn broder, y maa wist thro, att y skulle werre mig saa well kommenn som y nogenns hus, enddog ieg kannd icke farre saa well mett eder, som mig burde att gørrer, och som ieg gernne wille. Och will ieg komme thill eder igenn, nar y kunde haffue der nogid gott aff. M. a. k. søster, som du beger, att ieg wille skriffue thig thill, huod ieg pleyer att giffue denn maller, som pleyer s. 211 att prentte for mig, da haffuer ieg innttett lad prenthett y langg thid, menns ieg gaff hannom thre mk. for huertt offuer enn skiffue ¹, och fick hann sell læritt och flock ² och farnnis. Och thacker ieg thig saa gernne for denn flid, du haffuer giortt y och wille flyett mig enn fisker, och wiste lackop Thysk enn hid, menns du worst y Laalland, den beholltt ieg. Ieg kannd icke klaffue, saa ieg har forsett mig, att ieg icke haffuer sennd min fadder gaffue offuer thill Hanns Jehannszens barnn ³, ieg forszaa mig y dagh, jeg mennthe, att dett skulle haffuer werreit paa sønndag aatte dage ⁴, mens y dag saa jeg y briffuitt, att dett skall werre paa sønndag ⁵, och will ieg skriffue Margrette ⁶ thill och sennde hinnde min fadder gaffue, menns dett kannd nu icke komme frem før offer barssellett, nu wedtt ieg aldrig, heller Faabuslett ligger y Jøllannnd heller y Fynn ⁷. M. a. k. s., ieg thacker thig saa gerne for dy thiennder, du skreff mig thill fraa Kolling, och kand ieg icke skriffue, saa rett vnntt dett gør mig aff denn sthorre sorrigh, som her Jørrenn Løcke och denn guode Beatte ⁸ er thillslaggenn ⁹, herre gud thrøste dem mett sinn hillig ands naade och alle bedrøffuitt, och gud glede alle dy, der bortte ere. Ieg will nu icke lennger bemøde thig mett thenne minn welmennthe skriffuellsze och will nu jnntthett forbydde mig ymod thig, menns du skalltt dog alle minne dage finnde mig y all hulhed, som thig s. 212 bør att finnde thinn hulle søster. Ieg will hermett nu och allthid haffue thig gud allszomecthiste befallinndis, hannd beuarre thig lennge naadellig och well mett møgenn løcksallighed och welfartt baade thill liff och sell. Ønnsker ieg minn kerre broder och thig allthid mannge guode netter. Willtt du haffue denn vmage och sige Margrette Basse ¹ mange guode netter paa minne wegnne. Dattum Basnness denn 24. nouember anno 1573.

Kirsthenn Bølle.

Udskrift: Mynn aller kerristhe søsther frue Birretthe Christoffer Gøiis thill Gunnersløff holm gannske wenllig thill skreffuitt ².

s. 212

Egholm 25. Januar 1574.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun udtaler sin Beklagelse over Søsterens Sygdom og udbeder sig Meddelelse om, hvorledes hun har det.

Mynn aller kerristhe søster, gud werre allthid huos thig, hannd beuarre thig lennge naadellig och well fraa alltt dett, som thig kand werre skadelligtt ennthenn thill liff eller sell. Ieg will, minn a. k. s., nu for thidenns kortthed skyll lade all thacksigelsze oppe sthaa, menns will dog haffue all søsterllig beuist och alle

manngfollig welgerninger vforglemtt y all throhedtt och will, saa lennge ieg leffuer, finndis thinn hulle søster thill att forthiennett mett alltt dett guode, y mynn rinnge machth er, der ieg wed att gørre, der du kanntt werre thiiennett mett, som ieg digh plictig er, och du icke skalt haffue theuill paa, saa lennge ieg leffuer. M. a. k. søster, ieg kannnd s. 213icke nocksom full skriffue, saa rett fast som mig lenngis effter thig, och saa rett iille ieg er thill friids, for du est saa ille thill pas, herre gud vnnde thig snartt och well att komme thill thinn helbridde igenn for sinn kerre sønns skyll och vnnde os snartt att finndis sunde och hilbrid och y guds frøcth. Och beder ieg thig rettellig gernne, m. a. k. s., førsthe thig stheddis bud, att du willtt da haffue thenn vmage och bydde mig thill, huor thig lider, ieg bliffuer aldrig glad, før ieg hør, huor du est thill pas. Ieg will nu icke lennger bemøde thiig mett thenne mynn welmennthe skriffuelsze och will nu innthett forbydde migh ymud thig, mennd du skalltt alle mine dage finnde mig y all hulhed, som thig bør att finnde thin hulle søster. Ieg will hermettt nu och allthid haffue thig gud allmecthiste beffallenndis, hannd beuarre thig lennge naadellig och well mett møgenn løcksallighed och wellfartt baade thill lifff och sell. Ønnsker ieg minn kerre broder och thig allthid mannge guode netter, och gud allmecthiste vnnde eder snartt att komme thill ennde mett eders skiffte och vnnde eder sunnde och glade och hilbridtt att komme thill eders hus igenn. Dattum Egholm sanncthe Pouells dag anno 1574.

Kirsthenn Bølle.

Udskrift: Mynn aller kerristhe søsthe frwe Birretthe Christoffer Gøiis thill Gunnersløff holm gannske wennHigh thill skreffuitt ¹.

s. 213

Basnæs6. Februar 1574.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beder Birgitte meddele, hvorledes hun har det af den Rosen, om Skiftet er forbi, og om de snart agter sig til Gunder slevholm.

Myn aier kerstte søstter, gud almetteste bevare deg y ale dyne vege ffra allt thett, som deg kan vere skadelygett s. 214entten ttell lyff eler sell. Yeg vell nu, myn hertte kere søstter, ffor tydens kortthed ecke bemøde deg mett lang ttack sylse, mens vell dog haue allt søstterlyg bevystt [hulhed] och ale velgerneger vfforglemtt y al tthred och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter tyll ad ffortynd mett allt thett gode, der y myn renge matt er, der yeg nogenttyd ved ad gøre, der deg kertt er, eler du kantt vere ttentt med, som yeg deg des plettyg er, och du alryg skaltt haue ttuyll paa, saa lenge yeg leuer. Myn aler kerstte søstter, yeg kan ecke nocksom ffyl schryve, saa rett ffastt som meg lenges efftter deg aff allt mett hertte och vell gøre, ttel gud vell vne meg den glede, ad vy mo ffyndes, gud vne vos ad ffyndes sune och helbre och y hans ffaderlyge ffrøtt, ynor han vell fføge ttyden. Och beder yeg deg rettelygen gerne, ad du veltt haue den vmage och skryve meg ett or tyll, hor myn kere broder och deg lyder, och huor du estt nu ttell pas aff thett rosen, gud ffor syn kere sønskyll vne meg altyd ad høre, ad myn gode broder och deg mo lyde vell, och han ffor syn sttore node och miskunhed vne deg snartt och vell ad ad(!) kome ttell dyn helbre, som du vell gør mett gus help, och mottu vestt ttro, ad tthett engen paa yorden skall vere kerer en meg. M. h. k. s., skryff meg och ett or ttell, om y ere ner ttell ende mett eders skyffte ¹, och om du atter deg noged snartt hem ttell Gunersløff, gud almetteste vere hos eder mett syn helyg ans node, och han vne eder snartt och vell ad kome tell en god, endelyg ende dermed. Du motte vestt ttro, m. a. k. s., ad meg lenges mer efftter deg, en yeg kan skryue, och er ecke fforvden sttor omsoryg ffor deg, ttell gud vell, ad vy ffyndes, dy du vastt saa suag och yle ttell pas, der vy skeldes ad, gud sttørke och bevare deg mett s. 215syn helyg ans node, och han vne meg den glede, ad du mott lenge leue och lyde vell, da er tthett myn sttørste glede. Yeg kune, m. h. k. s., nu ecke lenger fforhole ad skryue deg ttell, dy meg saa rett ffastt lenges efftter deg och ttenker deg saa møged. Yeg vell nu yntted fforbye meg ymod deg, mens du skaltt ale myne dage ffyne meg y all hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter, godvelyg ttell ad gøre aff myn renge matt allt, hues yeg ved, deg kertt er, eler du kantt vere ttentt med, som yeg deg des plettyg er, och du ecke skaltt haue ttuyll paa, saa lenge yeg leuer. Yeg vell, myn h. k. s., nu och ttell euyg ttyd haue deg gud almetteste saa ttrolygen beffaled som meg sell, och han ophole och bevare deg lenge nodelygen och vell mett møgen løcksalyghed och vellfertt bode ttel lyff och sell. Yeg ønsker myn kere broder och deg altyd mange godenetter. Dattom Bastnes løuerdagen nestt efftter kynermøse or etc. 1574.

Kerstten Bøler.

M. h. k. s., yeg skreff deg tell ffra Egholem mett Mores Podeboskes vondryuer, yeg fforser meg ttell, ad du hauer vell bekomed breued ¹. Nu gud bevare deg, m. h. k. s., mett syn velsenelse och benedydelse, och han vne vos snartt ad ffyndes sune och helbre etc.

Udskrift: ² Mynn aller kerresthe søster frw Birretthe Christoffer Gøiis thill Gunnersløff holm gannske wennllighen thill skreffuitt ³.

s. 216

*Basnæs*8. Februar 1574.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Flun takker hende for Brevet og xidtaler sin Glæde over, at hun har det godt; deter ilde, at Løsøret ikke bliver skiftet denne Gang; selv er hun allerede for længe siden vel tilpas igen.

Yhs.

Myn aler kerstte, hertte kere søstter, gud almetteste vere altyd hos deg, och han ophole och bevare deg lenge nodelygen oc vel ffra allt thett, som deg kan vere skadelygett entten tell lyff eler sell, och han lade deg lenge leue och lyde vell, thett vell yeg trollygen ønske och be gud om, och skall engen paa yorden vere kerer en meg. M. a. k. søstter, gyuer yeg deg ganeske venlygen ad vyde, thett yeg rett nu ffeck dyn gode skryulse och dyn hule meneg dery vell fforsttod, hues yeg kan ecke nocksom fful ttacke deg, myn h. k. s., bode ffor den velgerne og och ffor allt søstterlyg bevystt hulhed och ere och gott, som yeg y ale mode beffyner aff deg, hues skall ale myne dage vere vfforglemd y all ttrohed, och vel, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter, godvelyg tell ad gøre aff myn renge maett allt, hues yeg ved, deg kertt er, eler du nogenttyd kantt vere ttentt med, som yeg deg des plettyg er, och du ecke skaltt haue ttuyll paa, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., yeg kan ecke skryue, saa rett kertt ttbyn gode skryulse er meg, ad yeg hør, gud ske loff, ad deg lyder vell, here gud spare och bevare deg ffremdeles lenge nodelygen och vell mett syn velsenelse och benedydelse. M. h. k. s., fformerker yeg y dyn gode skryulse, ad du men, ad løsørene blyuer ecke skyfftt paa dene gang ¹, saa er thett rettelygen yle, gud almetteste han vere derhos mett syn helyg ans node, och han vne eder snartt och vell ad kome ttell en god s. 217endelyg ende dermett, och gud gyue, du kune snartt kome hem, meg lenges saa rett ffastt aff mett hertte efftter deg, gud vne vos snartt ad ffynes sune och helbre och y gus ffrøtt. M. h. k. s., yeg ttaker deg och saa rettelygen gerne, ffor du estt saa omhøgelyg ffor meg, och er yeg lenge syden vell ttell pas ygen, gud ske loff. Yeg kan nu ecke skryue mer, menes saa lege yeg leuer, skalttti ffyne meg y all hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter. Yeg vel, myn h. k. s., nu och ttell euyg tyd haue deg gud almetteste saa ttrolyge beffaled bo ttell lyff och sell som meg sell, och ønsker yeg myn kere broder och deg altyd mange gode netter och alte, y kan haue glede och gott aff. M. h. k. s., gør vell och syg myn gode Mette Per Oxes ¹ och ale myne gode vener mange godenetter paa myne vene. Velttu och syge Margrette Base mange godenetter. Dattom Basttnes mandagen nestt efftter kyner møse mett hastt or etc. 1574.

Kerstten Bøler.

Udskrift-, Tyll myn aler kerstte søstter ffru Berette Kresttoffer Gøys ganeske venlygen tell skreued ².

s. 217

*København*4. Marts 1574.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Han haaber at kunne være færdig med Sagen inden Søndag og vil da komme hjein; om Salget af nogle Øksne.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoess theg och beware theg lenngge och well fraa all thenn deell, ther wnnndt er. Mottuu wyde, adt wy jcke er ennu kommenn s. 218tyll ende medt worres handell ¹, doch forhabes meg, adt thet schall schee eenn gang jndenn sondag, och wyll jeg nest gudts hyelp strax effter sonndag komme hyem, adttuu therfor byer meg hyemme, adttuu jnngøstedt drauer, for gudt wyll, jeg kommer hyem. Och war Peer Sørrenssenn her hoess meg och hauffwer kyoff meg myne oxenn aff, parrytt for xvj gammell daler. Ther som hann kommer tyll gaardenn, thaa mottuu lade hannom mercke thennom, och ther som hann drauer aff landet, for jeg kommer syelffwer hyem, thaa mottuu lade hannom gyffwe hans breff paa penggenn, yt hundrytt daler adt betale y Rosschyludt marcket nu forst kommennedes, och dy ander tyll juull forst kommendes, och eenn td. hamborre oll y kyoffwytt. Kyerre Byrrytte, jeg weedt nu jnthet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne [tydt], jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alssommechtygeste gudt beffalennedes, hann wnnde oss adt fyndes snart hylbret och gladt. Schryeffwytt y Kyoffwennhaunff thenn torsdag nest effter thenn forste sonndag y faste datum mdlxxiiij.

Crystoffer Gøye.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle ganntz wennlygenn tyll schryeffwytt wdy egenn hanndt.

s. 218

*København*5. Marts 1374.

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

I Anledning af Skiftet skal han rejse til Skaane; Hun skal sende ham forskellige Ting og lade hente nogle Penge hos ham; han sender hende en Kok; fra Boller up skal han til Bregentved og Klavshohn; om noget Øjenvand.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoess theg och beware theg- lenngge och well fraa all thenn deell, ther s. 219wvndt er. Kyerre Byrrytte, mottuu wyde, adt wy er nu kommenn ydag tyll ennde medt worres schyffte, och lodderenn paa godtzet gyck ydag tyll endelycht schyffte, nu er Morytz Pudbusck¹ bleffwenn tyll synnde adt wyll schyffte alle lossorrenn paa gaardenn forwdenn schrynn och kyster, som er beselett, hwylcket wy alle hauffwer bewyllyget, adt wy nu paa onsdag forst kommenndes² schall werre y Helssyns oer och saa strax ouffwer tyll Helssynng borre³ och schyffte forst, hwadt ther fynndes, och saa therfraa och tyll Bollerop och schyffte, hwadtt ther fynndes. Saa befruchtter jeg meg, ther som hann och Maanns⁴ drauer allene dyedt, och jeg jcke syelffuer drauer medt, adt wy thaa schuulle faa ther schade therouffwer, saa achtter jeg syelffwer adt drauu dyet medt' och kyennde gudt, jeg hauuffde gyerne hauuffdt theg medt, nu kann lelyghedenn jcke begyffwe seg saa, effter tydenn er saa kortt, och wy strax wffortoffwennndes achtter oss tyllbage jgenn, adttuu therfor wylle lade Tomys komme hydt tyll meg, saa hann er her paa tysdag adt aufftenn y thet senest, och ryde thenn rode gangger hydt och folgge paa thenn, saa kann Anders och Chrystenn schryffwer ocsaa folle meg, saa hauffwer jeg noch medt -meg paa thenne tydtt. Kyerre Byrrytte, saa kyennde gudt, adt jeg dro moget heller hyem tyll theg, enn jeg drauer thenne rese, dy som gudt jeg wyste ther jcke yt ordt aff, y morggens jeg stoedt op. Och thuu wylle sennde Borry hydt medt mynn wognn, adt hann kann folle meg, thy Wolmer er jcke ennu tyll passe y hans beenn, och Jens er fraa meg, och sy Borry, adt hann s. 220tager myt spyudt hydt meg (!) seg och yt par aff dy lackscho, ther er gyortt paa Antzberg, och thu wylle sendde meg ij schyortter hydt och yt par lagenn och jntheet meer, ther hauffwer jeg nock y. Och tor jeg jcke lade staa dy peng, jeg hauffwer her, ner jeg drauer aff byuugenn, ther som Jacop Hanssenn jcke schuulle werre tyll lantztyng heller anderstedt, som macht paa laa, thaa kunde hann drauu hydt och førre thennom hyem, heller her Jacop, och ther som theg synnes saa, thaa kann Jorrenn Sommerfeldt och well gyorrett, och ner thuu faar thennom hyem, adttuu sydenn wyllt sette thennom y dytt lessekamer. Och thenn lylenn dreng, thuu hauffwer faet tyll thenn kyellerdreng, er meg wart, adt hann seer jcke well, och meenn dy ocsaa, adt han drycker gyerne. Och sennder jeg theg ocsaa eenn lylenn lempelyg kock hyem, som jeg hauffwer taget tyll meg paa eenn forsogelsse, och gyffwer hann seg wdt for eenn postebager och eenn symelbager¹, och syer hann, adt hann och well kann kage alle haannde andet madtt, saa kant thuu forsogenn, hwadt hann kann, tyll gudt wyll, jeg komer hyem, bode medt kagenn och bagenn. Och kant thuu nu lade Peer Sorrensenn bekomme dy oxenn, som jeg schryeff theg tyll², och sy Ole, adt hann seer meg well tyll myne heste, och adt Otte lader see meg well tyll myne myonder och stoffwer och lader bejaa³ dy wngge støffwer, och adt schryffwer drenggenn seer meg well tyll dy wngge myonnder. Och ner wy komer nu tyllbage fraa Bollerup, saa schall wy tyll Brentwyt och schyffte ther och sydenn tyll Clausholm, doch blyffwer edenn (!) jcke tyllbage. Kyerre Byrryt, jeg weedt nu jntheet andet adt schryffwe theg tyll paa thenne tydt, jeg wyll nu och altydtt hauffwe s. 221theg thenn alssommechtyggeste gudtt beffalenndes, hann wvnde oss adt fynndes snartt hylbret och gladt y gudts fryucht. Schryeffwytt y Kyoffwennhaunff thenn 5. mars datum mdlxxiiij.

Crystoffer Gøje.

Kyerre Byrrytte, ther som Jørrenn fyck nouget ogenn wandt y Koge, thaa sendt meg thet och schryff meg tyll, hwor thet [er] medt dyt beenn.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwyt y egenn hanndt¹.

s. 221

Basnæs8. Marts 1574.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at Søsteren har slaaet sin Arm, men er glad over, at hun er kommen over Isen; hun vil gerne komme hende til Ords; om nogle Duge og Lagner; om nogle Paahøns.

Myn aler kerstte søstter, gud vere altyd hos deg, och han bevare deg lenge nodelygen och vell ffra allt thett, som deg kan vere skadelygett entten tell lyff eler sell, och han vne deg lenge ad leue och ad lyde vel, tfienn vell yeg saa trolleygen ønske och be gud om som om myn egen velffertt. Yeg taker deg, myn aler kerstte søstter, saa venlygen och ganeske gerne ffor dyn gode skryulse och ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, som yeg y ale mode beffyer aff deg, hues skall ale myne dage vere vfforglem hos meg y all trohed, och vel, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter tell ad fforttend mett allt, hues gott y myn rengen matt er, der yeg ved ad gøre, der deg kertt er, eler du s. 222kantt vere tentt mett, som yeg deg des plettyg er, och du alryg skaltt haue ttuyl paa, y all hulhed, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., ertt thett meg rettelygen kertt, ad yeg fformerker y dyn gode, hule skryulse, ad du estt, gud ske loff, vell hem komen, och gør thett meg herttelygen vntt, ad du hauer saa veltt och slaged dyn arm saa yle, gud almettestte ffor syn kere sønskyl vne deg snartt och vell ad kome ttell dyn helbre, yeg er rett yle tell ffres ffor deg. Yeg kan ecke skryue den sorryg, yeg hauer hatt ffor deg, hor du skule kome ouer, tthett vor ecke vell gyortt aff deg, ad du saa fforvoked deg ad ffare ouer den ys, yeg hade ecke ttrod, ad ysen nu hade bored, dy han er her saa fflox op slagen, den almettestte gud ske loff tell euyg tyd, der deg saa nodelygen bevared, ad deg ecke verffors mere, thett vor vell en sttor node aff gud, du mott vell syge, ad gud holtt nodelygen ouer deg, och ad du

vastt velsened. Yeg beder deg ffor gudskyll, m. h. k. s., ad du veltt lade en basker se tell dyn arm, ad du ecke fforsømer deg sell, yeg er rett yle tellffres ffor deg. M. h. k. s., som du skryuer, ad ner thett blyuer bere mett dyn arm, saa velttu entten kome ttell meg eler och fforskryue meg ett stted, ad vy kan mødes, m. a. k. s., yeg betaker deg paa thett venlygestte, gud almettestte gyue, dyn lelyghed begaue seg saa, ad du vyle haue den vmage och kome ttell meg, da ved gud, ad thett vore meg en sttor glede, och du skaltt vere meg saa herttelygen vell komen, ad du ecke skaltt vere bere komen y noge hus. Och vell yeg herttelygen gerne kome tell deg ygen, ynor du sell veltt. M. h. k. s., lad vos nu ecke ttøue ffor lenge, ffør vy komer samens, dy yeg hauer noged ad talle mett deg, som matt po leger, och thett yeg ecke kan skryue. M. h. k. s., thett er meg rett kertt, ad dy ere vell komen tell ende mett deres s. 223skyfftte y Køuenhaun¹, gud ske loff, och ttror yeg vell, ad y komer nu snartt ttell Yølen, fførste myn broder komer nu nu (!) hem, gud gyue, ad han komer snartt sun och glad. Och som du skryuer, m. a. k. s., ad du veltt sene meg myne duge och lagen hem, nor du ffor lad ttod² dem, m. h. k. s., yeg beder deg- gerne, ad du veltt engen vmage gøre deg der mett ad lade tto dem, mens fførste deg sttedes bod, da sentt meg dem vtton, dy yeg ser helstt, ad dy leger ett sttun, ffør dy tos, mens thett er saa vsttadytt ver. M. h. k. s., velttu ecke fforttencke meg, ffor yeg nu ecke sener deg dyne skeuer duge³, myn pyge, som pleger ad stterke⁴, laa syg, der du ffeck meg dem, men nu er hon nylyg op komen, mens nor tthett blyuer nu smottt ver, saa skal hon straxtt stterke dem. Yeg kan nu ecke skryue mer, mens du mottt vestt ttro, ad meg lenges aff mett hertte efftter deg, gud vne vos snartt ad ffynes sune och helbre och y gus ffrøtt. Yeg vell nu yntted fforbye meg ymod deg, mens saa lenge som yeg leuer, skalttu ffyne meg y allteng, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter. Gud almettestte beffaler yeg deg, m. h. k. s., saa ttrolygen som meg sell bo tell lyff och sell. Dattom Basttnes mett hastt den 8. dag mars or etc. 1574.

Kerstten Bøler.

M. a. k. s., yeg vell ecke sene deg dyne pohøns, dy her er kon en gamell pohane, yeg hauer vell onge pohøns, mens vy kan ecke se, huelke der er haner, ffør dy blyuer eler, saa ska yeg gyue deg en, och kam dyne pohøner allt ffor sylyg hyd yffyor, ffore ffeck dy engen køleng. Nu gud vere altyd hos deg, m. h. k. s. etc.

s. 224M. a. k. s., lad vos nu ecke tøue ffor lenge, ffør vy ffyndes, dy meg lenges saa herttelygen ffastt efftter deg, och hauer ad tale mett deg, som yeg ecke kan skryue etc.

Udskrift: Tell myn aler kerstte søstter ffru Berette Kresttoffer Gøys tell Gunersløff holem ganeske venlygen tell skreued.

s. 224

København9. Marts 1574

Kristoffer Gøje til Birgitte Bølle.

Om Salget af nogle Øksne og noget Korn; det gule Silke har han ikke faaet; Hans København skal ikke sendes til Jylland, før Kristoffer selv kommer hjem; om en Doktor; om Peder Oxes Sygdom; han sender forskellige Ting.

Kyerre Byrrytte, gudt werre altydt hoess theg och bewar theg lenngge och well fraa alt thenn deell, ther wnnndt er. Kyerre Byrrytte, fyck jeg thynn schryffwelsse y gaar, och som thuu schryffwer meg tyll, adt ther hauffwer [werrytt] kyoffmenndt hoess fogdenn y Lalanndt och wylle kyoffwe worre øxenn och kornn, rog, byug och malt, adt jeg therfor schuulle schryffwe theg tyll, hwor hann schuulle sellet, saa maa hann selle par oxenn tyll alder ryngest for xvj gammell daler, kann hann faa meer, thaa maa hann gyorre hann gyorre (!) hanns beste, kornnet wyll jeg jcke selle ryngger lest byug jc enckyt gammell daler, lest rog td. ij gammell daler, thet kant thuu schryffwe hannom tyll. Kyerre Byrrytte, thet pth. guule sylcke, thuu schryffwer meg tyll om, jeg schuulle kyoffwe, tha fyck jeg jcke thett, jeg schuulle kyoffwe. Efftter som thuu schryffwer meg tyll, adt jeg schuulle sennde Hans Kyoffwennhaunff ouffwer tyll Julanndt, saa kann hann jcke komme ouffwer, for jeg kommer syelffwer hyem, thy jeg wyll nest gudts hyelp werre hyemme, thet alder forste s. 225meg muglych er, saa schall hann strax ther ouffwer, och erret ennthaa tydt nock, thy jeg [hauffwer] aide haannde adt bestyille medt hannom, for hann drauer ouffwer. Thenn dochter, thuu schryffwer meg tyll om, hauffwer sydenn taalt medt, och er hann har y thenn menyng, adt thet schall blyffwe godtt, och er jeg ocsaa y thenn forhabyng. Thet huuess, thuu schryffwer meg tyll om, ther lygger paa Orebyuu, kann jcke forres henn, for jeg komme hyem, saa schall thet strax schee. Peer Oxe hauffwer well werrytt tyll passe, sydenn thuu drost her henn, saa dro hann y løørday syest forganggen¹ tyll Frerychborre, ther bleff hann syug jgenn mellom sondag och mandag natt och haddet saa hart, som hann hauffwer haffdt thet nougenn tydt tyllfornn. Kyerre Byrrytte, y morgenn achte wy os her fraa och tyll Helssyngborre, gudt gyffwe os eenn goedt, lucksalyg rese. Jeg wyll nu och altydt hauffwe theg thenn alsommechtygste gudt beffalenndes, hann wnnde oss adt fyennedes snart hyelbredt och gladt y gudts frychtt. Schryeffwytt y Kyoffwennhaunff thenn 9. martyus datum mdlxxiiij.

Crystoffer Gøye.

Kyerre Byrrytte, er jeg well tyll frytz, adt ther blyffwer jcke soldt aff thet kornn, ther lygger paa Orebyuu, for jeg kommer syelffwer hyem. Kann hann faa saa møgytt, som jeg hauffwer schryeffwytt, tha er jeg tyll frytz.

Sennder jeg theg thet schugge, Borchter hauffwer gyortt, och syer hann, alle frannserenn kann nedenn om², och hauffde hann jnggenn fylt, theg hørde tyll, och sennder jeg theg ocsaa thet andet fløøll, hann hauffde, och yt par panntoffell.

s. 226 Kyerre Byrrytte, sennder jeg theg j pth. gult sylcke, ij lodt sortte border, iij lodt sortt sylcke.

Udskrift: Mynn kyerre hustruu Byrrytte Bølle gantz wennlygenn tyll schryeffwytt.

s. 226

*Birkholm*18. Marts 1574.

Mette Oxe til Birgitte Bølle.

De Dele, hun har sat paa en af Kristoffers Bønder, vil hun lade henstaa, til hun kommer Kristoffer og Birgitte til Ords; hun udtaler sin Beklagelse over Birgittes Svaghed.

Min ganske wenlig helsenn altid forsend med wor hierre etc. Min aller kieriste Beritte och kiere søster, gud almechtigste were altid hosz dig med siin hellig and och naade, han beuare dig naadelig och well fra alth onth, der dig kand skade enthen til liiff eller szell. Kiere Beritte och kiere søster, will ieg haffue dig szaa ganske høgeligen och giernne bettacketh for alth møgeth ehr och gott, som du mig altid y saa mange maade giordt och beuist haffuer, och sønderlig for din gode skriffuelsze, huilcke du skalth alle min dage finde mig ganske godwillig till att forskylle med alt, huis gode y min ringe mackt er, du kanth haffue ehr eller gott aff etc. Kiere søster, giffuer ieg dig ganske wenlig tilkende, att din gode skriffuelsze er komen mig til hende och derj formercker, att min moderbroder er icke hierne, han er y Skone, gud almechtigste szende ham szund och glad hiem til dig gjien. Och som du och skriffuer, att ieg haffuer satt dell paa en aff eders bønder, Mogens skreder y Tued¹, som er fød paa mith, att ieg wilde lade den delle staa op, till ieg komer Christoffer och dig til ords, saa s. 227 will ieg gjerne gør dett, och han skall jnttith mere bliffue forfuld, før gud will, ieg komer eder til ords. Kiere søster, kand ieg icke fuldskriffue dig till, saa onth de gør mig, for ieg formercker y din skriffuelsze, attu est endnu saa swagh, den almechtigste gud were din hielp och hielpe dig snart til din færlighed igien, ded will ieg szaa trolig ønske och bede aff gud, som du worst min egen min (!) søster. Och beder jeg dig ganske gjerne, attu wilth icke fortæncke mig, for ieg skriffuer dig icke sielff till, jeg er nogeth ilde til pasze, saa att ieg icke giid. Kiere søster, will ieg nu icke lenger vmage diig med min ringe skriffuelsze, men j huis maade jeg kand gøre, du kanth haffue ehr eller gott, skalthu finde mig szaa ganske godwillig til, szom ieg war din egen szøster, och will nu och altid haffue diig gud almechtigste befallindes med alth, huis dig kierth ehr, han beuare diig naadelig och well fraa alth onth. Beder giernne, attu wilth haffue den vmag och sige min morbror och din jomfru mange gode natter paa mine wegne. Actum Bierckholum den 18. martius anno etc. 1574.

Mette Oxsze.

Udskrift: Erliigh och welbyrdiig fruw fruw Berritte Christoffer Gyes, min kiere søster och sønderlig gode when, ganske wenlig tilschreffuitt¹.

s. 227

*Eskilstrup*30. Marts 1574.

Anne Brahe til Birgitte Bølle.

Hun sender hende noget fersk Laks og beder hende ikke at drage af Landet, før de har truffet hinanden.

Mynn alder kieriste søster, gud allermectiiste were altid huosz diigh mett sinn helligaandtz annd och naade s. 228 och beuare diig lennge och well y sinn ærreftuld faderlige frøgtt fraa allt, ther diigh skade kannnd ennthenn tiill siell eller liiff. Jeg betacker diigh saa gantz hiøgliigenn och møgitt giernne for ald søsterligh huldhed och møgitt ærre och gott, som du mig stedtze och alletiid wdj saa mannge maade giortt och beuist haffuer, tor huis du skaltt alle mynne dagge finde mig for dinn hulde søster tiil att forskylde mett allt gott, huisz y mynn ringe magtt er, der du, mynn a. k. s., aldrigh skal haffue thuiffill paa, saa lennge ieg leffuer, thett kiennde gudtt aldermectiiste. A. k. s., sennder ieg dig itt lidit støcke aff enn fersk lax, som wy finne fraa Skonne y afftis, beenndis digh giernne, att du wilth thage thett tiil tacke, indog dett er saa liiditt. Mynn alderkieriiste søster, beder ieg diig saa ganndske giernne, att du nu icke wilth drage aff lannditt, førinnd jeg kommer diig tiil ordtz, thi ieg haffuer saa møgitt att talle mett dig, ther ieg icke schriffue kand, och kannnd ieg ingenn lunde komme aff gaarde y thenne wgge, thi mynn sønn¹ er huoss oss, och wy wintther Albritt Oxe y mornn eller offuer mornn. M. a. k. s., jeg wiil icke nu lennger vmage theg mett lanng schriffuelsze eller forbiue mig imodtt diig, menn wiill alle mynne dage huldelligenn och giernne gjørre allt. huisz ieg wiid, diig tiil wilge och gode kannnd werre, och wiil ieg nu och alletid haffue diig gud allermegtigste befallindis. Harluff², Niels Krabbe och ieg ønnsker mynn kiere broder och diig mannge m guode neither. Ex Eskelstrup thenn 30. dag martij 1574.

Anne Brade³.

s. 229

Eskilstrup 28. Maj 1574.

Anne Brahe til Birgitte Bølle.

Hun takker for den tilsendte Gæve; hun udtaler sin Beklagelse over Birgittes Sygdom og raader hende til at søge en Badskær; hendes egen Sygdom er begyndt igen; om en Valkekvinde; hun takker for det, der skrives om Birgitte (Gøje?).

Min aller kereste søster, gvd almecktegte vere alted hos deg oc opholle deg j sen erefolle, faderlege fryckt mett sen verdege helleg ands nade fra alt det onde, deg skade kand enten tel seel eller leff. Jeg vel nv, men aller kereste søster, for tedsens korthed lade ald telbørleg tackseelse bestaa for saa møgen søsterleg hvilhed oc saa mange m fold mange velgernenger, jeg alted vdi saa mange maade befender af deg, hvilcket dv maat vjst tro, aldrj skal blefve forglemt hos meg, saa lenge jeg lefver, mens vel alle mene dage fendes den gode, hvile søster, trovellege oc gerne at gøre alt, hves dv kant hafve ere eller got af, som jeg vel maa bekende, at jeg deg des pleckteg er, oc dv aldrj skal hafve tvel paa, saa lenge jeg lefver. A. k. h. s., tacker jeg deg saa ganske gerne for den gode, hvile, velmente skrefvelse oc for den smvcke ferske fesk, men gode broder oc dv sende os, oc for saa møget got, gvd almecktegte løne deg det alt samens. Oc gør det meg ont af alt met heerte, at dv har saa ont j dene ben, gvd for sen kere søns skyld vnde deg snart oc vel den helbrede jgen. Oc ber jeg deg for gvds skyld, at dv jcke saa lenge leder den svare ve oc sprecke¹, men sender bod tel Køfvenhafn, da faar dv vel der en god badsker, der lesker² deg den vedag, det er alt for lanckt at lede saa møget ont. Oc maatv vede, at den onde bleyn, jeg hade paa met ben, hvn var leckt mer s. 230end x vger, oc nv er hvn op brvt jgen oc er vere, end hvn var nogen ted, saa jeg har saa stor sprecke j hende, dv kant aldrj tro det, gvd vere men heelp. A. k. s., som dv skrefver om den valcke qvende, da er met bvd lenge seden jgen komen, hand tallede mett hende, hvn var hoss Ane Ereck Harnbereg¹, oc der skvllie hvn vere j otte dage, oc saa skvllie hvn tel Ane Krestofer Gyllensteernes² oc gøre valcke for hendes dater³, saa hvn svarede, at hvn kvnde for jngen del kome tel meg før sante Hans dag. Der som jeg kvnde tøfve saa lenge, da velle hvn gerne kome tel meg. Om det bvd kvnde faa bere svar, det ved jeg jcke, gvd for sen kere søns skyld vnde meg lycke tel, at jeg kvnde faa hende, ellers blefver dj lele seter forderfved, jeg skal lade gøre tel hende, jeg kand tro, jeg faar at bee Venecke efter dese feorten dage, gvd gefve, hvn velle endda kome. Det andet, jeg skal lade gøre tel hende, det gor hosomt⁴ for seg, men hendes sete ved jeg slet jngen raad tel. Oc er jeg saa ret glad, at dv skrefver, at dv velt kome tel meg mett det første, gvd almecktegte vnde deg snart oc vel den helbrede jgen, oc tacker jeg deg saa ganske gerne oc paa det aller venlegste for det, dv skrefver om Berete, gvd ved, dv har vel geort det telled j jaar (!) bode mett den ene oc den anden⁵, gvd vnde deg glede oc got af alt det, dv hafver. Oc vel jeg nv jcke lenger op holle deg mett s. 231men velmente skrefvelse eller forbye meg jmod deg, men saa lenge jeg lefver, vel jeg mett ald hvilhed gerne gøre alt, hves dv kant hafve ere eller got af, oc vel jeg nv oc alted hafve deg gvd almecktegte befallendes saa trolege som meg sels (!), gvd vnde os at fendes glade oc helbrede oc j gvds fryckt, nor det er hans gode vellj. Harlvff¹ oc jeg ønsker men kere broder oc deg oc Moens Gøe oc dene jomfrver mange m gode neter. Af Eskelstrup den 28. dag mayj 1574.

Ane Brade.

Udskrift: ² Mynn alderkierriste søster frw Birretthe Christoffer Giøis tiill Gundersløffholm ganntz wennligenn tiill schrifuitt.

s. 231

Sørup 28. Maj 1574.

Erik Basse til Birgitte Bølle.

Han vil ikke til Herredagen, da han intet har at bestille dér; hvis hun har noget at tale med ham om, vil han og hans Søster være hos hende Torsdag efter Pinse.

Kyære fra Berette och myn kyære morbroderdatter, gud allmegtigste være mett eder tiill siill och liiff. Megen eære och tack for all gott, huilck iig aff min ringe macktt er plictiig att forskyllie. lig giffuer eder venligin att viide, att iig jcke vell tiill thene herredag, iig har jntte, gud haffue loff, att bestelle ther. Ther somm att j har noge att talle mett meg, om eder synness saa gott att være, att iig nu then torszdag nest efftter pinszdag tha att være huosz eder och myn søster³ mett, for hun ville gerne talle mett eder. Ved gud, iig veste jcke, att j vore s. 232her j lande¹, før end nu eders breff kom tiill meg. Kyære morbroder(!), iig har forfall, att iig ick kand bliffue hieme før torszdag. Eller ther som j velle tøffue, tiill j kome fraa herredag, att vy tha kand kame samem. Velle j vell gøre och berade eder her vdi. Eder gud allmegtigste mett alltt thett, i kiertt har, befallendis. Och att j ville sige Kristaffer Giøe mange guode netter. Ex Sørup mett hast fridagen for pinzedag 1574.

Erick Base.

Udskrift: Erlliig, welbyrdiig fru fru Berett Kristafferz Giøes tiill Gundersløff, myn h. k. morbroderdatter, kierligen tiill schreffuitt ².

s. 232

Nakkebølle 4. Juni 1574.

Ejler Brokkenhus til Birgitte Bølle.

Han beder hende drage og gaa for Borde ved hans Bryllup; hvis hun ikke selv er i Stand dertil, at hun da vil bede sin Søster, Fru Kirsten, være i hendes Sted.

Mynn gannske wennliig helsenn nu och altiid forsennd medt wor herre. Kiere fru Byrrete, slect och byrd och sønderlig guode wenn, tackir ieg edir gannske giernne for allt gott, som y meg altid giortt och beuiist haffuer, huilchiie ieg altid gannske giernne forskylle will y alle de mode, ieg wed eder til wiillie och thieniste kann werre. Kierre fru Byrrete, er mynn gannske wennliige bønn och begierring til edir, adj wiille well gjørre som mynn guode slect och byrd och haffue denn vdmaage och werre enn aff de guode fruer, som skall werre paa min side ad draffue och gaa for borre til mitt brulup. Kannnd s. 233jeg nogenn tid y miine dage tiennie edir jgenn, da skulle y altid fiende meg der gannske guduillig til. Kiere fru Byrrete, gjørrier nu her wdj, som mynn guode tro er til edir, och wndfalder meg icke, om thett er edir nogenn londe molligtt. Och wille ieg lade edir widie dett saa tiille, paa thett y kunde wide ad rette eder der effter, dog jeg- jcke wid enn nu thenn ennkitt dag, naar brullupett bliffuer berammett, dog troffuer jeg niest gudz hielp, ad thett skall staa herre ellir fem wger efftir sante Knudz dag ¹. Kierre fru Byrrete. slect och byrd, ther som y paa samme tiid funnde edir besuerritt ther wdj, och edirs leglighed icke kunde begiiffue sig ad haffue thenn wdmagh for meg, adj tha wille werre meg ett gott bud til eders søster fru Kierstine Bølle, ad hun wille werre enn aff de guode fruer y ethers sted, bedenndis edir gannske giernne, adj wille haffue then vdmaagh och byde meg ett gott suor tilbaage jgenn mett thette mit bud. Kierre fru Byrrete, beder ieg ethir gannske gierne, adj wiille haffue meg wdfortenckt, ad ieg raader och byder saa dristig øffuer edir. Huor ieg thett kann forskylle, skal y altid fiende meg ther wiillie och wdfortrodenn thertil, thett skall gud kiennde, thenn ieg nu och altiid wii haffue edir euindelige befallienn mett maange tusiinde guode nether, bedenndis edir gannske giernne, adj wille well gjørre och sige eders kierre hosbunde mange tusuinde godenather paa miine wegne och min wdbekønthe (!) tienniste altiid. Datum Nachebølle thenn 4. junij anno etc. 74.

Eyllir Jacopssønn Brochenhuus.

Kierre frw Byritthe och gode nestsyskindbarnn, mynn thro er møgith god thill eder, ath y icke wndfaller mig s. 234thill thenne thiid, wdenn y haffuer storth forfald, heller y kunde thage skade theraff, da er ieg jngelunde detth aff eder begerendis, gud wed, myne wenner paa mith mørnne ere mett thidenn saare faa ¹. Kann ieg nogen thiid y alle myne dage thienne eder igenn, da will ieg saa huldelig gjørre deth, som ieg waare eders kædelig sønn y alle maade, gud schall wide mith hiarthelaff.

Eyler Brochenhuus mett egenn handth.

Udskrift: Erlliig och welburdiige fru frue Byrrethe Christopher Gøyes, mi[n] kierre slect och byrd och sønde[rliig] guode wenn, gannske wenlig[en] tilschreffuitt ².

s. 234

Korsør 7. August 1574.

Ejler Kr af se til Kristoffer Gøje.

Angaaende en Strid om Bisserup Overdrev.

Jøszus.

Myn ganske venlig hellszen nu och alle thidt fforszentt med vor herre. Kiere Chrestoffer Giøde, thacker ieg deg ffor alltt gott, hues ieg gierne fforskelle veil. Kiere kiere (!) Krestoffer, giffuer ieg deg venligen thell kiende, att rett nu kom meg den skriffuuelsze thell hende, huor inden du giffuer thell kiende, att dett skulle vere szamthøcht vde Kiøbenhaffuen, att du icke ville bevellige dett moede, szom vore beramett om Berszerop ordreff ³, s. 235vden att du moette thage hall paartten aff de threthen oldinge, szom skulle opkreffues paa nny. Szaa ved gud, att ieg dett icke haffuer hørtt eller beuelgett, ffor ieg icke kunde gaa vdemode konlig may. breffe, men ieg fformercker, att dett er aff Jackop raade(?), att dett jcke skall gaa ffore szeg szaa sznearth, ffor hannde kunde ffaa nnogen arende thell thenge i den szaak, oc fforeszer ieg meg, att nnar szom du bettencker deg rett att, vore vor affskede icke szaa, szom dett breffue fformeller, efftherde dett jcke kand gaa ffore szeg, daa vell ve langt lenger(?) paa denne szide bethencke, hues oss er thell beste, att dett moett kome thill ende. Kiere Krestoffer, raadeslaa med Jackop, hues ethther szyns gott att vere i den szage. Kiere Krestoffer, i hues maade ieg kand thenne deg ttell ere och gode, gjøre ieg gierne, och vell nu her med haffue deg gud befallendis. Latter Hilleborge ¹ och ieg hellsze deg [och] Birgett meg mang m gode

neatter. Ex Korszøer den 7. dag auguste anno dnj. 1574.

Eyller Kraffze.

Udskrift: Erligh och velbyrdege mand Krestoffer Giøde thell Gundersloffue, myn gode ven, venlegen thill skreffuitt ².

s. 235

Førslev 3. September 1574.

Agate Grubbe til Birgitte Bølle.

I Anledning af Søsterdatteren Karens Sygdom meddeler hun Raad mod Mæslinger; him kan ikke komme til Birgitte, da hun er syg.

Minn gannts wenlig helsenn altid forsennt [medt wor herre]. Allerkierste Birgite.....synderlig gode when... .., som thu mig altid giort och beuist... ..giernne aff formugen will... s. 236.....forschylle y huis maade thu, min kiere Birgitte, kann haffue gott aff och were thient medt. Kiere Birgitte och kiere søster, som thu schriffuer mig til, att min søster Elsebe ¹ haffuer lont thig tho aff syne døttre Ane och Karene, och Karen er bleffuen hart siug aff mesling, och est begierindis, om ieg wiste nogen gode raad, att ieg tha wille biude thig till. Kiere søster, saa wede ieg in genbedre raad, end at hun holder sig aff lucten och y wermen, och nar hun fanger nogit bedre, at hun icke tha fortilige giffuer sig y lucten. Kiere Beritte och kiere søster, som thu och schriffuer och est begierindis, at ieg wille kome til thig, huiickit gud kiende, at ieg gierne wille gjøre, om min leylighed saa haffde werit, at ieg haffde min helbredt, saa giffuer ieg thig wenligen tilckiende, kiere søster, at ieg bleff siug vdj thisdags ² ad afften och liger endnu wed sengen, saa at ieg er icke saa før³, at ieg kand were saa lenge op, at the kand rede vnder mig, thend almegtigste gud hand hielpe mig for sin guddomelig godhed. Kiere Birgite och kiere søster, wille lone thig nogenn haffuer ieg icke vden fem kome. Och haffuer thu nogen behoff, som ieg haffuer, raade och biude ofuer mig som thin hulde søster, thu ingen tuill paa haffuer. Will her med haffue dig gud almegtigste befalindis. HelserLaue ⁴, min søster Wiuicke Beck ⁵ och ieg Christoffer, thig och thine jomffruer med mange godenatter. Aff Førsløffgaardt thend 3. septembris anno 74.

Aggitta Grubbe.

s. 237 Udskrift: Erligh och velbyrdig frue frue Birgite Christoffer Gyes til Gundersløffholm, min kiere fencke och gode søster, gantz wenligen ¹.

s. 237

Bygholm 3. Oktober 1574.

Karen Gyldenstjerne til Birgitte Bølle.

Angaaende nogle Smykker; Ermegaard Gyldenstjerne er kommen i Fruerstuen; forskellige Nyheder.

Myn allerkiereste Berette oc myn allerkiereste søster oc gantz gode wen, gud were altid hus dig mett ald welfart oc spare oc beuare dig lenge i sin frøctt. Ieg tacker dig saa gantz gierne for møgit beuist hulhed oc welgierninger, huilked ieg aff formuen vil findis dig mer en willig att fortiene. M. h. k. s., gyffuer ieg dig att wide ven[li]g att ieg rett nu bekom din gode sk[riffuelse], i huilken du begerer att wide, huordan di dem[antbra]tz war, som du sende mig, ... fick ieg saa sant hielpe [mig gud] ..... smøck en .... til Fiyen den fick ieg same smøcker mett sig, ij til Hileborig oc tu til Wiueke ², som deris naffn stod paa husen, men myn mod[er] ³ tog Wiuekis tu oc lante hen til dise bruder⁴, saa hun fick icke sine før nu i Kalling marked, der hauer ieg mit bud hus Hileborig mett dem, om hindis er icke iblant di tu, di ieg formerker .... fik Wiueke it s. 238 nu i Nsted, ieg sender hinde hinde (!) nu di tu, mig hobis, att hindis motte en findis [der] iblant, elers wed ieg som [gud in]gen rad til det, di ieg har. . . . . som di ere, men ieg .... er wred paa . . . . . aff hinde til .... willig . . . . . hun hindes . . . . . M. h. k. s., mig legis effter att tale mett dig, gud gid, du wile hole hus i dette land, dett wile ieg hest. Mottu wide, att myn søster Ermegard er nu komen i fruerstuen, der stod ingen rad til, jeg matte behole hinde, gud wed, huor nødig ieg hade mest hinde, nu hun hauer paa sieuende ord wered hus mig ¹. Oc mottu wide, att Tyge Brade skal haue Heluig K . . . , Bendies faa(!) Anefelt Dorete . . . ² Ole Daa Dorete Friis ³, P[e]r Terkelsen Axel Juels datter ⁴ .... ieg wile lade dig wide, huor det gor til her i landet, di dette er nysz sked .... gør altid gierne, huis [du kant] were tient mett, oc du skalt altid finde mig som din hule gud alt dig i wii Holger oc ieg sige Christoffer oc dig cm gode netter. Aff Bygholm den 3. october ord 1574.

Karin Holger Rosenkrantz
egen hand.

Kiere søster⁵, mattu wilde, att ieg senndir diig enn som fendis yndenn y thett breff, som du skriffth meg til, som icke hørdet miig till. Sennder ieg dig ett s. 239 breff till Mette Peder Oxses ¹, att du will g[i]øre we]ll [o]ch

fli hinde thett.

Udskrift: Erlig och welbyrdiig frw fru Beritte Christoffer Giøees till Gvndersleffholm, myn kere søster och gandske guode wenn, wennligen ².

s. 239

Trudsholm9. Oktober 1574.

Anne Lykke til Birgitte Bølle.

Smykkerne har hun efter Ønske antvordet Fogden faa Avnsbjerg ; hun ønsker at vide, naar Kristoffer og hun kommer til Jylland; om nogle Trolovelser, som siges at have fundet Sted.

Miinn aller kiereste Birete Cristoper Giøes och minn kierre søster, ieg will nu for tiidtzenns korthedtt lade all thachsigele bestaa, dog skall du finne mig alle dj dage, ieg leffuer, ganntze guodtwiligenn till att gierne will gjørre, huiis dig kiertt er. Minn kierre søster, haffuer jeg fanggitt dinn skriffuelse om di iijj smykker, som du haffuer lanntt mig, att ieg skulle annttworde ethers fogiidt paa Annsbierre, nar hanndt eller hans wise bodt komer till mig epher same smykker, disligiste haffuer jeg och fanggitt dinn kierre hosbonnds skriffwelse om salig Birite Herloff Trolis hinnders lille rubins halsbonndt, att ieg wilde oc anntworde hanns fogidt thette paa Annsbierre ³. Minn kierre søster, saa er nu eders fogidt Esper Oluffsenn i dag komenn hidt till migh epher samme klenodiom, saa haffuer jeg nu anntworditt hannom enn forzegeliett eskj, der y liger diinne iijj smykker och thette lille halsbonndt, som hørde salige Birete Herloff Trolis till, och war hinnders jomffrue Birite Rosennkrans hos, thenn tidt jeg annamett s. 240same halsbonndt, och talde hun alle samenn ledenn paa same halsbonndt, daa war dj xxv ledt. Och skall du wide y sanndthedt, att ieg haffuer jnthett brugtt nogenn aff same diinne iijj smøcker och ichj heller dett halsbonndt, dj ieg smøckett jnthett jomffrue Ingebore Hertuigs dater ¹, som ieg haffde loffuitt och war tilbedenn. Min aller kiereste Birite, du skall wiide y sanndthedt, att migh lenngys møgitt epher at tall mett dig, ieg wedt nu alldrig, nar jeg maae wennthe Cristopher och dig her offuer, ieg forhobiis, att der som i komer jchj førre, daa hobis mig wist, att i komer her offuer annthenn wiidt sanncte Mortenns dag eller till jul. Kierre søster, jeg wedt nu jnngenn synnderlige tidiinghe att skriffue till, annditt enndt nu wdj Aars till dj brøupper(!) bleff Tyge Brade och Heleuig Krabe samell giffuenn, och siger nu her van Donn for mig och dj anndre tyske herre menndt, som er her nu huos mig, att nu wdj mandags loot kong. maitt. giffue Benndix vann Anfeldt, som haffuer Spytrup, och jomffrue Dorite Krabe giffuet(!) samell, gudt allmec tigste giffúe dennom alle till lycke ². Miinn kierre søster, saa will jeg nu och alletidt haffue dinn kierre hosbonndt och dig gudt almectigste beffalinndis, bediinndis dig saa giernne, att du willtt siige dinn kiere hosbunndt cm gode nater paa minne wegenn. Ex Trudtzholm sanncte Dionizj dag anno mdlxxiiij.

Mynn ³ hyrte kere syster, dw skalt wydet j sanhed, at dw est wforglempt hos meg mett al hwlhed, och alle de dage jeg lefwer, skal bade Krestofer och dw fyne meg s. 241som eders hwlle syster, om jeg j noger mode kan gøre det, eder kert vare. Gwd alsometteste vere bode ham och deg god fore den store velgernyng, j hafwe gyort jmod Ydde Falckes børn ¹, dw kan aler troet, sa stort et lof der alle, det hører, gyfver Krestofer oc deg derfor, gwd almetteste bevare bode Krestofer oc deg fra alt ont, amen.

Anne Lycke, dyn hwlle syster,
egen hand.

Minne kiere søster, skall du wiide y sanndthedt², att ieg sennde dig offuer medt Dorite Daa dette same liille halsbonndt, denn tidt hunn drog offuer till Szielanndt. Der hunn kom tilbage jgenn, daa laa dett jnnde huos dinne iijj smykker, huilckett mig war wnnderliggt widt, att ieg fich dett saa tilbage igenn.

Udskrift: Erllig och welbiurdige frue Biirete Cristoper Giøes till Annsbierre, minn kierre søster, ganntze wennligenn till schreffuitt.

s. 241

Klingstrup5. November 1574.

Lisbet Urne til Birgitte Bølle.

Om den Trætte, hendes Søn har gjort med Kristoffers Svende; hvis det er muligt, beder hun om, at Sønnen igen maa komme til Kristoffer.

Mynn gandske weluilliig helsenn nu oc altiid forsennd med wor herre. Kiere Beritthe oc kiere søster, betacker ieg dig saa gandske gierne for alt gott, som du mig altid giorth oc beuist haffuer, oc besynnderliig for dett s. 242megle guode, som du haffuer beuist min søn ¹, den stund hand haffuer werit hoes dig. Der som ieg nogenn tiid saadane dine welgierninge forskylle konde, skulle du finde mig for din hulle oc guode søster, som du wel forskylt haffuer, oc ieg dig plictig er. Mynn aller kieriste søster, som du schriffuer mig tiill, att der som du haffde werit oppe, skulde din hosbonde icke haffue faait att wide, hues trethe oc klammer, som min søn gjorde med din hosbondis suenne, saa haffde ieg oc forseet mig dertiill, att der som du haffde faait det

att wide tiillforne, haffde du wel straffit hannem derfor oc lerth hannem, att hand saadant icke skulle gjøre, thy wngdom oc wisdom will icke fyllis att, men ieg loffuer hannem det, men ² hand wii icke lyde dennem att, som gierne will lere hannem det beste oc sitt gaffn, saa maa hand see sig sielffuer for, huor hand wii. Mynn aller kieriste søster, wii ieg icke forhindre dig med lang schriffuelsze paa denne tiid, men alt hues ieg dig tiill will oc tieniste kand were, skalthu altiud finde mig for din hulle søster, saa lenge ieg leffuer. Oc wii ieg hermed nu oc altiud haffue dig gud almectiigeste befaendhis tiill siell oc liiff. Ex Klindstrup den 5. dag nouembris aar mdlxxiiij.

Lyzabeth Wrne.

Mynn aller kieriste søster, beder ieg dig ganndske gierne, atthu icke wilt fortencke mig, att ieg icke schriffuer dig sieffuer tiill med min egenn hand, oc betacker ieg dig saa ganndske gierne, dog ieg wed wel, att ieg kand icke s. 243 betalle dig med schriffuelsze, bleck eller papir dine welgierninger oc den store foræring, som du oc din kiere hosbonde haffuer beuist min sønn, denn lille stond hand haffuer werit hoes eder, oc som ieg kand forfare, hand haffuer inthed gott fortient eller forskyldt, dog skall denn almectiigeste gud, som alt got belønner, were ethers løn derfor, oc skal y were betackit hoes alle hans wener derfor. Oc beder ieg dig gandske gierne, att der som dett er muelliigt, att hand maathe komme tiill din kiere hosbon igen oc nogen tieniste gjøre hannem for den store forering, hand haffuer giort hannem, dog huercken hand eller ieg det forwnne eller forskyldte konde, oc skal hand bliffue straffit dene gang, saa hand icke saadant skal gjøre en anden tiid. Mynn aller kieriste søster, gjør herwidi, som ieg troer dig tiill, oc will ieg hermed haffue dig gud almectiigeste befaendhis tiill siel oc liiff. Lader Johann helse dig med m gode nether oc megen tacksigelsze.

Udskrift: Erliig, welbiurdig fru fru Beritthe Christopher Gyis tiill Gundersluffholm, mynn kiere søster oc synnderliig guode wenn, ganndske wennliigenn tiill schriffuit

s. 243

Sørup 12. November 1574.

Erik Basse til Birgitte Bølle.

Han meddeler, at han har givet Villum Grubbe sin Datter Marine, og beder Birgitte undskylde, at han ikke har raadført sig med hende derom.

Minn gandske uenliig hellssenn ether nuu och alltiidtt forsenndtt medtt gud vor herre. Kierre fruu Birgiitte och kierre morbroderdatter, nest enn uenliig tacksiiigellsse for alltt gott, som j mig och minne beuist haffuer, huilckiitt aff minn ringe macktt ieg giernne for skyllie uill. Kierre s. 244 morbroderdatter ¹, giiffuer ieg ether uenliigenn thiilkiennde, att ieg haffuer j thj helliige trefoldighedtz naffnn giiffuett Viillum Grubbe ² minn datter Marrinne. Jeg haffde uerriitt pliiicktiig thiill att raad medtt ether herom. Naar ieg kom, ther som j vaarre, da uaarre j siuge, elder ther uar saa mange fremmitt huos ether, att ieg icke torre gjørre ether umage. Och sallig fruu Birgiitte Giøis ³, huis siell gud naade, hun uar then, som uille, att dett skulle strax gaa for siig, som ieg uill merre siige ether aff, naar gud uill, ieg kommer ether thiill ors. Eder uell ihukommer, att j skreff mig to elder tre gange thiill j sommer, att ieg skulle komme thiill ether, saa skreffue j mig strax tiilbage igenn, att ieg skulle icke komme, ieg uedtt, huor ethers breffue ærre. Kierre morbroderdatter, thenn søndag nest for alle hellginn dag ⁴, tha gjorde fruu Sidseile och ieg thennom itt liidiitt gestebudtt j Skonne, dog thenn gode frue kunde icke selffuer personliig uerre huos mig for hindis storre siugdum, som hun hastellig fick, dog beuiste hun sig imod minn datter och mig, saa ieg kann hinge aldrig thiill fulle tacke ⁵. Minn kierre morbroderdatter, saa beder ieg ether kierligenn och giernne for thenn naade, j uille haffue aff gud, att j icke udj naagenn maade fortencke mig dett eller lade mig ellder minne moderløsse børnn nyde dett ontt adtt. Ved gud, ieg forser mig paa s. 245 therris uegne alltt gott thiill ether. Her mett ether thiill liiff och siell gud almectigeste befaendis. Skreffuidt j Sørruppe thenn fredag nest ephther s. Mortins dag 15 74.

Eriick Basse.

Att j uille uell gjørre och siige Christopher mange gode natther.

Udskrift: Erliig och uelbyrdig frue fruu Birgiitte Chiistopher Giøis thiill Gundersløff, minn kierre morbroderdatter och synderliig gode uen, vennliigenn thiill skreffuidtt ¹.

s. 245

Skanderborg 14. December 1574.

Inger Oxe til Birgitte Bølle.

Dronningen er blevet forløst med en Datter.

Myn alder kerest søster, gud almetest uær altid hos deg oc opehole oc beuare deg- i alle dine uege fra alt, deg kan uere skadeligt enten til siel eller lif, thett uel ieg so trolig ynske deg som meg sel, thett tro for uest, oc uel nu hafue deg so ganske hølilig oc gerne betaked for alt møged ære oc got, som ieg altid udi so mange

mode befiner af deg, huelked du ma uest tro, ad thett skal vere uforglemt hos meg i ald hulhed godueligen til ad forskyle mett alt thett gode, i min mact er, der ieg ued deg til uele oc gode uere kand, so huliglen som du hade led uner hierte hos meg, thett tro for uest. Oc kan ieg nu icke foldskriue deg, sa ret fast meg lenges efter ad uile uere deg til ors, oc ued nu icke i lang tid ad forhaues, ad thett kan ske, men uel ynske, nor gud uel faue ² tiden, ad ui ma fines sune oc helbred. Oc beder s. 246deg gerne, ad du uel hafue den umage, nor deg steds bud, at skriue meg til, ad ieg mo uide, huor deg lider. Ieg hafuer ingen bud fat fra deg, sin ui kom til lylen. M. a. k. s., giuer ieg deg ganske uenlig til kene, ad myn nadigste frue blef nu forløst i søndags ¹ oc fick en ung frøken ², gud uere loued, den almetest gud lade henes n. lenge leue, gud til lof, henes n. herfader oc frue moder til glede. M. a. k. s., ieg kan nu icke uidere skriue deg for tidens korthed skyld, men du skal altid fine meg for din hule, tro søster, der du ingen tuil skal hafue pa, thett kene gud almetest, der ieg altid uel hafue deg lenge sund befallindes mett møgen lycke oc uelfart bade til siel oc lif, oc beder deg gerne, m. a. k. s., ad du icke uel fortenke meg myn kort skriuelse, er skriuelsen kort, da er meneng god, thett tro for uest. Oc beder ieg deg gerne, ad du uel hafue den umage oc sie myn morbroder oc dine iomfruer cm gode nater po myne ueene, oc ynsker ieg deg sel cm gode nater, m. a. k. s. Datom SKancrbore den xiiii desembri or mdlxxiii mett hast.

J. O.

Udskrift: ³ Erlliigh och wiielbiurdiige fruwe fruw Biiergtte Chrestoffer Gøes, mynn kiere søsther, ganndzke wennligen tillschrefiutt.

s. 246

Gunder slevholm 3. Januar 1573.

Birgitte Bølle til Kirsten Bølle.

Det er gaaet bedre med Sygdommen i hendes Ben; hun haaber, at de kan mødes i København.

Minn allerkierrreste søster, gudt werre allthidt hosz thig, hand beuarre thig lenngj nadelligenn och well fraa s. 247allt thett, som thig kand werre skadelligt ennthenn thiill sell eller liuff. Jeg will nu, minn allerkierrreste søster, for thidszens korthedz schyll laade all thaksigellsze opstaa, mendz will dog haffue all søsterllig beuist och all wellgiernigh wforgllempt y all thruoffhidt, och will, saa lengj jeg leffuer, findis thinn hulle søster, guoduillig thiill att for-schylle mett huisz guode, y minn renge formuoffue er, ther jeg wed att gjørre, ther thig kiert er, eller thu kant werre thint mett, som jeg dig dis plegtig er, och thu jke schall haffue thuill paa, saa lenngj jeg leffuer. Minn hierte kierre søster, som thu est begierindis, att jeg wille biude thig thiill, om meg stedis bodt thiill thig, hur Chrestopher och jeg- er nu thiillpasze, saa giffuer jeg thig gansche wennligen tillkinde, att wy haffuer, gud werre loffuit, jnd werit will thiillpasze enntidlang wdenn thett wnnde, jeg haffuer y minn binn, dog er thett, gud werre loffuit, jndu bedre mett meg y thenom, jnd thett war, thett siste thu warst hosz meg. Och som thu skriffuer, athu acter paa thisdag affstid thiill Therslørse och strax ther fraa och affstid thiill Kiøpennhaffnn, saa acter wy osz nest gudz hiellp att drage her aff y morgenn och affstid thiill Kiøpenhaffnn och acter nest gudz hiellp att werre ther paa hilletrekongers affthenn, och beder thig, minn hierte kierre søster, athu jke forthøffuer for lengj, før thu komer ther, thj meg schall rett hiertellig forlengis epther thig, før jeg komer thig thiill ordz, och haffuer saa giort, sidenn wy schillis adt, gud allermectigste wnde osz att findis snart sund och helbrede y gudz ere och frøkt, jnor thett er hanz faderlig willie. Och will nu, minn hierte kiere søster, jke lenger wmage thig mett minn wellmit skriffuellsze elier forbiude meg jmodt thig, mend will, saa lengj jeg leffuer, findis thin hulle søster, ther throlligen och giernne will gjørre aff formoffuenn allt, huisz jeg wid att gjørre, ther thu, min hierte kiere søster, kand haffue s. 248ere, thiist (!) och gott afF, thett kinde gud allermectigste, then jeg mett liiff och sell will haffue thig beffallindis saa throllig som meg siellfuer. Och ønscher Chrestopher och jeg thig mange m guode nather. Giør well och haffue then wmag och hellszenn thine jomfruer mett mange guode nather. Aff Gundersløuffholm then mandag nest epther nyarsdag 75.

Berethe Bølle.

Myn ¹ h. k. s., ber jeg deg paa ded aller uenlyggeste, du uylltth haue meg uffortyngtth, for jeg haue jke sell skreued deg tyll, dy tyd fall seg nu saa kortth for meg. Och forhous meg nu snartt nesth gudz hyllp atth kome dyg tyll ors. Gud und os atth fyns sond och alla j gudz ære och frøgtth och send os, send deg och os och hyllg and send och alle aff Kønunha[ffn] och alltth uortth folk(!!).

Udskrift: Minn allerkierrreste søster fru Kierstenn Jesber Krauszis thiill Basnis ganzze wennligen tillschreffuit.

s. 248

Korsør 5. Januar 1578

Ejler Krafse til Kristoffer Gøje.

Angaaende en Besked i en Sag mellem Kristoffer og Eggert Ulf eld.

Wenlig hellssen fforsze (!) med gud. Kiære kiære (!) Chrestoffer och szynderlig gode ven, nest myn venlige

thackeszegelsze ffor alltt gott, huelckedt jeg giærne vill fforskylle med hues deg ttell gode och velige kunde vere. Kiære Krestoffer, som [du] skreffuer meg ttell, att du borste thellthalle Niells Anderszen ² och mig paa mostreng vedt Roskylle, och ieg szeden louede deg szelluer paa Therløsze, att ieg ville thalle med de gode mendt, szom vor vde den beffalning vdemellom deg och Ægertt Vellffelldt s. 249 ved Vgerløsze, szaa bekiaender ieg, att ieg deg dett louede och velle ffly deg dett, dett aller fførste meg muligtt er. Jeg skulle haffue vertt paa Egholm ¹ och ffly deg dett, nu haffuer jeg legett her paa sloett ² och fforventt her hoffuemester, szaa ieg icke vedt, huadt dag handt komer offuer, och szaa atter jeg meg strax thell Egholm, szaa vell jeg ffly deg den, och fforser meg, niær som du den bekommer, er hun dog reнге theng niøtteg, vde lackop kunde ffaa niogett att ville fføre ffoelcke vde thrætte med, szom dog haffuer lett paa szege ³. Kiære Chrestoffer, szaa vedt ieg nu indett andett att skriffue deg ttell, ieg giør giærne, hues dig kiærtt er. Lattir Helleborg ⁴ [och] ieg hellsze deg [och] Birgett med mange m gode niatter. Ex Koerszør [s]loett 5. dag ianuarus anno dominj 1575.

Eyller Krassze.

Udskrift: Erlig, velbyrdig mandt Chrestoffer Giøde ttell Gundersløffueholim, min synderlige gode ven, venligen skreffuett.

s. 249

Maribo 27. Marts 1575.

Hans Villumsøn til Kristoffer Gøje.

Han meddeler ham Omkostningerne ved at udrede et Skib til Norge efter Savdeler.

Laus deo semper.

Myn jdmyghe helssen altidth forsent medtt gudt wor here Jesu Kristo. Kiere Kristofer Giøe, gode, wforskylte wen, jegh betacker eder och eders kiere frue och gode s. 250 sønn Magnus Giøe ¹ for møgen ere, dygd och gott, som j megh altid giort och beuist haffwe, gudt werre eders løn, och wiill jegh altid gierne werre forplictigh thiill af myn fatige formue, j hues j myn mact er, gierne altidth at were redebøn jgen at fortiene thiill aide gode, huad eder kiert er och thiill wilge kandt were etc. Kiere Kristofer, som jegh lowede eder, der jegh wor hos eder, att jegh skulde skriwe ett registster om hues skibs wdrednigh er annrørindis, frome Kristofer, saa hafwer jegh paa mith skib hyrit medt mith skibs folck, huad dii skule huer hafwe thiill Lange sundt ² j Norge epter safdeller. Saa skal jegh giffwe Nils Ørbo 18 mk., huer af dii andre karle xij mk., men dii faa jngi føringh ³. Kiere Kristofer, saa sender jegh ett hundert tdr. rw och byggh medt denom, och wenter jegh medt guds hielp adth bekomme xx deller for huer tønnde korn elder xvij deler j det mynste. Medt fetalie till mine viij karle och en pødicher hafwer dii foith vj sider flesk, xxx brader oxen kiødt, 2 faare krope, en ott. smør, ij skp. gryn, j td. sildtt, í td. torsk, j ore lenger ⁴, en ore ⁵ kabelau, vj tdr. brødth, ett hundert marck penge, en half td. erter, en salt td., sønøp som er vj parten af en skepe, dett dryer megit for smøritth. Hermedth hafwer dii deres beskeden paa dendt reyse medt guds hielp. Kiere Kristoffer, er dett saa, att j haffwe min thienist j behof, der jegh kandth nogitt wdrette for eder, enten j Lübeck elder anden steds, daa wiill jegh hierteligh gierne were eders jdmyge thiener och eders kiere hustrues aff s. 251 myn ringe mact och formue. Och maa j fritt biude ofwer megh som ofwer eders egen daglige thiener. Kiere Kristofer, forlader megh, adt jegh bemøer eder saa megith medth myn skriwelsze. Hermedth wiill jegh haffwe eder och eders kier frue och gode søn Magnus Giøe dendt aldsommectigste gudth befalidth bode till liff och siell, amen. Och lader min hustruf Margrette jnske eder aide hunder gode nath och en godt, lieksaligh thiillkomendis poske medth alt dett, j well wiille etc. Skrewith j Maribo palme søndagh anno Cristij 1575.

Hans Wiillumssen,
eder jdmige altidth.

Udskrift: Erligh och welbyrdigh mandth Kristoffer Giøe thiill Orebygaardt, myn gode wen, jdmygeligh thiill hande. 1575 ¹.

s. 251

Kokkedal 7. Maj 1575.

Frans Banner til Kristoffer Gøje.

Kristoffer maa efter sit Ønske have Henstand med at betale de 2000 Daler.

Minn wennlliig hellsenn fosennd mett vor here. Kiere Chrestopher, nesøschennbarn och sonnderlliigenn goede venn, thacher jeg theg giærne for alltt goth, som thu meg aletid giorth och beuiste haffuer, huelchett thu skalt aletid fennde meg gannske goedewiilliigenn och giærne thiill att forschylle mett huess jeg theg thiill viillgj eller goede kannnd verre. Kiere Chrestopher, som thu nu schriffuer meg och er begierennendes, adj ij m daller, som thu ehr meg schyllege, mothe stannde ett or jnnndnu, saa vell jeg thett giærne gøre, thj moe vell stannd ett aar eller oc ephther thinne eghenn viillgj. Jeg vell nu jnnthett viidere schriuffue theg, menn vdj

hues maede ther jeg s. 252 kannd verre theg thiill viillgj eller goede, schallthu allthitt fennde meg vellwilliigenn, och vell nu her mett haffue theg thenne allmecte gud befaelendes. Giør vell och heltzenn thinn kiere høstru mett mannge goednnather paa minne vegne. Anne Oxe ¹ laeder siige ether buoede mannge goednnater. Ex Kochedall thennd 7. majj anno mdlxxv.

Franndz Banner.

Udskrift: Errlliige och velbiurdiuge mannd Chrestopher Giøede thiill Auinnsbiierg, minne kiere nesøschennbarn och besønnderligenn goede venn, gannske vennligenn.

s. 252

Frederiksborg 12. Maj 1575.

Jakob H&g til Kristoffer Gøje.

I Anledning af nogen Gældes Afbetaling beder han Kristoffer tage nogle Kvitteringer med til Herredagen.

Minn ganndtze godwillig helsenn nw och altidt forsennndt medt wor herre. Kiire moderbroder, will jeg haffwe etner ganndtz høieligen och giernne bethachit for allt erre och gode, som y meg altidt vthi mange maade giortt och beuisth haffuer, for huilchit y schall alle mine dage aff all min ringe magth finde megh ganndtz godwilligenn thiill att giøre och lade allt, huis y kanndt haffue erre och gode aff och werre thiennt medt. Kiire moderbroder, som ether well ffortencher, att minn søster och jeg war minn salig modersystems frw Iddis børnn ² enn s. 253 sum penndinge schyldiig aff min salig faders ¹ gielldt, och same sum penndinge waer wdtagit paa thuende breffue, huilche thuende breffue thillffaldt Jacob Seffeldt och Hans Johanszenn, saa haffuer jeg nw for itt aar sidenn affbetalit Jacob Seffeldt dett breff, hanom tilkom, och jeg dog iche kunde bekomme mitt hoffuit breff igienn, førenndt jeg fornøiër hanom medt quetantzer paa saa mannge aars renthe, som forskreffne sum penndinge hos min salig fader och os stanndet haffuer, saa haffuer Jacob och frw Karenn salig Holger Rosenkrantzis ² bewillgit, att hun nw vdi Kiøbenhaffnn till denne herredage schall giffue oc vdlege hanom huis penndinge, som handt medt breffue oc quetantzer kandt beuisse, att salig Holger haffuer opbaarit paa salig Saffis ³ wegnne, dett stundt handt war hindis werie, och hanndt derfor haffuer werit aff meg begierendis, att jeg ocsaa nw till denne herredage wille lade hanom bekomme same quetantzer, som lyder paa same breff. Huorfaare er minn ganndtz wennligenn børnn thill ether, att y wille well giøre och haffue denn wmage och thage same quetantzer medt ether tiill Kiøbenhaffnn, disligiste denn sum penndinge, som wy ochsaa paa min salig faders wegnne war Erich Hardennberg schyldiig, denom haffuer jeg ocsaa for iij aar sidenn hanom affbetalit, och dog iche endnu haffuer bekomit mit hoffuitbreff igenn, saa haffuer handt ochsaa ladit begiere aff meg quetantzer paa same breffe, att jeg mit hoffuit[breff] igenn motte bekomme. Kiire moderbroder, att y derfor ocsaa wille well giøre oc tage dem medt ether till Kiøbennhaffnn medt de annder, och bether ether gandtze giernne, att y iche wille forthennche s. 254 meg, att jeg bemøder ether thermedt. Der som de iche haffde werit meg saa hartt kreuffdt, schulle jeg som gudt iche haffue bemødit ethe[r] thermedt. Kiire moderbroder, saa will jeg nw iche widere opholde ether medt denne min l<orthe schriffuelse. Wdi alle the maade jeg widt att giøre, der ether thiill erre, willge oc thieniste kanndt werre, schall y altidt finde meg gandtz goduiligen thill. Saa will jeg hermedt nw och altiit haffue ether medt alt, huis ether kiirtt er, denn alsomectigeste gudt euinndeligen beffalit. Aff Frederichsborg thenn 12. majj aar 1575.

Jacob Høgh, mp.

Udskrift-, Erlig och welbyrdiig manndt Chriistoffer Gøiie thiill Gundersløffholm, mynn kiire moderbroder, ganndtz goduiligen thiillschreffwiitt ¹.

s. 254

Herlufsholm 17. Maj 1575.

Hans Mikkelsøn til Kristoffer Gøje.

Han meddeler ham Herluf Trolles og Birgitte Gøjes Dødsdag; om kalkunske Høns; der findes ingen Harnisker og Rør paa Skolen; om nogle Dødsfald.

Kiere Christopher Gøye, myn gunstige guode ven, gud allmegtiste vere alltiidtt medtt eder, opholde eder naadelig wdj synn frøct medtt languarende sundhed och løcksalighed medtt eders kiere huusfroue och alltt, hues y vell vill. Kiere Christopher, nest en ydmig tacksigelsze for eders guoduillighed mod mig, hues ieg skall bede gud, hand vill eder beløne, och therhuos aff all myn formue alltiidtt findis eders veluillige thiener medtt all ydmig thienniste. Som y er begerendis, kiere Christopher, ieg ville schriue eder tiill, huad dag gud kallede salig her s. 255 Harloff Trolle och eders salige søster, saa døde hand then fempte och tiffuende dag junij anno mdlxv, och eders kiere søster, salig fru Berette Gøye, thennd 26 julij anno mdlxxiiij, gud vnde osz finde thennom vdi then euig hemelske glede. Kiere Christopher, som y schriffuer om kalkunske høns, saa haffde vy her iche vden ett par, och the haffuer nu nogen faa køllinge theris affkom, som er møgit smaa; naar the opuoxer nogett, att thi duer att føre, schulle y rett gerne faa aff dennom. Kiere Christopher, nu then gode

mand Albrett Oxe var her vdi scholen ¹ med Laue Venstermand, ther the kom fran eder, forstod ieg aff hannom schulle vere sagdt for eder, her schulle findis vdi scholen harnsketøyl och røer ² tiill en tolff eller xiiij mands berøstning. Haffde saa veret, myn gode Christopher, schulle ieg vell haffue ladet bode Albrett och eder thett vide tilforn, thi det var scholen inthet nøttigt. Men her er vdi sandhed icke vden nogen gamble støcker forbrent, som vy funde ephther thenne jldbrand var her, vdi jorden, ther vy oprøddede, huilcke Albret saa. Thett beste var allt tilforn skienckt hen til salig Harloffs slegt och kommen til Ringkloster ³, som Anders schriffuer vel viste sige Albret beskeen om. Kiere Christopher, ieg troer icke andet, y io haffuer hørd, gud nu haffuer kalledt Her Seffren her vdi Nestued ⁴, hans liig bleff begraffuede vdi fredags nest forgangende ⁵, hand haffde, guode mand, en haard helsoet aff vatthersoet. Same dag om morgen døde jomfru Anne Grubbe y lille Nestued, en aff eders salig søsters hulde och fuldtroe venner, hinders liig staar end nu vbegraffuet. All hinders s. 256siugdum, som ick vden varett en otthe dage, och hinders endeligt var, lige som hun haffde liggedt vdi en søed søffn, och aldrig klagede sig en gang. Den euig gud beuare eder naadelig med alle gode venner vdi thenne farlig och skrøblig tiidt och giffue osz alle samen en salig tiidt och stund, naar vy schulle skillies fra thenne forfengelig vrolig verden. Wdi hans guddomelig beskiørmelsze viil ieg nu och alltid haffue eder befaledt medt eders kiere huusfroue och alt, hues y vel viil, och altid findis eders villig thiener. Ex Herloffsholms fry schole then 17 maj anno 75.

E. veluillig, fattig thiener altid
Hans Michelsøn.

Udskrift: Erliig och velbyrdiige mand Christopher Gøye tiill Gundersløffholm, myn gunstige herre och besønderlig guode ven, ganndske ydmigenn ¹.

s. 256

Basnæs3. Juni 1575.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun ønsker at faa Bud om, naar Kristoffer og Birgitte kommer til København; udtaler sin Sorg over Frans Banners og Fru Else Ejler Grubbes Død; takker for en Karl, Kristoffer har sendt hende; sender nogle Rejer.

Myn aler kerstte søstter, gud haue deg alltyd y syn nodyg beuareng och affvere alte, hues deg kan vere skadelygett bode ttell sell och lyff, och han .lade deg lenge leue udy gus ffrøtt mett møgen langvarenes helbre och velffartt, tthett vell yeg saa ttrolygen bode ønske och bede aff gud som ffor meg sell. Yeg taker deg, m. aler k. s., saa høgelygen och ganeske gerne ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, s. 257som yeg alltyd y ale mode beffyner aff deg, och ttaker yeg deg y synerlyghed ffor dyn gode, velmentte skryulse, och ffor myn kere broder och du ttenker meg saa vell y allteng, och ffor dyn sttore vmage, ad du motte meg ygor, thett mett allt aned skall ale myne dage vere vfforglemt y al ttrohed, och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter godvelyg ttell ad gøre aff myn renge fformue allt hues yeg ved, deg kertt er, som yeg deg des plettyg er och du ecke skaltt haue tuyl paa, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., yeg kan ecke skryue, saa rett ffastt som meg fforlenges efftter myn kere broder och deg, och er tthett meg rett kertt, ad han er gud ske loff vell hemkomen, och fformerker yeg y dyn gode skryulse, ad myn broder ved ecke, hor snartt heredagen gor po, ffør homestteren och kanseleren komer, och ber yeg deg gerne, ad du veltt lade meg vyde, hor snartt myn brod och du drager ttell Køuenhauen. Yeg kan eck skryue, saa rett vntt den gode Ffrans Baners død gør meg och deslygestt Else Eler Grobes ¹ død, here gud gyue den (!) bode en gledelyg opsttanelse, och gud ffor syn kere sønskyl ttrøstte den arm, bedrøued kuyne Ane Oxe, deslygestt Eler Grobe, gud gyue den (!) en god ttolmodyghed och ale bedrøued, motte man tthett ffor gud syge, da er tthett en skadelyg død mett dem bode. M. h. k. s., yeg ttaker myn kere broder paa tthett venlygestt, ffor han hauer ttentt meg saa vell mett dene karl, han nu hauer fforskecked meg, here gud gyue, han ttentte ttell, ad yeg kune gyue ham beffalneg paa Ttersløse ttell en ffod ², da ved gud, ad yeg hade tthett vell y behoff. Gud vere myn gode broder och deg god, tthett er en sttor ffromhed s. 258aft eder bode, yeg vell lade ham blyue her pa gorden, ttell yeg drager sell ttell Ttersløse, och vell yeg ffare dyd po onsdag eler ttorsdag ¹, om gud vell, vden yeg ffor aned fforffall, en yeg nu ved. M. h. k. s., fforttenck meg ecke dene myn kortte skryvelse, ttyden ffaltt meg nu saa kortt, mens saa lenge yeg leuer, skalttu ffyne meg y al hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter. Yeg vel, m. a. k. s., nu och ttell euyg ttyd haue deg gud almettestte saa ttrolygen beffaled som meg sell, gud spare deg lenge sun mett allt, hues deg kertt er, yeg ønsker myn kere broder och deg alltyd mange godenetter. Mo yeg be deg, ad du veltt haue den vmage och syge Mons Gøe och dyne yomffror mange godenetter paa myne vene. Dattom Basttnes ffredagen nestt efftter helyg ttreffolyghed søndag or etc. 1575.

Kerstten Bøler.

M. h. k. s., Saleme Do ² syr myn broder och deg saa mange godenetter, och sener yeg deg lett reger, som yeg ffeck rett nu aff sttranen, och lod yeg syue ³ dem lett, ffor dy skule ecke fforderes. Gud gyu, dy kune smage deg vel, m. h. k. s., etc.

Barsebæk2. Juli 1575.

Margrete Skave til Birgitte Bølle.

Da hun er blevet anmodet om at gaa for Borde ved Mette Gøjes Bryllup, beder hun om at maatte laane Sengklæder, Sparlagen, Duge m. m.

Minn allerkiieriiste moster, denn allmectigste gud were stedsze och alltid huos ether med sinn hellig ands naade och beuare ether naadellig och vell y sinn fulde faderlige frøct fra allt thed, ether skadeligt kannnd were enthenn s. 259till liff eller siell. Ieg wiill nu och altidt haffue ether saa gandske høgellighenn och giernne att betackitt for all saa megitt mangfoldellig ere och guode, som y mig i saa mange mangfoldelig maade giortt och beuist haffuer, och y synderlig tacker ieg ether saa gandske høgeligenn och gierne for ethers guode, welmenthe skriiffuelsze, huillckett ieg alle mine dage giernne wdaff min ringe magtt forskylde och fortiene wiill y alle de maade, ieg wed ether till welle och tiennist kand were. Min hierthe kiere moster, kand ieg aldrig full skriiffue ether tiill, saa rett fast mig lenngis aff alt mit ganske hierte effter ether, och saa rett onntt thed gjør mig, thed ethers leylighedt kunde icke begiiffue sig saa, thed y kunde hafftt denn wmage och komed hid till mig nu, och forszier ieg mig wiist tiilliid, att y tho kommer tiill oss, naar wy lader schriistne (!) barnnedt ¹. Minn hierthe kiere moster, giiffuer ieg ether wennligenn att wiide, att minn søster Ydde² haffuer bedett mig om at gaa far baare tiill Methe Gyes brølup, derfor er minn gandske wennligenn bønn tiill ether, att y wiille saa well giøre och lenne mig ethers flamske sennkler och siilcke sparlagenn och ethers duge och huad tingist y kunde tenncke, der mig tiener tiill att drage med. Minn hierthe kiere moster, ieg beder ether saa giernne, att y wiill icke wndfalle mig nu eller forthencke megitt, thed ieg biuder saa drestelligenn offuer ether, thi mig trennger saa rett hartt, och ieg formecker, att thett er oplaanntt alle wegnne her y landitt, saa att ieg bekommer innthett, ieg wiill med guds hielp foruare ether tett well, s. 260saa ath thed skall inthett skade. Der som y och minn morster Kierstinn ¹ wiill icke staa by med mig, da wed ieg aldrig, huor ieg skall bekomme nogitt naagenn steds. Minn allerkiieriiste moster, ieg wiill icke nu lenger wmage eller wiider bemøde ether med denne minn rinnges schriffuelsze, menn y alle de maade ieg [wed] att giøre naagitt, y kand haffue ær och tienist aff, skall y allttid finde mig saa gandske guoduelligenn som ethers egitt barnn. Kiere moster lille, wiill ieg siell haffue bud effther tingisted, om y wiill schriffue mig ith ord tiill ommed, ieg kunde faaitt. Ieg wiill nu och alltid haffue ether gud almectigste beffalendis, hand spare och beuare ether naadellig languarendis och well y alle ethers wege fra allt thett, ether skadeligt kannndt were entthen till liff eller siell. Bennis ether giernne, att y wiill haffue denn wmage och sige min kiere morbroder Schriistopher och Mons Gye och ethers iomfruer mange tuszenn guode nather. Aff Barsebech denn 2. dag iulius anno dominj 1575.

Margrethe Skaffue.

Udskrift: Erliig och welbyrdiig fro fru Beriithe Kriistopher Gyes till Gundersløuholm, minn hierthe kiere moster, gandske wennligenn thiill schriiffuitt. 1575.

Basnæs2. Januar 1576.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun haaber at kunne Tære i København faa Fredag.

Mynn aller kiiereste søster, gud uerre alltid huos deg, och hand beuare deg lenge nodliigenn och vell fra allt, deg kand verre skadliigt enttenn ttiill sell eller liiff. Mynn aller kiiereste søster, ieg vell nu for ttiidens kortthed s. 261skyld lade all ttiillbørliig ttaksiigelse bestaa, mens du skaall alle miine dage fiinde meg for diinn hulle søster, godveliig ttiill att giøre, hues deg kiierert er, eller du kandtt verre ttiientt mett, som ieg deg dis pliittiig er, och du icke skall haffue tthuyl paa, saa lenge ieg leffuer. Mynn aller kiierest søster, ttacker ieg deg y synderlighed for diinn gode, hulle skriiffullse, som ieg bekom nyrs affthenn med mett egett bod, och som du dery er begiierendis, att ieg viille ieg viille (!) byde deg ttiill, haud encked dag ieg attcht meg att vere y Kiiøffuenn haffnn, saa hade ieg attett meg y morgen ttiill Ttersløse, mens nu ved ieg icke, om ieg kand kome, for ieg venter Hans Krase och nogenn anden heremenn y afftten, som hand haffuer med seg, mens ieg vell daa giøre alld miinn fliid ttiill, att ieg kand ver y Kiiøffuen haffnn nu paa fredag ¹ att afftten med gudz hiiellp, y huycken veg ieg drager. Miinn allerkiiereste søster, forttenck meg nu icke miinn kortte skriiffuellse, ttiiden faller meg nu saa kortt, mens du skall alle miine dage fiinde meg for diinn hulle søster medt allt dett gode, y miinn riige (!) formue er, der ieg ved att giøre, der deg kiierert [er], eller du kandtt vere ttiert med. Ieg vell her med nu och ttiill euig ttiid haffue deg denn .allmecste gud saa ttroliig befalendis som meg sellff. Maa ieg bede deg, att du veltt haffue denn vmage och siige miinn kiere broder och diine yomffrur mange gode netter paa miine vegne. Dattom Basnes anden nyrs dag ano 1576.

Kiierstenn Bøller.

Udskrift: Mynn aller kiiereste søster fru Berette Chrestoffers Giiøs tthiill Gundersløffholm ganske vennliigen

ttiill skreffuett ².

s. 262

Vegholm 16. Januar 1576.
Niels Krabbe til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til en Søns Daab.

Venlig helsenn nu och altiid forsend med wor herre. Kerre Christioffer, tacker ieg eder ganske gerne for allt gott, som y myg giortt och beuist haffuer, huilkid ieg ganske gerne forskyllle will y hues made ieg eder tiill wilge kand werre. Kerre Christioffer Gøye, giffuer ieg eder venligenn att vide, att gud almegtigste haffuer nu naadeligenn forløst mynn kerre hustru och giffuitt oss enn vng søn, for huilkid gud almegtigste ske euig ære. Saa acter ieg vdij the hellige treffoldigheds naffn att giørre mynn kerre hustruis kyrckegang och lade kryssne mynn vnge søn fastelagens søndag, som er thennd 4. dag martij først kommendis. Therforre er mynn venlige bøn tiill eder, att y ville well giørre och haffue thenn vmage och komme hid om løuerdagenn tiillfforn och om søndagen att hielpe mynn vnge søn tiill kristendom och siden giørre eder glad med mig och flere vorre gode wenner, som mig forhaabis nest guds hielp her da forssamlendis vorder. Thed forskyller ieg ganske gerne vdij slig maade och andre, huor y mig tiilsiigendis vorder. Och viil ieg nu och altiid haffue eder thenn almegtigste gud beffalendis med allt hues eder kertt er. Ex Wegeholt then 16. ianuarij anno dominij 15 76.

Niels Krabbe.

Udskrift; Erlig och velbiurdig mand Christoffer Gøye till Gunnerslø, min besunderlige gode wenn, ganske venligen till skreued ¹.

s. 263

Basnæs 6. Februar 1576.
Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.
Hun takker for Birgittes og Kristoffers Besøg og for Birgittes Skrivelse; hun har indtegnet de »forvorpne Dage« i Søsterens Almanak; hun sender et Fad og nogle Miler til Heste; hun kom godt hjem fra Næstved; om Kristoffers Helbred; om en Guldsmed; hun har faaet Niels Krabbes Barselbrev.

Myn aler kerstte søstter, gud haue deg altyd y syn nodyge bevareng och affvende allt, hues deg kan vere skadelygett bode ttell sell och lyff, och han lade deg lenge leue vdy gus frøtt mett møgen langvarenes helbred och vellffartt bode tell sell och lyff, thett vel yeg saa ttrolygen ønske och bede aff gud som ffor meg sell, tthett ttro ffor vestt. Yeg bettacker deg, m. a. k. s., saa høgelygen och ganeske gerne ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, som du meg sttese och altyd y saa mange mode gyortt och bevystt hauer, och bettaker yeg m. k. broder och deg paa tthett aler venlygestte ffor eders sttore vmage, tthett y vore her hos meg, och ffor al eders gode omgengelse, oc ffor y ffor saa rettelygen vel mett meg, och yeg vor eder saa vell komen, och y bevystte meg saa møged gott. Gud vere eder bode god, tthett mett allt aned aned (!) skall ale myne dage vere vfforglemtt y all ttrohed, och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes eders hule søstter, godvely ttell ad gøre aff myn renge fformue allt, hues yeg ved, eder kertt er, eler y kan vere ttentt mett, som yeg eder dys plettyg er, och y alryg skal haue ttuyll paa, saa lenge yeg leuer. M. a. k. s., skalttu och haue saa møgen ttack ffor dyn gode skryulse, som yeg rett nu bekom och och (!) fformerker dery, ad deg fforlenges saa rett ffastt efftter meg, saa bettaker yeg deg, m. a. k. s., saa rettelygen gerne, och mottu vestt ttro, ad du gør tthett ecke ttell fforgeues, dy meg fforlenges aff mett hertte efftter deg s. 264 och vell ønske, ad gud vell fføge tyden, ad vy mo snart ffynes sune och mett glede och y gus frøtt. M. a. k. s., hauer yeg nu ttened dy fforvorten dage y dyn almenak, lygesom dy sttor y myn, och sener yeg deg yett aff myne ny smørffad, och sener yeg deg och dy ny myler ¹ ttell yen aff myne vonheste, om du veltt lade gøre derefftter, ad yeg motte bekomme den ygen, tthett fførstte du hade latt gyortt derefftter, dy kynermøse dag geck myne vonheste mett sttenger ttell kerken, da kune myn vondryuer yle hole dem ffor tthett lyle ², dy hauer nu god mett myler. M. a. k. s., som du skryver, hor yeg kam hem y tthett sttore gus ver och vne fføre, ffra Nestted, saa bettaker yeg deg, m. a. k. s., saa rettelygen gerne, ffor du saa ttrolygen ttenker meg, och kam yeg rettelygen vell hem, gud ske loff, ly tt ffor afftten, gud gyue, du kamstt vell hem, och ad myn kere broder och du y ffans sune och helbre, yeg er rett yle tellffres ffor ham, ffor han hade saa vntt y syne øgen, gud ffor syn kere søn skyl helpe ham vell, och han bevare eder bode nodelygen och vell mett syn velsenelse och benedydelse. M. h. s., som du skryuer, om Yøren gulsmmed drager smok krused ttrod, da hauer han vell ffør draged den ffor meg, mens han vor ecke smok. Yeg vell, m. a. k. s., ecke lenger bemøde deg mett dene myn vellmentte skryulse, mens saa lenge yeg leuer, skalttu ffyne meg y al hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter godvelyg ttell ad gøre aff myn renge fformue allt hues yeg ved, deg kertt er, tthett kene gud almettestte, den yeg nu och ttell euyg ttyd vell haue deg lenge sun beffalenes bode ttell sell och lyff mett allt, hues deg kertt er. Yeg ønsker myn kere broder och deg s. 265 altyd mange gode netter och allt, hues y kan haue glede och gott aff. Mo yeg be deg, m. a. k. s., ad du veltt haue den vmage och syge Mons Gøye och dyne yomffror mange godenetter paa myne vene. Dattom Basttnes mandagen nestt efftter kynermøse dag or etc. 1576.

Kerstten Bøler.

M. a. k. s., ffeck yeg y gor Nyls Krabes barsellbreff¹, och skall yeg vere ffader och skall myn søstterdatters kerkegang vere och deres søn kresttenes ffasttelagens søndag, och ttror yeg vestt, ad myn søstter fforttøuer y Skone, ttel barseled hauer vered. Nu gud spare deg lenge sun, m. a. k. søstter etc.

Udskrift: Tyll myn aler kerstte søstter ffru Berette Kresttoffer Gøys tyll Oreby ganeske venlygen tyl skreued.

s. 265

*Fusingø*22. August 1576.

Margrete Brahe til Birgitte Bølle.

Hun længes efter at tale med hende, og det gør hende ondt, at hun ikke kom Birgitte til Ords, medens denne var i Randers.

Min aller kieriste farsther, gud almegtigste vere altid huos eder och beuare ether altid naadeligenn och vell fra alt thett, y kand haffue onnt aff. Min aller kieriste farster, bethacker jeg ether saa gandtze høgeligen och gierne for alt ære och gott, y meg altid vdj saa mange mader gjort och beuist haffuer, for huilckit y skall alle myne dage beffinde meg saa ganndske goduiligen mett ether jgenn att forskille y alle thj mader, ieg nogen thidt aff min ringe magt vid att gjøre thett, y kanndt haffue gott aff heller vere thiennt mett, som megh bør att gjøre. Kiere farsther, som y schriffuer meg till, att thett gjør eder s. 266onnt, athy icke nu kandt komme y thalle mett meg, saa gjør thett eder icke saa ont, att thett gjør y meg møgit wære, att jeg icke kand komme y thalle mett eder, for thett er saa lengj, siden ieg haffuer thald mett eder. Och ther som mynn leilighett hagde veritt saa, daa skulle jeg haffue dragit till eder, men nu thror jeg, then er icke saa, att jeg kand drage nogen stedt ¹. Kiere farsther, saa haffuer ieg spuort, atty vor her y Randers, saa hagde ieg icke throffuit andit, end y skulle y (!) haffue thald mett meg, førind y hagde dragit aff landit, och men y vor her saa neer vdj egnin ², dog y kunde inthett gott haffue hagt theraff andit end vmage. Min allerkieriste farsther, saa vill ieg nu icke lenger vmage ether mett thenne min ringe schriffuilsze heller forbyude meg emod ether, men y skall alle myne dage finde meg for ethers hulde broderdather till att gjøre och lade alt, huis jeg vid y kand haffue gott aff, dett gud almegtigste kiende, hanom ieg nu och altid vill haffue ether beffalindis. Lader Chrestenn ³ och farsther frue Soffie Skiell ⁴, morsther Marine ⁵ och jeg helszne farbroder Christoffer, ether och ethers jomffruer mett mange gode m gode (!) nather. Aff Fusingø thenn 22. augustj aar etc. 1576.

Margrette Brade.

Udskrift: Erlliig och welbyrdiige frue frue Berethj Chriistoffer Gøys till Affuindtzbierig, min allerkieriste farster, ganndske vennligen till schreuet.

s. 267

*Basnæs*8. November 1576.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun er glad over, at Søsteren er i Jylland, paa Grund af den Sygdom, der hersker paa Sjælland; hun takker for Brevet; om Sagen mellem Eggert Ulfeld og Oxerne; Kongen, der vilde have været i Jylland, har ombestemt sig, og Raadet er indkaldt til Kallundborg.

Myn aler kerstte søstter, gud haue deg y syn nodyge bevareng och affvende allt, hues deg kan vere skadelygett bode ttell sell och lyff, och han lade deg lenge leue vdy gus frøtt mett møgen l'angvarenes helbrede och vellffartt, tthett vell yeg so ttrolygen ønske och be gud om som ffor meg sell. Yeg kan deg, m. h. a. k. s., yeg kan deg alryg nocksom fful ttacke ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, som du meg sttese och altyd y ale mode gyortt och bevystt hauer, och taker yeg deg y synerlyghed ffor dyn gode skryulse, tthett mett allt aned skall ale myne dage vere vfforglemtt y all ttrohed, och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter, ganeske godvelyg ttell ad fforskyle och fforttened mett allt hues gott y myn renge fformue er, der yeg nogenttyd ved ad gøre, der deg kertt er eler du kantt vere ttentt mett, som yeg deg des plettyg er, och du ecke skaltt haue ttuyll paa, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., yeg kan ecke skryue, saa rett ffastt som meg fforlenges aff mett hertte efftter deg och vell gøre, ttell gud vel vne meg den glede, ad vy mo ffyndes, gud almetteste vne vos ad ffyndes mett glede, sune och helbre y gus frøtt, ynor han vell fføge ttyden. Och er yeg rett gla ttell, ad myn kere broder och du er y Yølen ffor dene sygdom, her reger saa mange stter y laned ¹, gud sttele tthett snartt nodelygen och vell, och gud ffor syn kere søn skyli hole syn nodyge ffaderlyg hon ouer deg och s. 268myn gode broder och spare och bevare eder mett eders ganeske hus ffra sygdom och sory och allt vntt, yeg vell altyt ønske gus velsenelse och benedydelse ouer eder. Och kam yeg nu hem ffra Køuenhaven, och da ffantt yeg dyn gode skryulse her ffor meg, och kan ecke skryue, saa rett. kertt tthett er meg aff mett hertte, ad yeg hør, guske loff, ad eder lyder vell, och beder yeg deg, m. a. k. s., ad ner deg sttedes bod, ad du veltt da altyd lade meg vyde, hor deg lyder, dy du gør meg saa sttor en glede dermett, nor yeg hør, ad deg lyder veil. M. a. k. s., yeg hade vell mer ad skryue deg ttell, mens nu er Erec Rud och Otte Norby och Elen Base ¹ her hos meg, och ttyden ffaler meg saa kortt, ad yeg

ecke kan ffo skreued, som yeg gerne vyle, mens saa lenge som yeg leuer, skalttu ffyne meg y all hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter, ganeske godvelyg ttell ad gøre aff myn renge fformu allt hues yeg ved, deg kertt er. Yeg vell, m. h. a. k. s., nu och ttell euvg ttyd haue deg gud almetteste saa ttrolygen beffaled som meg sell, han bevare deg lenge sun mett allt, hues deg kertt er. Yeg ønsker myn kere broder och deg alltyd mange gode netter och allt, hues y kan haue glede och gott aff. Velttu syge dyne yomffror mange gode netter paa myne vene. Dattom Basttnes den 8. dag nouember or etc. 1576.

Kerstten Bøler.

M. a. k. søstter, som du skryver om dy Oxer, hor dy fforfføles y Yølen, so fforfføler Egertt Olffelltt bode Mette Oxe och Yahan, gud se der nodelygen y och vne dem paa ale syr vell ad kome ttell en god fforlygelse, dy tthett er saa gott ffolck paa bode syger (!). Och hade dy ffor vese tyner her y laned, ad kongelyg magesttatt s. 269vyle vered ouer ttell Yølen, nu er tthett affslaged, och rodett er fforskreued, ad dy skall vere paa Kalenbore den søndag nestt efftter santte Morttens dag ¹. Nu gud bevare deg lenge sun, m. h. a. k. s. Skreved mett hastt etc.

Udskrift: ² Mynn aller kyerste søstter fru Berrette Chresttoffer Gyøs thyll Gundersløffholm ganske venlygen tthyll skreffuett ³.

s. 269

Skørringe 13. November 1576.

Sibylle Gyldenstjerne til Kristoffer Gøje.

Angaaende Værgemaalet for Henrik Gøje, som Henning Valkendorf nu skal overtage.

Min gandsche wennliig hielssen nu och altidt forszendt mett wor herre. Kierre Christopher och synderliig guode wenn, tacker ieg diig saa ganndsche giernne for alth gott, som dw mig wdj mannge maade giort och beuist haffuer, huilkith ieg ganndsche giernne aff formufiuenn mett diig igienn förschylle will mett huis ieg nogenn tidt widt att gørre, thett thw kand haffue ere, thiennist eller gott aff. Kierre Christopher, kandt ieg icke forholde atth lade diig widetth, att nu kong. matt, wor her wdj landith att jaffue ⁴, kom hans naade her till gaarden till mig, och ieg icke wiste theraff, førre handt stodt for porthen, och strax hand kom op paa gaarden, spurde handt, huor Hendrich Gøye ⁵ var oppe, saa gick hans naade strax op till hannom och talde mett hannom, førren hand gick op paa min stue. Ther handt gick nedt fraa hannom, spurde hand miig atth, huem ther wor Henndrich Gøies och minne s. 270børns werrige, tha suarrith ieg, att ieg wiste jngen andenn werrige endt Christopher Gøye. Tha sagde hans kong. mat. saa, att Henndrich ¹ Gøis søstersønn wor nermer till att werre hans werre endt hans farbrodersønn, och menthe hans naade saa, atth som thett kom wdj tretthe, tha bleff Henning Wolkendrup tilldømppt att werre Hindrich Gøes werrege. Wor ther ocsaa en aff minne wener her hoes mig och warith miig atth, att Erich Wolkendrup ² haffuer sagdt, att ieg schall icke haffue then tredie penng fra then tiidt, Henning wor saa gamell, att handt kunde werre werge epher loffuenn, och jntill ieg bliffuer aff thermett. Saa haffuer ieg nu retth mig eptther och fergitth ³ giorth alle minne regensschaff och giernne wille aff mett thennom mett thett første och liffuere thennom godzitt nu till wollermis ⁴, saa wille ieg ganndsche giernne haffue diig ombedith, atthw wille finndis wbesuergitth och haffue thendt wmag och werre ther hoes, nar samme handell schulle gaa for sziig, om thett wor diig nogennlunnde mueligtt att gørre, ieg beder diig giernne, atthw wille well gørre och biude mig herpaa etth gott suor tillbage igien, och dw wiltth haffue miig wfortencktt, att ieg biuder altidt saa dristigt offuer diig. Ther som ieg icke forsaa miig gott till diig, tha torde ieg icke saa dristiigt biude offuer diig altidt, ieg kunde dog icke andeth endt lade diig wide thenne handell och raade mett thiig herom, ieg will jntidt schriffue Erich Wolkendrup till enthen om regensschaff eller anditth, førrenn ieg faar schriffuelsze fraa diig igienn. Kerre Christopher, huor ieg wdj nogenn maade kanndt s. 271thienne diig, will ieg finndis ther meer enndt williig till. Her mett diig gudt almectigste hefalendis. Gør well och siig Maugens Gøie mannge gode netther paa minne wegne. Datum Schøringg thenn 15. nouembris aar etc. 1570.

Sebilla Gyldenstiernn.

Kierre Christoffuer ¹, kandtt icke helder forholde att lade teg wide, att Erick Valkenndorff paa sin brodersøns wegne haffuer ochsaa thøssze eller trøssze ² schriffuitt meg tiill baade om regensschaff, hues hans søstersønn er brøsthøldenn, saa och om en søsterpartt aff thett vicarij goudz wdj Skaane, thw wedst well, och jgenn begeritt endelig skreffttlig suaar, huilckett icke endtnu skiedtt er, att handtt thett bekomitt haffuer, och jngen endelig beskiedtt jeg wilde schriffue eller giøre wden thin gode willig, raadtt och sambtycke, och jeg gierne thermett aldingeste wilde werre tiill en endelig ende etc. Meg er saa sagdt aff mine wener, att nar wy kome wdj retthe samen, skulle handtt well eptther dj breffuis liudhe, handtt meg tilschreffuitt haffuer (som well mouligtt kandtt werre, handtt haffuer copie aff), for handtt begeritt saa endelig beskiedtt, winde thenn thredie werrigmaals pending och jeg ekunnatt werre trellitt thertiill, begerennndis ochsaa thitt gode raadtt, hues teg siunis gott eller raadeligtt att tilbiude thenom att wdttlegge thenom enn søsterpartt wdj same vicarij goudzs, paa thett mandtt kunde haffue nogen meer goidh

bistandtt, om sagen bleffue steffndtt jgien, som ieg formoder, hunn well gjør, dj meg er sagtt, att kong. matt, er Lunde capittell wdj then sag megitt bistanddig och mettfeldig, huorfor jeg forlader meg, att thw jow jcke wndfaller meg, menn biuder meg thin gode raadtt, willig och meningh herom tilbage jgenn, eptther som thw bedre s. 272kandtt wide mitt gaffnn, leylighedt och beste, enndt jeg schriffue kandt. Kiere Christoffuer, fortennck meg jcke, att jeg saa offuerillendis bemøder tegh. Hues jeg aff formouffuen kandtt thienne tegh, skaltt thw alltidt finde meg willig, som jeg plectig er etc.

Udskrift: Erliig och welbiurdiig mandtt Christopher Gøie thill Affnsbiierg, minn synderliig guode wenn, gandsche wennligenn tillschriffuitth ¹.

s. 272

Ormholt 28. Februar 1577.

Mogens Anders & n Gøje til Kristoffer Gøje.

Flan sender ham. efter Ønske et Brev forseget og underskrevet; hvis han kan spørge, hvor han er, vil han besøge ham, før han drager af Landet; han forlader sig til at faa en god Mynde af ham.

Mynn ganske wennlig hiilsen forsennndt medt gud. Kire Krestoffiir, sennderlig guode wenn, niest mynn wenlig thacksyngelsse for alt gaadt, huelcke jiig gernne forskiille wiill med hues thiig tiill guode och wiille kand were. Kiere Krestoffer, som thu skreffuer meg tiill, att jeg wiill forsiegelle detthe breff, saa haffuer yeg dett nu besegellit dett och wnnndirskriffuet dett, lyge som du haffuer begierit, och sender jeg dig same dinn breffue ygien her jnndlugt. Kere Kristoffer, som du skreffuer meg till, huor lenge att ieg bliffuer her y landth, saa giffuer jiig diig wennlig tiill kinde, att ieg agtir att drage hirfra om meffast ², och wiill ieg kome tiill diig, om ieg kannnd spiøre, huor du est, och forlader ieg meg tiill, att ieg fonnger nu en guod mønde aff dig. Kiere Krestoffer, will ieg altiitd gjøre, hues deg kiert er, och well hermedt nu och altiitd haffue dig gudt aller megste beffalendis. Giør well och s. 273siig Bierget mange guode natthir paa mynn wegne. Skreffuet paa Orumhalt thinn 28. fibruar ar 1577.

Mogens Gøye.

Udskrift: Erliig och wiilbierdig mand Krestoffer Gøye thiill Affuensbieriig, mynn kiere suager och syndirlig guode wenn, ganske wenlig till skreffuet ¹.

s. 273

Visborg 11. April 1577.

Jakob Sefeld til Kristoffer Gøje.

Angaaende etpaatænkt Mageskifte mellem Brevskriveren og Kristoffer Gøje; om Staal og Kalk.

Mynn gantz wenlig helsenn nu och altid forsennndt mett wor herre. Kiere Chrestopher, suoger och synnderlige guode wenn, nest enn wenlig thacksigiilsze for alt godt, som du mig giorth och beuist haffuer, huilcket jgien ath forschille du schall alle min dage finde mig willig med huis jeg wed, du kannndt haffue theniste och godt aff. Kiere Christopher, ephersom tig wel fortенcker, ath du thilforne haffuer talit mett mig om dj twende gaarder som du wille haffue aff mig, thenne enne vdj Skawtrop och thenne anden y Beszerop, och du wille vnnde mig thenne gaard igien y Masetrop, szaa haffuer jeg sport, ath du haffuer enn buol vdj Skindbierig ², som schiøller en ørter kornn, j brendswin och ij mare, szaa sender jeg tig her jndliggenthis enn zedel, som jeg haffuer ladet optegnne, huis baade din guodtz och min schyøller, och haffuer ladit ligne thett, som du kandt wel sielffuer widre forfare vdj samme zedel. Er therfor min gantz wenlig bønn thil tig, du widt nu gjøre som min guode swager och lade thett nu sielffuer offuerlegge och lignne epher thin egenn willie, s. 274och huorledis du gjør thett, will jeg werre fornøgit mett, ath wi kunde komme thil enn ende, du widt welgiøre och lade schriffue skifftebreffuett och forsegle thenne och sende mig thenne, saa will jeg strax skicke tig min thil bage jgien, szaa ath wi mothe komme till en ende thermett, och ther som du och wid haffue thenne gaarde y Toermarcke ¹, schaltu mett som du widt giffue mig, gudh Kiere Christopher, kom mig thin schriffuelse nu stacket thil hende, hvorvdj du schriffuer om thett stal, som jeg loffuit tig, szaa giffuer jeg thig wenligen thil kiende, ath ther er enn kiøbswend y Hoffbroe, som haffuer samme stall, och hannd er nu nyiligen affdragit thiill Lybecke, szaa ath jeg jcke nu kand forschaffe thig thett, førend hannd komer hiem jgien. Thersom dit baad haffde komit her, førend hand drog aff, schulle du giernne haffue bekomit thett. Thesligeste som du schriffuer mig thil om thenn kalck, som du thalitt med mig om, och est begerennthis, ath jeg wille schriffue tig til, om her vor jngen schuder ath fracte, och huis du schulle giffue for lestenn, szaa kannndt jeg thig wennligenn jcke forholle, ath her er slet jngenn skuder ath bekomme, thj de skuder, som kommer her, dj fører meste parten kalck for kongen, och haffuer jeg sport, ath kongens gallier ligger y beltet och optager saa mannge skuder, som ther kommer fram enthen fran Tydzslannndt eller som ther will hem, och fører thennom thill Helsingør ², ath du kandt wide tig thervdj forwaret. Ther som du kandt fange enn skude ath fracte, ath du kannndt forhandle thett mett kong. may., ath thenne mothe løbe her jnnd for tig, sza schaltu giernne bekomme samme s. 275kalck, och will wy wel forligs om kiøbet, nar gud will, wi komer thil hobe. Kiere Christopher, jeg will paa thenne tiid jcke lennger opholle tig mett thenne min schriffuellse. Vdj

hvis maader jeg kanndt thiene dig, schaltu finde mig willig. Och will hermett haffue dig nu och altid gud almechtigste befalendis. Lader jeg och Sophie ¹ helsne dig och Berette med mannge guode nather. Actum Wisborch thendt n. aprilis anno 77.

Jacop Szefeldt.

Udskrift; Erliige och welbiurdige manndt Christopher Gjøe thill Affundszbierig, min kiere suoger och synnderlige guode wenn gantz wenligen thill schreffuit ².

s. 275

Herlufsholm 11. Maj 1577

Hans Mikkelsen til Kristoffer Gøje.

Han meddeler ham Herluf Trolles og Birgitte Gøje s Dødsdag; han ued ikke af andre Breve end dem, der vedkommer Skolen, men desuden har han en Kiste, som Børge Trolle har givet ham i Forvaring, og hvortil Hvitfelterne vistnok har Nøglen.

Kiere Christopher Gøye, mynn gunstige, guode ven, dett er mig rettelig kiert, att ieg aff eders goduillig schrifuellsze til mig formercker eder vere vell hiem kommen, gud skee loff, och hand beuare eder framdelis vnder syn guddomelig beskiørmelsze lenge att leffue gandske løcksalig medt eders kiere huusfroue och allt hues y vell vill. Kiere Christopher, ieg betacker eder gandske ydmigenn for allt det møgle ære och guode, y mig bode meene och beuijse, gud skulle vere eders løen for altsamen, och ieg altiid findis eder til vilge och thiennist gandske redbon. Som y schriffuer mig till, huor lenge eders salig søster s. fru Berette Gøye leffuede ephther hinders salig hosbunde, s. 276saa døde salig her Harloff anno lxxv then xxv vdi iunij monath, och salig fru Berette Gøye anno lxxiiij then xxvj iulij. Saa hun haffuer leffuede ephther salig Harloff vdi ny aar och hen ved fire vgger. Then euig gud giffue osz finde dennom bode y then hemmelske euige glede. Kiere Christopher, som y vider bemeler om vdi eders schrifuellsze, om ieg vist aff nogen breffue, som schulle findis her vdi scholenn ¹ och komme eder medt eders medtarffuinge vedt, saa ved ieg vdi sandhed icke aff anden breffue at sige, her schulle findes, vden the scholen er anrørendis och steden, vnder tagen en kiiste, som salig her Byrge Trolle ² antuordett mig vdi foruaring, ther hand bleff forstander, som salig froue Berette saa, ther ieg fick then, och ieg vell troffuer the Huitfelder, hans søstersønner ³ skall haffue nøgell tiill, thi hand antuordet mig then icke, ey heller haffde bud ephther then, siden hand antuordet mig then. Men thi Huitfelder haffuer en gang eller tho taled mig till om, thi finder vdi hans bøger optegnede en kiiste, hand haffuer mig antuordet, och ieg fremdelis ville foruare dennom then. Viil hermedt haffue eder then euig gud befalendis medt eders kiere husfroue och gandske huusz. Ex Herlofsholms fry schole then 11. maj anno 77.

E. v. th.

Hans Michelsøn.

Udskrift: Erliige och velbyrdiige mand Christopher Gøye tiill Gundersløff, myn gunstig herre och besønnderlig guode venn, gandske ydmigen ⁴.

s. 277

Gunderslevholm 23. Maj 1577.

Kristoffer Gøje til Mogens Andersøn Gøje.

Angaaende et Stod, Mogens har overladt ham, og som han vil give Erstatning for; om nogle Forretninger, der skal afgøres, naar Kristoffer kommer til København.

Minn gandske wennliig hellszenn nu och allthidt forszennndt mett gudt. Kierre Mogenssz, suager och sønderlig guode wenn, neste minn wennliig thakszigellsze for allt gott, huillkit ieg giernne will forschylle mett huis thig thiill guode och willie kanndt werre. Kierre Mogenssz, haffuer jeg nu bekomit thett stob, som thu sennde meg, och thaker thig giernne, for thu willt vnnde meg thett, saa haffuer jegh nu ladt wegitt same stob vdi Kiøpennhaffnn, daa wegitt thett tho hundre och fem lodt, som jegh lodt gott folk sie paa, och will jeg giffue thig saa møgitt søil jgienn, som same stob wegitt, disligiste saa møgitt guild, som ther schall thiill och forgylle saadann ett stob mett, och huusz lodt arbeybdz løndt kand koste. Om thu willt vnnde meg thett therfor, daa schall jeg fornøffue thig therfor, nar gudt will, jeg komer thiill Kiøpennhaffnn, och will gierne forschyllit jgienn, y huusz made jeg kandt. Kierre Mogenssz, athu wille nu weste kome thiill JKiøpennhaffnn, saa thu kunde werre ther tho dage eller thre, før thenn høgtidt giik paa, saa wij kunde skelle Stin wedt thenn boeschab y Sibiris gaardt ¹, och wy kunde ochsaa offuerlege worisz handle, som wij haffuer mett thj Huitfelder, thj osz schall will lege ther mact paa. Jeg will hermett haffue thig gudt allermectigste beffallindis. Laader jeg och Berethe hellszenn thig mett mange guode nather. Aff Gundersløuffhollum thorsdagen nest for pindsdagh aar 77.

Chrestoffer Gøye.

s. 278 Kierre Mogennsz, bedendis thig giernne, athu wille lonne megh ett paar aff thj gull hager, thu haffde wdj thenn stakit sorte fløueyllszkiortell, och jeg mothe bekomme thenom mett thette mit bodt.

Udskrift: Erllig, welbiurdiug mannd Mogenns Gøye thiill Gallmendrup, minn kierre suoger och sønderllig guode wenn, gantzke wennlligen tillschreffuit ¹.

s. 278

Skørringe 27. Maj. 1577.

Sibylle Gyldenstjerne til Birgitte Bølle.

Hun længes efter at komme hende til Ords; i København har hun for ikke længe siden været, men havde dér ingen gode Venner, som vilde hjælpe hende.

Mynn allerkierriste Birgitthe och kierre søster, gud alsommetigste haffue diig nu och altidh y sinn faderliig fry[ckt] och beskermelsze, och hannd beuare diig fraa alth thett, de[g] schade kannndh enthenn till siell eller liiff, thett will ieg ynndsche diig saa troliigtt aff alth mitth hiærthe som mig sielff. Kierre søster, tacker ieg diig saa ganndsche wennliigen och giernne for alth hulhedtt och gott, som thw mig wdj mannge maade giorth och beuist haffuer, och synderliig for thinn guode, welmenthe schriffuelsze, som ieg for fire eller fem dage sidenn fraa diig bekommit haffuer, huilkith baade thett och alth annditth hulhedtt schall werre hoes mig, saa lennge ieg leffuer, wforglemth och alle minne dage goduilligen och giernne aff formouffuen mett diig igenn forschylle will, mett huis ieg nogen tidh widh att gørrre, thett thw kanndt haffue thiennist eller gott aff, ther schaltt thw icke haffue merre thuiffuell paa, endh som ieg worre thin egen borren søster. Min allerkierriste Birgitte, formerckthe ieg wdj thin schriffuelsze, atthw haffde actth diig hiidh offuer till lannditth, førren s. 279 atthw spurde, thett døde saa wdj Laalandh, saa schall gud widitth, atthett haffde werriit miig retthellig kiertth, haffde tidenn ellers kunde siig saa begiffuith, atth thw T kunde haffde komith her offuer, atth ieg haffde kunditth komitth diig till ordz, thw maa wist trodh, att mig lenngis retthellig fast eptther att wille talle mett diig. Saa widh ieg icke, nar thett kand sche, fordj thw aether, som ieg formercker y thin schriffuelsze, strax offuer till Judlandh, och ieg jcke paa thenne tiidh kannndh komme till Køpinghaffn, forthj thett er icke lennge, siden ieg wor ther, thett ieg schall siige, gud bed[re] mig, ieg haffde jnnghen gode wenner, som mig paa thendh tidh wille hielpe mig ther till guode. Kierre søster, saa will ieg nu icke lennger opholde diig mett thenne minn schriffuelse, men ieg gørr alle minne dage giernne, huis thw kandtt werre thiennth mett eller haffue gott aff, thett gudh kiende, huilckin ieg nu och altidh will haffue diig befalenndis. Gørr well och siig Christopher och thinne jomfrur mannge thuszinde godenether paa minne wegnne. Datum Schøring then 27. maj aar etc. 1577.

Sebilla Gyldenstiern ¹.

s. 279

Silkeborg 17. Juni 1578.

Ingeborg Juel til Birgitte Bølle.

Hun har kim to Smykker, hvilke hun gerne vil laane Birgitte til at rede Margrete Gøje til Brud med; hun beder om at maatte laane noget Tøj til at drage med, naar Kongen kommer.

Mynn gantz venlig hellszen eder nu och allthiid forsent med wor herre. Kiere fru Beritte, søster och synderlig gode wenn, jeg bethacker eder saa gantz høgligen och gierne for allt gode och gott, som y meg allthiid giortt och beuist haffuer, huilkedt ad forskyldte y alle mine dage skulle y finde meg gantz godwilligen till, y alle de s. 280 maade ieg wed eder kand were till willige och gode, saa wiit dett y min ringe magt were kandt. Kiere fru Beriitte, giffuer ieg eder wenligen ad wede, dett jeg thuende gange haffuer bekomedt eders schriffuelsze, dett ieg wille lanne eder smøcker och hallsbaandt till ad rede Margrette Giøe till brud medt ¹. Kiere fru Beritte, saa haffuer ieg icke hallsbandt, icke hellder smøcker vden tho, dett kannnd y suarligen lett were beholpen medt, men der som ieg haffde enthen hallsband eller smøcker, och wore dett end x, daa skulle y saa giernne faa thenom som nogen wen, ieg haffuer, och icke were eder for gode, men dett lille, ieg haffuer, dett skall y faa till fulid wesze om fredagen ² ad afftenn y den landsby, som y ligger med bruden wdj om natten, och wille ieg gierne haffue sent eder dett, nu er dett icke her, dog skall y west faa det[t. Ki]ere fru Beritte, er ieg och saa storligen bønn[f]allden till eder, om y wille giøre saa w[ell] for allt dett gode, ieg throer eder till, och lanne meg eders boskab, bode flamsk tha[p]etter och silckethyg till att drage her med [pa]a Silkeborig emodt konge. matt. ³, dett skall nest guds hielp icke worde mere ad skade, end y haffde dett selluff, och beder ieg eder møgett giernne, kiere fru Beritte, dett y icke wille lanne dett fraa meg, om nogen komer till eder, som skall drage y Fynn till Hinrick Gyldenstierns brølup ⁴, for wij icke wed, nar kong. matt, komer hiidt, och daa bleff dett for seent for meg att faa dett effter brølupett. Kiere fru Berithe, giører nu, som min gode thro er till eder, och vndfalder meg iicke nu, och beder ieg eder gierne, attj s. 281 icke wille forthencke meg, for ieg schriffuer eder saa dresteligen till therom. Y alle de maade jeg kand giøre, der eder kand were kiertt, dertill skulle y all thiid finde meg wellwilligen till, kende gud allermegtigste, huilken ieg eder nu och allthiid will haffue beffalldt. Lader Manderup och jeg sige bode Christoffer och eder mange gode netter. Ex Silkeborg thennd 17. junij 1578.

Ingeborig Herttuigs datter ¹.

s. 281

*Fusingø*17. Jani 1378

Margrete Brahe til Birgitte Bølle.

Flun sender efter Ønske nogle Smykker.

Mynn ganske vennlig, kierlig hellsinn nu och allthidt forsennt medt vor here. Kiere farsøster, betaker ieg ether ganske giernne for ere och got, som y allthidt giort och beuist h[a]uer, huilck ieg ganske giernne medt ether yginn forskilde, vdi huis madt ieg kaenn, som ieg ether plictig er. Kiere farsøster, som y schriiffuer meg tiill om minn smøker, saa sennder ieg ether ij demanndt kors, det enne er xj demannter, och er eth medt xj demanter och 4 rabiennen. Ther som ieg haffuer hafft fliere, ether haffde thiennt, daa skull y ret giernne haffue fat thenom. Min hiarte farsøster, saa vell ieg icke nu hole ether medt thenne min rennge schriffuels eller forbrøde (!) meg ymodt ether, ieg vell alle minne dage ganske giernne gjøre, huis ether kiert er, och well hermedt nu och allthiitd haffue ether gudt allemectigste beffalenndis. Lader Christenn ² och jeg hellsenn farbroder och ether och alle ethers jumfruer medt mannge tusenn guode nater. Datum Fusingø thenn 17. dag junij 78.

Mergrit Bradt.s. 282

Udskrift: Erlig och velbyrdig fru Berite Christoffers Giøs tiill Affuennsbiere, min kiere farsøster, ganske vennliggenn tiill schriffuit.

s. 282

*Spøtrup*19. Juni 1578.

Dorte Krabbe til Birgitte Bette.

Hun sender efter Ønske nogle Smykker til Jomfru Margretes Bryllup, men ønsker at faa dem tilbage, saa snart de er brugte, da hun har lovet dem andetsteds hen.

Minn gandske wennliig wennliig (!) helssenn nu och altiitd forssennt medt gud wor herre. Kiere morsøster, frue Biriitte, gud allemectigste vere altiitd huoss eder med sin helligand och naade och beuare eder naadeliigenn och well fran ald ditt, eder kand were skaadelig, ennthin thiill siell eller liiff. Kiere morsøster, frue Biriitte, biithaker ieg eder gandske giernne for aldt gott, som y mig giortt och beuist haffue, for huilckiit jeg alle mine dage viill findis guoduilligen och giernne thiill att forskylle y alle dy made, ether thiill viilge och guode verre kand. Kiere morsøster, frue Biritte, som y schriffuer mig thiill, att ieg ville laane eder min halszbund och smøcker thiill att smøcke jomfrue Mergrt ¹ thiill brud mett, sa giiffuer jeg ether venlliig att viide, att ieg aldrig haffuer hafftt halszbund, men sennder eder nu med ditte ethers bud mine smøcker, saa mange der duer nogiitt, der som ieg haffde hatt fliere, diitt eder kunde haffue thienntt, skulle y giernne haffue bekommitt dennom. Och beder eder saa giernne, attj ville sennde mig dennom, strax y haffuer hollitt paa thennom, dy ieg haffuer loffuit dennom in andin sted hinn. A. k. m. s., saa viill iig nu icke lennger opholde eder mett thinne min schriffuelsze, men alle min dage gandske giernne gøre aldt, huis y kand haffue erre och gott aff och vere thiennit mett, kiende s. 283gud allermechtigste, din ieg vill haffue eder befallitt thiill sell och liiff och aldt, huiss eder kiertt er. Wiille y haffue thind wmag och sige edirs kiere hossbond mange guode nether paa mine weiginn. Aff Spøthrup thind 19. dag junij ar mdlxxvij.

Doritte Krabbe.

Minn morster, sender ieg ether en reigister paa samme smøcker.

Udskrift: Erlliig och welbiurdiige frue, frue Biritte Bølle Christoffer Gyiis thiill Gunisløffholm, min kiere morsøster och synderlig guode wenn, ganndz vennlligin thiill schriiffuiitt ¹.

s. 283

*Dronningborg*19. Juni 1578.

Hilleborg Daa til Birgitte Bølle.

Om nogle Smykker, Birgitte har bedt om at maatte laane til Margrete Gøjes Bryllup.

Mynn gandsche wennliig och guod[welig helszen etter] nu och altiitd forszennnd medt wor [herre. Myn] hertte kiere fadersøster, gud alm[egtigste were] altiitd hos etter och sparre och beuare [ettters] kierre hosbundet och etter languarendis och well med lycke och wellffartt fraa alltt onntt, etter kand schade enntten tiill siell eller lyff ieg betacker etter saa gandsche guoduilligen och giernne for all mangefoldige erre och guode, y mig altiitd y mange maade giortt och beuist haffuer, for huilckett y schall alle myne dage finnde mig guoduillig tiill ad forskylle y alle de maade, ieg kand gjørre, dett y kand haffue erre, tienist och gott aff, som ieg bekiender ad werre etter plicttug. H. k. fadersøster, gyffuer ieg etter gandsche guoduillig tiilkiennde, dett

lørgenn² s. 284 och iegh kom hiem fraa Fyenn nu y thysdagiis sist forganggen¹, da fanntt ieg etters schryffuelsze her for mig, desligiste y dagh haffuer ieg bekomidt enn etters schryffuelsze, wdj huilcke begge y schryffuer och er begierindis, ad ieg wille lonne etter myn halsboenndt och smøcker ad flye Margrette Giøe medt tiill hindis brøllup. Daa gyffuer ieg etter guoduilligen ad wide, adt ieg saa santt mig gudt hielpe icke haffuer halsboenndt y mynne werre eller nogenn tiidt haffuer hafftt, der mig haffuer hørtt tiill. Der som ieg haffde dennom, da schulle y haffue giernne bekomitt dennom. Smøcker haffuer ieg icke heller wdenn thouu smaae, dennom er y ringe behiølpenn medt, dog schulle y giernne bekomme dennom. Nu wentter Jørgenn och ieg nest gudtz hielp osz sielff ad kome tiill Erickis² brøllup, huorfor ieg beder etter saa ganndsche guoduilligen och giernne, adj will haffue mig wffortencktt, for y icke nu faar dennom med dette budt. Der som gudt wiill, ad Jørgenn och ieg kand kome tiill Erickiis brøllup, da wille ieg giernne sielff gaa Erick och Margrette tiill erre dermedt, men der som wy fick denn forhindring, ad wy icke kunde komme diidt, som wy giernne wille, tha schall ieg flye etter dennom tillige nock, och beder etter saa guoduilligen och giernne, dett y nu y denne mynn schryffuelsze wiill hañfue mig wffortencktt, och regner mig dett tiill beste. Wdj huis maade ieg kand giørre, dett y kand werre erritt och tienntt medt, da schall y aff mynn ringe formuffue finde mig der gandsche guoduillig tiill, och wiill icke nu wider opholde etter med denne mynn schryffuelsze. Ieg wiill hermedt haffue etter nu och altid denn almegtigste gudt befallendis medt lycke och wellffyr och alltt, huis etter kiertt er. Jørgenn och ieg helszer Cristoffer och etter meds. 285 mange guode natter. Aff Drottningborig denn 19. junij anno 1578.

Hylleborig Daae.

Udskrift: Erlliig och welbyrdug fruffue fruue Birgitte Cristoffer Giøes tiill Gundersløff, mynn hiertte kiere fadersøster och synnderlliig guode wen, ganndsche wennliig tiillschreffuitt.

s. 285

Eriksholm 7. Juli 1378.

Otte Thott til Birgitte Bølle.

Indbydelse til Ove Brahes og Karen Thotts Bryllup.

Minn ganndske vennlig hellsszenn nu oc altid forszent medt wor herre. Kierre fru Birgette, syndelig gode wenn, nest enn venlig tachsiggelse for alltt gaatt, huilchett jeg altid gierne mett eder igen forschylle vill, giffuer ieg eder venligen tillkende, att erlig oc velbyrdig mand Offue Brade thiill Tonnbyholm acter vdj de hellige trefoldigheds naffn att giøre sitt brøllup vdj Malmø mett min kierre søster, erlig oc velb. jomffru Karine Thott søndagen nest epher Mariæ fødilsdaug, som er thenn 14. septembris først kommendis. Saa er minn venlige bøn till eder, attj ville vell giøre oc haffue thenn vmag oc komme thill Malmø otn løffuirdagen nest thiilforn oc thaa giørendis eder glad[e] mett oss oc fle[re] begge voritz gode venner, [som] mig forhaabis nest gudtt thaa forsamlindes vorder. Thett forschyller jeg gierne vdj slig eller andre [maade], mett huis ieg eder till vilge oc gode kand verre. Oc vill hermedt haffue eder gud almectigste befallendis. Datum Eriixholm thenn 7. julij 1578.

Otte Thott.

Udskrift: Erlliig oc welbyrdig fru Birette Kristoffer Gøis, min syndelig gode wen, venligen thillschreffuitt¹.

s. 286

Silkeborg 31. August 1578.

Arild Hvitfeld til Kristoffer Gøje.

Han udbeder sig de Penge, der var forfaldne til Bartolomæi Dag.

Venlig hellsszenn ether nu och alltiid forszennndtt mett gudt wor herre. Kierre Crestoffer Giøe, synderlig gode wen, nest en wenlig tacksiggelse for alltt gott, huarfore jeg stedze aff formuen findis godwillig, giffuendis ether wenligen att wiide, att jeg nu haffuer afferdigitt thette mitt bud till ether epher de pendinge, jeg skulle hafft nu till sanctj Bartholomaj dag forleden, bedendis gierne, hannd thennum nu maatte bekomid, hand skall ether igienn offueranthuorre ethers breff. Och wdj hues maade jeg kand giørre, dett i eller ethers kierre hostru leand haffue gott aff, findis jeg stedze willig. Befalendis ether hermett gudt allmechtigste. Actum Syllkeborig 31. augustj anno 78.

A. Huitfeldt.

Udskrift: Erlliig och welbyrdig mandtt Crestoffir Giøe till Gundersloffholm, min synderlig gode wen, wenligenn¹.

s. 286

København 3. September 1578.

Mette Rosenkrans til Birgitte Bølle.

Hun beder om at maatte laane Birgittes Duge, Haandklæder og Damaskes Tapet til sin Datters Fæslensøl.

Minn ganndsche wennlig hellszenn nu och altid tillfornn schreffuit mett wor herre. Aller kieriste Birgitte och min kiere søster, will ieg haffue thig saa ganndsche høgeligenn och giernne bethackitt for møgitt hulhed och gott, som ieg wdj mannge maade aff thig befunditt haffuer, huilckitt ieg alle mine dage will finndis guoduillig att forskylle s. 287y alle the maade, jeg wed thig till willig och guode kann werre. Aller kieriste Birgitte och kiere søster, kann ieg thig icke fulldschriffue, saa rett fast mig aff alt mitt hierte forlennngis ephther att thalle medt [thig]. Och sagde thinn søster Kirstenn for mig, nu hund wor her wdj byenn, att thu haffde acthed thegh her wdt, hui'lckett ieg wor møgitt glad till, och haffde wist forhoffuett att skulle komett thig till ordtzs. A. k. Birgitte och kiere søster, forseer ieg mig, att thu haffuer well hørtt, att ieg acter att gjøre min datters festennøll ¹ her wdj Kiøffuindhaffnn thennd neste sønndag ephther sanncte Mickells dag nu først komenndis ², och throer ieg icke anddett, ennd att Christopher och thu haffuer faaitt breff therom. Er therfor min ganndsche wennlig bønn till thig, att thu willt well gjøre for huis gode, ieg nogenn tid mett thig forskylle kanndt, och laanne mig thinne flamsche kleder, dreill, damaskis duge, huid søms duge och hannd kleder, baade aff dreill, damask och huidsøms ³, att thu och will laanne mig thitt rødde damaskis tapett offuer tho skiffuer, som thu fick ephther sallig Olluff Mouritzszenn, och fick frue Anne Hardernberg magenn till thett, thu haffuer, och wille ieg bruge same tappeitt wdj sallenn her y min gaardt. Aller kieriste Birgit[te] och kiere søster, att thu nu willt gjøre herwdj, som min fuldkomelig gode thro er till thig, och wnnfdaldt mig nu icke, och huis thu willt laanne mig, att ieg thett motte bekomme nu mett thette mitt budt, jeg skall mett gudtzs hielp well lade forwarre thett, saa thett jnnthett skall bliffue att skade y mine werre. Och thersom [ieg] paa enn anddenn tidt haffuer nogett, som thu er begierinndis, skallt thu giernne s. 288werre thett raadigt, och alle mine dage hulleligen och giernne will gjøre, huis thu kann werre thiennt mett och haffue gott aff, kiennde gud almegtigste, thennd ieg thig nu och altid lennge sund will haffue befallitt. Ynnscher ieg Christopher och dig mannge m gode netter. Ex Kiøffuindhaffnn thennd 3 septembris anno 1578.

Myn ¹ aller kerrste Berrtte och kerr ssøster, gør nu y alle maade, som myn gode ttero er ttjl djg och ondffalld mja jcke. Hujz jeg haffuer, du y lige maad aff mja er begernz, skallt du vuerr raadjt. Och berder (!) jeg djg paa dett vuenlljst, att du ju vujlltt laanne mja djtt reø damske ttapette offuer dj ij skjffuer, dett skal jnttde belljffue att skade, merr end du hade dett y djn egen fforvuarren. Och ttero baade djn gode hossbaanne och djg ssa vujl, att y ju baade vujlle komme hjd ttjl mja daatterz ffestenz eøl oc jcke belljffue mja eude, och y nu baade vujlle betteckde, att dett er mja enste daatter, som y udj dj maade kand ttjnne mja. Nu gud aller mettjste befaller jeg djg med manjn cm gode netter, som jeg ynsker Kerrstaaffer och djg, och gør dett mja eontt, att jeg jcke kam djn gode hossbaanne vujderr ttjl eorz, ffør hand dero herr ffero etc.

Mette Rossenkeranz
egen haand.

Udskrift: Erlliig welbiurdig frue Birgite Christopher Gøysis till Auindtzbergh, min kiere søster och sønnderlig guode wenn gannsche wenligen tillschreffuitt.

s. 289

19. September 1578.

Knud Bille til Birgitte Bølle.

Indbydelse til at mødes med ham i Svendborg.

Mynn ganntze vennlige helsenn altid forsenndt mett vor herre. Kierre fru Birritthe, besønnerlige gode venn, betacker ieg ether vennligenn oc gierne for alt godt, i mig altid giort och beuist haffuer, huilcket ieg met alt gode ganntz gierne forskylle vill. Giffuer ieg eder ganntze vennligen tilkennde, at ieg haffuer forschriffuit nogne myne gode venner at ville velgiørre oc verre i Suennborg hosz mig søndagenn effter omnium sanctorum, som er thenn 2. nouembris først kommendis. Thi er min ganntze vennlige bønn thill ether som till min gode venn, atti ville velgiøre, haffuendis thenn wmag oc komme thill Suenborg om løffuerdagenn tilforne oc fortøffue der enn tre eller fire dage hosz mig oc flere mine gode venner oc tha vidre at thale mett eder, en ieg nu schriffue kand. Kierre fru Birritthe, giørren nu her vdi, som min gode tro er till eder, oc i ville velgiøre oc findis her wdi vbesuerit. Huor ieg i slige eller andre maade ether till villie oc gode verre kand, findis ieg ganntz veluilligen. Oc vill her mett haffue eder thenn almectiste gud befalendis. Datum thenn 19. septembris aar 1578.

Knud Bille

Udskrift: Erlige och velbyrdige fru Birritthe, Christoffer Gøyes till Gundersløffholm, min besønnerlige gode venn, venligen tilschreffuitt.

s. 289

Klavsholm6. Oktober 1578.

Jakob Fris til Birgitte Bølle.

Om en Karl, der har beligget en Pige; om Kvægbestanden og forskellige Husholdningsanliggender paa Klavsholm.

Miinn jdmigiilliig, plictig, troff tenneste nu och altiidt forszennndt medt gudt. Kiere fruw, giiffuer jeg ether jdmigiilliig s. 290tiill kiende, att Kerstenn fadburdz quende haffuer laagii Grers dyirskøtte wd, att handt haffuer beleggitt hende, och var Magenns Giøe huss och her Jens j Vellum och Karne Hansdatter, och nu siidenn haffuer Jørgenn Somerfell veritt huss hende, thaa haffuer hunn legesaa bestadt som tiillforne. Kiere frue, saa seger hunn, att hun haffuer icke lanngge dag ¹, saa vedt jeg jcke ethers velle, om j weile haffue hende paa gaardenn eller icke. Kiere frue, att j ville biøde mig tiill ethers velle therom. Kiere frue, haffuer jeg skreffuen Per skreffuer paa enn reegester, hwor møgett queg her er paa Cllausshallum, och skall her jngen slactes aff ethers egen kiør. Kiere frue, skall her slactes aff ethers faar v och iij garnbille were och vij gamell giieder och v verelamb och x vnge bocke, thette skall slactes alle sammell, for thett thener jenthe tiill att leege tiill. Kiere frue, var Karne Hansdatter huss mett Kerstens rengenskab, huilcke jeg siender ether enn reegester paa, huis hende fandis paa hendis rengenskab. Kiere frue, siender jeg ether spuden høre gorn ij pundt v mk., blorgarnn iij pundt viij mk., høre gornn, som j siende fraa Affnsbereg, ett pundt. Kiere frue, haffuer jeg slett jnth hør paa gaardenn att speende, nu haffuer jeg laadett kare aff thoett ² och laader thennom spende tiill senngkleder. Kiere frue, haffuer mielckedye ³ slaget smør j somer enn tønne smør, j vennter j fd. Kiere frue, haffuer melckedye mestenn huer vge fanget j pundt smør och nu fanger hun me[n]der, fordj her haffuer icke veriit vden x kiør att melcke j somer, och kunde hunn nw giøre om dagenn enn sød oste, och kunde hvnn jngenn suor giøre nu ohm dagen. Kiere frue, siennder jeg s. 291ether ij bocke Bølle ¹ mett Per skreffuer. Kiere frue, er ther slett jnngenn fructer j haffuen j ar vden iij eller fere snes perer. Kiere frue, er allt ethers queg well wed mecte her paa gordenn, gudt ske euig ære dirfor. Kiere frue, attj welle biøde mig tiill, huor jeg skulle ber mig ad for enn fadzburdsquende. Kiere frue, neste guds help thaa skall ethers kleder jnth bleff att skade j nogen made, førenn gudt allemetigeste will, j komer selffuer hem. Kiere frw, skiicke mielckedye siig riit well vdi hindis bestelling. Hermedt ether gudt allemetigeste befallendis buode tiill liiff och siill och alt thett, som j vill veil. Gudt allemetigeste spar och beuore ether lenge och wiill ephther siin guode, gudomellige wiille. Actum Cllauishollum denn 6. octobris anno 1578.

Jacop Fris.

Kiere frue, fenngge j three stor lesz hempe ² j aar, och finge j vll aff ethers egenn faar nu tiill sanctj Mechaels dag vj pundt iij mk. veil.

Udskrift: Erlliig och welbiiurdiig frue frue Berthe Bøller Christoffers Giøes tiill Cllauishollum jdmigiilliig tiill skriiffuenn.

s. 291

Trudsholm 26. December 1378.

Jakob Høg til Kristoffer Gøje.

Om Kristen Quitzovs Frieri til Brevskriverens Søster Margrete; han beder Kristoffer om de to Gaarde i Flammerum Herred, som han tidligere har stillet ham i Udsigt; han har lovet Jakob Rostrup dem, og denne vil ikke give Afkald paa dem uden imod en ubillig Erstatning.

Mynn ganndtze godwillig, kiierliig helsenn nw och altiidt forszennndt medt wor herre. Kiiere morbroder, gudt s. 292almectigste were nw och altidt hos ether medt sinn anndt och naade och beuare ether altiidt naadeliigen och well fraa allt thett, som wnntt er. Jeg wiill nw och altiidt haffue ether saa ganndtze høieliigen och giernne bethackit for alltt erre och gode, y meg- alltidt vdi mange maade giortt och beuisth haffuer, for huilckitt y schall alle mine dage finnde meg gandtze goduiligen thiill att fortienett och forskylliitt medt alltt huis gode y min ringe magt er, der jeg wedt att giøre eller lade, der y kanndt haffue erre, thienisthe eller gode aff. Kiiere moderbroder, saa giiffuer jeg- ether ganndtze wennligen att wide, nw jeg war wdi Kolling, der jeg drog her hiem igen, laa jeg paa Hamergordt ¹ om naten, der kom Chriistenn Kuidtzo och thalde meg der tiill om min søsther Margrethe och gaff meg thiillkiennnde, att hanndt nw thiill snapsting wdi Wibore medt hans slegt och wener ville widere lade talle derom, och begeridt ther att maatte bekomme ett endeligt suar. Saa beder jeg ether therfor gandtze giernne, kiere morbroder, att y wille well giøre for allt thett gode, jeg thror eder thiill, och meddele meg eders gode raadt herwdi, huadt eder synnis, hervdi raadeligt er att gørre. Och thror jeg well, att y jo well kiennder hanns foreilder, som er hanns fader salig Hening Kuitzo ² aff Sanndager vdi Fyen och hanns moder frw Berethe Rønnoe, och haffuer hanndt v brøder och iij søster. Saa haffuer jeg lenngge siden hørtt thalle derom, thi som jeg nw kanndt forstaa, daa har de indtbyrdis medt huerannder giortt thett, ther hun war hoes min salig morster ³ paa Herloffsholm, och hanndt samme tidt gick ther wdi skollenn, och siden then tidt haffuer handt werit aff landett till nw s. 293nogen kortt tidt siden, hanndt er komen igenn, saa haffuer jeg saa santt hielpe meg gudt jnthett maatte wide deraff, andett enndt fremit folck viste att sige, før nw wdi then vge for juell handt talde meg till derom paa Hamergordt.

Saa haffuer y och well vden thuiuell hørt denn handell, hanndt haffuer verit vdi medt thenn kuinde, som kom her jnndt effter hannom, denn er meg saugt, att hanndt gaff hinne vidt iij m daller, før hanndt kunde bliffue henne kuitt. Och schall thett vell werre adt beffrøgte, att handt joe for thett och andett sider y enndt stor gielidt. Och thalde Erick Hardennberg ¹ och hanns broder Frederich Kuitzo min morster Inger ² tiill paa hanns wegnne wdi Othense, och gaff hinne thiill kiennde, att handt agtidt att lade thalle om minn søsther Margrethe och begeredt, att hun wille werre hannom godt derwdi. Saa wedt gudt, jeg haffde retteliige giernne self tallidt medt ether baade om thett och andett, meg magt paa liger, saa kanndt nw min leilighedt icke begiffue seg saa paa thenne thiidt, thi jeg haffuer nogitt att bestille till dette snapslandtzting, som meg magt paa liger, eller skulle jeg wist selfff haffue komitt offuer thiill eder. Saa beder jeg eder nw giernne, adt y wiille vell giøre och findis wbesuerdt hervdi och meddele eder gode raadt medt meg, huadt eder synis gaatt adt werre, och giiffue meg eders gode miening hervdi tilkiende. Kiierre morbroder, som ether och well v ffortencker, att jeg for nogen tidt sidenn forledenn haffuer thalidt medt eder om tho gorde wdi Hardsyssell vdi Hamerumherit, som kallis Thuedenn, som jeg giernne ville, att y for schell och fyliste ville vnnde meg till Jacob Rostrup, och y samme tidt vdi Københaffn gaff meg godt fortrøstning therpaa, saa gaff jeg Jacob Rostrup mitt breff s. 294paa samme tho gorde, att ieg skulle flye hannom dennom for hanns partt her vdi Thrudtzholms gordtz medt mere, jeg fick aff hannom ¹. Nw begynnder hanndt att vill eske samme gorde aff meg medt rigens rett, och jeg nw saa snartt icke kanndt komme medt eder therom tiill hanndells. Saa er derfor min ganndtze wennligen bønn thiill ether, kiierre morbroder, att y wille well giøre och vnnde meg samme tho gorde tiill maglaug, jeg will giffue oc giøre eder skell och fyliste igen for dem wdi Hardsyssell baade for eigendom och skyllde wdi alle maade. Jeg kanndt icke stille Jacob tilffridtz, vden jeg kanndt fly hannom de samme tho forschreffne gorde ², och haffuer jeg bodett hannom godtz vdi Hardsyssell, eigendom modt eigendom och skyllde imodt skylle, thaa viill handt icke lade seg sige, medt minder enndt jeg will giffue hannom lige eiendom och skylde och hanom saa vell beleiligt och thertill medt quetere hannom for viij<q daller, hand var salig her Otte ³ schyldig, huilchit breff medt lodt fild meg tiill paa skiffthe, och der till medt haffuer handt soldt en gordt, som stodt os alle vskiffit imelom, oc vill ocsaa, ieg skall holde hannom ther kuitt for for alle vore medtarffuinge, huilche hans begiering meg synis megit vtolig att vere paa min side, huorfor jeg beder eder gandtze gierne, kiere morbroder, att i wille ansie min leilighedt oc schriffue meg itt gaatt suar till herpaa igen, huadt fortrøstning y will giffue meg hervdi. Jeg wille heller giøre eder dobeltt skell for dennom, thi hanndt setter saare fast effther min s. 295skade. Och bekiender jeg well, att thett war vbetenckt, att ieg gaff hannom breff paa dem, førendt jeg war komen till ende medt eder derom, dog huadt jeg haffuer giortt, thett haffuer jeg giortt paa ethers gode fortrøstning. Der som y nw wille hielpe meg her vdi, daa giorde y saare well och war meg thermedt megit till hielp, thi jeg kandt icke talle hannom till, huercken for thett godtz, handt haffuer soldt aff min søster och mitt, icke heller for de pendinge, handt er meg schyldig, som løber nw vidt jm daller, før jeg kandt giøre hannom mit breff fullt, ieg haffuer giffuit hannom paa de tho gorde. Kiierre morbroder, giører nw vdi alle maade, som min gode throff er thiill ether, och vndffalder meg nw icke, effthi meg nw threnger saa hartt tiill ether. Jeg will, thett allerfførste gudt vill, y komer her offuer till landett, komme till eder och giøre eder skeli och fyliste vdi alle maade effter eders egen vilge och nøie, saa thett skall werre eder vden all schade y alle maade. Och schall y haffue saa megen erre och thack for thett haffre, y gaff meg, der som jeg wdj nogen maade kanndt tiene ether igen, vill jeg altiit findis der ganndtze goduilligen thiill, och vill altidt giernne giøre, huis ether kiertt och till wilge kandt vere. Saa will jeg hermedt nw och altidt haffue ether medt allt, huis ether kiertt er, denn alsommegetigste gudt beffalenndis. Lader Liisbett ¹ sige eder mange m gode nather. Aff Thrudtzholm anden dag julle aar 1578.

Jacob Høg egenn hanndt.

Udskrift: Erliig och welbiurdiig manndt Christoffer Gøie thiill Gundersløffholm, min kyere moderbroder, ganndtze goduilligenn thiillschreffwiitt.

s. 296

Trudsholm 26. December 1578.

Jakob Høg til Birgitte Bølle.

Han beder hende være ham behjælpelig hos Kristoffer, at denne vil give ham de to Gaarde, han har skrevet til ham om.

Min ganndtze godwillig, kiierliig helsenn nw och alltiitd forschreffuitt mett wor herre. Min allerkiersthe morsther, gudt almectigeste werre nw och altidt hos ether medt sinn anndt och naade och spare och beuare ether altidt naadeligen och well fraa alltt thett, som vnntt er. Och wyll nw haffue ether saa ganndtze høieligen och giernne bethackit for alltt erre och gode, y meg altiitd och vdi mannge maade giortt och beuist haffwer, for huilchitt y schall alle mine dage finde meg gandtze goduilligen och redeboen tiill att forschyllet oc fortienitt medt alltt huis gode y min rinnge magt er, och jeg wedt adt giøre, der eder tiill erre, wilge, thienisthe och gode kanndt were, som jeg kienndis eder høieligen pligtig att werre. och y aldrig schall haffwe thuiell paa, saa lennge gudt wiill, jeg leffuer. Min allerkiersthe morsther, saa giiffuer jeg ether ganndtze wennligen thilkiende, att jeg haffuer schreffwiitt min morbroder thiill om tho gorde vdi Hardsyssell, att hanndt wille well giøre och vnde meg dennom till maglaug, jeg vill giffue hanom saa gott godtz igen wdi

Harsyssell, bode paa eindom och schyllde, thi meg threnger nw saa hartt tiill dem ¹. Jeg haffuer tillfforn sellff taledt mett hannom derom, daa haffuer handt giffuit meg gode suar therpaa, och ieg deroffuer haffuer giffuet Jacob Rostrup mitt breff paa, att jeg schulle flye hanom dem. Nw begynder handt att eske aff meg mett riigens delle, och jeg iche vdi anden maade kanndt stille hannom tillfriidtz wdenn min storre schade, som jeg haffuer schreffuitt min morbroder den sags leilighedt thiill, huorfor er tiill eder, min allerkieristhe s. 297morsther, min gandtze wenliige bønn och begerinng, att y wiille well gjøre for allt huis gode, jeg nogen tidt kandt forschylle medt ether, och were meg behielig hos min kiere morbroder, att hanndt wiille wnnde meg samme tho gorde, som kaldis Thueden, till maglaug, jeg vill gjøre hanom godt schell och fyliste vdj oc medt saa gott godtz och saa .veil beleilig igen vdj Hardsyssell, dett første gudt vill, hanndt kommer her offuer till lanndett, och holde hanom thett vden all schade vdj alle maade. Ieg thuiler inthett paa, ther som y wiill werre meg godt och behielig hervdj, daa bekomer jeg well nogen gode suar herpaa. Min allerkieriisthe morsther, schall y haffue saa megenn stor erre och thack for thett haffre, y gaff meg, och for allt anden eders gode vellgierninnger, y meg altidt beuiste, gudt almectigste giffue, jeg wisthe wdj nogenn maade att kunde tienne eder igen eller gjøre nogit, ther y kunde haffue erre och gode aff, daa ville jeg vdj alle maade findis ther gandtze goduiligen och redebon thiill, och beder ether giierne, att y iche wille fortennche meg, att jeg biuder saa rundeligen offuer ether, min storre nothorfft forderer meg thertiill, ellers schulle ieg vdi denne min ringe schriiffuese iche haffue bemøddett eder. Allerkieriste morster, gjører nu hervdj, som min gode throff er thiill ether. Jeg will altidt gierne gjøre allt, huis ether kiertt och tiill willge kandt were. Saa wiill jeg hermedt nw och altidt haffue eter denn alsomectigste gudt euindelige befallitt. Och ynnsker Liisbett ether mange thusinde gode nather. Aff Thrudtzholm anden dag juell aar 1578.

Jacob Høg.

Udskrift: Erliig och welbiurdiig frwe frw Berethe Chriistoffer Gøies thiill Gundersløff holm, minn kiere morsther, ganndtze goduiligenn thiillschreffwiitt ¹.

s. 298

Klavsholm 28. December 1578.

Jakob Fris til Birgitte Bølle.

Om Smør, Ost og Talg, samt om Kvægbestanden paa Klavsholm.

Mynn jdmigellig, plictig, throffue thieniste nu och allthidt forsenndt medt gudt. Kiere frue, maij wede, att her er lagte jester lij tønner, paa en ottenng ner, smellthett jeste en halff tønne. Kiere frue, er her ijclv søde oster och xxvj suor oster och smør, som er slaggett y somer v fd. Kiere frue, haffuer y fongett thalle aff ethers faar ij pundt och nødt thalle iij punndt och gamell thalle iij pundt. Kiere frue, er her kører y lagarden xvij. Kiere frue, er her lagt xvij giemellam thiill och viij gielle lamme och iij weir, och er her gamell faar xxxvj, desligeste er her lagt x hadt kye thiill och iij bucker, och er her xlj gamell gleder. Kiere frue, er alltt ethers queg well wedt synn makt, gud schie euig erre therfor. Kiere frue, haffuer jeg hafftt buedt alle wegenn om Las Kake, dag kunde jeg jnngen stedes hatt hanum. Kiere frue, neste dang (!) schall her slett jnnthett bliffue adt schade, førenndt gudt allermetigste well, att y siellffuer komer him. Her medt ether gudt allermetigste befallendis buode thiill liiff och sell och alltt thett, som y well well. Then euig, allmetigste gudt spaar och beuaar ether lennge och well effther synn guede, guddomellig willig. Atum Klaxhollum then 28. decembris 1578.

Jakop Friis.

Udskrift: Erliig och welbiurdig frue frue Berrithj Buølly Chrestaffer Giøes thiill Klaushollum jdmigellige thiill schriiffuitt.

s. 299

Kolding 10. Januar 1579.

Frederik II til Kristoffer Gøje.

Indbydelse til Niels Parsbergs og Lisbet Sehesteds Bryllup.

Friderich thend anden mett gudtz naade Danmarchis, Norgis, Wendis oc Gotis koning etc.

Wor gunst tillforn. Wiid, att wij achte wdi the hellige threfoldighedtz naffn att lade gjørre wor kamerers osz ellschelige Niels Parsbergis brølluppe mett en hogborne førstindis wor kierre høstruis jomfruer osz ellskelige jomfrue Liszibett Seested her paa wort slott Koldinghuss nu fastelaffuens søndag, som er thend første dag martij først komendis ¹. Thj [bede]r wij theg oc naadigst begier, athu willt rethe theg ephter paa samme thiidt att werre her tillstede, thagendis thin høstrue oc hindis jomfruer mett theg och tha att gjørre theg glad mett osz och andre wore wndersaatte aff adelen, som wij thend thiid thiill osz forschreffuitt haffuer. Ther mett gjør thu osz synderligen til willge, oc wij forlade osz ther wist till, befallendis theg gud. Schreffuitt paa wort slott Koldinghuss thend x januarij aar etc. 1579 vnder wort signet.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Friderich.

Udskrift: Osz ellskelige erlig oc welbiurdig Christopher Gøye till Gundersløff, wor mand oc thienner².

s. 300

Sorø13. Marts 1579.

Hak Ulfstand til Kristoffer Gøje.

Han sender et Brev, som Sten Brahe har overantvordet ham; i Søndags stod Sidsels, Albret Oxes, Bryllup med Frederik Hobe.

Mynn ganske wenligh heylszen nu [och] alltid tiillforn szentt mett wor herre. [Kiere] Krestoffer Goe, suoger och beszynd[erlige] gode wen, jeg well haffue deg wenlig[en] betacked for alle welbewyste wellgi[er]nynger, du meg- alltid gyortt och [be]wyst haffuer, huylked jeg aff f[or]muen ganske gierne well forskylle. [Der]nest kand jeg deg wenligh jcke fo[r]holle, att Sten Brade anttwordhede meg ett breff, som hand deg till s[chreff]ued haffuer, huylked breff jeg s[endher] tiigh her mett detthe budt etc.

Kyere Krestoffer, saa wed jeg jnge[n] synderlighe tydender att skryffue deg tiill, andett¹ nu y søndags² stod Syszel Albritt Oxszes³ brølop mett Frederick Huff⁴, och drog alle herrerne aff om fredagen y dett andett brølop⁵. Och will nu jcke lenger bemøde deg mett dene myn skryffuelsze, men well nu och alltid haffue dig samtt dyn kyere h[østru] gud allmetigste befallendis mett alltt, huesz deg kyertt er. Pernelle⁶ lader helsze dig mett (!) och Beretthe mett manghe godhe netther. Aff Sor kloster den 13. martjus anno 79.

Hack Wlstand
egen handt⁷.

s. 301

Frederiksborg24. April 1879

Arild Hvitfeld til Kristoffer Gøje.

Han udbeder sig i Anledning af en Trætte med Niels Trolles Børn Kopi af det Brev, hvorved Herluf Trolle gav Birgitte Gøje sit Løsøre.

IHS.

Myn gandske wenlig hellszenn ether nu och alltid forszennndtt mett gud wor herre. Kierre Crestoffer Giøe, synderlig gode wen, nest tacksigellsze for alltt gott, huorforre jeg stedze aff formuen findis godwiUig etc. Kierre Crestoffer, epther som ether well er beuist, att salig Herluff Trolle mett hans brødres beuillinge haffuer giffuitt ethers søster fro Byrgitte Giøe hans løszørre, och dett breff, hun haffde derpaa, findis wdj ethers werrie, saa er ieg gandske gierne begierendis, attj wille meddeltt miig en copie wnder gode mendz jndsegle aff same breff. Aarszagen huorforre jeg dette er begierendis, er, att jeg en anden dag wdj dend trette, som miig och Niells Trollis børn er emellum, thermed kand beuisze, att mine moderbrødre therris mening jcke haffuir werritt, att Nills Trollis børn skulle komme wdj therris løszørre, om Niells haffde dødt før thenum, alleniste wdj arffuegoedtz epther thennd handell, the haffue giortt. Therszom i och wille sendtt mig samme breff, tha skall jeg som gudt flj ether thett strax tilbage igien, och er jcke annditt mentt aff miig derwnder, fordj bade j och Moens Giøe allerede erre forligtte mett osz, saa thett jcke kommer thennd handell wiidt etc. Wdj hues maade jeg egien kand tniene ether eller gjørre dett, i kand haffue gott aff, findis jeg till stedtze godwillig, befalendis ether hermett gudth allermegtigste. Actum Frederichsborg 24. aprilis anno 1579.

Arrilld Huittfeld.

Udskrift: Erliig och welbyrdig mand Crestoffer Giøe till Gunderszloffhollm, myn synderlig gode wen, gantzsche wenligen tillschreffuitt¹.

s. 302

Odense16. September 1579.

Niels Kaas til Birgitte Bølle.

Angaaende en Karl, der er født paa Kristoffers Gods i Laaland, men nu tjener Otte Eriksøn; han beder hende tale Drengens Sag hos Kristoffer, at han vil give ham kvit.

Mynn ganske wenlig helsenn altid forszendt med wor herre. Kere Birgite, synderlig guode wen, jeg taker thig wenlig och gierne for alt beuist gott, huilkid jeg aff formugen alle min dauge will findis goduillig att forschulle medt alt, huisz i min macht er, der thu kandt haffue gott aff och were thent medt. Giffuer jeg ether wenligen att wiide, at senist jeg war paa Gundersløff, taledede jeg medt Christoffer om en dreng, som er født paa ethers gott wdj Lolandt och nu thener Otte Erichszen, att handt for min skyld wilde giffue hannom quit, och handt tha paa samme tiid wegrit sig ther wdj Saa haffuer therfor drengen nu paa thett ny mig igien besøcht och

min forschriff till hannom werit begerindis, huilken jeg hannom iki wiste att kunde wegge. Er therfor min wenlig bøn thill thig, thu wille welgiøre och forhelpe hannom huosz Christoffer medt et gott ord for min skyldt till thett beste. Ther som jeg kand gøre nogit, ther thu kandt haffue gott aff. schall thu altid finde mig goduillig. Will her med haffi thig gud almegtigste beffalit. Aff Ottensze thendt xvj septembris aar 79.

Nelsz Kaasz.

Udskrift: Erlig och welbyrdig frue Birgitte Bølle Christoffer Giøes, mynn synderlige guode wen, gantz wenligen tillschreffuitt ¹.

s. 303

Kallundborg 9. Oktober 1579.

Peder Bille til Kristoffer Gøje.

Angaaende en Trætte mellem Ejler Krause og Johanne Oxe.

Minn ganntzsche wenlige hielsenn alltiid forsennt mett wor herre. Kiere Christoffer, frennde oc synderlig guode wenn, nest min wenlige thacksigelse for alltt gaatt, huilchet ieg giernne forschyllde will mett huis ieg wed thig thill wilge oc guode kand werre. Kiere Christoffer, giffuer ieg thig wenlig thilkiende, att thin schriffuillz kom mig rett nu thilhande, huorvdj thu giffuer thilkiende om thend thrette emellom Eyler Krause oc jomfru Jahanne Oxe om thj bondgarns sette ¹ wiid Bramsnæs, oc est begierendis, att ieg wilde giffue en steffning vd til the gode mend, i befalningen er, epher att ieg er formand vdj sagenn. Saa kand ieg thig icke wenligenn forholdiit, att ieg war inthett vdj thennd befalning, och icke helder ieg wed, huilche the guode mend erre, som er vdj befalningen, men ieg kom vngeferlich samme thiid thil Suanholm, dha bad Eyler Krause mig om, att ieg willde følge hannom thiid, som thretten begiffuir siig, huilchit ieg oc giorde, oc tha møtte ther ingen paa jomfru Jahannis siide, men thet kong. m. breff, jomfru Jahanne sennde mig, thett sennde ieg thill Eyler Grubbe och therhois schreff hannom thill, att hand samme steffning wilde vdgiffue, thj ieg icke wiiste, huem the guode mendt war, som befalningen paa lydte, oc icke ieg endnu wed thett, thj ieg war inthett thagenn vdj thend befalning, men ieg bleff thagen enn andenn steedt. Oc sender ieg thig herhois ett breff, ieg haffuir Egler Grubbe herom thilschriffuitt, oc thet kong. m. breff mett min egen schriffuillse sende ieg thill hans fogitt paa Thryggeuelde ², saa ieg wisselig forseer mig, att Eyler haffuir breffuene s. 304 bekommit. Kiere Christoffer, ieg will icke lennger opholde thig mett thene min schriffuillse, men will alltiid gjerne findis willig att gjøre, huis thig kiertt er. Oc will hermett haffue thig gud befaendis. Lader Birgitte ¹ hiilse thig oc thin kiere høstru mett mange guode natter. Aff Callundborg slott thend 9. octobris anno 1579.

Peder Biillde
til Suanholm.

s. 304

Totterup 3. Juni 1580.

Ide Munk til Kristoffer Gøje.

I Anledning af en Trætte med Ejler Grubbe beder hun Kristoffer komme til hende paa Tirsdag og Dagen efter følge hende til Aastederne og staa hende bi.

Minn ganndske gouduillig hellssenn nu oc altidt forsenndt med gud wor herre. Kiere Christopher, goude frennde oc besynnderlige goude wenn, betacher ieg dig saa ganntze wennligenn oc giernne for alt ere oc got, du mig i mannge maade beuist oc giort haffuer, huilchit ieg aff formuen will finndis ganntze gouduilligenn oc giernne medt dig at forskyldte i alle de maade, ieg weedt dig till wilge oc goude kanndt were, med huad deell ieg got formaar. Kiere Christopher, giffuer ieg dig wennligenn at wide, at Eyler Grubbe haffuer ladit mig steffne medt iij goude menndz steffning epher en konng. mat. befalning, som handt haffuer forhuerrfuit till denum om nogen trette, som handt haffuer mig paaført om enn sø, kaliis Tuemosse sø, liggendis emellum min gaard Totterup oc hans gaard Lystrup, emodt denn forligelsse oc contract, goude menndt haffuer osz giort emellum, oc wi sampligenn haffuer forseglede oc wnnerschreffuit huer med woris egenn haand [m]ed the [an]dre gode [me]nnd, oc wansiet s. 305 kong. mat. steffning, ieg haffuer ladit hanum steffne med till den første allmindelige herredage, her schall staa vdj rigit. Oc formeller steffningenn, at wi skulle møde paa aastederne med huad breffue oc beuisning, som wi haffuer i den sag at føre, nu paa onnsdag først kommenndis, som er thenn viij dag junij, oc tha at gjøre, huad ret er, huorfor, kiere Christopher, er minn ganndske wennlige bønn oc begier till dig, at du willde well gjøre oc haffue denn wmag oc kommit hid till mig nu paa tiisdagenn oc diele dinne goude raad med mig oc sidenn om anden dagen fuldtis medt mig paa aastederne oc hulptit oc førderit wdj min sag, huad christeligt oc ret er. Kiere Christopher oc goude frennde, gjør nu herwdj, som min goude tro er till dig, oc haff mig wfortenncht, at ieg saa driistigt biuder offuer dig oc saa wiit wmager dig her medt, ther som ieg iche forsaa mig troligenn got till dig før en andit, giorde ieg dett iche, ieg oc mine wener skall thienne dig oc dinne wener igien, huor du haffuer osz behoff eller oss tillsiger, oc du wilde well gjøre oc schriffue mig din goude miening till herom med thette mit bud, huad ieg maa forlade mig till. Ieg gjør altid giernne, huad dig till wilge oc lefft ¹ kandt were,

dett gud allmectigste kiennde, de,nn ieg nu oc altidt will haffue dig befalendis medt alt, dig kiert er. Kiere Christopher, beder ieg dig oc giernne, at du willt well giøre oc haffue mig wndskylditt hous din kiere hustrw, at ieg icke schreff hinnder till, aarsagenn at mit b[udt] kom saa hastigt aff sted. Actum Totteru[p] ² Totterup (!) med hast then 3. dag junij anno 1580.

Ide Munch
till Totterup.s. 306

Udskrift: Erllige oc welbiurdige Christopher Gøye till Gundersløff, min kiere frennde oc synnderlige goude wen, ganntze wennligenn tiilschreffuit ¹.

s. 306

*Rygaard*27. September 1580.
Johanne Oxe til Kristoffer Gøje.
Hun sender den Hund, han begærede, da han var paa Ry gaard.

Mynn allerkiériste morbroder, gud allemegtteste werre nu oc altidt huosz deg oc beuare deg nadeligenn oc well fraa allt thit, thig kann werre skadeligenn baade thill sill oc liff. Oc will ieg nu haffue thig saa ganndske høgeligen oc gernne bethackit for allt ere, godt, som thu mig alltidt gjort oc beuist haffuer, huillke du skalld alle dinne dage ftnnde mig gannske guodwiligenn att forskylle med allt huisz godt y min rinng mact er, de du kann haffue ere eller godt aff. Kannt du alldrig thro, saa ret ker dit er meg, de du oc Berite er nu komenn her y lanndit ² thill osz igienn, gud werre loffuidt. Kier morbroder, som deg well forthenker, denn thid du warst her paa Rygardt hosz meg, da wars du aff mig begierenndis enn hundt, som war da en hualpe, saa haffuer ieg spurt, att du er nu hieme, saa sennder ieg dig nu same hund, som er nu aar gamell, saa sannte hielpe meg gud, som thit er denn same hundt, gud gat (!) hand kann werre saa ret guod, som ieg siert giernne, ieg wille giernne ha hagt enn hosz mig, ennthill thit bud hauffde komedt efftherenn, saa frøckthit ieg, att enn skulle icke saa well bliffue behesit ³ hosz meg som hosz deg, derfor sennder ieg enn deg nu. M. a. k. morbroder, will ieg nu icke lennger s. 307wmage deg med min skriffuellse, menn du skall alle mine dage finnde meg for dinn hulle, thro søsterdather, ther thu jnngenn thuell paa haffuer, thit kinnde gud allemecteste, ieg will nu oc altidt haffue theg lennge sundt befallenndis med allt, huis theg kert er, oc gjør well oc ha den vmag oc sig Berite oc din jomfrw mannge gonnet paa mine wegne. Skriffuit paa Rygardt tenn 27. september aar 1580.

Jahanne Oxxe.

Udskrift: Erllig och welbyrdige mannd Christoffuer Gye till Gundersløffholum, mynn kierre morbroder, gandske guoduiligenn till skriffuidt.

s. 307

*Bremersvold*2. Oktober 1380.
Mogens Andersøn Gøje til Kristoffer Gøje.
Han sender en Mynde og nogle »Stænger« og beder om at maatte faa en Tønde Most; den Skødehund, han har lovet Birgitte, skal hun senere faa.

Min gandske wenlig helsen theg nw och altiit forsentt med wor herre. Kiere Christoffer, suoger och sønderlig gode wenn, tacker ieg theg for allt gaatt, som thw meg altiit giortt och beuiist haffuer, och sønderliige for eble och kalkuniske høns, som thw sende meg, huilkett jeg gandske gerne forskylde och fortiene will wdj hues maade ieg kand. Sender jeg theg nw thennd møind, som bleff tilbage, forseer ieg meg, hand bliffuer rettelig goed. Wilde ieg gierne haffue wist bud till Birgitte, att hun wiilde giffue meg en tønde must, thw wiilde were mitt bud till hende therom, som ieg theg till tror. Och sennder ieg theg the stenger, ieg loffuitt theg. Vdj hues williige och wenliige maade ieg kand gøre nogett, theg kand komme till tienniste och gode, skaltw altiit finnde meg williig som thin gode wen, thend thw jngen tuill paa s. 308haffuer. Will hermed haffue theg gud almechtigeste befalendis. Gjør well och siig Birgitte mange gode natt paa mine wegne med tacksigelsze for alt gaatt. Aff Bremmersuold 2. octobris anno 1580.

Mogens Gøye.

Thend skiude hund, ieg loffuitt Birgitte, skall hun bekomme, naar min dreng kommer hiem med hannem.

Udskrift: Erllig och welbyrdig mandtt Christoffer Gøie till Gundersløffholm, min kiere suoger och sønderlig gode wenn, gandske venligen till schreffuitt.

s. 308

*Bremersvold*5. Oktober 1580.

Mogens Andersøn Gøje til Kristoffer Gøje.

Han sender et Brev og en Tøjr ring til en Mynde; Navnene paa de tre Mynder, han har sendt; han beder om et Brev paa nogle Enge samt et Raabukkevir.

Min gandske wenlig helsenn theg nw och altiit forsentt med wor herre. Kiere Christoffer, suoger och sønderlig gode wen, tacker jeg theg for allt gaatt, som thw meg altiit giortt och beuiist haffuer, huilkett jeg gandske gerne forskylder. Som thw skriffuer meg till om eth breff till thend karll, som boer i Wingorden, om thin degen ¹, saa sennder jeg theg nw same breff, desliigeste sennder ieg theg en tøjr ring till thend tredie møind, ieg gaff theg, och heder thend første møind Hudto, thend anden Werp om, thend tredie Tastenan.

Tacker ieg theg for thend must, thw loffuer meg vdi thende thin skriffuelsze ². Theg well fortæncker, thw loffuede meg eth breff paa the enge, thw meg wntt och giffuitt haffuer, jeg thett motte bekomme, och nogle raabucke wyr, som s. 309[thw] loffuitt meg. Jeg gør altiit gerne, hues theg kertt er. Will hermed haffue theg gud almegtigste befaenddis. Gør well och siig Birgitte mange gode natt paa mine wegne, Aff Bremersuold 5. dag octobris anno 1580.

Mogens Gøye.

Udskrift: Erliig och welbyrdiig mand Christoffer Gøie till Gundersløffholm, min kiere suoger och sønderlig gode wen, gandske venligen ¹.

s. 309

Oreby19. Oktober 1580.

Birgitte Bølle til Kristoffer Gøje.

Hun finder ikke Behag i den Kvinde, Kristoffer har talt med, og vil ikke have hende til Mælkedeje.

Min hierte kierre mand, gudt were althidt hosz ether och opholde och bewarre ether lenngj løkeligen och well y ale ethersz weye och beuare ether fraa alt thett, ether kand were schadeligt ennthenn till sell eler liuff, och ladt ether lenngj leffuue mett møgen sundhidt och welfardt. Min hierte kierre mandt, giffuer ieg ether gantzke wennligen thiillkiende, att herr kom en quinde rett nw hidt thiill gordenn och siger, att honn thalde mett ether sielffue wedt ferienn ², och haffuer fogden schiffuit mett hende, om jeg wilde haffue hende thiill en miellkedey. Saa behaffuer meg hende slett jnnthett, och sender hennde therfor thiillbage jgien, och haffuer giffuit hende en mk. fore hendisz wmagh. Och sender ieg ether en schiff paa nogen erinn, som bieff forglempt att bestele paa Gundersløwff och wthj Kiøpennhaffn, och wille nw jke lenger wmage ether mett min wellmiente schiffuelsze eler forbiude s. 310 meg emodt ether, men wille hermett haffue ether gudt alermegtigste befaendis. Aff Offuerbygordt then 19. october anno 80.

Berethe Bøle.

Myn h. k. h. mand ¹, beder jeg jer opaa ded aller uenlygste, j uell haue meg uffortyngtt, for jeg hauer jcke skreued jer tyll mett myn egen hand, dy jeg hasted saa harth atth send kuynd tyllbag mett. Nou gud far, søn och hyll and beffall jeg jer altyd, m. k. m. Gør uell och lad pygeren ² kom snartth.

Udskrift: Min hierte kierre mand Chrestopher Gøye thiill Gundersløwffholm gantzke throffwiligen thiillskiffuit ³.

s. 310

Oreby25. Oktober 1580.

Birgitte Bølle til Kristoffer Gøje.

Pigerne er komne og har medbragt, hvad Kristoffer har sendt hende; om den Syge, der regerer, og ogsaa er kominen til Oreby; om hendes Helbredstilstand; hun beder ham blive borte, til Sygen aftager; hun sender noget Lavendelfrø; beder ham sende hende en Hue; Sidsel Urne er syg.

Min hierte kiere mandt, gudt haffue ether althidt w thj sin nadelige bewaring och spare och beware ether lengj och well fraa alt thett, ether kandt werre schadeligt enthen thiill sell eler liuff. Min hierte kiere mandt, giffuer ieg ether gantzke wennligen thiill kiende, att mine piger kam hiem idag, ther klokenn war tholff, och haffuer ieg bekomit mett thennom, huisz y sende meg fraa Gunndersløwff, huillkit iegh taker ether gerne for. Och will ieg ether wennligen ike forholde, att thenn nye siuge, som regerit her wthj lanndit, ther y drog bordt, er ochsaa s. 311 komin her thiill gaardenn, saa mieste paarten aff follken haffuer hafft same siuge och some aff thenom haffuer enw, saa ieg haffde jke ett helbrede mennesche her paa thenne stoffue hosz megh nw y løffuerdagsz affthen sist forgangen ¹, och legher Margrete Basze ² enw slett wedt sengen. Och er thett gudt werre loffuit, nogit bedre mett meg y mine bin, jn thett war, dog haffuer ieg werit och er enw saa jle thiillpasze aff damp ³ och snue, och throffuer well, att thenne nye siuge hielper och till, saa ieg haffuer jke werit fraa sengen wden thre dage, siden y drog bordt. Dog hobes ieg nest gudz hielp, att thett maa nw snart bliffwe gott. Min hierte kiere mand, beder jeg ether gerne, ephtherthj thenne siugdom er her paa gaarden,

attj daa wile forthøffwe ther wthj landit paa othe eller thij dagsz thidt, ennthiill thett bliffwer nogit stele gjien mett same siuge, thett alerførste thett bliffuer stele, saa will ieg strax. lade ether wide thett. Och sender ieg ether nogit lawendell frøe och beder ether giernne, attj wile fange Berete thett, att honn wile saa meg thett wthj haffwen ⁴, och schall honn saa thett well wit. Och will nw jke lenger wmage ether mett min welminthe schriffuelsz, men will hermett haffue ether gudt alemectigste befallendis, han wnde osz att ñndis snartt sunde och glade. Datum Offuerbygaard then 25. october anno 80.

Berethe Bølle.

Min hierte kiere mand, beder ieg ether giernne, attj wile tage megh min hw ⁵, som star y thett øffuerste skab wedt kamerszdøren, och er ther mwr ⁶ omkreg same hw, s. 312och leger nøgeln thiill same skab y Margrete Baszes høye skrein, som fogdenn haffuer nøgelen till.

My h. k. h. mand ¹, gud fad, søn och hylland befall jer saa høglyg som meg sell mett møg lycke och lang warens sondhed och uellfarth, och beder jer gerne, j ull hau meg wffortyngth, for jeg haur jke skreued jer tyll mett myn egen hond, dy jeg ær saa suag, jeg gyd jcke, dy jeg kom jck aff myn senng jdag, och kand jeg aldry fulld skryue jer, saa syg Syszell Urne ær ² och leg sllett ued sengen, och saa hyrttlyg bedrøu och red jeg ær for jer for den stor syg, dy syg, der ær j Køunhawn och deslygesth her, gud far søn och hyll and beuar jer alltyd uell och und os atth fyns snartt] sond och glla j gudz frøgtth, dy meg for lens aff alltt mett hyrtt æfter jer.

Udskrift: Minn hierte kiere mand Chrestopher Gøye thiill Gundersløwffholum gantzke thruoffwiligen thilschriiffwit.

s. 312

Oreby 6. Januar 1581.

Jens Nielsøn til Birgitte Bølle.

Han sender nogle Medikamenter og meddeler hende, hvorledes de tilberedes; om Ostene og Slagting af Svin paa Gaarden; om nogle Ærender, han skal besørge.

Mynn ydmygliigh plettiigh thro tieniste altiid forszendt medtt medt (!) wor herre. Kiere frue, maj wede, att iegh sender ether nu nogiitt wannd och nogitt smørelsze, szom Berette Knabis haffuer giortt, och søe ³ hun wanditt saaledis: hun tog ij nye pottes och tog enn pott wand y thenn enne pott och en pott ediick y thenn andenn pott, s. 313saa hackett hun j quarter blott groue klede smaatt och kaste y then ene pott och støtt iij lod allun och iij lod guldglede ¹ smaatt och kaste y thenn anden potte, saa lod hun thett sie ett gott stund, siden sloe hun thett samell y then enne pott och lod thet sie saa lennge, att thett bleff saadantt, som thett nu er. Och smøre (!) smørelsen gjorde hun saaledis: hun tog iij pottes tysøøll och sloe y enn renn griide, saa tog hun ij mk. smør ² och skiete salttet slett aff, saa lod hun thett y gridenn tiill, saa lod hun thett sie saa lenge, att thett bleff saadantt, szom thett nu er, och skall siie wnder lucth logh, men dogh skall ther røris well wdj, att thett icke brender wed, och naar mand tager thett aff yldenn, skall mand røre therwdj, endtiill thett bliffuer koltt, och siiger hunn, att y skall tage thenn yderste hud, som sider om biug horenn ³, och brede wd och lege paa, huor huden er aff. Och szender ieg ether ett sticke, att y kand sie, huordann thett er, siden skall y varme thette wand och tage nyett smaatt leret, som icke er brugtt tiill anditt och bløde thett therwdj och biendtt om biennitt och lade thett side, till thett bliiffuer tørtt, saa skall y tage thett aff, och saa varme smørelszenn och smøre thett paa med en graae feder och biende saa omkreggh biennitt wdgienn. Kiere frue, maj wede, att then smørelsze, y skriiffuer, att hun skulle gjøre ether aff the sponner, then kunde hun nu icke gjøre, for hun kunde icke bekomme thenn marffue aff the bienne, som hun sagde ether, menn thett første hun kand nogestede bekomme then marffue, thaa wiille hun flie ether then smørelsze, heller thersom y kunde bekomme then marffue nogenstede hos ether, thaa wiille hun s. 314well kome offuer tiill ether och gjøre ether same smørelsze. Kiere frue, maj wede, att her bleff j fierdinge sødeoste aff thet, her wor, och et tiuffue oste till offuer, och bleff her j tønne suroste och j ottíng. Kiere frue, maj wede, att ieg szennde frue Karen Gregers Truszen ¹ thett breff, och gaff hun buodett for suar, att hun wiille sielffuer skiicke ether suar wdgienn. Kiere frue, maj wede, att ieg wiille nu lade slacte suine paa thette nye, saa wiille ieg schriiffue ether tiill, huor møgitt yster ther bliiffuer aff thenem. Kiere frue, wiille y well gjøre och siige Chriistoffer, att ieg kunde icke nu saa kuortt flie Chriistoffer beskeen paa hues erenge, hand haffuer schriiffuitt meg tiill om, men ieg hade buod och lod forhøre, om Laue ² war hieme, thaa war hand icke hieme, men the winntte hanem hieme wdj diisze dage, saa wiille ieg talle med hanem, saa skall Chriistoffer fanng beskeenn. Kiere frue, som y schriiffuer megh tiill, att Chriistoffer wiille schriiffue Mogens Giøe tiill om enn stienn, som y wiille haffue ethers woben wdschrogen paa, saa warett gott, om hand skriiffue hanem tiill med thette første. Kiere frue, maj wede, att iegh szender ether nu then budiicke och thenn nøgell wdgienn och ij stienne, som y skriiffue meg tiill om. Hermed ether gud befallendis. Ex Orebygordt hiilletrekongersdag aar 1581.

Jenns Nielszen

ethers thienner.

Udskrift: Erlliigh welbiurdiigh frue frue Biirgitte Bølle Chriistoffer Giøiis till Gunndiisløffholm gantz ydmygeliightt tiillschriiffuiitthtt.

s. 315

Nielstrup2. Maj 1581.

Sidsel Urne til Birgitte Bølle.

Hun selv har det ret godt, men Magdalene er ilde tilpas; Frederik er endnu ikke kommen hjem.

Miin hiertt allerkereste morssøster, gud allmegtteste werre nu och allttid hosz eder mett siin helligands naade och opholde och beuare eder lyckssallig och sund, lennge att leffue och lide well y siin faderllige frøgtt och affwennde nadelig alltt dett, y entthen till siell eller lifff y nogen maade kunne haffue ontt aff, dett will ieg saa throllige ønske och wnde eder som meg sellff, och will nu och allttid haffue eder saa ganske høgllig och giernne att bettacke for møgett beuist huldhed, ere och gode och synderlige for eders gode, hulide skriffuellsze, meg nu kom tiill hannde, huellckett hosz meg skall were wfførgett, denn stund ieg leffuer, mett alltt dett ieg wedtt att gjøre aff miinn rinngue formue att gjøre (!), der y kunde haffue ere, thienste och gott aff, som ieg er eder pligttig. Min hiertt allerkereste morssøster, som y skriffuer meg till och ere begierendis att wiide, hor Madellenne¹ och meg liidere, saa er dett gud were loffuett hossomtt gott mett wos efftter dii effner, men hun har stedze, siiden ieg talled mett eder, weritt saa jllde till pasz, ieg kand icke wiide, huad hinnde skar, gud allmegtteste beuare hinde for siin kiere søn ns skyllid. Och will ieg eder wennligenn icke forhoilde, att Fredrich² er icke enu hiem komenn, och ieg icke hellder wed, hor ham nu lider, men ieg hobes mett guds hiellp, att hannd komer nu well snartt hiem, saa wille uii mett dett første skriffue eder tiill. Minn hiertt a. k. morssøster, saa will ieg nu icke s. 316wiidere bemøde eder mett denne min kortte, wellmentte skriffuellsze, menn denn stund ieg leffuer, fiindis for eders hulide, thro søsterdatter, denn y aller skulle haffue thuill paa, dett gud allmegttheste kennde. Ham wiill ieg nu och allttid haffue eder lenge sund beffalett mett alltt dett, eder kertt er, hand wnde wos att fiindis helbrede och gllade y siin gode frøgtt, ieg ønsker Christoffer och eder och eders jomffrur mange gode netther. Och min lille Madellene ønsker eder mange gode netter. Ex Nillstrup den 2. dag may anno 1581.

Setzell Wrnne.

Udskrift: Erllig och welbyrdig froue fru Beritthe Christoffuer Giøes tiill Gunderslløuhollm, min hiertte kiere morster, ganske wennlig till skreffuett¹.

s. 316

Hvedholm9. Maj 1581.

Ide Ulfstand til Kristoffer Gøje.

Hun har hørt, at hendes Søn Mogens har til Hensigt at hede om en af Ejler Krafes Døtre; hun heder indtrængende Kristoffer fraraade ham dette; hun vil aldrig kende Mogens for sin Søn, ifald han ikke afstaar derfra.

Miin ganske godvilligen helsen nu och altid fforsent met vor here. Min hierte kere broder, gud vere altid hos dig met sin velsinelse oc benedidelse. Ieg tacker dig saa ganske gierne ffor alt gaat, som tu meg oc mine børen altid vdii saa mange maader giort oc beuist haffuer, huilket den effuige herre gud hand skal dig rigeligen beløne oc betalle altsamen. Min hierte kere broder, giffuer ieg dig venligen at vide, at ieg kand icke icke (!) fforholdet at lade dig videt, at meg er beret, at min søn Mons Giøe skulle haffue y sinde at ville talle om en aff Eller Krases s. 317døter, huilket. meg høgeliigen fforvndrer, at hand ville tage seg dette y sinde oc icke raade met meg derom, ocsaa er ocsaa (!) min ffuldkomelige troff saa god til dig oc min hulle, gode søster, at y icke heller haffuer raad hanom det. Saa beder oc fformaner ieg dig paa den store broderlig troff oc loffue, som min salige hosbonde, hans ffader sate til dig, besynderlig y sin dødstund¹, oc beffallet dige meg saa trolige som denom, huilket ieg vel oc giffue dig vindisbyrd ffor den megtige gud oc hanom, naar vii der ffindes, attu haffuuer ffuldkomelige hollet y alle maader, saa beder ieg dig ffor lesu død oc pine skyld, attu ville raade hanoom derffraa, ttii det skald aldrig verre met min ville, at hand skal fforse seg paa de steder, oc der som hand gaar nu vdaff mit raad, da suer ieg det ved den leffuendes gud, at ieg vel aldrig kende hanom ffor min søn, oc skal aldrig ffaa hult hierte hierte (!) aff meg eller naagen aff sine søster oc icke heller suore², icke tror ieg heller, at hand gaar ffraa den fforpligtelse, som hand haffuer giffuet dig, oc haffuer ieg vel betenct hanom paa de steder, som ieg fforhobes, at min søster oc dig skal vel behaffue. Den her oc gud ved, at ieg haffuer icke fforskyldt slegt aff mine sønner. Ieg haffuer nu sedt effter deres salige ffaders død paa siyuende oc tiyuende aard oc lid stor bedrøuelse, mere end ieg haffuer nogentid veret bekend, oc mine børen ville gjøre meg sieg fforagtelse oc giffue seg paa de steder, som meg imod vore, det skulle angrede (!) meg, ymen ieg leffde. Oc haffuer Mette Gøe oc ieg saa søret siden, at der som at dete skulle lenge vare saa met meg, da fførde dene sorig meg y min graff³.

s. 318 Min hierte kere broder, holt meg dene min vffuldkomen skriffuelse til gode, ieg haffde bleffuet alt død, hade ieg icke nu skreffuet dig til. leg vel ffindes for din egen, den stund ieg leffuer. Mete Gøe siger dig mc gode netter. Den effuege herre gud beffaller ieg dig til effuig tid. Ex Huedeholm tisdagen ffor pinsdag mdlxxxj.

Idde Falck Gøes
met egen hand.

Udskrift: Erlig oc velbyrdig mand Krestoffuer Gøe til Gundersløff, min hierte kere broder, ganske venligen tilskreffuet.

s. 318

Basnæs2. Juli 1581.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Angaaende noget Guldsmedarbejde; det gaar bedre med hende, men hun er endnu svag; hun sender Urter til Kristoffers Øl.

Mynn a. kierste søster, gud uere allttiid hos deg och beuare deg y alle diinne uege fra alltt dett, som deg kand uere skadeliigtt bade ttiill sell och liiff, och lade deg lenge leffue och liide uell y guds frøgtt. leg ttackr deg, myn a. k. søster, saa høgelliigen och gandske gierne for alltt megtt hullhed och ere och gott, som ieg y saa mange made haffuer beffundett aff deg, och y syndrliighed ttacker ieg deg saa gandske gierne for diin gode, hulle skriiffuellse, som ieg rett nu bekom. leg uiill fiinds dett mett alltt andtt hullhed gandske goduiillig ttiil att forskylle, mett hues gott y myn rii[n]ge formue er, der ieg ued deg ttiill ere och ttieniste kand uere, som ieg deg des pllettiig er, och du icke helldr skall haffue ttuill paa, saa lenge ieg leffuer. Myn h. k. s., ttackr ieg deg saa rettelliigen gierne s. 319 for denn store umage, som du haffuer mett miitt ttiingst, som ieg haffur hos Luckus Guldsmed, gud uare deg god, dett er en rett stor fromhed aff deg, och hade Luckus send meg ttu par aff same spende, daa skreff ieg ham ttiill, hur' ieg nu er ttiill pas, saa bettackr ieg deg paa dett uenlligste, saa och hobes meg med guds hiellp, att dett maa nu snart bliiffue gott, ttii ieg haffur nu uertt ope y iij dage, nes (!) ¹ dag er ieg ennu megett suag, gud uere deg euiindeliige god for alltt dett megen ere och gode, du beuiiste meg y myn sygdom. Och kand ieg icke skriiffue, saa rett fast som meg lengs aff alltt miitt hiette efftter deg, och ttror ieg myn kierre brodr och deg saa uell, att y uiille haffue den umage och kome hiidtt tiill meg, som y haffur loffutt meg, før y dragr aff landtt. leg uiill nu icke lengr bemøde deg mett dene myn uellmentte skriiffullse, och uiill nu iinttd forbyde meg iimod deg, mens saa lenge som ieg leffur, skalltt du fiinde meg y alld hullhed, som deg bør att fiinde diin hulle søster, och uiill hermett nu och allttiid haffue deg gud allmecttiigste beffalliins, hand beuare deg lenge sund mett møyen languariinds hellbrede och uellfartt, bode ttiill sell och liiff. leg siiger myn kiere brodr och deg allttiid mange gode netter. Maa ieg bede deg, att du uiilltt haffue den umage och syge Mans Giiøe och diine joffrur mange gode netter paa myne uegne. Dattum Basnness uar frue besøgells dag ano ar 1581.

Kiersten Bøller.

Myn h. k. søster, uiille ieg saa rettellig gierne haffue lade brenttt nagtt fannester² uand ttiill deg, och hade ieg s. 320 myne jomffrur ude y ttre marcker och lede efftter fannester, daa kunde dii slett iingen fiinde, ttii her er iingen omkriing, och sendr ieg deg nagen iudeas øren ¹, om myn brodr gad brugtt dem y sytt øll, ttii dii syger, att dii ere saa god for hese ², och hade ieg bud henne ued Ttersløse efftter dem, ttii der er en quinde henne, som kiendr dem, och hun lette meg diise op. H. k. s., ieg befrøgtt meg, att myn hund hand skall giør och giør myn brodr och deg umage. Gud giiffue, att du hade sentt meg den y dag mett Lase, mens han ag saa ³. Nu gud uere allttiid hos deg, myn h. k. s.

Udskrift: Mynn aller kieriiste søstr fru Bergette Krestoffer Giiøes ttiill Gundrslløffholm gandske wenlligen ttiillskreffuitt.

s. 320

København9. Juli 1581.

Berndt Schurmand til Kristoffer Gøje.

Angaaende en Handel om Korn; han har nogle Perler tilfals.

Min gantze wenligen helszen forsendt med gudt wor herre. Kere Christoffer, betacker jeg eder som myn gode wen for alle ehre och godt, huilket til ad forschulde efftter myn ringe formogen er jeg altid gantze willig. Och giffuer eder hermed wenligen til kende om kobet aff kornet, j haffuer ladet skriffue meg til om, ad j begerer for malt huer td. j daler och for rug huer td. ij daler, huilket er well duer kiob och megit, och ma mhen icke dertil fhore rug vd ⁴, derfor om j wille vnde meg malt och bug noget s. 321 beder kiob pa huer lest, wille jeg det beholde, och begerer den lengeste dag ¹, j kand giffue meg. Och beder gerne, ad jeg kand fa en

wisz bescheed herom, for end j drager aff landet, huortil jeg meg mha forlade, och ad j wille ochsa skriffue meg til, huor megit der er aff huert slags, bade malt och bug, her vdi Selant och j Lalant, och huor j wille meg dette lade leffveere, och sofram der jngen bud war straxs hid til buen, beder jeg, ad j wille haffue den vmag och forschicke breffuit til Hans Kordeszen, borgemester j Nestwede, och lader hannom sige, ad hand straxs wille sende den hid til meg pa myn vnkosting. Wider haffuer jeg nhu faet so smucke och schone parler, som jeg icke haffuer hadt nogen tid tilforn, sofram som frow Birrite deraff er begerendes, will jeg self komme til eder och handele med eder om huoris kiob, nar jeg hued, pa huilken tid eder belegen kand were. Och j huisz made jeg eder effter myn ringe formogen til tieneste och willige kand were, dertill skall j altid finde meg gansche willig. Hermed eder gudt alsomegtigste befalendes. Datum Kiobenhafen den 9. julj anno 1581.

Berndt Schuermand
E. w. a.

Udskrift: Erlige och welburdige Christoffer Goie til Gunderszleffholm, myn gunstige herre och gode wen, wenligen tilschreffuet.

s. 321

Helsingborg 21. August 1581.
Erik Thott til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til hans Bryllup med Helle Basse.

Min gantz wenlig helszen nu och althidt forszennt medt wor herre. Kiere Christopher, tacker ieg eder giernne s. 322 for allt gott, y mig altid giort och beuist hafuir, och vill thed giernne forschylle, med huis guod y min ringe macht ehr. Kiere Christopher, gifuir ieg eder vennlig ad vide, ad erlig och velbiurdig mand Arrild Vgerup aether vdi de hellig trefoldigheeds nafnn ad giøre mit brullup med en aff hans kiere hustruis¹ jomfruer, erlig och velbiurdig jomfrue Hele Basze, denn neste søndag for sancti Dionisi dag først komendis, som er thendt 8. octobris. Er derfor min vennlige bønn thill eder, ad y ville hafue den vmag och komme thill Vgerup om lørdagen thilforendt och om søndagen giøre eder glad med mig och flere vore gode vennir, som mig forhobis, der da forsamled vorder. Dett forschyller ieg althid giernne y slig och all andenn maade. Hermed eder gud almechtigste befalendis. Aff Helsingburg den 21. augusti anno 81.

Erich Toth.

Udskrift: Erlig och velbiurdig mandt Christopher Gøye thill Gunderstrup (!), min synderlig guod ven, gantz venligen².

s. 322

Helsingborg 21. August 1581.
Arild Urup til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til Erik Thotts og Helle Basses Bryllup.

Minn ganndtz venlig helsenn nu oc althiid forsendt mett vor herre etc. Kiere Christoffer Giøe, tacker ieg ether giernne for alt ere oc gott, som y meg althid giordt oc beuist haffuer, oc vill thett althid giernne forskiölde, mett huis gode vdi min rinnghe machtt er etc. Kiere Christoffer, giffuer ieg ether vennlig att vide, att ieg aether vdi thi hellige threfoldighedtts naffnn att giøre en aff min s. 323 kiere høstruis jomfruurs brøllope, erllig oc velbiurdige jomffrue Helle Bases mett erllig oc velbiurdige mand Erich Thott till Hiulbierig den neste søndag for sanctj Deonitij dag, som er then 8. octobris først komendis. Er therfor min wenlig bøenn till ether, attj ville haffue then vmage och kome till Vggerop om leffuedagen tilfornn' oc om søndagen giøre ether glade mett meg oc flere voris gode wanner, som ieg forhobis, ther thaa forsamled worder. Dett forschielder ieg althid giernne y slig eller ald anden made. Hermett eder then almechtigste gud beffalendis. Aff Helsingburg then 21. octobris (!) anno 1581.

Arild Vggeroph.

Udskrift: Erllig oc velbiurdiige mandtt Christoffer Giøde till Gunderstorp (!), min synnderlig gode ven, ganndtz wennligenn¹.

s. 323

Selsø 27. August 1381.
Jakpb Ulfeld til Kristoffer Gøje.
Han har til en Bygning paa Bavelse ladet indføre nogle Materialier til Karrebæksminde og beder nu om at maatte laane nogle af Kristoffers Vogne til Transporten.

Mjnn wennligh helszen nu och altid forsenntt mett wor herre. Kiere Christoffer, frennde och synnderlige

gode wenn, nest minn wenlige tacksigelse for allt gott, huilckett jeg giernne mett dig forskyldde will, mett huis dig till wilge och gode kannd were. Giffuenddis dig ad wide wenligenn, ad jeg om gud will achter ad lade bygge noged paa minn gaard Bauelse, huortill jeg wdj Carebecks s. 324minde haffuer laded jndføre nogenn stenn, kalck och tømmer, och behøffuer till thett ad hiemføre ad besøge minne gode wenner och naboer, om de wille were mig behielpelig mett nogne wognne paa enn dags tid, ad de maathe ther anname las och føre till forskreffne Bauelse ¹. Er therfore till dig som till min kiere frennde och gode wenn min wenlig begieringh, ad du wille giøre well och lonne mig nogne wognne en reyse, mig her vdinden ad were behielpelig, naar dj nu haffue theris korn jnde, huad dag thett thennom kand were best beleyligt, før dj saae rough. Slig dinn gode wille jeg giernne jgienn wdj slig eller støre maade, om thu mig behoff haffuer, will forskyldde och fortiene, och beder gjerne, jeg wed thette mit bud maathe fange herom besked, huortill ieg mig maa forlade. Och will hermet haffue dig gud almechtigste befalledt. Aff Selsøø thend 27. dag augustj anno 1581.

Jacob Wiffeldt.

Giør well och helsse din kierre hustru mett mange gode nether paa mine wegne.

Udskrift: Erligh och welbyrdigh mannd Christoffer Giøje till Gundersløff, mynn kiere frende och synnderlige gode wenn, wennligenn tilschreffuitt ².

s. 324

København30. August 1581.

Henrik Brahe til Kristoffer Gøje.

Indbydelse til Tyge Brahes Begravelse, der blev ihjelslagen af Ejler Krafse.

Wennlliig helsenn nnu och althiidt forsennndtt mett wor herre. Kierre Christoffer Gøye, synderlliig gode s. 325wenn, nest minn wennlliig tacksigelsze for alltt gott, som y giortt och beuist haffue, huilckit jeg giernne mett alle gode will forskylle. Kierre Christoffer Gøye, giffuer jeg ether sørgeligenn thiill kende, att min kierre broder, erlliig och welbyrdiig manndt Tyghe Brahe thiill Hammer, er jammerligenn och wskyldeligenn tagenn aff dage aff Eyller Kraffsze thiill Egholm ¹, thenn almechtigste gudt vnde hannom medt alle thraa christne enn gledelig och ærefuldt opstandelsze. Saa actir jeg nu wdj the helliig threfoldighedts naffnn paa hanns kierre efftherladindis daathers, erlliig och welbyrdiig jomfrue Anne Brahe thiill Hammers wegne at lade begraffue forskreffne min kierre broders salliig lig her wdj Kiøbenhaffnn y helliig giestis kircke thenn thorsdag nest effther wor fruue dag natiuitatis, som er thenn xiiij septembris nu først kommendis. Thj er min ganndtz vennliig bønn och begering thiill etther, athj wille well giørre, haffue vmag och komme hidt thiill Kiøbennhaffnn om onsdagenn thiillfornn, och om thorsdagenn thereffther giørre min salliig broder thenn siste ære och thieniste att følge hanns lig thill sit legerstedt, thett will ieg mett ether gerne forskylle mett alle gode. Och will hermedt haffue ether gudt almechtigste befallindis. Schriffuit y Kiøbenhaffnn thenn 30. augustj anno 1581.

Henndrick Brahe.

Udskrift: Erlig och welbyrdiig mand Christoffer Gøye tiill Affuindzberg, min synderlig gode wen, wenligenn till schriffuitt.

s. 326

Basnæs Slutningen af August 1581.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Om Indbydelsen til Kongens Datters Daab, som hun haaber, Kristoffer og Birgitte vil følge ; det bliver vanskeligt at faa et Stob; hun beder Birgitte skrive, naar de kommer; om den Ulykke, Ejler Kr af se er kommen i; hun beder Birgitte besøge nogle Breve til Mette Rosenkrans og Malene Povisk.

Mynn allerkiiereste søstter, gudtt verre alttidtt mett deg, och hand haffue deg y siinn nadiige beuariing, att du matt lenge leffue y guds frøcht mett møgen langvarendis helbre och velfartt bade ttiill sell och liiff, dett vell yeg ttroligen ønske och bede gudtt om. Yeg ttaker deg, m. a. k. s., saa høgeliigenn och ganske giierne for allt søstterlig hulhedtt, møgett erre och godtt, som du meg alttiidtt y saa mange made giortt och beuiist haffuer, huiis du skaltt alle miine dage fiinde meg for dynn hulle søstter ganske goudtviilig ttiill att forskyldde aff myn riinge formue y alle dii made, yeg vedtt att giøre, der du kandtt haffue erre, tthieneste och godtt aff, som yeg deg diis pliicttig er, och du yke skaltt haffue thuil paa, saa lenge yeg leffuer. M. h. s., yeg kand yke skriiffue, saa rett fastt som meg forlenges efftter miin kiire broder och deg och vell ønske, att gudtt vell føiige ttiidenn, att vy snartt fiindis sunde, mett glede och y guds frøcht. Och vedtt yeg, att y har nu bekomett konglig maiisttas breff, att du skaltt vere fader ¹, och ttror yeg yke andett, att miin kiire broder och du komer yo her offuer, och ttror yeg viistt, att der som gudtt forbyde, att y yke kom, da forthiien y ett sttortt vvenskaff, dii beder yeg deg giierne, m. a. k. s., att du ttenker nu ald lelighedtt och rader miinn broder ttiill, att y viistt komer, y huadtt forsørmelse s. 327y skall haffue deraff, yeg kand vell ttenke, hor besuerliggett dett er eder, att y skulle saa snartt drage derfra. Och sender yeg deg enn sedell paa saa mange, som yeg

kunnde forfare, hand hade breffue ttiill, och fiick yeg och breff, gudt almecstte vnnde meg, att yeg kunne become ett smochtt sttab, yeg befrøchter meg, att dett skall vere vndit att become, for ttiiden er saa kortt, och fiick yeg konglig maiistiis breff yke før y y (!) affttes, daa badtt yeg den leger ¹, att hand viille gaa sttraxtt ttiill Gunderslaff, daa vor dett yke andett muligtt, andett end hand viille yo ttiill Eskiillsttrop førstt och saa fra Gunderssløff och ttiill Voriingbore, och vor ham befalett, att hor dii vor ycke selfi hiime, daa skulle hand andttore deres foger breffuen. M. h. s., skriff meg nu ett ordtt ttiill, hor snartt y komer her offuer, och hor miin kiire broder och deg liider, gudtt almecstte giiffue, att y kome gladtt och helbre, och att yeg maa alttiidtt høre, att eder maa liide vell, da vedt gudtt, att eders sundhedtt skall vere meg saa kiierтт aff allt mett hiiertte som min egen vellfartt. Och kand yeg yke skriiffue, saa rett hiierttelig bedrøffuedtt som yeg er for denn store vløke, som yeg vedtt vell, du har hørtt, der miin kiire broder Eyller ² er komen y, denn almecstte gudt ttrøstte hans bange samuiitiighedtt och vnnde ham vell att bliiffue forliigett førstt mett gudtt och saa faa kon. maystts. venskaff och saa bliiffue forliigett mett saliige Ttyges sleet och vener, och att denn arme bedrøffuedtt mandtt matte kome ttiill fredt och rolighedtt ygenn, och haffuer yeg aller hørtt enn sttøre vløke, den almecstte gudtt for siinn kiire søns skyldtt giiffue dii beste medell och radtt hery, att dett matte kome ttiill enn goudtt forliigelse, och gudtt ttrøstte och husualle denn s. 328arme, bedrøffuedtt mandtt och hans bedrøffuedtt hōstru och børnn ¹ och vos andenn hans goude vener. M. h. s., er minn ganske venlige bōn ttiill deg, att der som du eler miin broder skall vere Prebenn Gyldensttiernes fader ², att eders bodtt matte ttage diise tthu breff mett syg, som yeg har skreffuen Mette Rosenkrans och Malene Paaviisk ³ tty 11. Preben har ben meg ttiill fader, saa har yeg skreffuett Malene ttiill, att hunn vell sttaa fader for meg, och der som eder yke stteds bodtt diidtt, daa beder yeg deg paa dett venligestte, att eders fogett matte forskiikett dem ttiill Rasmus Ybsen y Morop ⁴ och ttegne paa en sedell, att hand skulle føre dem ttiill Vasbore ttiill Preben Gyldenstyernes gardtt. M. h. s., yeg vell nu yke lenger bemøde deg mett denne myn velmentte skriiffuelse, och vell nu ynthett forbyde meg ymodtt deg, mens saa lenge yeg leffuer, daa skaltt du fiinde meg y ald hulhedtt, som deg bør att fiinde diinn hule søstter, ganske godtvillig ttiill att giøre aff formuen allt ⁵.

s. 328

Staarupgaard1. September 1581.

Kristence Rotfeld til Birgitte Bølle.

Hun beklager Birgitte Bølle for hendes Sygdom og ønsker, at der aldrig maa vederfares hende en saadan Hjærtesorg som den, der er overgaaet hende selv; hun sender efter Ønske Birgitte et Stob.

Mynn ganske wennlig helszenn alletid forsendt mett wor herre. Kiere Bergette oc kiere søster och besynderlig s. 329gode wenn, gud beuare thig alletid naadeligenn oc well oc spare oc beuare thig lenge oc well mett megitt langwarindis helbred, sundhed och welfartt fra allt thett, thig kand were skadeligtt antthen till siell eller liuff. Kiere Bergette och kiere søster, bethacker ieg thig saa ganske høgllig oc giernne for allt gott, som dw mig alletid giortt oc beuist haffuer, och nu synderlig for din hulde oc gode schriffuilsze och for din thrøst och huszwalsze, som dw giffuer miig. Gud were thig euindelig god therfor, och jeg will thett mett thig allethid huldeligenn och ganske giernne forskylle vdj alle the maade jeg wed, dw kand haffue ere oc gott aff, saa wiett y min ringe magtt er. Kiere Bergette och kiere søster, som dw schriffuer mig thiill, att dw haffuer weritt saa schrøbelig och jlde till paasze, sidenn dw kom her till landitt, och jeg for thenn aarsage skyld wille haffue thig wndskyltt, att dw ickj har weritt her hosz mig, saa kiende gud allemegtigeste, din skrøbelighed gjør mig wndt aff allt mitt hiertte, och hagde ieg ickj anditt forlatt mig till, jnd du jo hagde besøgtt mig vdj min bedrøffuilsze, gud giffue, att dw eller nogenn aff dine gode wener aldrig frester thenn hiertte sørrig, ieg haffuer frest ¹. Kiere Bergette och kiere søster, som dw schriffuer mig till, y huilcke dw er begierindis, att ieg wille vell giøre och lone thig etth stob, som dw wille giffue giffue (!) till fader gaffue ², saa sender ieg thig nu etth stob, som weger etth hundritt thiffue och thow lod. Och der som dw ickj hagde weritt min wenn, som gvd hagde dw ickj bekomitt thenn, och begier ieg ickj pendinge therfor, menn lige saadantt etth stob jgienn och saa gott s. 330som thenne er. Kiere søster, huis ieg kand giøre, dw kand haffue ere och gott aff, findis ieg allethid ganske goduillig thertill, och will hermett nu och euindelig haffue thig gud allemegtigeste befalindis. Lader mine jomfruier helsze thig mett mange gode natter. Aff Starupgaard then i. september 81.

Chrestenntz sallig Biørn Kaaszes.

Udskrift: Erlig och welbiurdig frw Begette Chrestoffer Gøys till Gundersløff, min kiere søster och synderlig gode wenn, ganske wenlig tillschreffuitt ¹.

s. 330

Rugaard6. September 1581.

Axel Brahe til Kristoffer Gøje.

Det Stob, Kristoffer beder om, kan han ikke faa; derimod sendes der ham en Kande.

Mynn gannsche wennlig helssen nu och altid forssend mett gud. Kiere Christoper och kiere farbroder, nest

myynn wenlig tacssigelsse for allt gott, som y mig altid giort och beuist haffuer, huilchit ieg altid gerne aff formuenn forskile och fortienne will wdj huiss made, ieg wid eder tiill wilie och tienist kann wehre. Kere farbroder, haffuer ieg bekomit ederss schriffuelsze, horwdj y ehr begerendis, att ieg wile lanne eder det stob, som minn moder fru Beathe² gaff Methe³. Kiere farbroder, saa kand ieg eder wennlig iche forhole, att same stob haffuer werit mehr enn y othe dage wdj Onss att lade sethe andenn wabenn paa, thi ieg ehr och selff bedenn till fader paa same tiid, menn der som ieg hade wist det nogit tilfornn, daa schulle y saa sant helpe mig gud gerne haffue bekomit s. 331det, y huad raad ieg haffde selff faad. Menn eg sender eder enn kann, som myynn moder fru Ide¹ gaff mig, der som eder der war tient mett, da wnde ieg eder J denn retelig gerne. Der som eder synns, hunn war for ringe, daa kune y well lege nogit gull derwdj, saa y ligewell kann bestaad der mett. Kere farbroder, saa beder ieg eder gerne, att y will haffue mig herwdj wfortencht.

Der som ieg hade nogit tilforne fadt ederss schriffuelsze, for ennd iæg hade send det hend, daa schulle y wist haffue bekomit det. Och will hermett haffue eder med alt, huiss eder kert ehr, gud almetiiste beffalindis. Wilt y well gjøre och haffue dend wmage och helsse min farster mett mange gode nether paa mine wegne. Methe lader helsse eder bade mett mange gode nether. Aff Rudgard den 6. september 1581.

Axell Brahe
egen hand.

Udskrift: Erlyg och welbyrdigh mannd Cristoper Giø till Gunderssløffholm, myynn kiere farbroder, gansche wenlig tilschreffuenn².

s. 331

*Eskilstrup 27. September 1381.
Herluf Skave til Kristoffer Gøje.
Han sender nogle Gaver; om Retten til at jage paa Herlufsholms Gods.*

Myn gandske wenlig kierlig helszen nu och [altiidt] forszend mett wor herre. Kiere Christoffer, broder och syndelig gode wen, nest en wenlig thacksiigelse for allt ere och gott, huylkett jeg alle myne dage giernne forskylle och forthiene wiill, y alle dy maade jeg kand och wed deg thill wiilig och gode kand were. Kiere Chrestoffer, s. 332szender jeg deg nu en raff och Birrette nogin regling¹, som nu nyes er komen fraa Norge, beder jeg deg giernne, att du wiill tage en liden gode wiilig thill tacke. Kiere Chrestoffer, som deg wel forthenker, att jeg thallett mett deg om den jactt, som jeg haffde wntt Sten Brade, att hannd motte jaffue der paa skollenn², och du sagde att wille giffue der saa megitt aff som hand, saa er jeg well dermed thill fredz, mett saadan skell att diitt folck icke skall bryde mig huell paa dy gerrer deromkring haffuerne wed skolen och gjøre skolien dermett skade, att du wille skriffue mig din wiilig der thill om och sende mig breffuitt thill Harluffsholm, dy jeg bliffuer der en dag eller tho och haffuer nogett att bestelle mett klamer och trette der. Kiere Christopher och kiere broder, y alle dy maade jeg kand thiene deg y, wiill jeg gierne gjøre, och wiill jeg nu och altiidt haffue deg gud almetiste beffallendis. Anne³ och jeg ønsker deg och din kiere høstru mett mange m gode nether. Ex Eskelstrup den 27. dag septhembris aar 1581.

Harluff Skaffue.

Udskrift: Erliig och welbyrdiig mand Chrestoffer Gøye thiill Gundersluffholm, min kiere broder och syndelig gode wen ganze wenligen thiill skriffuitt⁴.

s. 332

*København 30. September 1581.
Frederik Hobe til Kristoffer Gøje.
Han beder Kristoffer efter sit Løfte at love for ham til Kongen for 3000 Daler og sender ham Gælds brevet til Besegling.*

Min ganske wenlig helsen nu och altiidt forsendt mett wor here. Kiere Christoffer, suoger och besynnderlige s. 333gode wen, betaker jeg eder saa ganske wennliigen och giernne for all ehre och gode, som y mig altiidt giortt och beuist haffuer, huilkidt jeg altiidt ganske giernne wii forskylde och fortiene mett alt, huis gode vdj min formue were kandt. Kiere Christoffer, som eder vden tuill well fortenker, ad nu jeg war hos eder, da loffuede y mig, ad y wille loffue for mig til kon. maist. for iij tusendt daler, som hans maist wille naadigst laane mig til ad jndløse det gods mett, som Hak Holgersen¹ haffuer y pannt aff min høstru. Saa sender jeg eder nu samme breff, som hans kon. maist. det haffue will, och beder jeg eder saa ganske wenligen och giernne, ad y wille well gjøre och beseygle samme breff. Ieg skall nest guds hielp holde eder dett vden all skade vdy alle maade, och naar gud wii, ad wy kommer tilbage aff Skone, saa wii wy komme til eder och giffue eder et skadesløsbreff, som y well skulle were forwarid mett. Kiere Christoffer, beder ieg eder giernne, ad y wille gjøre hervdy, som min gode tro er til eder. Vdj huis maade ieg nogen tidt kandt were eder til wilge och gode, da skulle y dertil altiidt finde mig wiilig. Och wii ieg hermett nu och altiidt haffue eder gud

alsomegtiste befalendis. Lader Sitzell² och jeg helse eder o9h min morsøster mett mange tusendt gode netter. Aff Køffuenhaffn loffuerdag effter s. Mikelsdag 1581.

Fridrich Hobe
mett egen hand.

Udskrift-, Erlig och welbyrdig mand Christoffer Giøde til Gundersløffholm, min kiere suoger och besynderlige gode wen, ganske wenligen til skriffuidt.

s. 334

Frederiksborg 21. Januar 1582.
Frederik II til Kristoffer Gøje.
Indbydelse til et Bryllup.

Frederich thend anden med gudtz naade Danmarckis, Norgis, Wendis och Gottis konningh.

Wor gunst tilforn. Wiid, att wij acthe att giøre noggen wore thienneris och nogle hogborne førstintnis wor kiere høstrues jomfrues brøllup¹ paa wort slott Kiøpnehaffn thill fastelaffuens søndag, som er thend 25. februarij først kommenthis. Thi bede wii thig och naadigst begere, att thu om løffuerdagen tilforn wilt komme till forskrefne Kiøpnehaffn, thagenthis med thig thin høstru och hinthis jomfruer och sidenn, saa lenge same brøllupper paa staar, were ther tilstede, giørenthis ether glad med osz och andre wore thro vndersotte aff addellen, som wij paa same thid thill osz forskreffuit haffue. Thermed giørr thu osz sønderligen thill wilge, och wij forlade osz wiszeligen thertill. Befalenthis thig gud. Schreffuitt paa wortt slott Frederichsborg thend 21. januarij aar etc. 1582. Wnder wort sign.

Friderich.

Udskrift: Osz elskelige erliig och welbyrdig Chrisstoffter Giøe thill Gundersløff, wor mand och thienner².

s. 334

København 6. Februar 1582.
Inger Oxe til Birgitte Bølle.
Da Dronningen har forløvet hende og alle Jomfruerne, vil hun drage til Skaane, men haaber senere at træffe dem; hun takker for det tilsendte Skørt.

M. a. k. s., gud almetest uere altid hos deg oc beuare deg nadelig oc uel i alle dine uege fra alt, der degs. 335kan uere skadeligt, enten til siel eler lif, thett uel ieg sa trolig ynske deg som meg sel, thett tro for uest. Oc uel nu hafue deg, m. a. k. s., sa ganske hølig oc gerne betaked for alt møged ære oc got, som du meg altid udi sa mange made giort oc beuist hafuer, huilked du skal alle myne dage fine meg ganske goduelig til ad forskyle mett alt thett gode, i myn mact er, der ieg ued deg til uele oc gode uere kand. M. a. k. s., giuer ieg deg ganske uenlig til kene, ad din gode skriuelse kam meg i dag til hene, huilked du ma uest tro, ad hun uar meg kerkomen, ad ieg ma uide, ad myn morbroder oc deg lider uel, gud almetest beuare eder fremdeles mett languarig sundhed oc lade eder lenge leue oc lide uel, thett uel ieg som gud trolig ynske af gud. Oc uel nu hafue giued deg ganske uenlig til kene, ad k. m. oc myn frues node hafuer nu forløued alle iomfrurne oc meg, ad ui ma nu drage hem pa i tid lang, sa der er nu ingen af iomfrurne hos h. f. n. uden Dorete Skenkel, de andere dro igor til Roskile, some af dem drager til Lylan oc some til Fyn oc some her i laned, sa huer ma nu draue til sine uener. Sa drager ieg nu mett guds hielp herfra oc ouer til Skane i dene uge oc fortøuer der til hen mod medfaste¹, sa acter ieg meg her ouer til laned igen mett guds hielp, sa forhaues meg ad kome myn morbroder oc deg tyl ors, for du kan icke tro, sa ret fast meg forlenges efter eder, gud almetest une vos ad fines mett sundhed, nar han uyl føue tiden. M. a. k. s., giuer ieg deg ganske uenlig til kene, ad ieg hafuer nu bekomed thett skørt, du sende meg, oc er thett som gud alt for meged, ad du skule giøre deg sa stor bekosting derpa, thett hade uere got nock af duilick², ieg tro, thett hade uered nock, ad du skule hafue foræred droning dermett, du kune da icke s. 336giøred bere. M. a. k. s., sa uel ieg hafue deg sa ganske hølig oc gerne betaked, bade for thett oc for alt got, ieg altid befiner af deg, gud giue ieg ueste noged, ieg kune gøre eller bestele for deg, da skule du fine meg der mer en uelig til, oc uel nu icke lenger opehole deg mett dene myn uelmente skriuelse, men du skal altid fine meg for din hule, tro søster, der du ingen tuil skal hafue pa, thett kene gud almeteste, der ieg altid uel hafue deg lenge sund befallindes mett alt, deg kert er, oc beder deg gerne, ad du uel hafue den umage oc sie myn morbroder cm gode nater po mine uene. Datom Køuenhøuen tisdagen nest efter kynermose or mdlxxij.

Y. O.

s. 336

Nørregaard 20. Februar 1582.

Karen Gyldenstjerne til Birgitte Bølle.

Hun beder Birgitte være hende behjælpelig hos Kristoffer, at han ikke farer saa haardt frem mod Eline, salig Mads Grambos, og fremstiller hendes Sag.

Min a. k. Berethe och min hierthe kere søsther, here gvd vere altid hos deg med sin hellig ands naade och deg naadeligen bevare vel med langvarindes lif och svndhed, dett vel ieg ønske deg saa hvideligen och gerne, som dv vore min egen baaren søsther, saa santt hielpe meg gvd. Min a. k. Berethe, ieg bethacker deg paa dett aldervenligste for saa møgett bevist eære och gode, der dv har altid i saa mange maade bevist meg meg (!), som gvd vere deg god derfor, och i synderlig for altt gaat, der dv i alle maade bevisthe meg, nu der ieg sidst var paa Oreby hos deg, som gvd vere deg god derfor til evfig tid, och ieg, i alle de dage ieg lever, vel af min ringe formve finde deg for saa hiertheligen hviden ven til ad gøre och lade alt, ieg kand vide deg til vellig ad vere, och dv kant vere tintt med, som dv vore min egen baaren søsther, s. 337och som ieg bekender ad vere deg plegtig, och dv altid har forskylt. Min h. s., gir ieg deg nv gandske venlige ad vide, ad som deg och vel drafves til mine, ad der Knvd Bilde¹ och ieg vi gjorde bøn for Elline sallige Mads Grambo² til Kresthof, och da lofvede Kresthofer vos vestt, ad hand vilde aldtting for vaar bøn skyld ofverfare med det besthe med Elline med afsyn paa gaarend och skofven, naar dett var af sagtt, och saa lofved och Kresthofer vaas, ad ieders foved skvide først skifthe dett gods, som Elline lod efthe seg i Eæthehafve³, som var hindes bryge reie⁴ och hindes haaper och foler och svin och bir och hindes ges och ald hindes rvg saad, det lofved Kresthofer, ad lens Nilsen⁵ skvide skifthe det med hinde der, och siden skvide hand drafve til dem, der som dett anden gods blef ført, och der skifthe det andett. Kere Berethe, saa har nv baae presthen och Elline vered drafven til Eæthehafve och vilde gerne, ad lens Nilsen vilde skifft der med dem, hvad der var i Eæthehafve, da vilde lens Nilsen inthed skifthe med dem dett gods, der var i Eæthehafve, før de fick ført det andet gods til Eæthehafve med, och naar ieders foved feck skift godset i tho parther, och hand feck saa thagett dend ieæne part til Kresthors part, saa vel lens Nilsen gøre forbod paa hindes part, saa det skal och blifve der, och icke hvn s. 338skal maa faa det deraf, for det ad gaarend och skofven er sagt i feid¹. Min a. k. Berethe och kere søsther, saa beder ieg deg gerne, ad dv for gvds skyld vel vere en god hielp hos Kresthofer, ad hand icke vel lade sin foved handele saa hartt med hinde, men ad Kresthofer vel io lade hinde naaget nydett gaatt, som hand lofve vaas, baae Knvd Bilde och meg, der vi var hos ham, ad hand vilde alting ofverfare med det besthe med Elline, och nv gir ieg deg self ad bethencke, min a. k. Berethe, ad skal ieder foved nv ttrenge hinde ttii ad føre sit gods tilbage igen til Eæthehafve, och hvn skal lade skifthed och først thage ded i part af godse och kvegett fra hinde och saa gøre forbod paa ded anden par af godsett, som hinde skvide tilfalde, da gir ieg deg self ad bethenke, min a. k. Berethe, ad det er møget hartt handeled med hinde, endda ad Mads Grambod vnde hinde sin anpartt af sitt gods i sit lefvinde lifff, saam mange gaatt folck var ofververindes, baaede prowesther och presther derhos, der hand gaf hinde bref och seg[!] derpaa, ad hvn maathe nyde hans part med sin, och gvd hielpe meg saa af alt dett, meg kand vere imod, som ieg aldrig bad Mads Grambod derom paa hindes vegne elder lod bede ham derom, men hand gjorde det af sin egen gode fri vellig och gaf hinde saa gaath ed skvdsmaal i gaat faalckes nerverelse, som naagen mand kvnde gøre, och det høre ieders egen foved paa, hand var derhos, endda ieg har hørt, ad dett skvide vere ført for Kresthof, ad Elline icke skville skecked seg saa vel med Mads j sin sygdom, som hvn var plegtig och bvrde ad gøre, gvd hielpe meg, saa santt som hvem det har sagtt for Kresthofer, da har de sagt dett, der de aldrig kand bestaa, men de har gjort dett mere, for de vilde, ad Kresthofer skville skelle hinde s. 339af med det liide, hvn har, och de self kvnde nydet ad, de der har forført hinde for Kresthofer. Min a. k. Berethe, ieg har och hørt, ad dett skvide vere sagtt for Krestofer och deg, ad ieg skvide haft i min forvaring af Mads Grambods gods ad forvare for hinde, hinde til besthe, før Mads hand døde. Min a. k. Berethe, saa siger ieg deg for vest, ad saa santt som ieg vel naagen tid ønske meg naade af gvd i dend anden verden, da ved ieg meg aldrig i naagen ttid ad hafve haft naaget i forvaring, det der Mads elder Elline ttilhørde, dend stvnd der Mads lefde, icke før dend ttid, der Børe hand kom til gaarend och forvisthe Elline vd af gaaren med hindes gods, saa vesthe hvn seg hvercken hvs elder ly tjil, hvor hvn skvide sethe til forvaring, hvad hvn hade, saa bad ieg hinde da, ad hvn maathe sende hid ttii gaarend, da vilde ieg laane hinde hvsely til det, til gvd vilde vnde hinde anden raad, saa sende hvn hid af sine bovere, senge och skiffuer (?), ij kisther, och dett var dend tid, der Børe hade forvistt hinde fra Eæthehafve, och der skref ieg deg til och til Kresthofer med det bvdt, ieg hade hos ieder paa Gvndersløf, ad ieg hade laant hinde hvs til dett, och alt hendes bo var beskrefved, før dett kom hid, som ieders foved ved, djett blef beskrefved strax dend ttid, der Mads døde, gvd vnde meg saa santt ad faa baae lycke och gafn af, hvad gvd har vntt meg her i verdenn, som ieg ved meg aldrig, ad ieg naagen tid har haft naaget i forvaring i døis maal for Elline andett end det, ieg har lat ieder nv vestt och skrefved ieder ttii om. Min a. k. Berethe och min kere søsther, saa vel ieg bede deg nu for gvd skyld och for altt dett gode, ieg altid har forset meg ttii deg, ad dv veltt nv vere en god hielp hos Kresthofer, ad hand vel aldteng fare ofver med det besthe, och ieders foved icke saa slet skal fordere hinde och thage altt hindes s. 340helle bo fra hinde, och hvn skal staa til svars aldiene for gaarfeld¹ och for skaafven, hvad forseielse der kand findendes, och hvad geld der findes either ham, det skal och følle hinde, och hvn sad icke mere end ett i aar efther hans død, och Børe har faatt ald hindes rvf saad och hafvere saad, och hand vel nv slett inthed gi hinde igen derfor. Min a. k. Berethe, saa gir ieg deg nv self ad bethencke, om det er io møget hart for hinde, men ieg kand trof, de vnde fører, der hvn har haft for Kresthofer, de hielper meget hertil, men ieg tror da saa gaat ttii Kresthofer och deg, ad i lader hinde io naaget nyde Knvd Bildes bøn och min gaat ad, gvd hielpe meg, saa santt som hade dett nv vered x gange saa møgett paa ad gøre, som dethe kand vere, och

det alder ringesthe ord, der Kresthofer elder dv i kvnde giett meg derom, da skvide ieg hafve gjort efther ieders vellig dermed, helder end i vilde begered af meg, och alt det ieg naagen tid af min ringe formue kand vide ad gøre elder lade, dett ieder kand vere til vellig, och Kresthofer och dv i kvnde vere tientt med, det skal dv alle mine dage finde meg saa hierthelig hvider til som dend ven, der i skal aldrig hafve tvil paa. Och vel ieg nv och altid hermed hafve deg med Kresthofer och alt det, deg ker er, dend efvige here gvd befallendes, och beder ieg deg saa gerne, min h. k. s., for allt det gode, ieg ttror deg til, ad dv och Kresthofer i icke vel thage meg ttii naagen vvellig, ad ieg saa ttitt bemøder ieder med min skrifvelse och bøn i dese maade, gvd skal vide, dett fortryder meg hart, ad ieg saa ttitt skal bemøde ieder hermed, dett gør meg møget vnt, ad dett skal vare saa lenge med det, ieg saa ttitt skal bemøde ieder hermed. Here gvd befaller ieg ieder, och gvd vere hos ieder i alle det, i skal s. 341gøre och lade, och gvd spare och bevare ieder vel fra allt vntt. Skrefved ded ttisdag før sangthe Matties dag af Nøregaard 1582.

K. G. S.

Ieg ønsker Kresthofer och deg och dine iomfrvr mange m gode nether.

Min a. k. Berethe, ieg beder deg saa gerne om ad, om saa er, ad Kresthofer vel lade skifthe med Elline, ad dv vilde da gøre vel for gvd skyld och bede Kresthofer, ad lens Nilsen maa da kome til Elline, der hvn har sett gods, och skifthe det der och dett, der er i Eæthehafve, dett kand och skifthes der, saa lofvede Kresthofer baae Knvd Bilde och meg, dett sidsthe vi thalled med ieder paa Oreby, och ieg beder baae Kresthofer och deg for gvds nafn skyld, ad hves gods, der ieders foved faar fra Elline, ad i icke velle lade Børe faa naagett deraf, for hand och hans kvinde de har naack rost deraf, ad det er dem lofved. Her Hans¹ och Elline de siger, ad de vel gerne vnde ieder allt deres helle gods, der de har, om i velle begered, men de vilde gerne bede ieder for gvds skyld, ad i icke velle lade Børe faa der naaget af, hand har da gjort dem skae naack och fortrød med allt, hand kand gøre.

Udskrift: Erlig och velbyrdig frvve frv Berethe Kresthofer Gyes ttill Orebygaard, min kere søsther och synderlig gode ven, gandske venlig til skrefved.

s. 342

Matrup 22. Marts 1582.

Erik Hardenberg til Kristoffer Gøje.

Angaaende en af Kristoffers Bander, der har indhegnet noget Jord af Lysholts Fællesmark; Brevskriveren har tidligere paa Grund af Kristoffers Fraværelse ladet Sagen henstaa, men beder ham nu at give Møde i Lysholt, for at Sagen kan granskes.

Mynn ganndtz goduilig helsenn altid thilforrn med tacksigelse for allt godt, du mig, kierre Chrestoffer, broder och synnderlig gode wenn, gjort och beuist haffuer, huis att forschylle jeg stedtz goduilgenn will finnes, wdj alle dj mode ieg tig till wilge och gode werre kann. Kierre Chrestoffer, broder och synnderlig gode wenn, haffuer tinn fogett Jesper tig wdenn tiuell beret och tillkinde giffuenn, huor tinn thienner wdj Liusholt¹ nogenn tid forledenn haffuer jndhegnett nogett jord aff Liusholtz fellidtzmarck, och ieg thennd arsaag lod tinn bunnde ther samme stedtz tillthalle, dog efftherdj du, kierre Chrestoffer, war icke wdj landdett, bleff dett formedelst beges worres wener, som samme dag war paa Nøruangsherretzhing, saa tallet, att altinng skulle opstaae, till gud wille, du komst wdj lanndett. Saa haffuer ieg effther samme midt løffthe hertill inted wille widre trette eller dielle derpaa, efftherdj ieg holder dig, kierre Chrestoffer, for minn hulde wenn, thennd ieg well erre och thienne och icke wdj noger made thrette med, will ieg haffue tiig wennligenn ombedett, tu, kierre Chrestoffer, wille werre wbesuerrett paa enn beleleg tid med enn eller thuo dinne wener och møde wdj Liusholtz, saa well ieg och beuilge noger minne wener och møde tiig samme stedtz, adt thj kunne grandsche och forfarre paa rett och wrett, finnes dett, att minn thienner haffuer wider jndtaget, enn dett sig bønd, skall hand thett strags wdenn ald wider tiltalle wdlege, s. 343thj jeg begerrer icke wider, ennd mig kann med loff, rett och bilighed till komme, ieg forhobber mig thett samme till tiig, kierre Chrestoffer, wdjgenn. Bedenndis giernne, du, kierre Chrestoffer, herom wille biude mig thin wille thill wdjgenn. Huis tig, kierre Chrestoffer, kiert er, gør ieg altid giernne, thett kinnde gud, ieg tiig sampt Bergete med lannguarrendis welfart will haffue beffallett. Lader Anne¹ helse eder buode mett mange tusenn gode nater. Datum Matrup thend 22. marxj anno 1582.

Erick Hardennberig.

Udskrift: Erlig och welbørdige mannd Chrestoffer Gye till Auindtzberre, minn synderliig gode wenn, ganndtz wenligen till skreffuet.

s. 343

Terløse 5. Juni 1382.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at Søsteren og Svogeren ikke har kunnet komme til hende, da de har haft fremmede; hun vil

rejse til København, men først paa Onsdag 8 Dage; hun beder Birgitte laane hende nogle Smykker til dermed at smykke Jørgen Daas Datter, der skal have Bryllup.

Min allerkiieriste søster, gud were altid med digh, hand beuar dig y alle thynne wey fraa aldt thett, szom deg kand were skadeligt, buuode tiill sell och lifff. Jeg thacker dig, mynn alerkieriste szøster, paa thett allerhøigiste saa vennligenn och gandske giernne for aldt søsterlig beuist och møigitt erre oc gott, som ieg altid vdj alle maade aff dig befonden haffuuer, och tacker jeg dig y sønderlighed for thiinn guode schriffuelsze, som ieg nu haffuuer bekommit, huisz du skalltt alle mynne dage fynnde mig for thjnn hulde søster, gandske godueligen tiill att forskylle oc forthienne aff formoffuenn y alle dy made, s. 344der ieg ved att giørre, der dig tiill velle och guode kand verre, oc tu kandt verre thienndtt med, som ieg dig disz plitig er, och du ycke skalltt haffuue thuiffuuell paa, saa lennge ieg leffuuer. M. hiiarte søster, jeg kand ycke schriffuue, saa rett fast som mig forlenngis aff alltt mytt hiiartte ephther min kiierre broder och dig, och haade ieg nu saa vist forhobidis, att y skuulle haffuue kommitt tiill mig ydagh. Nu formercker ieg, att ther er fremidt hossz eder, att y for thennd aarsag skyldt ycke kunde kome, saa giør dett mig rett vnndt, att y icke kom till migh, menns ieg viill ønske, att gud viill føy tidenn, att vy maa snartt fynndes sonnde oc medt glede vdj guds frøgtt. Min hiiarte søster, som du schriffuuer, att du agther dig tiill Kiøffuinghaffnn nest guds hiielp om tisdagenn ythennde tiillkomendis vge ¹, gud allermectigste giffuue, att du och mynn broder komme der y enn løcksalig tidt, at y maa verre der med glede oc mett en godt helbredt, och acter ieg med guds hielp att komme tiill Kiøffuinghaffnn som paa onsdag bliffuer viij dage, gud alermetigste giffuue, att vy kommer der alle y en løckelig och god tidt. Jeg viill, min allerkiieriste søster, ycke lennger bemøyd dig mett thennde mynn welmendte schriffuuelsze, menns du skalltt alle mine dage fynnde mig y ald huldhed, som dig bør att fynnde thynn hulde søster, miierre gudvellig tiill att giørre aff formoffuenn, huisz ieg vedt, dig kiert er, elder thu kanndt verre thiennt medt. Och viill hermedt nu och altiit haffuue dig gud allermectigste beffalindes, , hand beuare dig lennge sonndt. Jeg ønsker mynn kiere broder och dig altid mannge guode nether. Maa ieg bede dig, att thu viilltt haffuue thennd vmag och sige mig Monns Gøyd och dynne jomfruer och alltt thitt guode selskaff s. 345mannge guode nether paa miine weynne. Datom Thersløsz thenndt 5 dag junij anno 1582.

Kiierstenn Bøller.

M. h. a. k. søstter ¹, gud vere altyd mett deg, och han spare och bevare deg lenge nodelygen och vell, bode ttell sell och lyff mett mett (!) alltt, hues deg kertt er, mett- syn velsenelse och benedydelse, och han vne vos snartt ad ffynes mett glede och y gus ffrøtt. M. a. k. s., er myn ganeske venlyge bøn ttel deg, ad du veltt gøre som myn gode søstter och lone meg dyne smøke ttell ad smøke Yøren Das datter med, nor hon skall vere brud, och skall bryloped vere den søndag ffor santte Berttelemeg dag ². Meg fforhoues, ad yeg komer deg nu snartt ttell ors mett gus help, mens yeg beffrøtted meg, ad der skall kome nogen anen och lone dyne smøcke. Nu gud ffader och søn och den helygan beffaler yeg deg och myn kere broder nu och ttell euyg ttyd etc.

Udskrift: Mynn allerkiieriste søster fru Berrithe Christoffer Gøiesz tiill Gonndersløffholm gandze kiierligenn tiill schreifuit ³.

s. 345

Terløse9. Juni 1382.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beder Søsteren meddele, naar denne og Kristoffer vil drage til København; hun selv vil drage dertil imorgen 8 Dage i Anledning af, at Kongen vil have en af hendes Gaarde i Mageskifte.

Mynn allerkiieriste søster, guud allermectigste hannnd ver altid med diigh, hand beuare dig y alle thiine wey fraa aldt thett, szom dig kannnd verre skadeligt, endtenn s. 346tiill sell elder lifff. Jeg tacker dig, min allerkiieriste søster, paa thett alleruennligste saa høgeligen och ganndske giernne for aldt szøsterlig beuist och alltt huuldhed och møigitt ere och gaat, som thu mig altid vdj saa mange maade giørt och beuist haffuuer, huis du skaalltt alle miinne dage fynnde mig for thiin hulde szøster gandze guoduuelig tiill att forskylle och forthienne aff formoffuenn y alle dy made, der ieg wed att giøre, ther thu kandt haffuue erre, thiiienst och gaatt aff. M. hiiarte søster, ieg kannnd ycke schriffuue, saa rett fast szom mig forlennges ephther miin kiierre broder och diigh, jegh viill ønske, att gud viill føy tidenn, att vy maa snart fynndes sunde och medt glede vdj guds frøgt, och beder jeg dig paa thett alleruennligste, mynn hiiarte søster, att thu viilltt haffuue thenndt vmagh och byude miig tiill, huor diig och min kiierre broder lider. Gud allermectigste vnnde mig altid att hørre, ad eder maa lide vell, daa ved gud, ad eders sonndhedt er mig kiert aff alltt mytt hiiarte. Mynn hiiarte søster, viilltt thu haffuue thenndt vmagh och byude mig tiill, huilckenn enckende dag att thu acter att verre y Kiøffuinghaffnn, och viill jeg med guds hielp drage did, saa att ieg kandt verre der ymod ymornn othe daghe.

Gud allermectigste vnde osz att giørre enn løckelig och god reisze, att wy maa were der mett glede och en godt helbredt. Jegh viill, min hiiarte søster, nu ike lennger bemøyd diig mett thennde min velmendte schriffuuelsze och viill nu yndtett forbyude mig emod digh, menns thu skalltt alle mynne dage fynnde mig y

ald huldhed, som dig bør att fynnde thin hulde szøster, gandske guoduueligenn tiill att giørre aff formoffuuen alltt, huis ieg wed digh kiierter, elder tu kandt werre thiennt medt. Jeg viill hermett nu oc altid haffuue dig guud allermetigste beffalindes, hand beuare dig lennge sond, buode tiill sell och lifff med alltt, huisz dig kiierter er. Jeg ønnsker min s. 347kiiere broder och dig altid mannge guode nether. Maa ieg bede dig, att thu viilltt haffuue thend vmagh och sige thynne jomfruuer mannge guode nether paa mynne wegnne. Datom Thersløsz thenndt løífuerdagh nest for hylletrefoldiigheds sønndagh anno 1582.

Kiierstenn Bøller.

Myn aler kerstte søstter¹, er yeg ttell syns, ad yeg vell ecke draue ttell Køuenhauen ffør ymod ymoren otte dage. Kongelyg mayesttatt vell haue yen aff myne gore ttell magskyfftte, och derffor mo yeg dyd, eler hade yeg yntted atted meg dyd, gud gyue, vy mo ale kome dyd y en løkelyg och en god ttyd, ad vy mo vere der mett glede och en god hellbre, och gud senene vos ale gla och hellbre hem y vortt hus ygen. Yeg kan ecke skryve, saa rett ffastt som meg fforlenges aff alltt mett hertte efftter deg, och gør meg rett vntt, ad vy ere saa lenge ffra hynanen. Der som yeg hade vestt, ad du hade hatt ffremed, ad du ecke kune komed ttell meg, som du hade skreued, da skule yeg haue komed ttell deg anen pyns dag², mens syden vyle yeg ecke gøre dyg vmage, dy yeg vestte, ad du hade saa møged ad gøre mett dett ffly³, mens meg houes mett gus help, ad vy ffynes nu y Køuenhaun, gud vne vos ad ffynes mett glede och y gus ffrøtt. Nu gud ffader och søn och den helyg an beffaler yeg deg, m. h. a. k. s., nu och ttel euyg ttyd.

Udskrift: Mynn allerkiieriste søster, fru Berithe Christoffer Gøiesz tiill Gondersløffholm gandske kiierligen till schreffuit.

s. 348

Terløse 5. Juli 1582.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beder om Meddelelse om, hvordan det gaar med Søsterens Sygdom, og raader hende til ikke at faste saa længe om Morgen; hun vil rejse til Basnæs; hun spørger, hvordan det gaar med Kristoffers Sag.

Mynn aller kierriste søster, gudt werre allttid med dig, och hannd haffue dig j sinn nadige beuarinnng, att du matt lennge leffue y gudz gudz (!) frøctt med møgenn lanngwarenndis helbred och wellfiertt, dett will jeg saa throligenn ønnske dig som mig sellff. Jeg tacker dig saa wenligen och ganndze giernne for alltt søsterlig beuist och møget hullhed och erre och guott, som du mig allttid y saa mannge made giortt och beuist haffuer, thacker ieg dig j synndelighed for dett møgnne erre och guode, du beuiste mig nu y Købennhaffnn, och for du for saa rettelig well med mig, nu ieg war huos dig, huis du skall alle minne dage finde mig for dinn hulle søster, ganndze guoduilig thill att forskylle och forthienne aff formuenn y alle dj made, ieg wed att giørre, der du kannd haffue erre, thienniste och guott aff, som iieg dig dis plitig er, och du jcke skall haffue thuill paa mig, saa lennge jeg leffuer. Minn aller kierriste søster, er min ganzde wennlige bønnt thill dig, att du nu willtt lade mig wide, huor dett begiffuer sig med din sygdom, gud for sin kierre sønns skyll d wnde mig guode thinder fraa dig och wnde mig allttid att hiørre, att dig maa lide well, daa wed gud, att dett skall werre mig saa kiertt som mynn egenn wellfiertt. Mynn hierrtte syster, beder jeg dig paa dett wennligste, att du willtt jcke faste saa lennge om morgennen, som du pieer att giørre, menns du wille ede, første klokken er ny eller thj, du kannd ycke thro, som dett suarer¹ dig, att du faster saa lennge. Och atker s. 349ieg mig med gudz hiellp thill Basnnes paa løffuerdag¹, saa skall jeg kome thill dig, dett aller første mig muligt er. Mynn hiertte søster, lad mig nu wist wide, huor du erst nu thill pas, gud allmegtteste størcke dig mett sin hillig andz nade och wnde dig snnartt nadeligen och well att kome thill dinn helbed (!) jgen och wnde mig aller att saffnne min kierre broder och dig, saa lennge som ieg skall leffue. Jeg will nu jcke lennger bemøde dig med denne min wellmenntte skriffuellse och will nu jndett forbide mig ymod dig, menns saa lennge ieg leffuer, skalltt du finde mig j all hullhed, som deg biør att finnde dinn hulle søster, ganndze guodvilig thill att giørre aff formuenn huis ieg wed, dig kiertt er, och du kanndt werre thienntt med. Och will hermed nu och allttid haffue dig gud allmegtteste beffalenndis, hannd beuare dig lennge sund. Jeg ønnsker min kierre broder och dig allttid mannge guode netter och alltt, huis j kannd haffue glede och guott aff. Maa jeg bede dig, att du willtt haffue denn wmage och sige dinne jomfruuer mange guode netter paa mynne wenne. Dattum Thersløsz denn 5. dag julius anno dominj 1582.

Kierstenn Bøller.

Mynn hiertte søster, willtt du haffue denn wmage och biide mig thill, om dett gick mett min broders saa thill lanndzthinng, som hann wille haffue, och huor snnartt hann actter sig thill Laland, gud allmegtteste wnde ham well att kome thill enn guod ennde med sin sag der², och wnde hannem att giørre enn løckelig och enn guod rese, och hann sennde ham snnartt sund och gllad och helbred hiem thill dig ygen.

s. 350M. a. k. s.¹, yeg beder deg paa tthett aler venlygestte, ad du veltt nu lade meg vyde, hor deg lyder, gud ffor syn kere sønskyl vne meg gode ttyner ffra deg, och blyuer yeg ecke vell ttellffres, ffør yeg ved, hor deg lyder. Gud sttørke deg mett syn helyg ans node och vne meg alryg ad sane deg och myn gode broder

Kresttoffer, saa lenge som yeg skall leue. Nu gud ffader och søn och den helyg an beffaler yeg myn kere broder och deg nu och ttell euyg ttyd mett eders ganeske hus.

Udskrift: Mynn aller kierriste søster fru Biertthe Chrestoffer Giøis thill Gundersløffhollem gandze hulligenn thill skreffuett.

s. 350

Basnæs 28. August 1582.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at Søsteren er svag, og beder om Underretning om, hvordan hun har det; hun skal til Peder Billes Bryllup og vil først komme til Gunderslev; hun havde helst været fri for at komme til dette Bryllup, men kan nu ikke undslaa sig.

Mynn allerkierriste syster, gud werre altid med thiig, hand haffue thiig y synn gudomelig nadig beuarring, att thu maatt lenge leffue y guds frychtt med ald languarendis helbred oc welferd, baade till sell oc liiff, dett will jeg saa troligenn ynske oc bede aff gud som for mig selff. Jeg tacker thiig, mynn allerkierriste syster, paa thett allerwenligste saa høiligenn oc gandsk giernne for ald systerlig beuist oc megid huldhed, ære oc gott, som thu mig altid y saa mange maade giortt oc beuist haffuer, hues du skaltt alle mynne dage finde mig for thinn hulde syster gandske guoduilliig till att forskylle oc fortiene aff s. 351formuenn y alle the maade, jeg wed att giøre, thett thiig kiertt oc till williig oc guode kand werre. Mynn hiertte kiere syster, jeg kand icke skriffue, saa rett fast som mig forlengis effter mynn kierre broder oc thiigh, jeg will ynske, att gud wille føie tidenn, att wij motte snartt finndis sunde med glede oc y guds frychtt. Oc formercker jeg y thinn skriffuelsze, som du sidst skreffst mig till, att thu est nogid suagh, sa beder jeg thiig paa thett wenligste, mynn hiertte syster, att thu wiltt haffue thenn wmag oc lade mig wiide, huor thiig lider, gud almechtigste beuar mynn kiere broder oc thig nadelig oc well fraa allt onntt, hand vnde mig altid att spørre guode tiender till ether, att ether maa lide well, da wed gud, thett er mig saa kiertt som mynn egenn welferd. Mynn hiertte syster, jeg will thiig wennligen icke forholle, att jeg ygor bekom Peder Billis brøllupsbreff ¹, saa achter jeg mig med guds hielp till samme brøllup, oc will jeg med guds hielp paa mandag eller tiisdag ² kome till Gundersløff till mynn kiere broder oc thiig, thj jeg saa rett fast forlengis effter ether. Jeg will, mynn hiertte syster, nu icke lenger wmage thiig med thenne mynn welmenthe skriffuelsze, oc will nu jntid forbyde mig jmod thiig, mens thu skaltt alle mynne dage finde mig y ald huldhed, som thiig bør att finde thinn hulde syster, gandske guoduilig till att giøre aff formuenn, hues jeg wed, thiig kiertt er, oc thu kand werre thienntt med. Oc will hermed nu oc altid haffue thiig gud almechtigste befallendis saa trolliig som mig selff, hand beuare thiig lenge sundt. Jeg ynsker mynn kiere broder oc thiig altid mange guode natter med allt, hues ether kiertt er. Maa jeg bede thiig, att thu wiltt haffue thennd wmagh oc sige thinne jomfruer mange s. 352guode natter paa mynne wegne. Datum Bassnes thennd 28. agustj anno 1582.

Kierstinne Bøller.

Myn hertte aler kerstte søstter ¹, den almetteste gud vere altyd hos myn kere broder och deg mett syn helyg ans node och spare och bevare eder lenge nodelygen och vell, bode ttell sell och lyff mett eders ganeske hus mett syn velsenelse och benedydelse, och han vne meg alryg ad sane eder, saa lenge som yeg skall leue. M. h. a. k. søstter, var meg satt ffor vestt, ad Per Byles brylop vor opsett ttell den søndag nestt ffor santte Mekels dag, och var yeg rett glad der ttell, dy yeg hade da vered vnskyled ad vered derffra, dy Yøren Daas datters brylop skall vere paa same dag ², mens y yaffttes feck yeg brylopsbreff, och skall tthett vere nu paa søndag otte dage, saa haver yeg ffaatt saa sttor bøn, ad yeg skall kome dyd, saa atter yeg mett gus help paa mandag eler och paa ttysdag ad kome ttell myn kere broder och deg, endog y kan yntted haue der aff vden vmage, och atter yeg saa nestt gus help ad ffare ttell same brylop, gud vne meg mett allt mett ffolck ad gøre en løkelyg och en god rese, och gud almetteste sene vos ale sune och glade hem y mett hus ygen ffor syn kere sønskyl, och gud vne meg ad ffyne myn kere broder och deg sun och glad. M. h. a. k. s., gud ffader och søn och den helygan beffaler yeg myn kere broder och deg nu och ttell euyg ttyd etc. M. h. s., yeg er saa red, ad m. k. broder och du vele snartt ttel Yølen, gud vne meg den glede, ad y vyle blyue her y laned y vyntter, da ved gud, tthett vor meg en sttor glede.

s. 353 Udskrift: Mynn allerkierriste syster fru Biritte Christoffer Giøis till Gundersløffholm gandske kierligen tilskreffuitt ¹.

s. 353

Basnæs 4. og 5. Oktober 1582.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun takker Birgitte for hendes og Kristoffers Besøg, før de drog fra Landet; hun sender en Tjener med nogle af de Klenodier, hun har laant af forskellige Adelsdamer til Dorte Daas Bryllup og beder Søsteren være hende behjælpelig med at befordre dem videre; hun takker Søsteren for hendes Skrivelse fra Odense og for de tilsendte Spejelaks.

Mynn allerkieriste syster, gud almechtigst werre altid med dig, hand haffue diig y synn gudommelig, nadig beuaring, att du mott lenge leffue y guds frychtt med megenn languarendis helbred oc welferd, bode till sell oc lifff. Jeg tacker thiig, mynn allerkieriste syster, paa thett allerwennligste saa høiligen oc gandsk giernne for ald systerlig beuist oc megid huldhed, ærre oc gott, som jeg altid y saa mange made aff dig beffundditt haffuer, hues du skaltt alle minne dage finnde myg for dinn hulde syster, gandsk guoduilig till att forskylle oc fortenne aff formuenn y alle de maade, jeg wed dig kiertt er, oc du kand werre tienntt med, som jeg dig des plichtig er, oc du icke skaltt haffue tuill paa, saa lennge jeg leffuer. Mynn allerkieriste syster, tacker jeg diig y synderlighedt for denn suore wmag, mynn kierre broder oc du y wor her huos mig, før y drog aff landditt, gud worde ether guod, thett wor enn stuor fromhed aff ether. Saa kand jeg icke skriffue, saa rett fast som mig forlengis effter ether, saa beder jeg dig paa thett alleruenligste, mynn hiertte syster, att du nu med thette mitt bud wille lade mig wide, huor mynn kiere broder oc dig oc dinne jomfruer lider, oc huor y haffuer werid till pas, sidenn y drog s. 354her fraa landditt. Gud almechtigste wnde mig altid att høre, att ether maa lide well, da wed gud, att ethers sundhedt er mig saa kiertt aff ald mytt hiertte som mynn egenn welferd. Mynn allerkieriste syster, jeg will dig wennligen icke forholde, att jeg haffuer nu send thenne mynn tienner offuer till Judland med nogen aff dj clenodium, som jeg hade laantt till att smykke Jørenn Daais datter medt ¹. Saa beder jeg dig, mynn allerkieriste syster, paa thett alleruennligste, att du wiltt haffue denn vmag oc forschicke mig somme aff samme clenodium, oc sennder jeg dig enn sedell paa, huem dj tilhører, oc wille jeg, att thenne mynn tienner schulle drage till Woossborig till fru Mette Peder Oxis oc till fru Biritte Rossenspar ² oc antuorde dem deris halssbonnd oc smykke, oc beder jeg dig, mynn allerkieriste syster, oc for altt thett guode, jeg troer dig till, att du wiltt annamme disse andre clenodium till dig, oc du wiltt haffue denn vmag oc forschike mig dem till dj andre fruer, som dennom tilhører, att jeg kunde bekomme enn sedell fraa huer aff dem, om dj icke wille schriffue meer, nu med thenne mynn tienner, att dj haffuer annamidt derris clenodium jgenn, gud almechtigst wnde mig, att huer motte well bekomme sitt jgenn, jeg bliffuer icke well tilfridz før. Mynn allerkieriste syster, sennder jeg diig oc dinne clenodium jgenn nu med thenne mynn tienner oc betacker dig paa thett alleruenligste, bode for dem oc for altt gott, oc er dem gud skie loff jntid bleffuenn att skade, gud giffue, jeg hade nogensinde nogid, ther du wiltt haffue, da skalthu were thett saa raadegtt, som thett kunde werre ditt eigedt. Jeg will, mynn allerkieriste syster, nu icke lenger bemøie dig med thenne mynn welmentte schriffuelsze oc will nu jntid forbyde s. 355mig jmod thiig, mens du skaltt alle mynne dage finnde mig y ald huldhed, som dig bør att finnde dinn hulde syster, gandsk guoduilig till att giøre aff formuenn, hues jeg wed, dig kier er, oc du kand were tienntt med. Oc will hermed nu oc altid haffue diig gud almechtigste beffalenndis, hand beuare dig lenge sundt. Jeg ynsker mynn kiere broder oc dig altid mange guode natter. Maa jeg bede diig, att du wiltt haffue denn vmag oc sigge dinne jomfruer mange guode natter paa minne wegne. Datum Bassnes thend 4. octobris anno 1582.

Kierstinn Bøller.

Mynn allerkieriste syster, beder jeg thiig paa thett alleruennligste, att du wille well giøre oc bede mynn kiere broder, om hand will lonne denne mynn tienner enn wogn henn paa weyenn, saa skall Rassmus Ibszenn y Mordop sidenn forschike hannom fremdellis ad weyenn till Wossborg, thi jeg saa gierne wille haffue hannom hastig affsted, oc haffuer fru Mette oc fru Biritte schreffuitt mig till till (!), att dj motte nu bekomme deris clenodium jgenn med thett første, thi dj haffuer lantt thett henn till att smykke jomfru Mette Wognsplid med ¹, oc thett er nu stackid, till brøllupid schall werre, att du wille derfor giøre som mynn guode, hulde syster oc flij mig mynn karll hastig affsted. Nu gud werre altid med dig, mynn hiertte syster etc.

Myn ² herтт aler kerstte søstter, den almettestte here och gud vere euyg och altyd hos myn kere broder och deg, och han lade syn helyg engle bevare eder y ale yere vege y dene ffarylge ttyd ffra altt tthett, som eder s. 356kan vere skadelygett, bode ttell sell och lyff, och gud almettestte lade eder lenge leue vdy gus ffrøtt mett all langvarenes helbre och velffartt, tthett vel yeg saa ttrolygen ønske och bede aff gud som ffor meg sell. M. h. a. k. s., bekom yeg dyn gode skryulse, som du skrestt meg ttell ffra Odensø, och kan yeg ecke skryue, saa kertt som tthett er meg, ad yeg hør y dyn gode skryvelse, ad myn k. broder och du kamstt saa vell ouer, gud ffor syn kere sønskyll bevare eder y ale yere vege, och han sene yer gla och helbre hyd ttell laned ygen. Yeg kan ecke skryve, saa rett ffastt som meg fforlenges aff altt mett hertte efftter myn kere broder och deg, gud vne vos ad ffynes mett glede och y gus ffrøtt, nor han vell fføge ttyden, och beder yeg deg paa tthett aler venlygestte, ad du veltt nu byde meg ttell mett dene myn ttener, hor myn kere broder och deg och dyne yomffror lyder, gud ffor syn kere sønskyll vne meg altyd ad høre, ad eder mo ale lyde vell, da ved gud, ad eders sunhed er meg ker aff altt mett hertte. M. h. a. k. søstter, sener yeg deg nu dyne smøke och dett arembon ygen och bettaker yeg deg, m. h. a. k. søstter, paa tthett aler venlygestte, bode ffor tthett och ffor altt gott, och er tthett gud ske euyg loff yntted bleued ad skade, och beder yeg deg, m. h. a. k. s., ad du veltt gøre som myn gode, hule søstter o[ch] haue den vmage och fforskecke Karen Per Moks ¹ hynes halsbon och ij smøke, och du veltt och haue den vmage och vere vbesuered y och fforskecke Karen Henreck Lølces ² hynes halsbon, som leger y en eske, och Hylebore Daa ³ syne smøke, som leger y dette fformaled skryn, och sttor deres naun skreued paa hers s. 357yser, och ad dett bod motte begere yen seder ¹ aff huer, ad dy hade anamed deres klenodo. M. a. k. søstter, gør nu hery, som myn gode ttro er ttell deg, du gør meg saa sttor en ttenestte hermed, gud almettestte vne meg, ad huer motte nu vell bekomme deres klenodom ygen, yeg blyuer ecke vell ttell ffres ffør, och hauer yeg gyved dene myn ttener beffalneg paa, ad

han skall draue ttell Ousbore² mett Mette Per Oxes halsbon och Berette Prebern Gylensternes halsbon och smøke, och mo han huerken spare natt eler dag, dy Mette er saa hartt begerenes, ad hon kan ffaa tthett ttylyge nok ygen ttell yomffro Mette Vonsplys brylop, yeg' vyle som gud ecke ffor en sttor tteng aned, en hon skule yo ffaa tthett ttylyge nok. Och vor tthett ett rett smott, løsttytt brylop paa Snedege³, och geck rett vell tell mett allteng, gud ske loff. M. h. a. k. søstter, fforttenck meg ecke ffor gud skyll, ffor yeg byr saa drysttett ouer deg och gør deg saa møgen vmage mett myn besttelneg, gud gyue, yeg kune nogesyne ttene deg ygen, da ved gud, ad yeg vel ale myne dage ffynes dyn hule søstter, mer en velyg. Nu gud ffader och son och den helygan beffaler yeg myn kere broder och deg nu och ttell euyg ttyd mett eders ganske hus och allt, hues eder kertt er etc.

Kerstten Bøler.

Myn hertt aler kerstte søstter, rett som mett breff vor ttellskreued, da bekom yeg dyn gode skryulse mett Las Krog och derhos tto skøne spegelaxe, som myn kere broder och du hauer sentt meg och begaued meg med.

Gud vere eder bode god bode ffor den velgerneg och s. 358ffor allt tthett møgene ere och gode, y altty bevyser meg, gud gyue, yeg vestte tthett y nogen mode ad fforskyle, da ved gud, ad velen skall vere god, och bettaker yeg myn kere broder och deg paa tthett aler venlygestte, bode ffor dem och ffor allt gott, yeg skamer meg ved, ad y gøre meg alttyd saa møged ere och gott, och yeg kan yntted gott gøre eder ygen, mens gud skall beløne eder tthett allt samens, och kan yeg ecke skryue, saa ker som dyn gode skryulse er meg komen, ad yeg hør, gud ske loff, ad myn kere broder och deg och dyne yomffror lyder vell, gud ffor syn kere sønsyl spare och bevare eder ffremdeles nodelygen och vell, bode ttell sell och lyff. Nu gud ffader och søn och den helygan beffaler yeg myn kere broder och deg nu och ttell euygttyd, och ønsker yeg eder alttyd mange cm gode netter och allt, hues y kan haue glede och gott aff. Dattom Basttnes ffredagen nestt efftter santte Mekels dag or etc. 1582.

Kerstten Bøler.

Udskrift: ¹ Mynn allerkieriste syster fru Birritte Christoffer Giøis till Gundersløffholm gandsk wenligen tilschreffuitt.

s. 358

Basnæs 17. Oktober 1582.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun beder hende, naar hende stedes Bud, at meddele, hvordan hun og Kristoffer har det; om nogle Livstykker, hun har bestilt i Køben havn til Birgitte; hun takker for de tilsendte Spe gelaks og røgede Sild; hun beder Søsteren hos Jakob Høgs Hustru at skaffe noget Messing traad til en Hue; hun haaber, at Søsteren har modtaget de tilsendte Klenodier.

Mynn allerkieriste syster, gud almechtigst were altid med thiig, hand haffue dig y sinn gudomelig, nadig beuaring, s. 359att du mott lenge leffue y guds frychtt med megenn languarrendis helbred oc welferd bode till sell oc liff, thett well jeg saa trolig ynnske oc bede gud om som for mig selff. Jeg tacker diig, mynn allerkieriste syster, paa thett wennligste saa høiligen oc gandsk giernne for ald systerlig beuist oc megiid huldhed, ærre oc gott, som jeg altid y saa mange maade aff thiig beffunditt haffuer, hues du skaltt alle mynne dage finnde mig for dinn hulde syster gandsk guoduillig till att forskylle och fortienne aff formuenn y alle de made, jeg wed diig kiertt oc till willig oc guode kand werre, som jeg dig des plichtig er, oc du icke skaltt haffue tuill paa, saa lenge jeg leffuer. Mynn allerkierriste syster, jeg kand icke schriffue, saa rett fast som mig forlengis effter mynn kiere broder oc thiig, jeg will ynnske, att gud will føie tidenn, att wij maa snartt findis sunde, med giede oc y guds frychtt. OG beder jeg dig paa thett wennligste, att nar diig stedis bud, att du daa altid wiltt lade mig wide, huor mynn kiere broder oc du oc dynne jomfruer lider, gud almechtigste wnde mig altid att høre, att ether maa alle lide well, da wed gud, att ethers sundhed er mig kiertt aff ald mitt hiertte. Mynn allerkieriste syster, jeg will diig wennligen icke forholde, att jeg haffuer thuende gannges hafftt mitt bud y Kiøbindhaffnn huos Gempelins¹ quinde om dinne liffstykke, da bliffuer thett første liffstykke icke ferdiig førend paa søndag nu først komennndis², oc haffuer jeg send Karenn y mynn sallig faders gord³ dj vj daller, som du sende mig till same liffstykke, paa thet att nar nogen aff dem bliffuer ferdig, att hunn da wille annamme dem strax, att hunn icke skall selle dem henn, oc haffuer jeg s. 360schreffuid hinde till, att hunn skall faa hinnde pengenne med forordt, att ther som dj icke er y thett sind¹, du wiltt haffue dem, da skall hunn annamme dem till siig jgienn, saa jeg skall well flij diig samme liffstykke y thett sind, mynne er y. Myn allerkieriste syster, jeg will nu icke lenger bemøie dig med thenne mynn welmenntte schreffuelsse, oc will nu jntid forbyde mig imod thig, mens du skaltt alle mynne dage finnde mig y ald huldhed, som diig bør att finnde dinn hulde syster, gandsk guoduillig till att giøre aff formuenn, hues dig kiertt er, oc du kand werre tienntt med. Oc will hermed nu oc altid haffue diig gud almechtigst saa trolliig beffalid som mig selff. Jeg ynnsker minn kiere broder oc dig altid mange guode natter. Maa jeg bede diig, att du wiltt haffue denn wmag oc sige dinne jomfruer mange guode natter paa mynne wegne. Datum Bassnnes thennd 17. octobris anno

1582.

Kierstinn Bøller.

Myn ² hertte aler kerstte søstter, gud almettestte vere euyg och alttyd hos myn kere broder och deg, och han bevare eder y ale yere veg ffra allt tthett, yer kan vere skadelygett bode ttell sell och lyff, och la yer lenge leue vdy gus ffrøtt, tthett vell yeg ttrolygen be myn gud om. Yeg kan, m. h. a. k. s., ecke skryue, saa rett ffastt som meg fforlenges aff mett hertte efftter deg och myn kere broder, gud almettestte fifor syn kere søn skyll vne vos ad ffynes mett giede och y gus fifrøtt, nor han vell fføge ttyden, och beder yeg deg, m. a. k. s., ad ner deg sttedes bod, ad du veltt da alttyd lade meg vyde, hor myn kere broder och deg och dyne yomffror lyder. Gud ffor syn s. 361kere sønskyll spare och bevare eder y dene ffarlyge ttyd mett syn velsenelse och benedydelse och gud vne meg alttyd ad høre, ad eder maa ale lyde vell, da ved gud, ad eders sunhed er meg ker aff allt mett hertte, gud ffor syn kere sønskyll vne meg alryg ad sane ¹ deg och myn gode broder, saa lenge som yeg skall leve. M. h. a. k. søstter, yeg ttaker myn kere broder och deg paa dett aler venlygestte ffor dy tto skøne spegelaxe, y sende meg och begaued meg med, och hauer yeg och bekomed en ttynne røged syll, som eders ffod sende meg ffra Gunersløff, gud vere eder god, bode ffor den och ffor allt gott, och ered allt ffor møged, yeg ved ecke, hor yeg kan fforskyled, mens gud gyue, yeg vestte tthett y nogen mode ad fforskyle, da ved gud, ad velen skall vere god. M. h. s., er yeg saa sttorlygen bønffalen ttel deg och beder deg paa tthett venlygestte, ad nor Yakop Høges ffro ² komer ttell deg, ad du veltt da gøre dett bestte, om du kune ffly meg nogen mersegttrod bøged ad haue ffor vner myn ffløuels luge, som du hauer vner dett sette ³, du gor huerdag mett, meg behauer dett saa rett vell. M. a. k. s., fforttenck meg ecke, ffor yeg byr saa drysttytt ouer deg, gud gyue, yeg kune ttene deg y nogen mode, da ved gud, yeg vell ale myne dag ffynes dyn hule søstter dertell. Gud ffader och søn och den helyg and beffaler yeg myn kere broder och deg nu och ttell euyg ttyd, han spare och bevare eder lenge sun mett eders ganeske hus och allt, hues eder kertt er etc.

My h. s., yeg skreff deg ttell ffor en xiiij dage syn ⁴ s. 362och sende deg dyne klenodom ygen mett en aff myne egene ttener, yeg fforser meg ttell, ad du hauer vell bekomed dem mett gus help. Gud vere deg god, m. a. k. søstter, bode ffor dem och ffor allt gott, nu gud vere alttyd hos deg, m. h. a. k. søstter etc.

Kerstten Bøler.

Udskrift: ¹ Mynn hiertte kiere syster fru Biritte Christoffer Giøis till Gundersløffholm gandske kierligen tilschreffuitt.

s. 362

Avnsbjerg 10. November 1582.

Kristoffer Gøje til Jens Nielsøn.

Om en Trætte med Jakob Hvitfeld om en Gaard, og om Skiftet med Ellen Grambos; om de Svin, der er paa Skoven, og forskellige Ting, der skal udføres; han sender nogle Breve til Viderebefordring.

Viide maatu, Jens, som thu schriffuer mig thil, att Jacob Huidfeld haffuer nu jgienn latt giffue mig warsill for løszkødning ² paa thenn gaard y Nore, saa haffuer jeg tiillfornn schriffuitt thig tiill, huad du schallt suare thertiill, attu schallt giffue thil kiennde, att same gaard er mig arffueligen tiillsckiffitt for egenndom ephther minn salig fader ³ och haffuer fuld mig y rolighied icke lanngtt fra y xl aar, kannd Jacob Huidfeld eller nogenn anddenn beuisze, att thett er panntt eller forlening, maa the therwdj giøre therisz beste. Och som thu schriffuer om thett sckiffitt med Ellenn Grambodz ⁴, saa haffuer jeg bekomitt enn schriffitt, paa huis ther er sckiffitt, som fanndz y gaardenn y Etehaffue, saa er thet icke ner komitt thil sckiffite thenn dell, s. 363hunn haffuer latt bliffue ther, menn er møgett forrøgtt och forkomitt, saa huerckenn Ellenn eller mig er scheid thenn dell, rett er, attu therfor bespør tig med Børe och anddre, huor thett er bleffuenn, och huorledisz thet er therom, saa thu kannd faa sandhied att wiide therom. Mett then tinngist, som hunn haffuer borttførtt, will jeg icke haffue schiffitt, før jeg komer ther selff tiill lannditt, thy fru Karenn haffuer sennd mig enn schriffitt therpaa, huad thett schulle were, och er therwdj icke naffngiffuitt, huad huert er wdjseer, menn y enn summ paa quegitt, jnngenn forskell paa øxenn, kiør eller quier, vnndtagenn iijj kalffue naffngiffuis ther, som skulle bliffuitt agitt therfra paa enn wogenn, saa thett er enn mørck handil, och mand icke kannd rette sig therepther, och wil jeg beholle schrifftenn hosz mig, thil jeg komer ther selff, och jnntett wiider haffue giortt therwiid føre. Och haffuer thu nu icke schreffuitt mig tiill, huad suin jeg faaer ther aff schouffuene y aar, eller huor leylighedenn y anddre wilckor begiffuer sig ther, saa waritt gott, att jeg maatte faa att wiide, huad mitt wore, och haff nu goud thilsyunn thermed, att mig sckeer theraff thenn dell, ther rett er, disligeste att mig sckeer rett aff min lade. Ther som jeg befiinder thett anderledis, tha tenker jeg wist jtt andditt sind thertil. Och formercker jeg, att minn kreyer ¹ ligger enu och icke kannd holle wannd aff hanum, saa haffuer jeg tiitt och offte schriffuitt tig tiill, attu schulle lade flye hanum, saa mannd kunne hollenn offuenn wannde, saa then icke bleffue forderffuitt, och thett icke er scheidtt, saa maatu wist forlade thig thil, att bliffuer hand mig forderffuitt for, formedilst thinn forsømsze sckyld, tha schaltu wist staa mig tiill rette therfor. Haff nu

goud tillsyunn med altinngistt, och att jild och lyuisz bliffuer well forwaritt, och att thett gaar leylige s. 364thil med terinnngenn. Ram nu mitt gaffnn y alle maade. Hermed thig gud befalendis. Actum Affuinnsbiereg thenn 10. nouembris anno 82.

Christoffer Gøye.

Och schaltu lade enn lede then mønndisz hualp, ther er paa gaardenn, saa hannd kannnd were toue bendinn¹, nar jeg will haffuenn therfra, och disligiste støffuerenn. Och sennder jeg tig nogenn breffue, som er samennbunnndenn y jtt knnippe, att nar thu bekomer thenum, attu tha strax med jtt wist bud sennder fogedenn paa Gunnisløff thenum, saa hannd vfortøffuinndis bekomer thenum, thy mig er ther magtt paa liggerndis, och therhosz er jtt breff, jeg haffuer schreffuitt Mogens Gøye thil Bremeswold tiill, er hannd ther y lanndett, attu tha flyer hanum thett ther, menn er hannd ther icke, attu tha sennder thett med the andre tiill Gunnisløff, menn er Mogens ther y lanndett, attu tha och annttworder hanum thett anddett breff med och aname min degenn aff hanum.

Udskrift: Tiill mynn tienner Jenns Nielszen, fogett paa Orebyegaardtt, komindis thette breff².

s. 364

Basnæs1582.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Om nogle Livstykke, der skal komme fra København; det gør hende ondt, at Søsteren er ilde tilpas; om nogle Ting, der skal sendes til Sidsel Urne og »min Søster Anne«.

Mynn allerkiireste søstter, gudt verre alttiidtt mett deg och beuare deg y alle diinne viige fra allt dett, deg kannnd vere skadeligett, bade ttiill sell och liiff. M. a. k. s., yeg vell deg venligen yke forhalle, att yeg har nu forskiikett s. 365dett breff, som miinn broder hade skreffuett Sttenn Brade ttiill, och har yeg och skreffuett ttiill Kiiøffuenhaffuen, om diinne lifftstøkker er y dett same siind¹ miinne er y, daa har yeg senndtt pengene vdttt mett forordtt, att dii skall sende meg lifftstøkene, om dii er feriig. Myn hiirtte søstter, formerker yeg y diin goude skriiffuelse, att du estt nogett ylde ttiill pas, saa att miinn broder och du kannnd yke kome ttiill meg før ennd paa ttiisdag, saa giør dett meg vndtt aff allt mett hiirtte, att du estt ylde ttiill pas, gudt almestte for siinn kiire søns skyldt vnnde deg snartt naligen och vell att kome ttiill diinn helbre ygenn, gudt vedt, att y skall vere meg hiirttelig vell komen, nar eders lelighedt kand saa begiiffue siig. Och formerker yeg, att eders boudt vor affstedtt dragen ttiill Laland, och som du skriiffuer, att miinn broder vell forskiike dem diidt, saa skall hand yke giøre siig denn vmagenn, menns gudt giiffue, att du viill haffue denn vmage och faa eders fogett dett, att hannd viille sendett dett henn, der Sezell Vrne skall haffue, nar ham stteds boud, och att diinne yomffrur viille ttage meg dett hiidtt mett siig, der mynn søstter Anne skall haffue, dii yeg ttenker vell, att hunn drager vell nu straxtt fra Sezell. M. a. k. s., forttenk meg nu yke denne miinn kortte skriiffuelse, meg forhobes, att vy fiindis nu snartt. Nu gudt fader, sønn och hiileg andd befaler yeg deg, m. h. s. Yeg ønsker miinn kiire broder och deg altidt mange goude netter. Dattom Bastnes vor frou dag² mett hastt anno 1582.

Kiirsttenn Bøller.

s. 366

Havreballegaard1582.

Mette Gøje til Birgitte Bølle.

Hun vilde gerne være kommen med det første til Birgitte og Kristoffer, men maa først sætte en Perle stikker ske i Gang med at stikke hendes Huer; de »Brodder«, en Kvinde i Aarhus skulde sømme for Birgitte, er endnu ikke færdige, da Kvinden har haft en bullen Finger; hendes Søster Margrete har det nogenlunde.

Mynn allerkiieriste farster, gud fader, sønn och denn verdige threfoldighedt haffue sinn allerhøgiste beskyttelsze och beskermelsze offuer ether och minn kiere farbroder Christoffer och spare och opholde och beuare ether lenge lycksaligen och well fra alt det, ether skadeligt kand vere, bode thill liiff och siell, och lade ether lengi leffue mett møgen languarendisz sundhed och welfart wdj guds ære och fryct, thet will ieg saa troligen ynske och bede aff gud som for mig selff. Saa tacker jeg ether saa ganske hiøligenn och gerne for alt mangfoldigt ære och megit guode, i mig vdj saa mange vsigelige maader giort och beuist haffuer, for huilcket den euige barmhiertige gud vere ether lønner, och ieg aldrig will forglemme, de dage ieg leffuer, och will altiidt findisz ganske weluilig at forskylle wdj alle de maade, jeg veed at giøre ether thill vilge, tieniste och guode kand were, som ieg kiendisiz mig dog disz pligtigere at vere, och i ickj skall haffue mere tuil paa, en ieg vaar ether egen kiødelig datter. Minn hierte kiere farster, saa skal i ochsaa haffue saa megit tusinde fold ære och tack for denne ether guode skriffuelsze, som i nu skreff mig thill, och begierrer, at ieg wille komme thill ether, for huilcket gud almegtiste vere ether guod for thill euig tidt, och ieg rettelig gierne ville komme, och hadde ieg ickj heller actet mig at draffue aff denn land, førindt ieg talde medt minn kiere farbroder Christoffer oc æther, gud alsommegtiste vnde mig at finder glade och vel thill pasze. Saa hadde ieg actet s. 367mig mett det allerførste at drage thill ether, saa kom Vønicked pelsticker hid iafttis, och skall

hund sticke mig mine huer, saa vill jeg, det allerførste hun er kommen noget i gienng mett dennom, komme thill ether, thi mig lengis nu saa ret hart effter at tale med ether. Mynn allerkieriste farster, som i skryfuer mig thill om de brodder ¹, som den quinde i Aarhusz haffuuer at sømme for ether, at ieg skulle sende ether dennom, om de vaar ferdig, saa giffuer ieg ether wennlig tillkiende, ati er ickj ennu ferdig, thi quinden, som haffuer dennom, haffuer hafft en bullen finger vel i fiorten dage, saa hun ickj kunde sye. Om iij eller fire dage saa skall ieg sende ether dennom medt mit egit budt. A. k. farster, som i skriffuer mig thiill, at ieg skulle lade ether vide, huor de vaar med minn syster Mergrete ², saa er det nu huosum ³, gud vere loudt, dog er hun nogit suag, dog hobisz wi, at dj bliffuer got snart mett guds hielp. Saa vil ieg nu ickj lenger bemøde ether mett denne min velminte skriffuelsze, menn gjører alle mine dage gierne, huis ether kiert och thill vilge kandt vere, dett kiende gud, och hannom will jeg haffue thig gud almeztiste befalendisz. Lader minn moder ⁴ och minn syster Mergret helszen ether och minn kier farbroder Christoffer med mange cm gode natter. Aff Haffreballegaardt anno 1582.

Mette Giøe.

Udskrift: Erliig och welbiurdig frue frue Byrrithe Christoffer Giøis thiil Clausholm, minn hierte allerkieriste farster, ganske vennlig thiilskreffuit.

s. 368

Avnsbjerg 15. Januar 1583.

Kristoffer Gøje til Jens Nielsøn.

Om Landgildens Erlæggelse i Penge; om nogle Retstrætter angaaende Jordegods; af den hjemkomne Skudes Ladning skal noget henlægges til eget Forbrug; han skal tale med Sten Brahe.

Viide mattu, Jens, som du schriffuer meg tiill, attu haffuer tagit pending aff somme aff tienneren for landgielden, x daler punden, saa er ieg vell tillfredz, attu tager saa aff thennom, aff saa mange som will giffue pendinge. Och sender ieg deg enn breff, som ieg haffuer skreffuitt Mogens Giøe tiill om then deggen ¹, attu sender hanom thenn, och dersom du kand bekomme samme deggen, attu daa foruarer then, tiill gud will, ieg kommer hiem. Och som du schriffuer meg tiill, att Jacob Huuitfeld lader dielle paa thett gierde wed Lutzematz ² och vilde haffue thett flytt, som oldinge haffuer giord skiell, saa formercker ieg well, att thett er thenn eng, thj lieder eptther, ieg haffuer ther, attu derfor gjør dinn beste, attu kund forhaditt ³, indtiill gud wille, ieg kommer ther sielff y landitt, saa will ieg see, huad middell ieg kand faae thertiill. Och som du schriffuer meg tiill om then pannthe breff, Matz Biørnszen haffuer ladt løszt ther inden tingj y sinn datum 1462, saa er samme pante breff mier end hundre och tiffue aar gamill, och gordenn haffuer veritt thennom s. 369 fra y saa lang tiid och fuld Erich Madtzens ¹ fader och hanom och siden meg nu y tiuffue aar y rollig heffd, och ickj samme panntebreff liuder paa then gord, och lader meg tycke, att han icke kand tilholde seg samme gord eptther then pantebreffs liudelsze, vden hann haffuer andre adkom therpaa. Som du och schriuer meg, att Arild Huitfeld war ther y landitt och lod Rørbeck ² skouff rebe, och du begierde reb paa mynn wegne y skoffuen, och ditt ickj matt vederfari deg, epttherdj myn tienner haffuer iord y marckenn, attu derfor giffuer last och klage therpaa tiill tingj, och giff varsill therfor och tag ditt beskreffuen. Och som du schriuer, att myn skud er hiemkomen och haffuer faitt fulladt, och befoell jeg thennom saltthe ij tdr. eller iij tiill myn egen bord, dersom the haffuer thett giord, attu daa lader denom vell foruare, skalttu och lad the andre ligge, tiill du wiider faaer mynn schriffuilsze therom, och haff nu guod tilsium, att thett gaar rett tiill med myn lade och med theringen, och ram myn gaffn y alle maade, som ieg troer deg tiill. Hermed deg gud befallenndis. Ex Affuiinzbierig then 15. januarij 1583.

Christoffer Giøe.

Lad och haff guod tilsium tiill ild och liusz och altt andit ther paa gorden, saa thett gaar rett tiill.

Attu nu mett thett første drager tiill Steen Brade och taler med hanom om then dom.

Udskrift: Tiill mynn tienner Jenns Nielszen, fougitt paa Orebyegord, komendis thette breff ³.

s. 370

Elsborg 26. Januar 1585.

Jesper Olufsøn til Birgitte Bølle.

Angaaende nogle Retstrætter med Fru Karen Niels Skeels, Gjord Pedersøn og Jakob Rostrup.

Mynn jdmigelig troff thienniste ether nu och altiitd forszend med gudt wor herre. Kiere fruu, maa y wede, att fru Karen Niels Skiels ¹ haffuer laditt giffue warszell thill Affuindtzbierig for sandmendt, som hun will haffue emellom Affuindtzbierig marck och Hørup marck, och desligiste haffuer hun laditt kraffue syun thill Homell mølle ² och mener, [a]tt hun will driffue thenn op, fordj hun siger, att thenn skal støffue paa hindis thienners

enngy. Kiere fruu att ther som mandt kanndt bekome breffuenn .... denn sag well bliffue klarit, fordj ther er først breff och sydenn rydmandtz breff therpaa .... och saa wede, att ther er enn kongelig maystas skødebreff paa Homell mølle, saa att thenn er skøtt her Mogens Gøye³ thill med hindis tilligelsze, menn hues mandt kand jcke bekome disse forskreffne breffue, thaa befricter jeg, att y skall thage skade therwdj. Kiere fru, maay wede, att Giordt Pierszønn⁴ haffuer laditt giffue warszell och will førde trette paa enn boell, ligenndis wdj Klackkrindt, och er sagenn nu satt op wdj sex wger, om y wedt nogenn breffue therpaa, anthenn skødebreffue eller skifftebreffue. Kiere fru, maa y och wede, att Jacop Rostrup førde ethers thienner møgitt thrette paa baade s. 371dy, som boer wdj Tued och wdj Tørlundt¹, och stannder thett hartt, jeg kanndt forbede² thenom. Och war thett gott, y gaff nogenn aff ethers wanner thett thiill kiennde, saa y kunde fange enn konglig maiestas skriffuelsze till hanom, thett ethers fattig thienner motte were tillfredtz. Hermedt will jeg baade nu och altiid haffue ether gudt allemectigste beffallinndis till liff och sell. Skriffuitt wdj Elsborig³ denn 26. dag januarj aar 1585.

Jesper Olluffszønn.

Udskrift: Erlliig och welbiurdiige fruue Biritte Bølle thiill Gundersløffholm ganske jdmigeligenn thillskriffuitt thette breff⁴.

s. 371

Uranienborg 30. Januar 1586.

Tyge Brahe til Birgitte Belle.

Den Bygmester, hun har skrevet om, er ikke tilstede, men naar han kommer, skal han give ham hendes Besked at vide.

Min gandske wenlig helsen etther nu och althidt forsendt medt gudt wor herre etc. Kierre fru Beritte och kierre fadersøster, betacker jeg etther saa gandske gierne for aldt ehre och gott, y mig althidt giortt och beuist haffuer, huilckett att forschylde jeg alle min dage will findes willig och redebøn thil medt allt, hues vdi min ringe formu kandt werre. Giffuendis etther wenligen thilkiende, att then byggemester, som y schriffuer mig thil om, wedt naffn mester Hans⁵, handt icke nu er hoesz meg, men s. 372 jeg wentter hannom hidt att skulde komme om en dag tre eller fire. Och tror jeg iche andett, indt handt io well skulde kunde giørre samme arbedt, att thett skulde werre vstraffeligt, thersom handt icke haffuer tagett naagett andett arbedt ahn att bygge vdi sommer, men bliffuer medt etther om etthers arbedt forehnett. Huorfor jeg gierne will, naar handt hidt kommer thil mig, giffue hannom etthers arbedt ahn och sige hannom therom, hues leylighedt y haffuer schreffuett mig thil, att handt fanger etthers wille hervdi att wide, och hues beschen handt giffuer fran sich, will jeg enten schrifflich lade etther wide, eller handt och selff skall komme thil etther och giffue etther nerwerrendis thilkiende. Kierre fru Beritte och kierre fadersøster, will jeg icke lenger oppeholde etther medt thenne min schriffuelse, men giør althidt gierne, hues jeg wedt etther thil ehre och tieniste kandt werre, och will hermedt nu och althidt haffe etther then alsommechtigste gudt thil siel och liiff befallendis. Datum Vraniborg then 30. januarii anno 1586.

Tyge Brahe
egen hand¹

Udskrift: Erlig och welbyrdig frue Beritte Bølle thil Gundersløffholm, min kierre fadersøster, gandske wenligen thilschreffuitt².

s. 372

Nielstrup 28. April 1586.

Sidsel Urne til Birgitte Bølle.

Det gør hende ondt, at Birgitte har været ilde tilpas; hun beder hende skrive, naar hun kan ventes til Laaland.

Min allerkieriste morssøster, gud allmegttteste werre nu och allttid hosz eder mett siin hellig annds naade och s. 373 beuare e[der] mett siine hellige ennglle paa alde eders weye och naadellige affuennde alltt dett, y kunde haffue ontt aff ell[er] eder kannd skadelligt werre etthenn tiill liff eller [sell], och hannd lade eder lennge leffue och liide well y sinn faderllige frøgtt, dett will ieg saa throllig ønske och wnde eder som meg sellff, och will ieg nu och allttid haffue eder saa ganske høgellig och giernne bettackett for alltt møggett beuist hulldhed, ere och gode, huellckett ieg alde minne dage ganske goduillig och giernne forskyllde och forthienne will mett alltt dett, ieg aff min ringe formue kannd wiide att giøre, der y kunde haffue ere, thienste och gott aff, som ieg eder plligtig er. Min hiertt allerkerste morssøster, ieg formercker aff eders skriffuellsze, att y haffuer werett møggett jlde tiill pasze y wiintther, saa wedtt gud, att dett giør meg hierttellige ontt och wille ønske, att gud allmegttteste will naadellige och well hiellpe eder tiill eders helbrede, och att y mett sundhed och gllede motte snartt kome her tiill lanndett, huilckett meg retth fast efftter forilenges, och beder eder ganske wennlig och giernne, att y will haffue denn wmage att skriffue meg tiill, hor snartt wii nu maa

forwentte eder her offuer, och hor y nu ere tiill pasze. Mett Fredrich ¹ och meg och wore börnn er dett enu gott efftter wor leyllighed, gud allmegtteste were louett. Min a. k. morssøster, saa will ieg nu icke wiidere bemøde eder mett denne miin wellmentte skriffuellsze, menn will alldede min dage fiindis eders hullde och thro søsterdatter, der y aller skall haffue thuill paa, dett gud allmegtteste kiennde, ham will ieg nu och allttid haffue eder lennge sund beffallindis. Fredrich och ieg ønsker eder mange hunder thussend gode natter. Och beder ieg eder gannske giernne, att y will haffue denn wmage att siige eders jomffrur mange s. 374gode natter paa bodes wore wegne. Dattom Nillstrup denn 28. aprilles anno 1586.

Setzell Wrnne.

Miin hiertte morssøster, ieg beder eder saa gannske giierne, att y wille wellgiøre och sennde min moster Kierstene dette breff, ieg herhosz sender eder, och y wille haffue meg wfforthencktt, att ieg saa dristellige byder offuer eder etc. ¹.

s. 374

Vallø4. Maj 1586.

Anne Grubbe til Birgitte Bølle.

Birgitte har ønsket, at der skulde gøres et Tokkeskifte imellem dem ved det Træ, der var Skeltræ; men hun ved ikke om noget Skel at sige og har ikke Myndighed til at lade gøre noget Skel.

Mynn ganske godvelliigh helsenn nu och alltiidtt forsentt medtt vor herre. Aller kærystte mostter, gud almechttiigh være medtt eder medtt synn andtt och naade, spare och beuare eder lenge och vell fraa allt dett, eder kandtt være skadelliigh entten ttiill selff eller lyff. Aller kærystte mostter, ieg vell och haffue eder saa ganske høgelliige bettackett for allt megett ære och gaatt, som y meg alltiidtt y mange maade gyortt och beuystt haffuer, huelckett ieg hulleliige och gerne forskulle vell aff myn ryngne macht medtt allt dett, y kandtt haffue ære och gaatt aff och være ttyentt medtt. Aller kærystte mostter, kom meg eders gode schryffuelse ttiill hande, hory att y ære begerendes, att ieg vylle lade ett budtt møde eder budtt vedtt Vlsttrup ², att vy kunde gøre ett ttocke skyfftte ymellom oss hos dett ttræ, som eder er berett skulle haffue væredtt etth skell ttraa, saa vedtt ieg saa santt s. 375hyelpede meg gud ycke aff dett skell att syge, der som der nogen ttiidtt hade væredtt gyortt skæll eller kunde beuyses enttenn medtt breffue eller y nagenn mandtts mynde, att dett hade væredtt ett rett skell ymellom eders ttyener och myn, vylle ieg dett gerne beuelle och beder derom, ellers haffuer ieg ycke myndiighedtt ttiill att lade gøre nagett skell, och ttroer eder saa vell, att y dett ycke heller vylle begere aff meg, for myn broder ¹ ycke skulle der lade syg nøge medtt, om ieg en kunde dett beuelle. Aller kærystte mostter, forttencker meg ycke, att ieg saa schryffuer eder myn rynghe menyngh ttiill herom, jeg vell alle myne dage aff mynn ryngne macht hulleliige och gerne gøre allt, hues y kandtt haffue ttyenesst, ære och gaat aff, dett gudtt almechttiigh kende, jeg baade nu och alltiidtt vell haffue eder befallende ttiill lyff och selff medtt allt, hues eder kærtt er. Och ønsker vore jomfruer och heremendtt eder och Inger Rosenkrands ² mange m gode nætter. Ex Valø den 4. maye 1586.

Anne Grubbe.

s. 375

Gunderslev24. Oktober 1586.

Peder Skrifer til Birgitte Bølle.

Angaaende Slagtingen paa Gunderslevholm, Indkøb af Salt, Salg af Korn; om en Sag med Næstved Mænd; han sender en Æske med et Brev; om en Teglbrænder, hun har skrevet om; om de Svin, der er paa Olden; om nogle Urter, han skal sende hende; om en Gaard, hun vil have bortfæstet; angaaende en Sag for Landstinget; der savnes Sild og Lys paa Gaarden; om nogle Gaar de, som det befrygtes, skal blive øde; Anne Albert Gøjes har klaget over Birgittes Geder.

Mynn jmøgeligenn helsenn altiidt forsend mettt gud. Kierre frue, haffuer jeg wdj dag, som er thenn 23 octobris, s. 376bekomett thuenne edder schriffuelse, huorwdj y giiffuer mig tiill kiende om slachterie och andenn bestilling, huilckett skall ske effter edders befalling, mettt huis faer och lamb, som skall slachtis, skall nu bliffue slachtett y thenne nede ¹, desligeste giesz, naar dy bliffuer sadann, att jeg maa och lade slacht aff dennom, och bleff edders faer och lamb thoett och klippett for otte dage siiden, och skriffuer y mig tiill, att huis øxsenn och kør, som skall slachtis, skall yeg intett lade slachtte aff, førinn gud will, y kommer hiem, huilckett icke skall skeep, menn mig tøkkes, thed første waar thett beste, for kød och thallett skiild, gar flux aff aff thenne suarre regenn, kuld och gutz werleg, och haffuer jeg køfftt j lest salt tiill slachterie, och er thett megett dur, saa ieg motte haffue bod tiill Korsøe, førind jeg kunde thett bekomme, for wdj Nasted och wdj Skielsøer war thett jntett att bekome, och kunde jeg icke fange tønner ringer enn viij mk. och iiij sk. mettt thred och alt etc. Kierre frue, som y och skriffuer mig tiill, om thenn købmand aff Hussum wille købe roug, saa hade hann bod hos mig, om y wille selle nogenn, thaa suarrett jeg hannom, jeg hadde jngenn befalling derpaa att selge, førinn gud will, jeg fick beskedenn fraa edder, och siger, hann will giffue rede pending strax. Kierre frue, som y ochsaa skriffuer mig tiill mettt Iffuer jegerdreng, att jeg skulle sende edder dy

Nested menns breff, som er Hanns Matzenns forlofftismends, saa haffuer jeg werritt ther y thing, siidenn y drog aff landiitt, och ydag war jeg der, war ther jngenn thing for kongenn och hans folckis skiild, och haffuer jeg thagitt steffning offuer byfogdenn for same sag, att dersom y icke bekomer edders pending heller dom jndenn onsdag atte dage ², s. 377lantzting gor, skall hand møde mig der, saa sender jeg edder same breff, och skall jeg haffue thett endelig ygenn nu paa mandag først komendis ¹, heller jeg gaer bhag fraa sagenn, att naer dy esker therris breff och upbøer pendingenn heller wille lide endelig dom, och thett er icke tiill stede, wede well, huad thett er, och haffuer jeg thagiitt j c daller med sadann forord ², dy wille fuldgjörre dy andre nu paa mandag. Om dy andre pending, som stander ygenn for sagfald, stedzmall och y andre moder, wed y well sielff, dagenn er icke wde paa førinn sanctj Mortens dag, som ieg antworde edder klar register paa, mend jeg will gjörre mitt beste att upkreffue dennom tiill denn dag, dy erre wdloffuett, doch haffuer jeg jngenn bekomett deraff. Och sender jeg edder enn eske mett ett breff, som kom fraa Kobinnhaffuen, och thror jeg wist, y finder derwdj, huis beskedenn y haffuer skreffuett om. Denn thielbrender, y skriffuer mig tiill om, haffuer jeg bod hos, och ingen beskedenn jeg haffuer fangett ygenn, och thallett jeg mett Christoffer Linnos fogett, thaa sagitt han mig, att same thielbrender waar icke ennu affskillis fraa hannom, menn saa snartt jeg fanger nogenn beskedenn, skall y fange thett att wiide. Som y ochsaa, kierre frue, skriffuer mig tiill om suin, der er paa oldenn, att jeg skulle flie edder beskedenn derpaa, saa kannd ieg icke nu, for suinnenn er huer sinn weg wdj skoffuen, saa dy star intett tiill att finde, førinn oldennen bliffuer mer upeddiitt, saa giiffuer dy dennom wd paa marcken och sønderlig edders eigenn gartz suin, saa y skall fange derpaa klar regiister, huor mange der bliffuer att slacht aff edder eigen och bøndernes, och wed jngenn sted, edders skede wrett wdenn mett dy suin, denn fogitt aff s. 378Herloffsholm lod driffue ind, mend dy fick konn enn ringe thing, for merre enn otte dage siidenn dy motte thage dennom aff, och wille wy mett gutz hielp beginde att lade slachte aff suinnene, y nøett ¹ der nu kommer, saa y skall fange god beskedenn for thed minste gris, der er paa skoffuen. Om dy bockanne roder och persille røder, desligeste kabus kall ², jeg skall købe for edder, will jeg gjörre mitt beste, huor jeg kann bekomе dennom. Hues andre bestilling y haffuer skreffuett mig tiill om, skall bliffue bestiillett efter edders skriffuelse. Och er Jens wogennsuen nogett wordenn tiill pas ³, saa hann kann nw were up. Med denn blind piig er thett ennu, ligesom thett waar. Kierre frue, som y skriffuer tiill om thenn gard y Skouetrup ⁴, thenn karll wille haffuede fest, saa waar jeg der ner och haffuede bod hos hannom, om hann wille haffue denn for dy lxx sins thoffue daller, thaa wille y vnde hannom denn, daa gaff hann mig sadann beskedenn, hand skøtte indtett om denn, men hann motte icke fange denn denn thiid, hand will haffue den haft, saa jeg wiid jngenn gode rad, huor y skall fange enn god thiener tiill denn och denn andenn, for dy andre fattig mend bliffuer ode med, skall dy nw saa och pløge, for dy haffuer suartt nock huer y deris eigett. Kierre frue, war jeg till lantzthing nu paa onsdag ⁵ mett denn steffning offuer Laurens, daa waar lantzdomer der jntett, saa jeg jngenn beskedenn kunde fange aff skriffuerenn, for hand thog alle sager up, tiill lantzdommer kom der sielff, och sagde hann, lantzdomer kom der jntett førinn om iiij wger mod, och er thett nu paa thorsdag otte dage, der skall s. 379dømes paa tiill herritzthingett, och siger Laurens, att hann will jntett winde wdenn for lantzdomer sielff, och dersom thett skall drage saa langt hen, haffue wy jntett god aff hanns winde, huad gode rad y tencker dertiill om, att jeg motte fange thett att wiide mett dett første jndenn søndag y thett sinneste. Hermet edder gud aldermechtigste befallindis. Aff Gundersleholm denn 24. octobris anno 1586.

Peder Skriffuer

Kierre frue, will jeg giernne, y wille forskaffe nogenn siild hiid tiill gartz behoff, for y wede well sielff, her waar kund j hall tønne siild och enn ferding y enn andenn, saa wy kand jntett hielpe osz lenger enn paa otte dages thiid, for her er vj plogemend, iij tersker och andiitt gartz dagelige folck, her komer att arbeit, y wille vnde mad och øll, och kann jeg jngenn sted hørre bekomе nogenn fisker, och haffuer jeg allewegenn hatt bod, och jngenn jeg kann fange, der kann med thett, saa y haffuer stor skade deraff, y haffuer icke ij gode karll, for bønderne skall nu saa och age wed och gjörre andett arbidt, saa dy kand jntett fange stunder dertiill, och waar thett møgett godt, y kunde bekomе ij gode karll. Och er icke heller, kierre frue, nogenn lius paa gardenn, som dy skulle nw bruge arlle och siille y slachtery och andenn bestilling, huad gode rad y wide, for wy thør jntett lade thage aff thett nøethalle, der nu bliffuer slachtett, forint wy fanger edder willie att wede. Och er denn karll dragett fraa Jnger Polsdatter, som skulle haffuede hafft hinder, och siger, att hannd will icke haffue hinder, huad gode rad wy fanger tiill gardenn ygenn, att denn stander icke øde mett dy andre, och om jeg maa feste enn andenn then, om der komer nogenn, for Hening Nilssen siger, att hand will icke saa till sinn gard, icke heller Seffrinn Fønno, om dy kann saa bliff der aff mett.

s. 380Kierre frue, may wede, att frue Anne Albritt Giøs ¹ haffuer nu wdj iiij samfield thing giiffuett last och klage paa edders geder, huad gode rad y wide therthiill, och haffuer ladett edder kalle dertiill och will nu paa thorsdag haffue thed beskreffuett, saa wiid jeg icke, huad jeg kand suarre dertiill, for y wide, dy er alle wegenn affliust, och kongens breff er strengeligenn wdgangett, att jngenn maa holle dennom, wdenn dy kand holle dem paa derris eigett ², saa bedder jeg edder giernne, att thersom y wede nogenn gode rad, huad jeg kand suarre, for thett skulle werre, forin thett bleff beskreffuett etc. Kierre frue, kommer nu thenn thielbrender offuer tiill edder, som y skreff om, och motte jeg fange hannom iiij march paa handenn tiill att therre, ellers wille hand icke haffuede dragett offuer, for hand hade jngen penge mett siig etc.

Peder Schriffuer.

Udskrift: Erlligh och welbyurdige frwe Berritte Bølle salig Christoffer Gøys till Gundersleholm, min gunstige hosbund, gandske ymøgeligenn tillskreffuitt.

s. 380

Gunder slev 25. Februar 1587.

Peder Skrifer til Birgitte Bølle.

Han sender forskellige Ting, som hun har forlangt; hvad hun har paalagt ham at gøre paa Gunder slevholm, har han udført; om Kornet paa Gaarden.

Mynn jmøg forpflicht throwillige thieneste edder nu och altiit redeboden. Kierre frue, giiffuer jeg edder jmogeligenn tiill kiende, att jeg sender edder effter effter (!) s. 381 edders skriffuelse thette effterskreffuene mett Jens Andersenn, som er wdtagiitt aff edders kieller och fadbør, først j tønne aell, ix saltett torsk, er packett y mett alien, j fierding mett lax och hielt, iiij snis huilling, iiij lempelig rocker, ij tør torsk, iiij c flønder, packett y enn tønne mett ij snis spege aell, vj spøg helt, j laxs, v thør gieder, hengt y stegersiitt, v gies, och bleff der enn død ij aff dy suin, der stander paa stien, j fierding smør, och war jeg mett her Jenns, Esbenn, Marinn Esbenns och lille Marinn paa edders hør kammer y thett yderste rom och wdtog thenn danske wld, der stod, som war packett, ij tønne, wegitt iiij bissemær pund ij march, och waar wy wdj bencke kistenn och thog wd vj march garn tiill thenn drell, j pund hør tiill fadbørs quind att spind, j pund tiill Marinn och Gunder aff enn andenn bencke kiste, war well wegett och wrinhegellitt ¹. Kierre frue, som y skriffuer, att wy skulle antworde deysto ² piiger j pund lod ³ heller ij, som deysto piger skulle spinde, daa waar der jngenn lod paa denn jderste kammer, och icke wy thorde gaa jnd paa thett andiit, for y hadde jntett om skreffuett, menn dy skulle well ligewell faa nock att spinde. Och haffuer antwerdiitt Jenns Andersenn thie ij eske mett queg krud ⁴ och edders skrin, y skreff liille Marrinn tiill om, och bleff thett gamell jster och køckennfett wtageitt, der stod paa edders gamell fadbordt, som y skriffuer om, jeg skulle sende edder mett thette andiitt, her er paa garde, och lade thett smolte, saa y skall thett bekomme wist mett thenn thonne ebbell och dy ij tønne wld. Kierre frue, bleff der ylocht ygenn bode kiellerdør, fadbordør, skabe och bencke kiste, och nøgellen forwarritt y edders skrin, s. 382 som dy godt folck waar hos, saa der er jngenn far paa ferde. Och haffuer jeg forsend dy breffue henn, y sende mig, och jngenn beskedenn jeg haffuer fatt ygenn, menn saa snart jeg fanger nogenn, skall y thenn bekomme, och besiinderligenn fraa thenn weffuer om edders drell. Som y skriffuer mig tiill, huor megett korn her er wtorskenn, saa er her ij guld ¹ rog och ij guld biug, saa er her ny mall aff thett aars affuell, roug enn kastening ² y pund, thind roug ³ iiij pund v skr., biug aff gartz affuell xiiij pund ij skr., tindbiug j pund vij skr., och hues der er wtorskenn, skall bliffue torskenn mett thette første, haffre aff thette gartz affuell xxxix tønner, thindhaffre vj tønner. Kiere frue, er her nogind købmend wdj Nsted aff Rostock och Lubeck, som wille købe heste, dersom y wille selge den folie, y fick først aff Mickell Andersenn, thaa fanger y well pending for denn, huad rett er. Saa gud werre loffuett, alting gaer ennu well tiill. Och sender jeg edder thett regiister ygenn, y sende mig om, hues wy skulle wtage aff edders kieller och fadbør. Och will hermed haffue edder gud aldermechtigeste befallindis. ExGundersleholm denn 25. february anno 87.

Peder Skriffuer e. h.

Udskrift: Erlliig och welbiurdige frue Berrette Boller, zallig Christoffer Gøes effterleuerske tiill Gundersleholm, min kierre hosbund ganske jmogeligenn ⁴.

s. 383

Næstved 2. Juni 1587.

Knud Jørgensen til Birgitte Bølle.

Da Hr. Jens i Gunderslev er død, og Kaldet endnu ikke er besat, tilbyder han sin Tjeneste; han tilbyder straks efter Pinse personlig at indfinde sig hos Birgitte.

Mynn wnnderdannige och ydmyge hellsenn ethers welb-yrdighedt nu och alltiit forsennt med wor herre. Kierre fruff' Birgitte Bølle, haffuer jeg forfarit wdij sanndhedt, huorledis att wor herre wdij himmelenn haffuer effter sinn guddommeliige wiszdoms radtt hedenn kalidit aff denne sørgelige werdenn hederliige och wellerdtt mandtt her Jenns ¹, ethers thiennere wdij gudtz ordtt, hiem till sitt rette fæderne lannd, thett euige liiff, disligiiste, att ther siidenn haffuer weritt enn andenn wnger mandtt och bødit ethers welbyrdighedt medt mænnige sogne menndtt sin thieniste tiill, menn saa att ske, som jeg hører, wor icke forseett aff gudtt, och samme kalldtt therforre endnu att skulde huosz ethers welbyrdighedt werre wforsact till nogen.

Huorforre, kiere fruff Birgitte Bølle, thett er icke forbødenn aff wor herre wdj sitt helliige ordtt, att mand maa io tilbiude denn christeliige kierck sin thieniste, som och denn helliige sanct Poull lerrer, om thett therforre worre saa forordinerit aff gudtt, som allting effter sin gaade, guddommeliige willie forordinerer och skicker, att jeg samme kalldtt motte bekomme mett ethirs welbyrdighedtz willie och samtycke, om saa er, att her

icke er nogen andenn samptyct thertill, worre jeg gantske gierne begierrindis, da loffuer jeg ethirs welbyrdighedt mig saa att wille thienne først gudtt, thenn himmillske regimente, och sidenn ethers welbyrdighedt samt mænnige sogne menndtt, thenn fatige medt denn riige, att ij skulle mig betacke, s. 384och liige som jeg will staa tillstede och suare for Christj domstoll paa dommedagh.

Och endogh, kiere fruffue, att min personn er ether alldilis wbekiennt, saa haffuer jeg dog ligeuell werrit enn kiercke thienner her wdij Nestuid ¹ nogitt nær thu sambferde aar, och saaledis forhandlit min sag, att ther icke medt gudtz hielp skall findis nogen, som skall haffue mig att beskyllde, som endochsaa winiisbyrdtt schriffтелигenn wduisze skall.

Kiere fruffue, willedde jeg selff gierne personligenn tallit medt ethers welbyrdighedt herom, men mine wilkor icke erre saa till, før end disze hellige dage erre forløffne ², will jeg gierne gjørre ether min thieniste enn dag strax thereffter, om thett synis ethers welbyrdighedt saa gott att werre. Men om samme kalldtt er nogenn andenn hederlig mand tillsact aff ethirs fromhedt, bedir jeg ether gierne for gudz skyll, att y mig icke fortenncke, att jeg saa dristeligen medt min ringe schriffuillse ethirs welbyrdighedt wmager. E. w. medt allting, som y well wille, denn alltsommegtigste gud befallit. Aff Nestuidtt thenn 2. junij anno 87-

Her Knudtt Jørgenszenn,
cappellan wdij Nestuidtt.

Och der som att ethers w. behager thett saa att ske, will jeg medt gudtz hielp paa onsdag komme till ethir medt erlige, welbyrdige Arffuid Huitfeldtz cancellers forschrifftt, som er min kiere fautor och forfremmere. Gudtt beuare ether alltiidtt.

Udskrift: Erliigh och welbyrdiigh fruffue fruffue Birgitte Bølle tiill Gundersløffholm, Affuindtzbierrig och Orebygordtt thette breff ydmygeliгenn till henne ³.

s. 385

Avnsbjerg 14. Juni 1587.

Mikkel Andersøn til Birgitte Bølle.

Om Tilstanden paa Aunsbjerg, Kvæget, Smørret, Ostene, Kornet osv.; om Salg af Korn; han beder om Kwittering for nogle Penge; om Køb af Sild; om en Gaard, der skal bortfæstes; om et Mageskifte med Falk Gøje; om en Trætte med Hr. Movrids i Ørum.

Ydmygge helszenn etther nu och allttidtt forszennndtt medtt wor herre. Kierre frow, maay weede, att alltengest er weell weed magtt, gud allmegtigste werre louedt, vndtagen ij øxenn er bleffuenn dødtt, och lodtt ieg slagte dønom, som ieg haffuer schreffuidtt om tillfornn. Och thiir alle slags kornn sig møgedtt weell her paa marckenn, gud allemegtigste werre louedtt, och er her saadtt xxxj tønner v skr. biug nu yaar, och lodtt ieg førre mæg paa begij homell haffuerne, ellers haffde her bleffuidtt saadtt mierre biug, och er her saadtt xv tønner iij skepper boghuede, och er eders skoffue och møgedtt weell tidtt till aaldenn her y landitt, och er ther nu tilslagedtt y ladgaardt sydenn stj. Wolborig dag fem fieringer och iij pund smør och giortt long oster en hunder och tyffue, stackitt oster lxxxj, sur oster ijc xxvij, och slaes ther nu om vggenn vj pundtt v mk. smør weed enn pas, och giøris ther xxvij long oster, xxj stackitt och halfftridiszens tyffue och fem sur oster, och haffuer ieg epher eders befallning laditt kornett maaelle, att her er rug jc xlj tønne, miell xxvj tønner forwdenn ditt skalid miell, maltt ix lester v tønner, biug iij lester y tønne j skeppe, haffre jc xxv tønner, och suerd ieg om gudtt, adtt ditt er rettfedelig mold, saa adtt eder er jngenn wreet skidtt therwdj, och er her soldtt rug s. 386lxvij tønner ij skepper, thøndenn for viij mk., och suerd ieg om gudtt, ieg icke enu kunde haffue sold enn thønnde, haffde ieg icke borgedtt ditt henn till stj. Olluffs dag ¹, och kand ieg enn nu jntthett selge for rede penndinge, therfor sellger ieg jntthett, førend Olluff komer tilbage jgienn, och haffuer ieg jntthett biug sold vndtagen xiij tønner ij skepper, thøndenn vij mk., og dag ² therpaa till stj. Mours dag ³ paa penndingen, ellers haffde ditt och weridtt wszoldtt, och kand ieg nu jntthett fonge wdenn vj mk. for j tønne biug, malltthett weell bønderne sleett jntthett kiøbe, for den aarszag mand skall kiøbe saa møgidtt rug och biug till adtt ede, och weell kiøbmendtt jntthett gyffue miere end xlvij daller for enn lest maltt, och siger Chresten Skiill, at hand icke heller kand flij eder miere for lestenn, och siger hand, ad hand haffuer soldtt hans lige saa. Saa siønes mig ad werre raadeligtt ad selge ditt y aar, ditt dyreste mand kandtt, som andre herfolck och kiøbmend selger sitt, thj ditt bliffuer icke saa dyre jgienn med gudz hielp y mange aar, och thencker ieg, thersom y wilde selge thøndenn for vj mk. och gyffue dag paa pendingen till stj. Mours dag, da wiillde ieg weell selge enn partt aff biug och maltthett, och er ditt for lesten liij daller, och thersom gudtt weell, att y agter nogidtt snartt hidtt till gaarden, da kann her icke selgis saa møgidtt rug och maltt, som her ellers kunde selgiis. Kierre frow, sende ieg etther med etthers skibs folck ij c tønner haffre och thre thønder boghuede grynn, och sender ieg nu etther med Olluf Jespersen enn hunder och tyffue daller, och kunde jntthet bekomme dønom føre, haffde ditt en kost hals ⁴, och suerd ieg om gudtt, adtt s. 387ieg iontte di xl daller aff Rolland y Wiborig, bedendis etther gandtze gierne, atty wille sennde mig med Olluff quitandz paa thønno, disligist quitandz paa ditt pendinge och guldt, ieg sende eder med Jffuer, och beløb ditt guld och penndinge sig y enn suma j c xlix daller ij mk., thj ditt vaar xvij ruosenobill, huer iij daller, x engelotter,

huer ix mk., en dobbeltt ducatt, xij mk., en j milderees, vij mk., och thertil jc daller y pendinge. Och som y schriffuer, ad mand kunde fonge en woll sildtt weed Nibe for iij alb. och thøndenn for enn daller, saa haffuer ieg icke kunde fongidt bedre kiøb der yaar en viij alb wollenn, thj ieg haffde icke reett mig epther ad kiøbe sildtt her y landitt, førend enn nu jegh fick eders schriffuelsze therom, dog kiøbtte ieg denn 12. aprillis xlj woll sild y Lonoe ¹, thj her vaar da sleet jngen ferske sild paa gaarden, førend ieg fick dønom, saa strax derepther sende y vj tønner sild hidtt til gaarden, derfor kiøbtte ieg jngenn flierre, førend nu sist ieg fick eders schriffuelsze, haffde ieg strax bud weed Nibbe och kiøbtte ther jc viij woll sildtt och gaff viij alb. for wollenn, och bleff ditt icke aldiellis iij tønner, och kandtt ieg jntthett fonge enn thønde salted sild entten y Nibe eller Aalborg renger end ij daller, en thønde Norig sildtt kand ieg jnttedtt renger become en iij daller, och er her ij tønner Norig sildtt paa gaarden. Och haffuer ieg hafftt budtt y Randers huos Robert om ditt winn, saa haffuer hand jnthett, men Jahan Orum y Aars haffuer weell ij c amer, och siger hand, att hand weell haffue xx daller for amenn, kand skie, hand gyffuer weell bedre kiøb. Ditt leridtt, y schriffuer om, haffuer ieg bud om y Skiw. Och som y schriffuer mig till om Enge y Haurum ², saa er ditt jntthett wdenn lögenn och s. 388klamerj, baade hun och hendis szønn faer medt, thj jngen aff thønom gyffuer dørís ord miere magtt end som en halff gaas, ieg tencker weell, ad hun talde icke om for eder, att skyld och landtgildtt er enu wytt ¹ aff gaardenn, szom hun skul yde, thi denn karll, ieg haffuer feest gaarden, haffuer enn nu jngenn affuell fongidt aff joordenn, och haffde denn karll, ieg haffuer feest gaardenn, jndt jngen wildtt haffue hafftt aff hendis dötter, da skulde ieg ligewell haffue feest hanom gaardin epther eders schriffuilsze, thj y weed weell, ad hun vaar her paa gaarden huos eder och loud, ad hun skule feste denn ad jull, nest epther y drog herfra, och icke hun ditt wild gjøre, men løb med noged løs snack, som hun pleir ad gjøre, och icke ieg kunde fonge penndinge aff hende, icke heller loffuen och weszenn for thønom, och skall ieg weell rette mig effther eders schriffuelsze och gjøre, huad rett er. Och maay wede, ad ther er saa gott som jntthett haw fisk gongidtt till yaar, och ther till mett waar ditt aldrig saa smaatt, thj Graffuers haffuer ytt ditt tuszen huilleng och maatte gyffue ixc huilleng till aaboed ² paa thønom. Och maay weede, att Falck Gye haffuer befald mig ad schriffue eder till, ad hand er begierendis, att y wille skyfftte hanom nogidtt haffre, och y wilde aname hanns y Laaland, och hand matte become saa møgidtt her jgienn paa Andzbierig. Och wilde ieg wide, om y wilde haffue smør aff eders thiener yaar eller penndinge, och huad y well haffue for thøndenn, om y well haffue pendinge. Kierre frow, thersom her Mours y Ørum ³ lader beszøge eder om ditt løfftte med Pouill Skipper, saa beder ieg etther giernne, atty gjiffuer hanom ondt beskedenn, thj der er enn skalck y hanns hudij, och haffuer hand nu s. 389holditt threede med mig itt gandtze aar om same løfftte, och haffuer enn skalckagtige forfaldtt och paafundtt epther en andenn. Och er her xvij karle ¹ løuendis och enn hund och en lam løuendis, och thre smucke føller er till født.t, och thre hopper med foll, och haffuer di calconske hønns xj kyulenger. Kierre frow, weed ieg nu jntthett synderliggt mierre paa thene tidtt adtt schriffue etther till paa thenne tidtt (!), men weell hermedtt haffue etther gudtt allmegtigste till seell och lifff befallendis. Actum Andzbierig thendt 14 junj 1587.

Michill Anderszenn.

*

s. 389

Næstved 23. Juni 1587.

Knud Jørgensen til Birgitte Bølle.

Han har modtaget hendes Brev, hvori hun beder ham komme, enten den følgende Dag eller om Søndagen, for at forrette Gudstjenesten i Gunderslev Kirke; paa Grund af M. Jørgens Fraværelse er han forhindret i at komme den følgende Dag, men han skal indfinde sig Søndag Morgen.

Gudttz naade och wensskaff ynnsker jegh ethers welbyrdiighedt euindeligen. Kierre fruffue Birgitte Bølle, haffuer jegh ethirs welbyrdighedt paa thett allirwennligste betachitt for alltt ære och fromhedt, som baade beuist er pch med wor herris hielp beuisis skall, tiill huillchitt igienn att forskylde y skulle finde migh redebonnliigh aff min fatige effne och formuffue, saa lennge jeg leffuer.

Disligiiste giiffuer jeg ethirs welbyrdighedt ganntske wennliigen att forstaa, att ethirs schriffuillse er mig tillhonnde kommitt, lydindis om min begiering, som jeg tillfornn haffuer fremsett for ethir wdij min schriffuillse och suppliceringh ², och ethirs w. erre nu begierindis, att jeg wdij morgenn willde komme till ethir eller paa sønndagh ³ s. 390och lade mig høre paa gudttz wegne wdij ethers sogne kierck paa prædicke staaenn och for alltteritt, att ther som denn allttsommigtigste gudtt, som allting forordinerer och skichir, effter sin gaade, guddommelige willie haffuer thett saa beskichit, att mit fatige liffs brøddt skall paa den stedtt afflis, wille y medt ethirs mænnige sogne menndtt giffue mig ethirs kalldt och sambtycke. Saa giiffuer jeg ethirs w. ganntske wennliigen att forstaa, att jeg icke wdij morgenn kannd komme, thi thenn dannemannnd m. Jørgenn ¹ er icke hiemme, och jeg therforre maa haffue alle thiennisteenn wdij morgenn, baade hans och min egenn, menn paa sønndagh morgenn medt gudttz hielp, om gud sparer lifff och helbrede, will jeg komme tiill ethir betimmeligenn och gjørre thienniste for ethir baade for allterit och paa prædicke stollenn, saa witt som gudtt giiffuer aanndtt och naade tiill, och siidenn talle medt ethirs welbyrdighedt om de andre omkringstendelige wilkor, gudtt giiffue, att jeg findir e. w. till pasz effter gudttz

willie. Och ther som saa skier, att e. w. och ethirs mennige sogne foellch mig behagindis bliffuer, will jeg ingenn andenn thienere werre ethir eller dennem end som en søn, saa att wy wille findis gudtz børnn paa domme dagh.

Hermedt will jeg haffue ethirs w. och alltt thett, som ethir kiertt er, denn allttsommigtigste gudtt befallit. Aff Nestuid stj. Johannis bap. affthenn anno 87.

Knudtt Jørgenszenn,
e. w. thienner.

Udskrift: Erliigh och welbyrdiigh fruffue fruff Birgitte Bølle tiill Gundersløffholm, Affuindttzbierrigh och Orebygordtt, sin gunstiige wenn, ganntske wennliigenn wdij egenn hanndt. ²

s. 391

Næstved 8. Juli 1587.

Knud Jør gensmi til Birgitte Bølle.

Angaaende hans Kaldelse til Præst i Gunderslev; han beder hende ikke at paatvinge ham Præsteenken.

Mynn ganntske ydmyge hellsenn ethers welbyrdighedt nu och alltiidtt forszenn med wor herre. Kierre fruff Birgitte Bølle, betacher jeg ethers welbyrdighedt gannsk ydmygeligenn och gierne for alltt beuist fromhedt och gaade, huillchitt wor herre belønne skall, och jeg aff min fatig formuffue skall legge wind paa igienn att forskyllde aff min fatige formuffue med redebong thienne, saa lenge jegh leffuer. Kierre fruff, som ethirs w. well witterliggt er, att sidste gang jeg tallede med ethir och racte ethir min handtt, gudtz och ethirs med mænige sogne mendttz thienere att bliffue wdij gudttz ordtt till Gundersløffholm sognn, da bleff thett saaledis beuillgitt och samptyct, att mit kalldtt skullde gaa then 9. jullij, som er then 4. søndagh effter hellig træfolldighedts søndagh, och samme kalld mig strax att lade wdsckicke, bekreffit med ethirs welbyrdighedttz signet, disligiiste nogle aff de forneffnste sogne mendttz end ochsaa ethirs egitt breff herhuosz till then 4. søndagh, paa thett jeg nu strax paa mandag morgenn kunde affstedtt komme till Kiøffuenhaffnn, huorfaar att y nu wdij morgenn kunde samme kalldtt lade stille paa sogne steffne och mig thett siidenn fulldkommit wd att skicke, att allting kand gaa fort effter beggis worris begierring.

Disligiiste tallede e. w. mig noget till om præstequindenn, som tilbage leffuer, om thett kunde were min willie hende till min hustruff att tage och ecte, paa huillckitt jeg icke gaff ethir nogitt antuordtt. Saa er min s. 392 wennlige bøn till ethirs w., och jeg forseer mig ochsaa thertiill, att thett maa staa wdij min egenn willie om nogen hustruff och ecteskaffs stalbroder att tage och icke thuingis till nogenn mod min willie ¹, thi nest gudtz (!) da stor en mandz wellfart herpaa wdij werdenn att fange enn god, dydelig hustruff, som e. w. beder wed end jeg, och herpaa will jeg komme till ethir och sette alltingist y denn alltsommegtigste gudtz handtt. Och er jeg gierne begierrindis ethirs welbyrdighedttz willie herom att maatte mig wdsendis medt kalldttz breffuit. Hermed will jeg haffue e. w. med alltt thett, som ethir kiertt er, denn euige gudtt befallindis. Aff Nestuidtt then 8. jullij anno 87.

Knud Jørgenszenn.

Udskrift: Erliige och welbyrdig fruff fruff Birgitte Bølle tiill Gunderløffholm, Affuindttzbierrigh och Aarebygordtt, sin gunstiige wen, gannske wennliigenn.

s. 392

Avnsbjerg 22. Juli 1587.

Mikkel Andersen til Birgitte Bølle.

Om Høsten og Markarbejderne; han sender nogle Penge; om Salg af Korn og Køb af Sild; om Smør og Ost; om Landgilden; om nogle Retsstridigheder; han beder om, at hans Regnskab maa blive afhørt.

Ydmygge helszenn etther nu och alltidtt forszendtt medtt vor herre. Kierre frow, maay wide, att alltengest er gandttze weell weedtt magtt, gud allmegtigste verre louedtt. Och theer alle slags kornn sig møgedtt weell her paa marckenn vndtagenn boghuedenn, dit bleff sleett heden frøszenn ², nu paa torszdag vaar otte dage ³. Och haffuer her icke weridtt slig rug till gaardenn føre y xl aar, s. 393 och haffuer ieg nu y thenne moned laditt jtt stortt stycke jord opbryde jmelum ladegaardt och Homel møle ¹, som vaar noyed gameltt vgaffnlig jordtt, och haffuer ieg laditt agge miere endtt iijc laes jordtt y ladgaardenn, och haffuer ieg tørrffuenn hiem affled lenge sidenn, och kierttt hyedtt ² jmelum Wium och Aszkiel ³ haffuer ieg och y hus, och lader ieg nu slae jgienn paa mandag, thj ieg haffuer forholdt ⁴ ditt saa lenge, for engitt er gandttze liditt groett her y landit. Kierre frow, sender ieg etther med Jffuer j c xxxv daller och di ruoszenobell och aaboed ⁵ therpaa, bedendis etther gandz giernne, atty weell aname dit och sende mig quitandttz therpaa. Och er etthers rug och biug soldtt, enn thønde rug for vii.j mk., en tønne biug for vij mk., dog skall y icke haffue penninge for

biuged førend stj. Mouers dag⁵, och solde jeg enn Hollender eders maltt nu paa torszdag, siuff lester maltt, lesten for xlvij daller och penningen, naar hand hentter maltthett, och haffuer icke enn nu nogenn tid yaar kunde haffue sold ditt saa dyrtt. Och maay weede, att ieg haffuer kiøbt aff lensmanden paa Aalborighus⁶ en lest saltthett Nibsildtt⁷ for xxj daller, och sender ieg etther och med Jffuer iij lax och ij par toffuill⁸, di glarflasker och lxxxix alne leridtt. Och maay veede, att ther er slagedtt fra thend 18. vge effther trinitatis 86⁹ och till paaskke¹⁰ xj fieringer smør och giortt iij c sur oster fra s. 394paaske och till nu, smør xiiij fieringer och giortt longe sødeoster iijcXxij, stackitt oster ijc ix, giedoster jcvj, xlvj suroster, och slaes ther nu om vggenn v pund xi mk. smør, och giøris xxviij long oster, xiiij stackitt och nu icke vden iij gied oster om vggenn och enn halff hunder och vij suroster, och er her icke vdenn enn thønde gamel smør paa gaardenn. Och maay vede, att ditt er jntthett gaffnligtt, att y tager landgild smør aff thienere, thj den største partt haffuer reett thønom effther¹ ad gyffue penninge, men dog haffuer ieg taged noyed smør aff thønom, som haffde smør, atty therfor schriffuer mig till, huad y vel haffue for thønden, thj y haffuer saa gott weedtt adtt tage penninge aff thønom som aff en andenn, disligest om y veell selge nogid aff ladegaardtz smør, och huad y well haffue for thønden. Och maay weede, att her haffuer weridtt enn stor treede jmelum Offue Jull och lensmanden paa Selckiborg², Mours Stygge och mig paa eders wegene om Hiøbjerg skow, och haffde wij sandmend ther paa och gjorde marckeskeel jmelum Tredtholtt, Paalstrup marck och Hiøberig³ marck, och gick dj Offue Jull en skønn stycke skow fra, huelckitt hand icke skulle haffue wild for daller. Och sender ieg eder ditt breff, y haffde gyffuid Mours Podbusk, och maay weede, att der begyffuer sig en longuarendis stor strede jmelum hanom och mig paa eders vegenne wdj saa maade, att enn hans thiener y Houelberig heritt haffuer taged itt stortt stycke eng fra eders thiener vdj Aarup⁴, som kunde weell gyffue aarlig ix laes hiøe, och lae same jord y en anden marck, som waar moes⁵ altt ditt engh, eders thiener haffde, och siger s. 395eders thiener, ad ther skule vere en lawheffuidtt paa Clausholum paa same eng, om huelckett iegh haffuer schreffuid frue Heluig¹ till om, och haffuer ieg ladit Mours gyffue vartzil baade till Kørup och Lierbeck, och begyffuer sig her well saa mange adskelige threeder, ad ditt er alltt for longtt att schriffue om. Och er Mours Stygge eder rettelig guod wdj eders sager, och siønes mig, ad y skulle giøre hanom nogid till vilge jgiennn. Och haffuer Jacob Høg sagtt, att hand gyffuer x daller till ditt huszes bygning, och some aff adelen gyffuer xx daller, some xxx daller och some mierre, saa kand y nu tencke till, huad y well gyffue, och schriffuer mig ditt till². Och siønes mig, att y maa tillstede, att Raszmus Laurzen maa fonge halff Hengkiard for nogen aarszag skyldtt. Och wilde ieg vide, om y vell kiøbe gies eller lam, att y med ditt første schriffuer mig dit till, y well saa nødigtt schriffue mig till om, huis ieg skall bestelle, førend den rette tidt er forgongidtt. Kierre frow, weell ieg nu effther leilighedenn giøre min største flydtt ad jndttkreffue alle huis penndinge, eder tillstaar, saa er min ydmyge bønn till eder, att y ville lade høre mitt regenskaff, thj ieg befrøgtter mig haartt, att thersom miig komer nu fliere regenskaff paa paa en tid enn disze ij aars regenskaffer, ieg nu strax haffuer, skulle ieg icke fende rede therpaa y nogenn maade, thj mig henger saa møged paa med adskelige handill y eders frauerssze, och godzitt leger saa ganntze witt och y saa mange heretther. Kierre frow, weed ieg nu jndthett synderligt merre att schriffue etther till om paa thenne tidtt, menn veell hermed haffue etther gud s. 396allmegtigste euendelig befalledtt. Actum Andttzbierig thenndtt 22. julj anno 1587.

Michell, Anderszenn

Kiere fru¹, haffuer jeg schreffuitt Las Krog till om nogen leyllighedt, handt skulle giffue ether till kiende, bedinndis ether gandske giernne, attj wille wide mig ett godt suaar therpaa effther ethers gode thøckj, och thoerde jeg ickj bemøde ether sielff mett saamme schriffuelsze.

s. 396

Odense 27. December 1587.

Axel Brahe til Birgitte Bølle.

Han har besluttet at gifte sig igen og at bede om Kirsten Hardenberg; han udbeder sig hendes Raad derom; han har bedet sin Søster Alargrete videre at tale med hende derom.

Mynn gansche wennlig helszenn nu och altid forszennnd mett gud. Kere farssooster, betacher ieg eder saa gansche gerne for alt gott, som y mig altid giort och beuist haffuer, huilchit ieg alle mynne dage wyll findis gansche godwiligen mett eder att forschyle och fortiene, wdj alle de made ieg wid eder tyll wile eller tiennist kannd were. Kere faster, giffuer ieg eder gansche wennligen att widj, att ieg wdj gudtz naffnn haffuer mig fortagit att wyll giffte mig wdjgenn, och der som gud det haffuer forssett och slegt och wenner det wyll samtøche, haffuer ieg wdj synde att lade bede om erlig och welbyrdig mand Erich Hardenberg til Matrop hanss dater Kyrsten Hardenberg. Hoerfor er mynn wennlig bønn til eder som til mynn gode farssooster att schriffue mig ederss gode mening til derom, och huad y rader mig derwdj, och er och mynn wennlig bønn til eder, att y icke wil fortenncke mig, att ieg iche selff drager till eder och tall mett eder, som mig well burde att giør, gud wid, att s. 397myn leyllighed sig iche saa begiffuer, att ieg det kand giøre. Jeg haffuer schreffuid myn søster Margrete til, att hund paa mine wegne wile drage til eder och widre tale mett eder, en jeg nu kand schriffue. Och wil jeg dog selff mett gudz hielp mett det første talle mett eder. Kere faster, fortencker mig icke denne myn korte schriffuelsze. Wdj alle de made ieg wid eder til wile och tienist kand were, schall y

alltid fende meg wilig, som jeg kendis mig pligtig att were, och wil nu och altid haffue eder mett alt huiss eder kert ehr, gud almetigeste beffalendis. Hand beuare eder lenge och well och wnde eder it gott løgsaligt nytt ar. Datum kong. matts. gard wdj Onsse tredie jule dag 81.

Axell Brahe
egen hand.

Udskrift: ¹ Erlige och welbyrdige frue Birrette Christoffer Gøyes till Ourebye, min kiere faster och sønderlige gode wenn, gandtzen wnligen till schreffuitt.

s. 397

Roskilde 28. April 1588.

Niels Kaas til Birgitte Bølle.

Angaaende en Trætte ?nellem Birgitte og Niels Ander søn til Kastrup.

Mynn ganndtze wennligh hellszen nu och allethiidt forszendt medt wor herre. Kiere Birgettj, søster och besynderlig gode wenn, jegh thacker theg wennligen och gantz gierne for ald beuidsthe ære och gode, huilchett igien att forskylle ieg alle mine dage aff formugen wiill findis goduillighen. Giffuer ieg thegh wennligen atth uide, att thin schriffuelsze er meg thiihnde komen, therudaff ieg haffuer forfarit saa well som aff thin thieneris mundtlich beretning, huor alleting sziig thildrager om thend s. 398trethe, som sig begiffuer emellom Niels Anderszin thiiil Kastrup ¹ og theg om en skiell och oldingegang, som aalding wdj Flackebierg herit haffuer giortt emellom Kastrupfang och Gundersløffliille, och atthu schall haffue hannom ladit enn befalling thiiilbiude thiiil godemend, som schulle kenne theroffuer och ether therom endelligen attskillie, epter som ieg ydermere thes leilighedt vdaff same thin thiiilbudt nochsom haffuer forfarit. Och eptther thin wennlig begiering, att jeg theg konge. matz. beffaling wille meddeelle, haffuer ieg forbemelthe thin thiener myn mening och betenckende therudj berettit, att hand theg thett igienn schall formelide, wiill och gierne fremdelis forhielp, atthu enn konge. matz. beffaling medt thett førsthe schall bekomme. Vdj alle thi maade ieg kand gjøre, thu kandt haffue thienist och gott aff, therthiiil schalthu finde meg wiilligh. Viill hermedt haffue theg gudt allermetigste befallindis. Aff Roskille thend 28. aprilis anno etc. 1588.

Niels Kaasz.

Udskrift: Erligh och welbiurdiige frw Birgetj Bøller thiill Gundiszløff salligh Christoffer Gyes effterleffuersche, myn kiere søsther och besynderlig gode wenn, ganntzen wnligen ².

s. 398

Stensgaard 1. December 1588.

Margrete Basse til Birgitte Bølle.

Hun beklager, at Brevet saa silde har truffet Birgitte, at denne ikke har kunnet komme til hendes Forløsning; hvis nogen har forført hende og hendes Mand for Birgitte, da er det uden Grund; denne vilde have været i højeste Grad velkommen; hun har født en Søn, der er opkaldt efter Kristoffer Gøje.

Myn ganske vellvelyg kierlyg hiellssen eder nu oc altyd forssend med vor hier. Myn hiertte allerkiereeste s. 399moder, den ævyge hier oc gvd daa vere stese oc altyd hos eder med syn hiellygans naade oc opeholde oc spare oc bevare eder lene oc vell med megen god lanvarendes sondhed, lycke oc velfartt, dett vyll ieg saa ttrolygen ønske oc begere aff gvd for eder som for meg sell. Myn hiertte allerkiereeste moder, ieg ttacker eder saa ganske høegilygen oc gierne for alltt megett ære oc gode, som y meg aff første barndom ¹ oc nu oc altyd bevyser, hvyllkett gvd allermettteste eder dett beløne, oc ieg aff myn formve vyll fyndes ganske godvylyg ttyll att forskyllytt vdy alle de maade, ieg ved att gøre, der y kan haffve gott aff oc vere ttyentt med, saa holdelygen oc gierne, som y sell konne fød meg ttyll verden, dett skall gvd vere mytt vynde ttyll, oc som ieg eder oc plyttyg er. Myn hiertte allerkiereeste moder, saa ttacker ieg eder oc paa dett allervenlyste for eders gode [o]c holle skryffvellsse oc holle menyn, ieg dery [for]merkier, att y vyllde gierne verett hos [meg], nar ieg skolie forløsses, dersom y hade [anna]mmett myn skryvellse vdy ttyde oc hade [vestt] dagen, saa skall gvd vere mett vyndes[byrd]tt, att dett gyorde meg hierttelygen ontt, [att myn] skryvelse bleff saa forssømett, att y [icke fi]ck den y rette thyde. Myn hiertte allerkiereeste moder, dersom eder rett drager ttyll mynde, att den tyd der ieg bad eder omett paa Oreby, att y vyllde vere hos meg, nar ieg skolie leges, att ieg daa sade eder den yderste dag, der ieg vyeste meg, oc y daa lovede meg saa vest, att y vyllde vere hos meg, nar ieg skolie leges, oc ieg derttyll vest forlod meg, men dett y icke bekom myn skryffvelsse y rytte thyd, skall gvd vydet, att dett var meg hartt nock ymod. Deslyggeste som y formellder y eders gode skryvellsse, att dett icke har s. 400verett eders sedvane, att y gierrne har komett nogen steds, hor y icke var vell komen, saa ttro vy eder icke y nogen maade ttyllytt, att y skolie mene oss dermed, thy dersom y vyllde hafftt den vmage oc komett ttyll oss, daa skall gvd vydet, att y skolle verett oss saa rettelygen vellkomen, som y konne verett vores egen kødelyge moder, thy varett den allerryeneste ¹, y hade y eder gaar, y had[e] vyst ttyll oss, daa skolie han verett os ve[ll]komen, en ssye eder sell. M. h. a. kiereste [moder],

dersom nogen haffver beførtht oss f[or eder], daa ttror ieg eder saa vell, att y icke ..... forfføre paa oss y nogen mode før dett anderledes aff os, thy ieg oc bedett aff gvd, att ieg mot , att y vyllde haffve den vmage offver ttüll oss, daa skall gvd vere oss rettelygen vellkome moder, endog vy bekiender, att vy konne icke fare megett vell med eder. Myn hiertte allerkiereeste moder, saa vyll ieg icke eder dett venlygen forholde, att gvd allermetteste har naadelygen oc vell forløst meg oc gyffvett oss en vng søn ², oc haffuer vy ladett krystnett ham oc opkallett eders gode salyge hosbon, hvys sell gvd haffve oc gyffve med alle ttro krystne en glledlyge opstanellse for alltt dett menne ære oc gode, der han bevyste meg. M. h. a, k. moder, beder ieg eder paa dett allervenlyste, att y vyll haffve den vmage oc skryffve meg ett or ttüll med dett første, hor eder lyder oc y er ttüll pas, thy gvd ved, att meg lenes aff alltt mett hiertte efftter att vyde, hor eder lyder, gvd for ssyn allerkiereeste søns naffns skyll onde oss alltyd den gllede, att vy motte høre oc spørre, att y lyder vell oc er vell ttüll pas, daa skall gvd vere vortt vyndesbyr ttüll, att dett skall vere oss saa kiertt att høre, som vores egen s. 401kødelyge moder kand lyde vell. Och vyll ieg nu icke lener vmage eder med dene men med dene myn(!) [r]yne vellmentte skryffvelse, men ieg vyll [al]le myne dage holddelygen oc gierne gøre aff [myn] formve alltt dett, ieg ved att gøre, der y [kannd] haffve ære, tteneste oc gott aff, saa holl[delygenn] oc gierne som y sell konne fød meg [tyll v]erden, dett skall gvd almetteste vere [mytt v]yndesbyr ttüll, den ieg nv oc altyd [till sie]ll oc lyff oc alltt, eder kiertt er, vyll ieg haffue eder beffallendes. Lader Hans oc ieg hellsse eder med mane m gode netter. Maa vy bede eder, att y vyll haffve den vmage oc sye Dorette Vrne oc eders yomffrver mane m gode netter paa vores vegne. Ex Stensgaar den 1. december ano domini 88.

Margrytte Basse.

Udskrift: ¹ Erlig och welbiurdig fru Beritte Bølle salig Chrestoffer Giøes till Gundersløffholm, mynn allerkiereeste moder, ganndske holdeligenn tillskreffuith ².

s. 401

København2. December 1588.

Niels Kaas til Birgitte Bølle.

Angaaende et paatænkt Mageskifte mellem Dronningen og Birgitte.

Mynn ganntze wennliigh hellszen nu och allethiidt forszendt medt wor herre. Kiere Birgettj, søster och besynderliigh gode wenn, jegh tacker theg wennligenn och ganntze gierne for all beuiste ære och gode, huilchett igienn att forskylle ieg alle mine dage aff formugen will finndis goduilligh. Giffuer ieg theg wennligen atth uide, att iegh haffuer bekommit thin scriffuellsze, jnndhollinndis om huisz godtz wdj Aallehollumbirch som myn nadigste fru haffuer werit begierindis att motte bekomme tiill mageskifte, s. 402derhos och bekommit register paa samme godts, saa well paa thett, thu tiill vederlagh er begierindis, som thett, hindis naade er begierindis, huilchet ieg hindis nade vnnderdanigen haffuer berettit, thett hindis nade siigh well lader befalde, och szennder theg herhos kon. mats. beffalling tiill Christoffer Roszengidt ¹ och Fredrich Hobbe, som beggie godtzene schall besiigte, therudaff thu ydermere thes leilighedt haffuer att forfare. Huadt thett belanger med thend sognetiende, som thin thiener haffuer fest aff lennszmandt paa Siilckeborg, therpaa haffuer ieg sagdt thenne thin thiener beskeedt, huilcke handt theg kand wiide att berette. Wdj alle thi maade ieg kandt giøre, thu kand haffue tienist och gott aff, therthiill schallthu finde meg wiillig. Wiill hermed haffue theg gud allermettigste beffallidt. Aff Kiøpnehaffn thend 2. decembris anno 1588.

Niels Kaasz.

Udskrift: Erliig och welbiurdiigh frw Birgettj Bøller tiill Gunndersløff sallig Christoffer Gyes epterleffuersche, myn kiere søster och synderlig gode wen, ganndz wennligen tillschreffuit ².

s. 402

Vittestrup4. December 1588.

Ove Juel og flere til Birgitte Bølle.

Indbydelse til deres Moders Begravelse.

Wor wenlliig helszen eder altiit forszenn med wor herre. Kiere frue Berretty, sønderlig guode wen, neste en wenliig tackszigellsze for alt got, oss altiit aff eder beuist oc giort er, huilckit wy aff formuen wiill findis gandske guoduillig igien met eder at forskilde, giffuer wy eder sørgeliigen tiill kiende, at gud almegtigste haffuer nu heden s. 403kalled worres kiere oc saliige moder, erliig och welbyrdig frue Kiersten Lunge tiill Wellestrup ¹, aff den sørgefuld oc forgengeliig werden oc tiill szin euige riige oc salighedt, gud giiffue hende med alle wduolde en gledeliig oc errefuld opstandelsze. Szaa ather wy med gud hielp at lade hendis saliige liige begraffue her wdy hendis sogenkyrcki Astrup kircki den neste ottenssdag effther helliig trey kongers dag, som er den 8. dag januarij nu først kommendis. Thy er worres gandske guoduillig oc wenliig bøn tiill eder, y wiill well giore oc haffue denn wmag oc kome hied tiill oss ttiill Wellestrup om tisdagen tiillforn oc om ottenssdagen hereffter at følge hende tiill 'szin legersted oc y saa mader giøre hendis saliig liig den sziste

tyenneste oc erre. Sliig eders wmag oc weluiliighedt igien at forskilde wiille wy altiid findis gandske guouilliig, dett kiende gud almegtigste, hannem wy eder nu oc altiid well haffue beffalled. Skreffun paa Wellestrup den 4. dag decembres aar 1588.

Offue Juell
Niils Jull
Abszelon Jull
Jffuer Juell
Christoffer Miickelszen
Hertuig Kaas ²
Ellis Juell
Kirstenn Juell.

Udskrift: Erlig och welbyrdig frue Birgitte salig Christofer Gyøes till Awendzberig, woris sønderlig gwode wen, gantske sorrigligen tillschreffuitt ³.

s. 404

Basnæs23. Maj 1589.

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun har modtaget Søsterens Brev, at denne vil rejse til København idag; selv kan hun ikke rejse derhen før henimod næste Søndagda hun har fremmede.

Minn alerkierriste søster, gud almegtigste werre euig och altid hos dig, hannd opholde och beuare dig, at du maa lenge leffue y gudtz frøgt mett all løcksalighed och welfert tiill siel och lifff, det will ieg saa throlig ynske och bede aff gud som for mig selfff. Jeg taker dig, min alerkieriste søster, paa det alleruenligste saa høgligen och gandtz gierne for alt søsterlig beuist och megen huldhed, ære och got, som du mig altid y saa mange maade giort och beuist haffuer, och y synderlighed for din gode, hulde skriffuels, ieg nu har bekomit, huis du skalt ale min dage finde mig for din hulde søster gandtz guduillig tiil at forskylle aff formuffuen y alle de maade, ieg wed at giøre, ther dig kiert och til vilge och gode kannnd werre, som ieg dig pligtig er. Minn hierte søster, ieg will dig venligen icke forholle, at ieg y afftis sildig bekom din gode skriffuelse, som dj sende mig fra Thersløs, och formerker they, at du agter dig ydag affsted tiil Kiøpnehaffn, gud almegtigste giffue, du giøre en løckelig och god reisze. Och som du est begierendis, at ieg wiile komme ther mett det første, och at ieg wile lade dig wide, huor snart ieg agther mig dig(!), saa wil ieg mett gudtz hielp komme ther ymod den anden søndag ¹. Jeg kannnd icke komme ther før, thj ther haffuer stedtze werrit got folck hos mig, siden ieg kom hiem, och er endnu. Jeg wil nu icke lenger wmage dig mett dene min welmente skriffuelse eler forbye mig mod dig, mens du skalt ale min dage finde mig y all huldhed, som dig bør at finde din hulde søster, s. 405meer end wiillig tiill at giøre aff formuffuen, hues ieg weed, dig kiert er, och du kant were thient mett. Och wiill hermett nu och altid haffue dig gud almegtigste tiil siell och lifff befallendis saa throlig som mig selfff. Jeg ynsker dig altid mange gode nether og alt, huis dig kiert er. Maa ieg bede dig, du vilt haffue den wmag och sige dine jomfrur mange godenether paa mine wegne. Aff Basznes den 23. maj ano 1589.

Kirstine Bøller.

M. hierte søster, første gud vil, ieg komer til Kiøpenhaun, saa wil ieg sige dig beskenn om alt det, du har skreffuit om.

Udskrift: Minn alerkierriste søster fru Bergite Christoffer Giøs tiil Gundersløffholm gandtz guduillig tilskreuit ¹.

s. 405

Basnæs23. Maj 1589.

Karen Rud til Birgitte Bølle.

Om noget Boskab, hun har laant, hvilket hun vil sende til Gunderslev.

Mynn aller kierstte fastter, gudt almastte vere euig och altid hois eder, och hand haffue eder y sinn nadige beuaring, att y maa lenge leffue och lide vell mett saa møgenn langvarendis helbred, løycke och vellfertt, dett vell yeg saa ttroligen ønnske aff gudt som for meg selfff. Jeg ttaker eder, m. a. kierstte fastter, saa ganske høgeligenn och giernne for alt huldhed, møgett erre och godt, som y meg altid y saa mange made giortt och beuistt haffuer, huis y skall alle minne dage finnde meg y all hulhedt, som yeg kunde verre eders egenn datter, y alle dy made yeg vedt at giøre, der y kannnd haffue erre, ttinnste och godt aff, som yeg eder dis plettig er, och y s. 406yke skall haffue tthuill paa, saa lenge yeg leffuer. M. a. k. fastter, saa ttaker yeg eder paa dett aller venligstte for eders goide skriffuelze, som yeg rett nu bekom, och som y dery er begienddis (!), at yeg skall sennde eder eders boskab vtthonn ¹, saa ville yeg nøgett ² sennde eder dett vtthonn, mennz vell y morgenn mett gudz hielp sennde dett ttill Gunndersløff, och bettaker eder saa ganske giernne baide for denn och alt godt, och forhobes meg mett gudz hilp, at denn er ynthe bleffuenn at skade, och beder eder paa dett aller venligstte, att y vell yke forttenke meg, for yeg yke før har senndt eder dett,

och sennder yeg eder och eders alter kle, och seder der enn knap festt y dugen, som er aff gann, och ttakett minn broder eder paa dett aller venligste derfor, och saide minn søstter³, at hunn ville straxt sende eder eders dynner. M. a. k. faster, saa leger denn vdtskaren skreffuett paa dett boskab, y har lantt meg, y eders kisstte. Teg vell nu yke lenger opholde eder mett denne min velmentte skriffuelze och vell nu yntthett forbyude meg ymodt eder, menz saa lenge yeg leffuer, daa skall y finne meg y ald hulhedt som eders egenn datter y alle dy made, yeg vedt at gjøre, der y kannd haffue erre, ttinnste och godt aff. Och vell hermett nu och altidt haffue eder gudt almestte befaenndis, hannd beuare eder lenge och vell mett alt dett, y kannd haffue giede och godt aff. Yeg ønsker eder altidt mange goide netther. Maa yeg bede eder, at y vell haffue denn vmage och sige eders yomffrur mange goide netther. Dattum Bastnes thenn fredag nestt efftther pinnze dag anno 89.

Karenn Rudt.

s. 407 Udskrift: Erlig och velbyrdig fru Berette Chresttoffer Gjøes thill Gundersløffnolm, mynn aller kierste fastter, ganske huligen tyll skreffuett¹.

s. 407

Aunsbjerg 3. Juli 1589.

Mikkel Andersen til Birgitte Bølle.

Om Høet, Kalvene og Lammene; om Skovtyverierne, som han foreslaar Forholdsregler imod; om Køb af Gæs, Slagtning af Bukkene og om de kalkunske Høns.

Ydmyge helszenn eder nu och allttidt forszennndt medt gudtt allmegtigeste. Kierre frow, maaj weede, att aldtengest er veell vedt magtt, gud verre loffuit. Maaj wide, att kier och skou hiø er nu slagedtt och somptt² y hus. Och er her nu y ladgaardt xvj kalle, och er lamenn klepedt, som bleff engelst wldt xijj mk., dansk wld j pund viij mk. Och maaj weede, att jeg slett jntthett kandt holde gardzens skoue weedt magtt for skouetyffue, och synderlig Dullundt³, denn steles slett hennd aff Torning och Vendersløff sogenn⁴, och dj Wngstrup⁵ mend steelier døres feemonndt y engenn weedtt Dullundtt synndenn skoffuen, och thersom ther icke bliffuer kast jtt digj aff Kiilldrup⁶ aae jmelum Andzbierig marck och Vngstrup marck, da kand y slett jnthett holde skoffuen eller engen y freedtt, thersom y enndt haffde iijj skoufogder, och attj wilde biude mig till, om jeg skall tillsige thieneren wdenn herredt, att di kaster same grob, saa weell jeg skyffte thønom ditt jmelum, att endhuer kand veedi sin partt.

Och wilde jeg vide, om wj skall kiøbe gies och huor mange, disligest huad helder y nu till stj. Bartalomejs. 408dagh weell haffue eders bocker slagted helder ey. Och weell hermed haffue eder gudtt allmegtigeste befaledt. Aff Andzbierig torsdagen nestt eptther Marie besøgelse dagh ano 1589.

Mechell Andersen.

Och maaj weede, att di calconske hønns lae paa mierre enndt xxx egh, och der bleff eptther viij kyfflenghe, och di er døde.

Udskrift: Erlige och welbyrdige frue Berette Bølle till Andzbierigh, min kiere hosbundt, gandze ydmygeligen tilschreffuidtt¹.

s. 408

Ormholt 22. August 1589.

Helvig Geje til Birgitte Bølle.

Om Birgittes Sygdom; hun haaber snart at faa hende i Tale; om nogle Gældsbreve, Mogens Gøje skal have, ved hun ingen Besked.

Mynn allerkieriste Berette och kiere søster, tacker jeg dig ganndske gierne for møgidt gott, som du mig giort och beuist haffuer, huilchedt jeg will alle minne dage ganndske giernne forskylde medt digh, y alle the made jeg widt dig thill willie och guode kannd werre. Allerkiereste søster, som du skriffuer mig thill, att du haffuer werid saa jlde thill pas och er enndnu, saa maa du wist tro, at thett gjør mig sa wntt, som du warst minn egenn søster, gud allermegtist giffued, at du kunde bliffue well thill pas, mig lennges nu saa møget effter att thalle med dig. Jeg hobes med gudz hielp, at thu kommer nu snart hiem thill Ausbiere, willt du da biude mig till, daa will jeg komme thill dig², jeg haffuer saa møgidt at talle mett dig, som mig liger stuor magt paa. Allerkiereste søster, s. 409som du skriffuer mig till, att Mogens Gyø haffuer nogenn breffue, thett minn sallig broder skulle were mig noget skyldig¹, saa wed jeg icke, huad thett er om, for thett er saa lennge siidenn, oc beder jeg dig gierne, at du lader hanum jcke faa thenum, før ennd jeg komer dig till ords.

Will jeg nu jcke opholde dig mett thenne min skriiffuelsze, menn jeg vil nu altidt haffue thig thennd allmectist gud befaendis bode thill sell och liiff, hannd wnde mig altidt at spørge, thig lider well. Skreffuedt paa

Ormholt thennd 22. dag augustj y thett aar 1589.

Helffuigh Gyø.

Udskrift: Erllig och welbyrdig ;fru Berete Bølle s. Chrestoffer Gyøes thill Ausbiere, min kiere søster, gandske wennliig thill sckreffuidt. 892.

s. 409

Stens gaard 25. November 1589.

Margrete Basse til Birgitte Bølle.

Om sin og Hans's Sygdom; hun beder Birgitte komme til Stensgaard 14 Dage eller 3 Uger efter Jul, ved hvilken Tid hun venter at blive forløft.

Myn ganske vellvelyg hellssen eder nu oc alty forsend med vor hiere. Myn hiertte allerkiereeste moder, den evyge here oc gvd daa vere stese oc alty hoss eder med syn helyg ans naade oc opeholde oc spare oc bevare eder lenne oc vell med megen lanvarendes sondhed, lycke oc vellfar, dett vyll ieg saa ttrolygen ønske oc begere aff gvd for eder som for meg sell, oc gvd allermettteste daa lade eder lenne leffve oc lyde vell oc lade oss icke saffne eder for ssyn kere søns naffn skyll. Myn hiertte allerkiereeste moder, ieg ttaker eder saa ganske s. 410høelyge oc gierne for alltt god opføssell oc megett ære og gode, som y meg aff barndom oc nu oc altyd bevysser meg, hvylckett gvd allermettteste eder dett alltsamen belønne, oc vy alle vore dage vyll fyndes aff vores formve ganske godvelyg ttyll att forskylt oc att gøre alltt dett, vy ved vdy nogen maade ved (!) att gøre, der y kan haffve gott aff eller vere ttyentt med, saa holddelygen oc gierne, som y kunne fød oss sell ttyll verden, dett skall gvd vere vortt vyndesbyr ttyll, som vy oc kiendis eder plyttyg att vere. Myn hiertte kiere moder, saa kan ieg icke fvll skryffve eder ttyll, saa rett fast som meg aff alltt mett hiertte lenges efftter att vyllde ttalle med eder oc att vyllde vyde, hor eder lyder, gvd aller mettteste onde meg, enar dett er han[s] gode velle, att fynde eder glalad(!) oc hiellbrede for ssyn kiere søns naffn skyll. Oc y vyst maa ttro, att hade gvd icke latt meg sydom saa hortt paa y dette aar, som han har, som megett gott folck ved, daa skolle ieg vesselygen verett offver hos eder lenne syden, men nu kan ieg icke fvll skryffve eder ttyll, saa saare hartt som baade Hans¹ oc ieg har lygett syg y denne somer, saa att ygen(!) hade ttrott oss ttyll lyffvett, oc alltt vor rede var(!) gortt ttyll døden, oc ieg icke ennu har forvondett same sydom, gvd vere loffvett oc ttackett, der oss saa naadelygen oc vell halp ttyll hellbrede ygen, dog er ieg ennu megett svag, gvd hielpe meg, nar dett er hans gode velle. Myn hiertte allerkiereeste moder, gyffver ieg eder venlygen ttyll kiende, att gvd allermettteste har nu atter saa gyortt myn vellkor, att ieg reder ttyll barssell, oc ved ieg meg dag ynttyll en fyortten dage eller ttre ver efftter yvll, oc er dett som gvd den allerlenste dag, der ieg ved meg, oc er derfor baade Hansses oc myn venlyge bøn ttyll eder, att y vyllde vell gøre som s. 411vores gode moder, oc ttro er ttyll eder, oc vmage eder offuer ttyll oss paa saame ttyd oc verett hos meg paa den ttyd, som gvd allermettteste vyll forløsse meg, gvd allermettteste skall vydet, att y skall vere oss hierttelygen vell komen, ehov vy ellers kan fare med eder oc vere vos en stor gllede, att vy kan faa eder en gon y vortt hvz, oc gyd ved, att y gør oss en stor ttyeneste dermed, att y paa den ttyd vyll vere hos oss, ehov vy y nogen maade dett hos eder kan forskyltett aff vor formve, skall y fynde oss for eders hvile børn derttyll, som y (!) eder plyttyg er. Och skolie ieg lenne syden skryffvett eder ttyll herom, men som gvd dett icke har verett latt aff nogen ond velle, men som gvd dene store sott oc sydom har ttaget oss dett aff, dett ved nu gvd, oc ieg icke kan fvll skryffve eder ttyll, saa rettelygen ontt som ieg har fott y en aff myne fyndre paa myn høgge han, saa ieg har gaaett lam y den y ett gott son (!)¹, ellers skvll y lenne syden faett myn skryffvellsse, oc ieg har verett saa ylde ttyll pas, att hverkien Hans eller ieg har verett nogen sted aff vortt hvs, syden vy var i Køvenhaffn ttyll heredag², gvd allermettteste daa vere vores hiellp, nar dett er hans godommelyge velle. Myn hiertte allerkiereeste moder, beder ieg eder paa dett allervenlyste, att y vyllde gøre som myn gode moder, oc ttro er ttyll eder, oc skryffvett meg ett gott svar ttyll med Hans, horefftter ieg motte rette meg, om ieg motte forhobes den gllede, att y vyllde vere hos meg paa same ttyd, nar gvd vyllde forløsse meg. Myn hiertte allerkiereeste moder, beder ieg eder oc paa dett allervenlyste, att y oc vyllde skryffve meg ttyll med Hans, hor eder lyder oc y er ttyll pas, s. 412oc hor dett nu er med eders ben. Gvd for ssyn allerkiereeste søns skyll onde oss den gllede, att vy altyd maa høre oc spørre, att y maa lyde vell oc vere vell ttyll pas, daa skall gvd vydet, att dett skall vere oss saa kertt en ttyende att høre, som den moder kan lyde vell, oss har fød ttyll verden, oc gvd allermettteste han bevare eder lene oc vell for ssyn kere søns skyll oc lade oss aldry saffne eder for ssyn kere søns naffn skyll, dett vyll vy ønske aff gvd aff alltt vortt hiertte, oc ved y nogen dell, der entten Hans eller ieg kan ttyene eder vdy, her som vy er, daa beder ieg eder for gvd skyll, att y vyll lade oss dett vyde, daa skall vy dett saa holddelygen oc gierne gøre, som y-konne fød oss dett allervenlyste, att y vylle nu gøre hervdy, som myn gode ttro er ttyll eder, oc skryffve meg nu ett gott svar ttyll herpaa, oc vyll ieg nu icke lenner vmage eder med denne myn ryne skryffvellsse, men y skall alle myne dage fynde meg for eders holle, ttro datter ttyll att gøre aff myn formve alltt den dell, der ieg ved att gøre, y kan haffve ære, ttyeneste oc gott aff, som ieg eder plyttyg att vere, oc y ygen (!) ttvyll hellder skall haffve derpaa, oc vyll ieg hermed nu oc altyd med sell oc lyff oc alltt, eder kiertt er, haffve eder gvd allermettteste beffalendes. Lader Hans oc ieg hiellsse eder med mane m gode netter, oc lader eders lylle hosbon¹ sye eder saa mane m m m gode nette oc ønsker eder meg god lycke, hellbrede oc vellfartt bode ttyll sell oc lyff. Ex

Stensgaar med hast santte Karne dag dag(!) ano dominj 1589.

Margrytte Basse.

s. 413

Kolding 30. Juli 1590.

Lars Krog til Birgitte Bølle.

Om forskellige Sager, han skal varetage for Birgitte Bølle paa Herredagen; om den københavnske Borgmester Jakob Skriver.

Mynn ganntze ydmyge och trouff tienneste nu och altid forsennd med wor herre. Kiere frue, maa y wide, att ethers sager er icke enu komitt wdj rette emellum Mogens Gøye och ether, thy her er enn gandsche stour hob sager att schall forrettis, och er Stenn Brae jcke heller weritt y rette med sinn sag med Mogens Gøye. Och maay wide, aat ieg haffuer bekomitt lxx daler fra Anders schriffuer fra Affuinnsbiereg, som ieg tager med mig till ether, och haffuer ieg bekomitt the breffue, y haffuer skreffuitt Christen Sckell och Axill Brae till, saa haffuer Christen bekomitt sitt breff och haffuer loffuitt att will giøre therwdj ephther breffuens lyudilsze, menn Axill Brae er her icke, dog haffuer Jørgenn Brae loffuitt att will giøritt wdj Axils stedt, och haffde same handil dog ligeuell skulle bleffuitt wdrett, om y icke haffde schreffuitt therom, thy thett war dog forhandlitt therom, før jeg fich ethers schriffuilsze, menn mand kand dog icke saa snartt faa thett wdrett, for thett er her saa møgitt tranngt med thett første¹. Och maay wide, att y icke maa become steffnning offuer landzdomer y Laaland om Ludzmadz enng² før thill neste komindis herredag, menn dog will jeg lade besøge hanum med herremend, thett første leylichiedenn kand begiffue sig, om hand goudwillig will samtøckitt nu att lide steffnning och gaa wdj rette thenne herredag, och maay wide, att Steenn Brae will gaa wdj rette med Mogens Gøye paa ethers wegen, vel talde ieg med Axill Brae therom y Ottensze och fich hanum ethers breff, tha s. 414 loffuitt hand, att thersom Steen haffde vnndskyllitt sig thervdj, tha wille hand for disz enne haffue komitt hidt och gaaed y rette med hanum, nar jeg haffde latt hanum widitt. Och haffuer Jørgenn Roszenkrandtzt loffuitt att were goud wdj ethers sager, och haffuer hand suaritt och menner, jeg faaer jngenn beschenn om thett wederlag, y skulle haffue aff kronen¹, før retertiingitt er affholtt, dog schall jeg jcke forsøme att fordre therom, saa witt mugligt er. Och wed jeg nu jntett sønderligt nyett att schriffue ether thil, annditt ennd Jacob Schriffuer borigmester y Kjøffuinnghaffn, som wor steffnnd hiid, ephther hand wor hiidt komitt, tha sneg hand sig hiemelig her aff byenn jgienn och paa hiemweyenn, och kom strax wdsøgere ephther hanum och bleff funnden y Nyeborig, och bleff tagit fennklich och føert hidt och er jnndseett her paa slotitt, och mener mand, att thett schall nu gaa hanum jille med². Och maay wide, att her er enu jnngen sønderlig drefflich sager forrettett wdj herredagen, thett allerførste mig mugligt er, och gudt will, jeg kand faa wdrett ethers erennde och bestiilling, schall ieg begiffue mig paa hiemweyenn till ether. Och wii haffue ether gud almighty ewindeligen till siell och liff befalendis. Actum Kolling then 30. julij anno 90.

E. y. w. t.
Lars Krog.

Udskrift: Erlig, welbyurdig frue Berritte salig Christoffer Gøyes tiill Gunndisløffholm ganntze ydmýgeligen.

s. 415

Sakskøbing 12. December 1590.

Niels Sørensen an til Birgitte Bølle.

Angaaende en Stævning i en Sag med Fru Lisbet; om nogle Sten, han har købt; de Rygter, der skal være forebragt hende om, at han har unddraget sig at betale Bropenge til hende af Varer, han har indført, er falske.

Minn ydemygeligen, plictige, threoff thiinste altid forsenndt mett gudt. Kiere frw, giffuer ieg ether ydemygeligen thiilkiende, att ieg ephther ethers schriffuelsze haffuer werit hosz landzdomer och begierit steffning offuer dy winndisbyr, som frw Lysbet¹ haffuer ladit føre emod ether om dj 18 skaar eng y Ludzmadz² engh, saa anntuorit jeg hanom ether schriffuelsze, som y haffde schriffuit hanom thill, daa swarit han meg, att ieg paa ethers wegne giernne schule become steffning, mend dog wile han jke loffue meg, att same steffning schule haffue nogit paa seg och stande for fulde, ephtherhj att thett war y adwenndt, saa bad ieg hanom, att ephtherhj hann sielffuer same steffning schule wdgiffue, och sagen for hanom schule steffnis y rette, att. han daa paa ethers wegne wile mettdiele meg dy beste radt, paa thett att jeg ike schule gaa bag fraa sagen, och schulen forhale³ paa ethers wegne, saa formerkit ieg paa hanom, att hann giernne wile haffue wnndt meg steffning paa ethers wegne, saa wile ieg jke thage same steffning, føre ieg gaff ether denne leylichedt thillkinnde. Thersom ether siunis, att ieg schall tage steffning wthj sagen, attj daa wile wfortøffuit lade meg thett wide, saa schall ieg rete meg ephther ethers schriffuelsze, thj thersom thett kunde haffue nogit paa seg att kalde y adwendt, daa haffde frw Lisbett lenngj siden kaldit paa nye jgienn, siden hendis kaldt bleff spilt, thj ther kom s. 416 bodt fraa Arill Huitfeldt och thiill Beritzgordt, att dj jke schule lade kalde ether wthj adwendt, paa thett att same kald jke schule anden gang spilis hende

for. Och war thett y torsdags 3 wger, ieg begierit steffning aff landsdomer, som her Hans och Per Jude paahørde, daa wile han jke giffue steffning, føre ieg lod hanom sie hans dom. Kiere frw, bekom ieg Henndrich Gøys schriffwelsze ygoer om nogen stin, som han haffuer kiøpt aff Hans Knudszen aff dj murstin, y gaff Hans Knudszen, saa sender jeg ether hans breff, attj therwdj kand forfare all leyligheden, attj wile schriffue hidt, huor thett schall were mett same stin, disligeste med skibning mett same stin. Kiere frw, giffuer ieg ether ydmygeligen thillkinnde, att Pouell Hiort, Hans Laffuerszen och andre flerre haffuer sagt, att ether schule were beret for, att ieg lod opskibe paa skibroen 13 eler 14 lester øll, huem som sadant haffuer sagt for ether, dy haffuer obennbarlig sagt løgen for ether, saa straffue thenom gudt thiill liuff og sell, saa sant som thj haffuer sagt løgn for ether, och meg, om dj jke haffuer løgenactige beret for ether, thj ieg haffde vj lester øll, som ieg haffuer giffuit bropending for, j sk. aff huer td. Huis øll ther war mier paa same skib, hørde Albrit Skote, Hendrich Skote och Søren Bager thiill, som dj sielffuer haffuer giffuit Knud bropending for, thj thersom ieg mote wede, huem sadant haffde beret for ether, daa skule jeg weselig driffue thett y sin halsz jgien, thj thersom ieg haffde hafft xx lester øll att opskibe, daa schule ieg nødig døle thett for ether eler nogen for j sk. schyll att giffue aff huer td., thj byefogden, som ieg schall giffue ij mk. d. thill sisse aff huer td. øl, han sier skarpelig noch thiill, saa gud schall wide, nar all omkostning er regnit, daa er min forthinneste ennthen lidit eller slett jnnthet, och stander dy 3 lester øll enw wbetaldt thiill Rostok, som ieg haffuer dag paa thill poske, som Albrit Skote s. 417haffuer louit for meg for, men dy Orbye mend end part fforthryder, att ieg haffuer saa møgit, att ieg kand skiffle meg y, derfor bereth dy for ether en løgen ephther anneden, och minte, attj schule fortryde, att ieg haffde nogit att hielpe meg mett, men nar huer bekomer derisz, som ieg er schyldig, daa schall gudt wide, att min part er renge for .16 aardz tieneste och paa thett søtennde, thj thett war ethers egne ere møgit miere, att ieg haffuer nogit aff ethers thineste jnn slett jnthett, men ieg throffuer ether enw møgit bedre, jnn som Orebye mend fører ordenn, och forsier meg thiill ethers egen guode løffte, attj lønner meg well for lang thineste. Kiere frw, haffuer ieg och giffuit Knud bropending for dj 44 tdr. salt, ieg opskibit y somer, saa ieg wedt paa min salighedt jke, att ieg haffuer opskibit wider, jn som jeg haffuer giort ether fyleste for, jke schall jeg helder lade opske mier paa ethers bro, før gudt well, jeg thaler mett ether sielffuer. Disligiste gaff ieg Knudt paa ethers wegnne iij mk. d. for vij suin, ieg haffde paa Stindz wene, thersom y well haffue mier, daa well ieg gierne giffue ether mier, och thersom thett kand findis, att ieg haffuer fler ther paa skoffuen, daa well ieg giffue ether xx dl. for huer suin, jndog thett er anderledis beret for ether, som ieg thit och offte kand høre blandt andre gott folch, och spørger meg aad, om thett er saaden, attj thracter saa hart ephther meg, bode om bropenge, oldengiell och andit, att ieg jke schule haffue giort ether den dell, ther rett er, som Orbye mend giører Saxkiøpen, Orbye och andre steder full aff, huilkit ieg kand sielffuer formerke, att dj siger møgit ephther ethers mund, huilkit y aldrig haffuer sagt, men dy siger, som dy gierne saa. Jeg well neste gudz hielp jke giørre andit, jnn som ieg well forsuare, første for gudt, for ether och for huer erlig mand, saa paszer ieg jnthett paa, huad dj siger. Jeg well hermett haffue ether gudt alermetigste s. 418till sell och liuff befalindis. Actum Saxkiøpen then 12. december anno go.

Niels Sørensen.

s. 418

Ulfeldsholm 7. Januar 1591.

Korfits og Jakob Ulfeld til Birgitte Bølle.

De heder hende lade sin Tiltale falde mod en af deres Bønder, der har fisket for hendes Gaard.

Worris gandske wenlig helszen ether nu oc altid forsent med wor herre. Kiere fru Berrette, synderlige guode wen, nest woris wenlig tacksigelsze for altt gott, huilcked wy altid gierne jgienn med ether forskylle will, med huis ether till wille or gode kand werre, giffuer wy ether wenligen adt wide, ad en aff woris thiener till Bauelsze haffuer werred her hosz wosz oc berrett, ad j skall haffue tiltalle til hanom, for hand haffuer fiszsked for ethers gaard ¹, oc werret wor forskriftt til ether begerendis. Er therfor til ether woris gandske wenlig begeringh, ad j will giørre well oc efterlade, huis tiltalle j kand haffue til hanom. Thersom wy jgien vdj slig eller andre maader kand giøre nogett, som j kand haffue gott aff, wille wy gierne thertill findis willigh. Oc will wy hermed haffue ether gud almegtigste befallendis. Datum Wiffeldzsholm den 7. januarij anno 91.

Corffidzs
Wiffeldt.

Jacob
Wiffeldt.

Udskrift: Erlig oc welbiurdig fru Berrette Bøller, s. Kristoffer Gøes effterleuerske til Gundersløff, woris synderlig guode wenn, gandske wenligen tilschreffuit. ²

s. 419

Almind 20. Marts 1591.

Anders Povlsøn til Birgitte Bølle.

Han beklager, at hun paa Grund af sin Svaghed ikke kan komme til Avnsbjerg ; han skal udrette det, hun har bedt ham gøre paa Gaarden; nogle af hendes Bønder er forar?nede, da deres Gaarde mangler Eng, han beder hende unde dem noget Eng.

Mynn ydmyg helszinn etther nu oc altiid forsenndt mett gudtt. Kiere fru Byrritte, bethackir ieg etther ydmygligenn oc gierne for etthers mangfoldig welgierning, mig y mannge maade beuist, for huilckitt thenn høymectig gudtt etther rigligenn beløne, oc ieg aff mynn ringe formue wiill altiid findis redeborne slig hoss etther igienn att forskylde etc. Kiere fru Byrritte, som y schriffuir mig tiill, att y for etthers store suaghedt skyldt kandt nu paa thenne tiid icke komme her hiem tiill gordenn ¹, offuir huilckitt bode ieg oc myn fattige hustru saa oc etthers egne fogitthir oc folck haffue stor medlydennde, ynskindis oc begierindis, att thenn almectige, gode gud wille etther snarligenn mett karskhid oc sundhid begaffue. Oc som y schriffuir om thenn bestilling paa gordenn, ieg paa etthers wegne ther skulle wdrette, saa moy wist forlade etther tiill, att huis maade ieg kanndt were wtj etthers bestilling etthers tiill thieniste oc wilge, skall ingenn arbedt were mig for suar. Kiere fru Byrritte, bedir ieg etther gierne, y wille selie mig iijj pundt malt, aff thett paa gordenn er, oc y wille schriffue fogdenn tiill, huor møgitt ieg skall giffue for skippenn, saa skall ieg mett guds hielp well betale saa møgit, som ieg foir etc. Kiere fru Byrritte, ieg will icke forholde for etther, att etthers fattige thienir wtj Wanitt, Medelhedt oc Siørup ² er sore møgitt forarmitt aff s. 420thenn orsag, att thieris gorde er engløs, oc er befryctende, att y faa øde gorde, wthen y for gudz skyld wille wnde thenum nogitt eng- tiill gorden igien, saa the thermett thenum nogitt kunde behielpe. Oc huis y wiide nogin maade, ieg wtj etthers frawerilsze kunde thienne etther, tha byudir mig tiill therom, ieg wiill mett ald thro thieniste findis etther willig tiillneygitt, kiende gudt almectigeste, wnder huis beskyttning oc beuaring ieg nu oc altiit wiill haffue etther giffuitt oc anttuorditt. Ex Almindt then dag martij anno dnj. 1591.

Etthers wnderdanige oc willig thienir

Anders Pouilszinn ¹
prest y Almindtt.

Udskrift: Erlig oc welbørdig frv frv Byrritte Bølle tiill Auintzbiere, mynn gunstige fru oc gode wenn ydmygligenn senndis thette breff. ²

s. 420

Viborg(?)19. Oktober 1591.

Jakob Sefeld til Birgitte Bølle.

En af hans Bøndersønner har besværet sig over, at Birgittes Foged vil dele ham til Stavns paa Birgittes Arvegods; han beder hende forhindre dette, da det ikke sker med Rette.

Min ganntzsche wenlig helsenn nu och alltidt forsenndt medt wor herre. Kiere Birgite, synderlige guode wenn, nest min wenlig thacksigellsze for allt godt, som du mig alltidt giorth och beuist haffuer, huilcket ieg igienn ganntzsche giernne forskiølle will, vdi huisz maader jeg wedt dig thill willie och guode kandt were etc. Kiere Birgite, giffuer ieg dig wenligenn thill kiennde, adt thenne breffuier wid naffnn Mickell Hannsøn, som er enn aff mine bønder s. 421sønner, født i Biszervp ¹, haffuer werith her huosz mig och berett, huorledisz adt din fuogith will dielle hannom thill staffnns paa dit arffue goudtz, saa haffuer hannd werith fordj begierenndis thenne min schriffuellsz thill dig och er begierenndisz, adt hannd ther wdj motte bliffue forschonit. Kiere Birgite, saa drager dig well thill minde, adt huis schiffte, som os er gangenn emellem, er icke vdenn itt thocke schiffte ² och formeller icke paa nogenn bønder sønner, du therfor will welgiøre och haffue hannem therwdj forschonit, efftherdj jeg haffuer icke schiffth hannom buorth, men thersom du widt (!) dielle hannom thill staffnns paa thett guotz, som osz emellom er, daa er jeg well thill fretze, men adt din fuogith schulle dielle hannom thill staffnns paa dit arffueguotz, wedst du well sielffuer, adt thett kann icke schei, icke heller thett er rett. Du therfor will welgiøre och lade hannom nyde thenne min schriffuellsze godt adt, och adt din fuogith motte lade hannem were vthilthallit. Vdi huis maade jeg wedt dig igienn thill willie och guode kanndt were, schall du finde mig willig. Och will hermedt haffue dig nu och alltidt gud allmectigste befallenndis. Lader ieg och Soffie ³ helsenne dig medt mange m guode nather. Aff Wiborch ⁴ thenndt 19. october aar 91.

Jacob Sefeldt.

Udskrift: Erlig och welbiurdige frue Birgite Bølle thill Gundersløffhollum, min synderlige guode wenn, ganntz wennligenn tillschreffuitt ⁵.

s. 422

Avnsbjerg7. September 1592.

Birgitte Bølle til Sten Brahe.

I Anledning af en Uenighed med Niels Skram om en Mølle beder hun Sten Brahe skaffe nogle Oplysninger hos Rentemesteren.

Mynn ganntze wennlig helszenn nu och altid forsend med wor herre. Kiere Stenn, kiere broder och goude brodersønn, tacker ieg tig paa thett allerwenligste och gantze gierne for ald huldhied och møgitt gott, som thu mig altid y mange maade giortt och beuist haffuer, huilckitt aff enn ringe formouffue jeg alle mine dage will finndis gantze wellwillig att forskylle, om jeg wdj nogen maade kunde gjøre nogitt, thu kunne haffue er, tienneste och gott aff, som jeg pletig er, och thu jcke sckaltt haffue tuill paa. Kiere Stenn och kiere broder, kand jeg icke fuldschriffue thig, saa rett fast mig lenngis ephther thig och thin goude høstrue¹ och giernne wille wide, huor ether lider, gud almighty vnnde mig altid thenn giede att spiørge, att ether lider well, thett will jeg altid ønske och bede aff gud saa troulig som for mig selff. Kiere Stenn, som thig wden tuill well dragis till minde, jeg sist schreff thig tiill om opbørsill aff enn mølle, kallis Aarrup mølle,² liggendis till Drotningborig y Houilbierrig herritt, huilcken min annpartt opbørsill aff same mølle Niels Skramb skulle wederlegge mig, som thu selffuer flyde mig prindtzens schriffuilsze thil hanum, att hand skulle vdlegge mig, och hand therwdj besuer sig óch jcke will wdlegge mig thett, før jeg flyer hanum beuisz aff renteriedt, huilckitt aar same annpartt mølleskyldt først er giortt regenschaff for och leffueritt till kronenn, och huor mange aars opbørsiill theraff tiill kronenn er opboriitt till s. 423sante Wolborig nu sist forgangenn, paa thett att hand will wide, huor witt hanum theremod maae quiterisz y renteriedt, dog att jeg haffuer laditt hanum see kong. mat. breff, att same møllis anpartt er beuillgitt till kronen thenn 21 junj anno 1582¹ och allt siiden fuldt thertill, och haffuer dog jcke will anszeett thett, menn att jeg schulle flye hanum beuisz aff renteriedt therom, som forskreuit er, huilckitt synis jcke anditt, end hand kand gjøre mig beschuering och forhalning thermed, huorfor er min gantze wennlig bønn tiill thig enu som thilforrn, attu will gjøre saa well att haffue thenn vmage att were mig behielpelig hosz renttemester, att hand wille gjøre saa well att giffue mig nogen beuisz therom, att jeg enngang maatte kome thill enn ende thermed. Och bedendis thig paa thett allerwennligste, attu joue jcke wiltt fortenncke mig, att ieg byuder saa dristeligen offuer thig och saa titt bemøder thig thermed, jeg gjør alle mine dage aff min ringe formouffue allt, huis jeg wed tig thil ere, tieneste och goude kand were, som jeg pletig er. Och will hermed nu och altid haffue tig gud almighty till siell och liff befalendis, bedendis ganntze giernne, thu wilt haffue then vmage att helszen Kiisten med mange m goude neter paa mine wegen. Actum Affuinnsbierig thenn 7. septembris anno 92.

Beritte Bølle.

Kiere Stenn, bedendis och gantze giernne, thu wille gjøre saa well att haffue then vmage att vnndsckylle mig hosz Kiisten, att jeg nu jcke schreffuer hennde thil, tiden er mig nu saa kortt, och jeg nu saa hastigt afferdigitt thette bud for adskiillige bestiilling skyldt, som mig er magt paa liggendis, och saa er jeg saa møgitt jlle till pasz och s. 424møgitt haffuer weritt y lang tidt, att jeg holler mest wed senngen. att jeg jcke well gider laditt schriffue.

Kiere Steen, thersom thin leylighied sig jcke saa begiffuer, attu komer selff y tall med rentemester, attu tha wille gjøre saa well och schriffue hanum thenne leylig hiedt hiedt thil, som forskreuet staaer, saa sckall mitt egitt bud gaa till hanum med thin schriffuilsze och tage suar therpaa.

Udskrift: Erlig, wellbyurdig mand Steenn Brae till Knudstrup, høffuitzmand paa Kallundborig, min kiere brodersønn och goude broder ganntze wennligen tiischreffuitt¹.

s. 424

Ormholt.

Helvig Gøje til Kristoffer Gøje.

Hun kan ikke komme til ham Lørdagen efter Paaske, men vil gerne tale med ham, før han drager af Landet; hun har en Sag for Viborg Landsting og beder om hans Bistand i den.

Søsterlyg kerlyg helsen nu och alletyde fforsen med wor herre. Kerre broder², tacker jeg deg ffor meget got, som du meg alletyde giort och beuyst hauer, wylket jeg wyl gerne fforskulde med deg y alle de made, jeg wed deg tyl wyllyg och gode kan were. Kerre broder, som du skryuer meg tyl, at jeg skulde kome tyl deg den fførste lørdag effter paske, sa gyuer jeg deg wenlyg tyl kende, at jeg jcke kan kome tyl deg sa snart, men dersom du wylt byde meg hyemme tyl om onsdagen dereffter, daa wyl jeg wist kome tyl deg, jeg wylle jcke gerne, det du skulde drage her aff landet, ffor jeg kam s. 425deg tyl ors, ffor jeg hauer at tale med deg, som meg lygger macht pa. Kerre broder, gyuer jeg deg wenlyg tyl kende, at jeg hauer lat stenffne Offue Mørck och nogen anden men tyl Wyborg lanstyng den fførste lørdag effter paske, dy beder jeg deg ganske gerne, det du wylde wel gøre och haue den wmage och drage tyl lanstyng och sware ffor meg, du kant aldryg tro den store wret, dy gør meg. Kerre broder, gør nu hervdy, som myn gode tro er tyl deg. Y wad made jeg wed at gøre det, deg kan were tyl wyllyg och gode, det wyl jeg alle tyde gerne gøre. Wyl jeg jcke nu lenger bemøe deg med denne myn skryuelse, men jeg wyl nu och alle tyde haue deg den almegetyste gud beualendes. Lader Karren¹ syge deg mange gode netter. Skreued paa Orumhalt² klogker onsdag³.

Hiluyg Gøye.

Udskrift: Tyl myn kerre broder Krestoffer Gøye ganske wenlyg tylskreued.

s. 425

Bregentved.

Oluf Movridsøn Krognos til Kristoffer Gøje.

Han sender Kristoffer nogle Sild og beder ham komme til ham paa Klavsholm.

Kiere Chriistoffer och kiere morbroder, iegh wiill nu icke meth møgenn lanngh tacksziellsze bemøie diigh, menn du finner migh dog diigh wiilligenn att tienne wdj allth etc. Kiere Chriistoffer, sennder iegh diigh nu her nogenne s. 426maa och faa siilld, der som atth iegh haade hatth fler, daa schullde du mer ennd giernne haue faaeth denum, menn bedendis wennligenn, att deth maa were wffortennckt, att iegh sennder diigh saa faa. Kiere Chriistoffer, iegh wiill nu icke for tiidenns korthhed schriiffue diigh wiider tiill ellder wiider forbye migh mod diigh, menn wiill nu och altiid haue diigh gud denn almectigeste beffalenndis, hannd wnnde wos att findis helbred och glaade. Datum Brenthuedth løuerdaagh meth hast. Kiere Chriistoffer, beder iegh diigh giernne, att du nu wiillth wiist kome tiill migh tiill Klaushollm, naaer att iegh schriiffuer diigh tiill, wdenn wnndschyldinngh och dinne hunde att tage med diigh, som loueth er. Nu iegh ynnsecher diigh oc Berithe mannge gode nether, och driicker iegh diigh eth krus winn tiill paa regennschab, och maa du wiide, atth iegh kom ennd hiem wdj lyss affthenn. Nu gud were altiid hos dig. Meth hast, som paakiennder.

Olluff Moriiszenn.

Udskrift: Tiill min kiere morbroder Krestoffer Gøie tiill Gundersløff gannsche wennligenn tiillschreffuenn¹.

s. 426

Aasmark.

Birgitte Rud til Birgitte Bølle.

Angaaende en Sag med Johan Venstermand; hun kan ikke ret blive rask.

[M]jn aljrkerste ssøstjr, gudt uere alletjdt hoss tjgh oc opholle tjgh mett ssjn hjljands andt oc nade oc beuare tjgh ffra alltjdt², ssom ondt er, oc ffra alltjd, ssom tjgh kandt skade, entjnn tjl ssjl eljr ljff. Mjnn hjrte kere ssøstjr, ssom du skrjffjr mjgh tjl, at du drag[er] ssa ssnart s. 427aff, gudt ujd, at tjdt er mjgh ljdt¹ aff allt mjdt hjrte, mjnn jeg bjder tjgh ffor gudss skølldt, at du ujllt følle Krjstoffjr hjdt jgjn. Oc ssom du skrjffjr om Jehann Ujnstjrmant, ssa ujl uj jntjdt thalle tjl hanum tjrom, po tjdt at handt skullde jcke ssjge, at uj uor ffrøctatjgh ffor hanum, mjn Axjl² ujl lade xij oljnge skjffte gorjn jmeljn hanum oc uoss oc lade bjude hanum tjdt tjl tjl hjrjrsstjng oc tjl lansstjn dj ij pundt kornn, handt klagjr ssa hart paa. Oc haffjr handt jo ssa hart klagjdt ffor mjn brodjr Erjck oc Ane³ ssom ffor edjr, oc uor alle iij hanss brødre⁴ hjr mett hanum, oc bljff endt da ssa godt ssom jndttn(?) thallt, menn Jehann bliff urjdt⁵ po mjn brodjr Erjck, ffor handt ujllde jcke thale tjrom, ffor Erjck høre Axjllss anslaff oc mjnjng tjrom, ssa lodt handt tjdt betheme.⁶ Mjn aljrkerste ssøstjr, kandt du aljr tro, ssa ssjndt ssom tje tjngest⁷ ujl aff mjgh jgjn, dj tjn hjde ujl jcke fforlade mjgh ssa snart. Oc nu ujl jeg beffale tjn gode mandt oc tjgh oc tjdt hjlle huss tjn allssommjtste gudt eujndeljge, beffaljndes mett m gode njtjr. Ladjr Axjl oc skrjffjrjn ssjge tjgh m gode njtjr. Ex Assmarke mett hast.

Berjte Rudt.

Udskrift: Tjl mjn kere ffastj oc morbrodjrdatjr oc aljr k. ssøstjr Berjte Krjstoffjr Gøss ganske kjrljghen tjlskrjffjdt j egjn handt.⁸

s. 428

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun vil møde Birgitte ved Sandved paa Torsdag; beder hende takke sin Mand, fordi han har ladet sin Foged bese det Gods i Jylland.

Yhs.

Myn alerkerstte søstter, gud haue deg alltyd y syn nodyge bevaereng och affvere allt, hues deg kan vere skadelygett, bode ttell sell och lyff, och han lade deg lenge leue vdy gus ffrøtt mett møgen langvarenes helbrede och velffartt, thett vell yeg saa ttrolygen ønske och be aff gu som ffor meg sell, thett ttro ffor vestt. Yeg bettacker deg, m. a. k. s., saa høgelygen och ganeske gerne ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, som yeg alltyd y ale mode beffyner aff deg, och nu y synderlyghed ffor dyn gode, velmentte skryulse och bod, ththett mett allt aned skall ale myne dage vere vfforglemtt y al trohed, och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter, godvelyg ttel ad gøre aff myn renge fformue allt, hues yeg ved, deg kertt er, eler du kantt vere ttentt med, som yeg deg des plettyg er, och du ecke skaltt haue ttuyl paa, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., som du skryuer, ad deg saa rett ffastt lenges efftter meg, saa bettacker yeg deg, m. h. k. s., paa ththett vennlygestte, och mottu vest ttro, ad du gør ththett ecke ttell fforgeues, dy meg, saa santt meg gud helpe, fforlenges aff mett hertte efftter deg. Och som du beger, ad yeg vyle møde

deg ved Sanved ¹ paa ttorsdag nu fførstt komenes, saa vell yeg rettelygen gerne møde deg der nu paa ttorsdag, fførste kloken er xj eler och haloffgon xij, dy thett er ett rettelyg vntt fføre, och yeg vyle ecke gerne, ad du skule by efftter meg, och er tthett meg rettelygen kertt s. 429aff mett hertte, ad yeg kan kome deg tell ors. Yeg fformerker, ad myn gode broder och du y atter eder ttell Lolyn sttraxtt efftter søndag, gud vne eder ad gøre en løkelyg och god rese, och han sende eder snartt gla och helbre hyd ttell land ygen, och skule tthett haue gyortt meg rett vntt, om yeg ecke hade komed deg ttell ors, ffør du hade draged ttell Lolyn. M. a. k. s., yeg beder deg saa rettelygen gerne, ad du veltt bettake myn gode broder ffor den sttore vmage, han haver nu hatt mett ad lade syn ffod ¹ bese thett gos y Yølen, och vor thett en sttor ffromhed aff ham, gud vere eder bode god ffor altt tthett møgene ere och gode, y altyd bevysser meg. Och fformerker yeg, ad tthett gos, Pernele ² hauer latt opttened, lenes ³ yntte ved myn gor, saa beder yeg deg saa rettelygen gerne, m. h. k. s., ad du veltt ttale mett myn broder herom, ad han vell gyue meg sett gode rod hery, huad yeg fføgelygestt och bestt kan skryue Pernele tell herom. Fførstte gud vell, yeg nu po ttorsdag komer deg ttell ors, vell yeg vyre ⁴ ttale mett deg herom. Yeg kan nu ecke skryue mer, dy dett bod kam saa sylyg.

Yeg vell, myn hertte a. k. s., nu yntted fforby meg ymod deg, mens saa lenge yeg leuer, skalttu ffyne meg y all hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter, godvelyg ttell ad gøre aff..... ⁵

s. 430

Søren Pedersøn til Birgitte Bølle.

Han meddeler hende, hvilke de Salmer er, som kaldes de syv Salmer, og sender hende en Bog, der er tilskrevet hendes Fader af salig Doktor Peder.

Tisse ere the psalmer, som kallis siw psalmer,

Den første psalme er then vj: ¹

Ach herre, straff mig icke y thin wredhe oc twcthe mig icke y thin grumhedt, herre, wer mig nodig, thi jeg er skrøbelig etc.

Den anden psalme er then xxxij:

Salig er then, som offuertrædiltse ere forladene, then synden er skiuldt etc.

Den tredie psalme er then xxxviiij:

Herre, straffe mig icke y thin wrede oc reffse mig icke y thin grumhedt, thi thine pile side y mig, oc thin haand triicker mig.

Den fiende psalme er then lj:

Gudt were mig naadig effter thin misckundhedt, affslet mine synder effter thin store barmhertighedt.

Den femte psalme er then cij:

Herre, hør min bøn oc ladt min rob komme til tig, skiull icke thitt ansicth for mig, bø y thin ørne till mig i nødt, nar ieg kalier paa tig.

Den siette psalme er then cxxx:

Aff thett dybe rober ieg, herre til tig, herre, hør min røst, ladt thine ørne mercke po mine bønners røst.

Den siuende psalme er then cxliij:

Herre, hør min bøn oc mercke min formaning for thin sandhedt skyldt.

Kiere frue, thisse psalmer stoer wdi etthers ny Daidtzs psalter, then y loode mig siist see. Oc sender jeg etther s. 431en liden bog, som etthers salige fader er tillscreffuitt aff doctor Peder salig met gudt, then maa y beholde altiidt ¹. Hermett etther oc Christoffer Gøye oc alle etthers thenn almectiste euige gudt beffallindis, bode tiill liff oc siel, amen.

Søffuerin Pedersszenn.

s. 431

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun haaber at Kristoffer og Birgitte vil komme til hende, naar Sagen med Niels Fris er overstaet, og at de maa komme til en god Ende med Sagen.

Myn hertte kere søstter, fformertte yeg y myn broders gode skryvlse, ad thett er nu paa ttorsdag, dy hermen skall vere paa tthett ordreff, fførstte thett er ouersttod, saa fforhoues meg, ad y mett gus help komer ttell meg. Och hauuer yeg hørtt, ad der som Nyls Frys ² komer der eck sell, da skall Ereck Valkyndrop ³ vere der paa Nyls Ttroles ⁴ børns vene, here gud vere derhos mett syn helyg ans node och vne eder snartt och vell ad

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

kome ttell en god, endelyg ende dermed, och ad myn broder mo bekomme al den del, der han hauer rett ttell, som han vell gør mett gus help. Nu gud beuare deg altyd m. a. k. s. etc.

Udskrift: Tell myn alerkerstte søstter ffu Berette Krestoffer Gøys tell Gunersløffholm ganeske venlygen tellskreued.

s. 432

Movrids Podebusk (?) til Kristoffer Gøje.

Angaaende Pengene for Bygningen paa Klavsholm; han beder om at maatte faa Hovedstolen og Rente.

ofer et mit for meg i Køge, som ieg haff... afferdiget til din gaard, før ieg uiste, du komst til Kiøp[ne]haffnn, saa drager ieg nu i dag til Ualø och taler mett Børg... Per Bildes¹ och i afften til hindis moder², och derffor haffuer afferdiget dene mit bud til deg om di penge for den bøgning paa Klausholm, bedin[dis] deg gierne, at ieg mote bekomme hoffuidstoelen och rente, thi jeg derom haffuer bekomet min søsterers skriffuelse, di uil intet affstaa, at du derfor uile giøre, som ieg deg tiltror, at ieg bekommer denom mett dete bud. Gud befaler ieg deg altid.

m. p.³

e. h.

s. 432

Rugaard 24. Marts.

Mette Gøje til Birgitte Bølle.

Hun takker for Brevet og udtaler Ønsket om at træffe hende ved Herredagen.

Myn gandttz godwilliigen hellsenn nu och allttiid forsentt mett wor herre. Mynn allerkyerste faster, gud allermecttigste haffue sin nadighe wellsynnellse och bennedyllse s. 433 offuer etther och beware etther allttiid lyckesalliigh och well mett langewarindis sundhedtt och kariske wdy gudttz ære och fyrctt. Iegh kand etther, myn allerkyerste faster, alldrigh nockesamelliigen flud bettake far saa maaghe wellgerninger, som y migh wdy saa maage wsygelliigh maade giørtt och bewist haffuer, for huillkett tthen euighe gode gud werre etther løner och bettaller for tthett alltt sammens tthiill euighe tthid, och iegh well, tthenn stund iegh leffuer, fyndis etther hulle och tthiennistachtiiid mett alltt, hius y min ringe formue och machtt kand werre, saa yderlliigen som iegh kunde verre etthers egen datter, som iegh hygelliighen plyttighe er. Myn hierre allerkyerst ffaster, gud werre etther gode tthiill euige tthiid for etthers gode skriffuelse, tthett y welle nu skriffue migh tthiill, gud widett, hor hyerttelige glade bode Axell¹ och iegh er, nor wy kand fange bode far etther, och wy kand hørett, att myn kyerre farbroder och etther lyder well, da wy gud, att thett skall werre os en stor glæde. Myn hierre allerkyerst faster, saa kand iegh icke flude skriffue etther tthiill, hor rette faste som migh lenges efftter etther, och hobis migh mett gudtz hiellpæ att fynde etther y tthenne herredaghe mett gudttz hiellp. Och well nu icke lennger wmaage etther mett tthenne myn ringe och wellmintt skriffuelse, mens well nu och tthiill euighe thi haffue etther tthiill sæll och lyff och alltt, ether kyett er, gud allermectichstt befallendis, hand beware bode myn kyer farbroder och etther for sinn euighe godtz skyll lenghe och well y sinn faderlliighe fryctt och beskermellse. Well y well giøre och syger myn kyerre farbroder [mange] gode netter paa mynne w[egne]. Aff Rugegorde tthen 24 martius.

Mette Gyøes. 434

Udskrift: Erlliigh och wellbørdigh frwe frw Berertt Christopher Gyøes thiill Gudersløffue, myn allerkyerste faster, gandttz godewilliighen thiillskriffu.

s. 434

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Hun sender nogle Perler og et Hyndevaar.

Yhs.

Myn alerkerstte søstter, gud bevare deg y ale dyne vege ffrallt tthett, som deg kan vere skadelygett, bode ttell sell och lyff, och han lade deg lenge leue vdy gus ffrøtt mett møgen langvarnes helbred och velffartt, tthett vell yeg saa ttrolygen ønsk och bede aff gud som ffor meg sell. Yeg bettaker deg, m. a. k. s., saa høgelygen och ganeske gerne ffor allt søstterlyg bevystt och møged hulhed och ere och gott, som du och myn gode broder meg altyd y ale mode gyortt och bevystt hauer, och ttaker yeg eder bode y synerlyghed, ffor y ffor saa rettelygen vell mett meg,¹ och yeg vor eder saa vellkomen, tthett mett alltt aned skal ale myne dage vere vfforglemtt y y (!) all ttrohed, och vell, saa lenge yeg leuer, ffyndes dyn hule søstter, godvelyg ttell ad gøre aff myn rennge fformue, hues yeg ved, deg kertt er, eler du kantt vere ttentt med, som yeg deg des plettyg er, och du ecke skaltt haue ttuyl paa, saa lenge yeg leuer. M. h. k. s., yeg kan ecke

skryue, saa rett ffastt som meg fforlenges aff mett hertte efftter deg och vell gøre, ttel gud vel fføge ttyden, ad vy mo ffyndes, gud vne vos snart ad ffyndes sun och mett giede och y gus ffrøtt. M. h. k. s. sener yeg deg xxij perler aff tthett slaff, ² du ffeck y Køuenhauen, och veger same perler j lod, dy hauer syd s. 435paa myn bestte bones ¹ hue, och hauer yeg nu ecke vden iij perler ygen aff tthett slauff, och sener yeg deg och ij ynserperler ², som er dy alersttørstte, yeg hauer, och hauer yeg nu engen ffler aff tthett slaff, dersom yeg hade hatt ffler saa sttore, da skule yeg vestt haue sentt deg dem, och beffrøtter yeg meg, ad dy ere deg allt ffor smo, gud gyue, du kune bruge dem, da er tthett meg rett kertt. M. h. k. s., sener yeg deg och tthett hynesvor, som du ffør hauer hatt ad veue efftter. Yeg vel nu ecke lenger bemøde deg mett dene myn velmentte skyulse och vel nu yntted fforbye meg ymod deg, mens saa lenge som yeg leuer, skalttu ffyne meg y all hulhed, som deg bør ad ffyne dyn hule søstter. Yeg vel, m. h. k. s., nu och ttel euvg ttyd have deg gud almetttestte saa ttrolygen beffaled som meg sell, han bevare deg y ale dyne vege, bode ttel sell och lyff. Yeg vel ønske och ttrolygen bede gud om, ad du mott nu gøre en løkelyg och en god rese, och ad vy mo snart ffyndes sune och helbre och mett glede och y gus ffrøtt, och han vne meg altyd ad høre, ad tthett mo go bode myn gode broder och deg gledelygen och vell, tthett vel yeg ttrolygen ønske och bede aff gud. Yeg ønsker myn kere broder och deg altyd mange god netter och allt, hues y kan haue glede och gott aff. Mo yeg be deg, m. h. k. s., ad du veltt haue den vmage och syge dyne yomffror mange godenetter paa myne vene, och ttaker yeg deg, m. h. k. s., saa rettelygen gerne ffor dyne mange gode ber ³

s. 436

Kirsten Bølle til Birgitte Bølle.

Om en Foged, der har passet sine Sager ilde, og som hun vil give Afsked; angaaende en Sag, hvorum de senere skal tales nærmere ved.

Myn aler kerstte s., gud bevare deg deg(!) y ale dyne vege ffra allt thett, som deg kan vere skadelygett, entten tell lyff eler sel. M. h. k. s., som deg vell ffortenker, ad yeg sa deg, ad yeg vyle nu høre myne ffoders renskaff, saa gyr yeg deg, m. a. k. s., ganeske venlygen ad vyde, ad yeg hauer nu latt hørtt dem, och kanttu ecke ttro, saa møgeed her er fforttered y yor y allteng mere en y ffyor, och hauer myn ffod sett rett yle till, saa han hauer yntted opsene hatt ¹, och sttor her och møged ttellbage, bode aff møleskyl och aned, som han hauer ecke ynkreued, och vyle yeg nu ecke gerne haue ham lenger her paa gorden, mens yeg ved ecke, huor yeg kan nu bestt blyue aff med ham, dy yeg kan ecke gyue ham kuyttans, ffor her er ennu sttor efftterstta hos bynerne, och thett menn yeg, ad hann borde ad skriue op, och vyle ecke gerne haue ham saa lenge her po gorden, och han gor kon och ttyr sttele och er vell ttell ffres, ad tthett kan saa stto hen en ttyd lang, och yeg vyle nu paa ttysdag eler onsdag tell Ttersløse och lade gøre venttanned ² klartt, och yeg vore nu gerne aff med ham ifør. Saa beder yeg deg saa rettelygen gerne, ad du, m. h. k. s., veltt gyue meg dett gode rod hery, huor yeg bestt kann blyue aff med ham, om yeg skall gyue ham pasbor och saa begere hans breff ygen, ad han skall ynkreue allt effttersttad, som han bør ad gøre, och syge ham, ad yeg haver nu ecke lenger hans ttenestte behoff. ³ s. 437Myn alerkerstte søstter, ttaltte dyn hereman ecke vden ett or eler ij om thett, du skrestt meg tell om, fførste gud vel, vy ffyndes, skall yeg vell syge deg tthett, och sade han, ad han fforso seg møged gott tell myn broder och deg, oc ad han hade engen ttuyll paa den fforselneg ¹, endog tthett ske ecke sttraxtt, och suared yeg, ad tthett vor orsagen, ad anen vyle ecke besele mett ham, saa kune han vel sell ttencke, ad myn broder vyle ecke heler besell møged, vden huad vyl gøre ffor hans skyll. Nu gud vere altyd hos deg, m. h. k. søstter etc ².

M. a. k. s., velttu brene dette breff, sttrax tthett er lestt, saa gyore yeg ved dett.

s. 438REGISTER.

I Registret er forbigaaet dels Kristoffer Gejes og Birgitte Bølles Navne, dels Navnene paa saadanne ellers ganske ukendte Personer, som kun nævnes i Forbigaaende. Naar Sidetallet efter et Personnavn er kursiveret, betegner det, at vedkommende er Brevskriver eller Modtager af Brevet. Et „Dat.“ ved et Stednavn betegner, at Stedet paa de følgende Sider er Dateringssted.

Åhus 34, 42.

Aalborg 387, 393.

Aalholm (Musse H.) 105, 401.

Aarhus 8, 121, 367, 387.

Aarup (Hovbjerg H.) 394, 422.

Aasmarke (Musse H.), Dat. 427.

Abel (Jomfru) 153.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Adolf, Hertug, 14.

Alba, Hertugen af, 156, 159, 175.

Albert Skotte 416.

Alefeld, Bendix von, 238, 240.

Almind (Lysgaard H.), Dat. 420.

D'Andelot 155.

Anders Povlsøn, Præst i Almind, 419 f.

Anna, Dronning af Spanien, 175.

Anna, Frederik IIs Datter, 246.

Anne Jensdatter 1 f.

Antvorskov, Dat. 37.

Antwerpen 175.

Askild 393.

Astrup (Hindsted H.) 403.

August, Kurfyrste af Sachsen, 120.

Aumale, Hertugen af, 156.

Avnsbjerg (Lysgaard H.) 6 f., 8, 16, 24, 35. 41, 55, 70, 77 f., 220, 239, 290, 370. 385-389, 392-396, 407 ff., 413, Dat. 9, 10, 369, 389, 396, 408, 423.

Båhus 85, 92 f., Dat. 95.

Båstad 29, Dat. 30, 33.

Banner, Frans, 18, 22, 27, 32, 89, 251 f., 257.

Banner, Karen (Henrik Lykkes), 356.

Banner, Karen (Gregers Ulfstands), 30, 204, 314.

Barnekov, Frederik, 146.

Barnekov, Jørgen, 65 f.

Barnekov, Morten, 146.

Barsebäck (Harjager H.), Dat. 260.

Basnæs (V. Flakkebjerg H.) 51 f., 85, 140, 202, 349, Dat. 212, 215, 217, 223, 258, 261, 268, 319, 352, 355, 358, 360, 365, 405, 406.

Basse, Ellen, 268.

Basse, Erik, 231 f., 243 ff.

Basse, Helle, 322 f.

Basse, Maren, 244.

Basse, Margrete, 212, 217, 231, 311 f., 398—401, 409—412.

Bavelse (Tybjerg H.) 323 f., 418.

Beck, Lave, 236.

Beck, Vibeke, 236.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Berridsgaard (Musse H.) 416.

Bille, Beate, 125, 330.

Bille, Ermegaard. 7.

Bille, Hartvig, 72.

s. 439Bille, Hilleborg, 235, 249, 328.

Bille, Jørgen, 50.

Bille, Knud, 28g, 337 f., 340 f.

Bille, Maren, 69, 266.

Bille, Peder Eskesøn, 25, 134, 136, 303 f.

Bille, Peder Jørgensøn, 351 f.

Bille, Sidsel, 84.

Bille, Sofie, 275, 421.

Birgitte Knabis 312 ff.

Birkholm (Merløse H.), Dat. 227.

Bisserup (V. Flakkebjerg H.) 5 f., 234, 273, 421.

Bistrup, Dat. 7.

Bjørn Andersøn 4 f., 6, 166 f.

Blæsbjerg (Hjerm H.), Dat. 2.

Bollerup(IngelstadH.) 219, 220, Dat. 194.

Bockholt, Johan, 243.

Boserup (Hammer H.) 144.

Brahe, Anne (Herluf Skaves), 227f., 229 ff., 332.

Brahe, Anne (til Hammer), 325.

Brahe, Axel, 317, 330 f., 397 f; 413, 433.

Brahe, Beate, 211.

Brahe, Henrik, 324. f.

Brahe, Holger, 23.

Brahe, Jørgen, 20, 34, 47, 47 ff., 51, 59, 79, 104, 413.

Brahe, Magdalene, 83, 143 ff.

Brahe, Margrete, 173, 196f., 265 f., 281 f., 397.

Brahe, Otte, 8, 79f., 124 — 127, 173 f.

Brahe, Ove, 285.

Brahe, Sten, 300, 332, 365, 413 f., 422 ff.

Brahe, Tyge (Jensøn), 238, 240, 325, 327.

Brahe, Tyge (Ottesøn), 371 f.

Bramsnæs (Merløse H.) 303.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Bregentved (Ringsted H.) 12, 102, 220, Dat. 107, 134, 138, 143, 151, 184, 185, 194, 426.

Bremersvold (Fuglse H.), Dat. 308, 309.

Brøkkenhus, Ejler, 232 ff.

Brøkkenhus, Frans, 135, 137.

Brøkkenhus, Gese, 69.

Bygholm (Hatting H.), Dat. 182, 238.

Bølle, Erik, 2 f., 4, 104, 148, 359, 369. 431.

Bølle, Karen, 148 f., 234.

Bølle, Kirsten, 12, 19 f., 30, 32 f., 49—52, 67, 80, 84, 87, 95, 97, 100, 104 f., 139 f., 148 f., 202 f., 207 ff., 209—212, 212 f., 213 ff., 216 f., 221—224, 233f., 246 ff., 256 ff., 260 f, 263 ff., 267 ff., 287, 318 ff., 326 ff., 343 ff., 345 ff., 348 ff., 350—333, 353 —358, 358—362, 364 f., 374, 404 f., 428 f., 431, 434 f., 436 f.

Bølle, Mads, 369.

Borge 339 ff, 363.

Börringe (Vemmenhögs H.) 60.

Coligny 155.

Condé, Ludvig, Prins af, 155.

Daa, Dorte, 241, 345, 352, 354, 357.

Daa, Hilleborg, 283 ff., 356.

Daa, Klavs, 16 f., 20, 22, 31, 80 f., 89, 95, 135 f.

Daa, Oluf, 238.

Daa, Salome, 258.

Dalarne 56.

Dohna, Frederik v., 75.

Dohna, Kristoffer v., 75, 240.

Dresselberg, Niels, 248, 398.

Dronningborg (Støvring H.) 422, Dat. 285.

Due, Johan, 334.

Duelund (Lysgaard H.) 407.

Egholm (Voldborg H.) 215, 249, Dat. 213.

Elfsborg 68, 71 ff., 75, 96, Dat. 76, 98, 100.

Eline (Mads Grambods) 337—341, 362 f.

Elisabet, Dronning af England, 175.

Elisabet, Dronning af Frankrig, 175.

Elisabet af Valois 128.

Elsborg (Lysgaard H.), Dat. 371.

s. 440Engelholm 137, 143, Dat. 130.

England 119.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Erfurt 120.

Erik XIV 128, 141.

Eriksholm (Skaane), Dat. 285.

Eskilstrup (Falsters N. H.) 327, 332, Dat. 228, 231.

Estrup (Sønderhald H.) 203, Dat. 205.

Estruplund (Rougsø H.), Dat. 187.

Ettehave (Musse H.) 337—339, 340, 362.

Everlöf (Torna H.), Dat. 56.

Falkenberg 77.

Eilip II af Spanien 175.

Flakkebjerg Herred 5, 169, 398.

Flensborg 8, 161.

Fobisiet (N. Tyrstrup H.) 211.

Frankfurt Marked 92, 118, 156.

Frankrig 128, 146 f., 155 f., 175, 192.

Frans Olsøn, Magister, 129.

Frederik II 36 f., 60, 62, 83, 108, 125 f., 130 ff, 153, 269 f., 299, 334, 335, 347.

Frederiksborg 83, 225, Dat. 254, 301, 334.

Fris, Birte, 233, 237.

Fris, Dorte, 238.

Fris, Jakob (uadelig), 289 ff., 298.

Fris, Jørgen, 186 ff., 189.

Fris, Lisbet, 415.

Fris, Niels, 431.

Fusingø (Sønderlyng H), Dat. 197, 266, 281.

Fyen 53, 141, 237, 280, 284, 335.

Färlöfholm (Göinge H.), Dat. 4.

Førslev (Ø. Flakkebjerg H.), Dat. 236.

Galt, Gjord, 370

Gemperlin, Tobias, 359.

Glob, Sofie, 186, 188 f.

Gotha 120.

Grambod, Mads, 161, 337—339.

Grubbe, Agate, 233 ff.

Grubbe, Anne (Erik Gris's), 374. f.

Grubbe, Anne (Jomfru), 255 f.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Grubbe, Ejler, 257, 303 ff.

Grubbe, Elsebe, 236.

Grubbe, Erik, 200 f.

Grubbe, Knud, 375.

Grubbe, Lavrids, 201.

Grubbe, Mette, 201.

Grubbe, Peder, 201.

Grubbe, Regitse, 201.

Grubbe (Sparre), Villum, 244.

Grumbach 120.

Guise, Familien, 156.

Gullbergs Enge 72, 96.

Gunderslev (Ø. Flakkebjerg H.) 10, 16, 19, 27, 52, 77 f., 110, 209, 214, 302, 309 f., 327, 339, 351, 361, 364, 375—382, 398, 406, Dat. 12, 14, 133, 184, 248, 277, 379, 382.

Gunderslev Kirke 9, 383 f., 389—392.

Gyldenstjerne, Ermegaard, 238.

Gyldenstjerne, Henrik, 123 f., 132 f., 280.

Gyldenstjerne, Hilleborg, 230, 237.

Gyldenstjerne, Karen (Holger Rosenkrans's), 182 f., 183 f., 230, 237 ff., 253.

Gyldenstjerne, Karen (Lavrids Badens), 336-341, 363.

Gyldenstjerne, Karen (Jørgen Marsvins), 12, 36 f., 190, 425.

Gyldenstjerne, Mogens, 37.

Gyldenstjerne, Otte, 36 f.

Gyldenstjerne, Peder, 18, 25, 45, 95 f.

Gyldenstjerne, Preben, 328.

Gyldenstjerne, Sibylle, 269 — 272, 278 f.

Gyldenstjerne, Vibeke, 237.

Gøje, Birgitte, 11 f., 13 ff; 33, 55, 153, 230, 239, 244, 255, 275 f., 292, 301.

Gøje, Eline, 2.

Gøje, Eskil, 14, 270.

Gøje, Falk Falksøn, 81 ff., 84, 90 ff., s. 441110, 112, 114, 116 ff., 118 f., 127-130, 145 ff., 154-157, 157 —160, 172 f., 174 ff., 176 ff., 198, 241, 388.

Gøje, Falk Mogensøn, 111, 317.

Gøje, Helvig, 12, 37, 395, 408 f., 424 f.

Gøje, Henrik, 269 f., 416.

Gøje, Ide, 252.

Gøje, Margrete, 198, 204, 241, 280, 282, 284, 317, 367.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Gøje, Mette, 204, 241, 259, 317 f., 330 f., 366 f., 432 ff.

Gøje, Mogens Andersøn, 219, 272 f., 277 f., 307 f., 308 f., 364, 369, 409, 413.

Gøje, Mogens Eskilsøn, 2, 370.

Gøje, Mogens Falksøn, 81 ff., 84, go ff., 110 ff., 113 f., 114 ff., 118 f., 129, 145 ff., 154—157, 157—160, 172 f., 174 ff., 176 ff., 198, 231, 241, 250 f., 258, 260, 265, 271, 290, 301 (?), 3i4(?), 316 f., 319, 344.

Gøje, Pernille, 300.

Göinge Herred 141.

Gønge, Mikkel, 56.

Halmstad 68, 71, 97, Dat. 70, 78.

Halsted Kloster (Lollands N. H.) 160.

Hammergaard (Vrads H.) 292 f.

Hans, Præst, 341.

Hans Kordesøn, Borgmester i Næstved, 321.

Hans Mikkelsøn 254 ff., 275 f.

Hans Nielsøn 200 f.

Hans Villumsøn 249 ff.

Hardenberg, Anne (Erik Ruds), 427.

Hardenberg, Anne (Oluf Movridsøn Krognos's), 193 f., 287.

Hardenberg, Erik, 43, 90, 193 f., 253, 293, 342 f., 397.

Hardenberg, Kirsten, 396.

Havreballegaard (Ning H.), Dat. 367.

Havrum (Hovlbjerg H.) 387.

Hedvig, Fredrik II's Datter, 326, 329.

Heidelberg 192.

Hellerup (Vinding H.), Dat. 149.

Helsingborg 29, 32, 62, 173 f., 219, 225, Dat. 125, 174, 322, 323.

Helsingør 61, 137, 219, 274.

Helvig (Fru) 153.

Hengkiert 395.

Henrik Skotte 416.

Henrik, Konge af Navarra, senere af Frankrig (Henrik IV), 155 f.

Henrik, Prins af Frankrig, senere Konge (Henrik III), 156.

Herlufsholm 255, 292, 332, Dat. 256, 276.

Herrevad Kloster 35, Dat. 34.

Hjort, Povl, 416.

Hobe, Frederik, 300, 315, 332 f., 373, 402.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Hobe, Magdalene, 315 f.

Hobro 274.

Hofslag, Arent, 157 f.

Holaveden 88 f.

Holk. Hans, 46, 70 f., 74.

Holk, Kirsten, 422 f.

Holland 159.

Holle, Jørgen v., 21, 27, 29.

Hovlbjerg Herred 394.

Humle (Lysgaard H.) 8, 370, 393.

Husum 376.

Hvedholm (Salling H.), Dat. 318.

Hvitfeld, Arild, 276 f., 286, 301, 369, 384, 416.

Hvitfeld, Jakob, 276 f., 362, 368.

Høg, Birgitte, 252.

Høg, Jakob, 84, 152, 170 f., 173, 176, 252 ff., 291-295, 296 f., 395.

Høg, Just, 253.

Høg, Margrete, 82, 84, 86, 152, 170 f., 176 f., 252, 292 f.

Høg, Sofie, 252.

Højbjerg (Lysgaard H.) 394.

Hørup (Lysgaard H.) 8, 126, 370.

s. 442Jakob, Præst, 220.

Jakob Nielsøn, Præst i Gunderslev. 129.

Jakob Skriver, Borgmester i København, 414.

Jens, Præst i Vellum, 290.

Jens Jørgensøn, Præst i Gunderslev, 381, 383.

Jens Nielsøn, Foged paa Oreby, 312 ff., 337, 341, 362 ff., 368f.

Jens Skriver, Foged paa Oreby, 160 ff., 184 f.

Jesper Olufsøn, Foged, 239, 242, 370 f.

Johan, Hertug, senere Konge af Sverige, 141.

Johan Frederik, Hertug af Sachsen, 120.

Jul, Absalon, 402 f.

Jul, Anne, 186.

Jul, Axel, 238.

Jul, Else, 238, 402 f.

Jul, Ingeborg, 240, 279 ff.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Jul, Iver, 402 f.

Jul, Kirsten, 402 f.

Jul, Niels, 402 f.

Jul, Ove, 394, 402 f.

Jylland 28, 33, 35, 99, 109, 130, 132, 150, 198, 223 f., 246, 267 ff., 279, 335, 352, 354.

Jönköping 23.

Jørgen Andersøn, Præst i Næstved, 390.

Jørgen Guldsmed 264.

Jørgen Jensøn 93.

Kaas, Bjørn, 329.

Kaas, Hartvig, 402 f.

Kaas, Niels, 302, 397 f., 401 f.

Ivallundborg 66, 269, Dat. 304.

Kalmar 40.

Karl, Hertug, senere Konge af Sverige, 141.

Karl IX, Konge af Frankrig, 155 f., 175.

Karrebæksminde (Ø.Flakkebjerg H.) 323 f.

Kastrup (Ø. Flakkebjerg H.) 398.

Katharina af Medici 128.

Kellerup (Lysgaard H.) 407.

Kellerup (Hornum H.) 66.

Klakring (Bjerge H.) 370.

Klavsholm (Galten H.) 203, 220, 395, 426, 432, Dat. 291, 298.

Klingstrup (Sunds H.), Dat. 242.

Knud Jørgensøn, Præst i Gunderslev, 383 f., 389 f., 391 f.

Knud Skriver, Borgmester i København, 146, 158 f.

Kokkedal (Ø. Plan H.) 252.

Kolding 211, 292, 299, Dat. 299, 414.

Korsør 43, 59, 84, 86, 376, Dat. 51, 53, 57, 64, 164, 166, 168, 235, 249.

Krabbe, Dorte, 238, 240, 282 f.

Krabbe, Elsebe, 98.

Krabbe, Helvig, 238, 240.

Krabbe, Karen, 7, 125 f., 210, 370.

Krabbe, Mogens, 24.

Krabbe, Morten, 93.

Krabbe, Niels, 228, 262, 265.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Krafse, Ejler, 28, 234 248 f., 303, 317 f., 325, 327 f.

Krafse, Hans, 261.

Krafse, Hilleborg, 317.

Krafse, Jesper, 19, 28, 30 f., 32, 49 f., 54, 66 f., 78, 80, 84 f., 87, 89, 97, 148.

Krenkerup (Musse H.) 109.

Krog, Lars, 357, 396, 413 f.

Krognos, Anne, 144.

Krognos, Oluf Movridsøn, 1 f., 18, 20, 25, 27, 39 f., 57, 62, 90, 101 ff., 106 ff., 133 ff; 136 ff; 142 149—152, 178 ff., 182 f., 184, 193, 194, 195 f., 203, 207—210, 214, 216, 218 f., 223, 287, 425 f.

Krumpen, Otte, 122, 294.

Kruse, Maren, 334.

København 6, 12, 14, 19 f., 34 f., 46, 67, 73, 93, 97, 101, 104, 107 f., 121 —124, 131 f., 137, 141 f., 148, s. 443170, 193 f., 223, 229, 234, 247 f., 253, 257, 261, 268, 277, 279, 287. 293, 309, 312, 325, 334, 344, 346 ff., 359, 365, 377, 391, 404 f., 411, 432, 434, Dat. 86, 87, 108, 141, 154, 162, 167, 181, 218, 221, 225, 288, 321, 325, 333, 336, 402.

Køge 3 f., 27, 153.

Kørup (Skam H.) 395.

Laaland 28, 100, 102, 224, 279, 302, 321, 349, 365, 388, 413, 429.

Långaryd (Smaland) 23, Dat. 25, 26.

Lagan (Småland) 23.

Laholm 17, 21, 27, 29, 98 f., Dat. 17, 20, 29.

Landskrona, Dat. 190.

Langesund (Norge) 250.

Laxmand, Else, 257.

Leipzig 192.

Lejonhufvud, Sten Eriksson, 75.

Lerbæk (Tørrild H.) 395.

Lindenov, Hans (til Hundslund), 211.

Lindenov, Hans (til Fobisiet), 211, 253.

Lindenov, Kristoffer, 377.

Lukas Guldsmed 319.

Lund 23, 45.

Lund Kapitel 271.

Lundby (Hammer H.) 51.

Lundø (Fjends H.) 387.

Lunge, Kirsten, 403.

Lunge, Ove, 393.

Lutzematz (Musse H.) 368, 413, 415.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Lübeck 27, 105, 146 f., 250, 274, 382.

Lykke, Anne, 239 ff.

Lykke, Erik, 284, 317.

Lykke, Hans, 93.

Lykke, Jørgen, 211.

Lykke, Kristian, 211.

Lykke, Lave, 242 f.

Lysholt (Nørvang H.) 342.

Lystrup (Faxe H.) 304.

Lödöse 75.

Mads Bjørnsøn 368.

Magnus, Hertug af Lauenburg, 141.

Malmø 38, 54, 285.

Maribo, Dat. 251.

Marstrand 101.

Marsvin, Ellen, 190.

Marsvin, Jørgen, 8, 12, 37, 54, 190.

Mastrup (Hornum H.) 273.

Matrup (Tyrsting H.), Dat. 343.

Maximilian II, tysk Kejser, 120, 175.

Metz 156.

Middelhede (Middelsom H.) 419.

Mikkel Andersøn, Foged paa Avnsbjerg, 385—389, 392—396, 407 f.

Morup (Mordrup), 328, 355.

Movrids, Præst i Ørum, 388.

Movrids Eriksøn, Foged paa Oreby, 103 ff., 108 ff.

Munk, Ide, 304 ff., 432.

Munk, Kristen, 56.

Mus, Josef, 93.

Møen 104.

Nakkebølle (Salling H.), Dat. 233.

Nederlandene 102, 119.

Nibe 387.

Niels Olsøn, Præst i Gunderslev, 129.

Niels Sørensen 415—418.

Nielstrup (Musse H.), Dat. 316, 374.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Norby, Otte, 268.

Nore (Norge?) 362.

Norge 161, 170, 204, 332, 387.

Nyborg 43, 4J4.

Nykøbing p. F. 47, 51, 79, 84, 86, 104, Dat. 48, 59.

Nyrup (V. Flakkebjerg H.) 5.

Næstved 9, 66, 238, 255, 264, 321, 376, 382, Dat. 384, 390, 392.

Nørregaard (Musse H.), Dat. 341.

Nørvang Herredsting 342.

Odense 77, 293, 413, Dat. 206, 302, 397.

Olof Jakobsson, Læge, 53, 102.

s. 444Olstrup (Lollands S. H.), Dat. 201.

Oreby (Musse H.) 36, 55, 105, 109, 225, 311 f., 336, 341, 362 ff., 368 ff., 399, 417, Dat. 110, 310, 311, 314.

Ormholt (Dronninglund H.), Dat. 273, 409, 425.

Orum, Johan, 387.

Otte Eriksøn 302.

Oxe, Albert, 228, 253.

Oxe, Anne, 18, 30, 32, 69, 252, 257.

Oxe, Inger, 47 f., 50 ff., 52 f., 59, 79, 84, 86, 102, 164, 245 f., 293, 334 ff.

Oxe, Johan, 268.

Oxe, Johanne, 53, 303, 30b f.

Oxe, Mette, 146, 226 f., 268.

Oxe, Peder, 1, 107, 130, 131 f., 133 f., 136, 140, 181, 225.

Oxe, Pernille, 19, 57, 63 ff., 162ff., 165 f., 167 ff., 179, 429.

Oxe, Sidsel 48, 32 ff., 58 ff., 108.

Palladius, Peder, 431.

Palstrup (Lysgaard H.) 394.

Paris 191.

Parsberg, Anne, 230.

Parsberg, Mandrup, 240, 281.

Parsberg, Niels, 68, 299 f.

Pax, Kristoffer, v. Festenberg, 96 Peder Skriver, Foged paa Gunderslev, 375—380, 380 ff., 384 f.

Peder, Præst, 87.

Peuter, Michael, 91.

Podebusk, Anne, 144.

Podebusk, Erik, 5 ff., 18, 57, 62, 76, 86, 89 f., 108.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Podebusk, Jytte, 203, 237.

Podebusk, Movrids, 23, 215, 219, 394, 432.

Povisk, Malene, 328.

Povl Madsøn, Biskop i Sjælland, 391.

Preetz, Dat. 153.

Qualen, Josva v., 15.

Quitsov, Frederik, 293, 406.

Quitsov, Henning, 292.

Quitsov, Kristen, 292 f.

Råhus (Luggude H.) 174.

Radsted (Musse H.), Dat. 105.

Randers 204, 266, 387.

Ranzau, Daniel, 15, 23 f.

Ravensberg, Anne, 66.

Ravnstrup (Tybjerg H.), Dat. 81, 136.

Reedtz, Peder, 334.

Reventlov, Henning, 394.

Ringkloster (Vor H.) 255, Dat. 173.

Ringsted 167.

Rinkaby (Villands H.) 34, 40, 42, Dat. 36, 38, 42, 43.

Ronneby 34 f.

Rosengaard, Kristoffer, 402.

Rosenkrans, Anne, 380.

Rosenkrans, Birgitte (Peder Billes), 432.

Rosenkrans, Eirgitte, 239.

Rosenkrans, Folmer, 121 f.

Rosenkrans, Frederik, 182.

Rosenkrans, Holger, 122 f., 142, 182, 238, 253.

Rosenkrans, Inger, 375.

Rosenkrans, Jørgen, 122, 125, 414.

Rosenkrans, Margrete, 211.

Rosenkrans, Mette, 132, 180 f., 217, 239, 28b ff., 328, 354 f., 357.

Rosenkrans, Sofie, 253.

Rosensparre, Birgitte, 287 f., 354 f., 357.

Roskilde 9, 218, 248, 335, Dat. 398.

Rossølund (Rougsø H.), Dat. 189.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Rostock 104, 382, 416.

Rostrup, Jakob, 293 —297, 370.

Rostrup, Karen, 334.

Rotfeld, Kristence, 328 ff.

Rotfeld, Margrete, 72, 74.

Rud, Birgitte, 140, 206, 42b f.

Rud, Erik, 55, 268, 427.

Rud, Jørgen, 18, 60—63.

s. 445Rud, Karen, 403 ff.

Rud, Otte, 51, 55, 56 f., 65, 84.

Rud, Pernille, 406.

Rugaard (Skovby H.), Dat. 331, 433.

Ry (Tyrsting H.) 121, Dat. 122, 123.

Ryde (Lollands S. H.) 200.

Rygaard (Voldborg H.) 306, Dat. 307.

Ränneslöf (Höks H.) 31.

Rønnov, Anne, 43, 230, 343.

Rønnov, Birgitte, 292.

Rørbæk (Musse H.) 369.

Sakskøbing 109, 184, 349, 417, Dat. 418.

Sandved (V. Flakkebjerg H.) 428.

Schurmand, Berndt, 320 f.

Schurmand, Gert, 8.

Schwartzburg, Günther af, 21, 29.

Sefeld, Jakob, 253, 273 ff., 420 f.

Sehested, Abel, 152.

Sehested, Anne, 132 f.

Sehested, Lisbet (Niels Parsbergs), 299 f.

Sehested, Lisbet (Jakob Høgs), 295, 297, 361.

Selsø (Horns H.), Dat. 324.

Sigbrits Gaard i København 277.

Silkeborg 280, 402, Dat. 281, 286.

Sjælland 28, 99, 126, 198, 205, 232, 241, 321, 335.

Sjørup (Lysgaard H.) 419.

Skaane 18, 44, 48, 58 f., 60 ff., 64, 84, 137, 194, 226, 228, 244, 271, 333, 335.

Skafterup (V. Flakkebjerg H.) 5.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Skara 88, 93, Dat. 90.

Skardal (ved Båhus) 92.

Skatelöf 137.

Skave, Herluf, 228, 231, 331 f.

Skave, Margrete, 238 ff.

Skel, Albert, 196.

Skel, Karen, 356.

Skel, Kristen, 173, 196 f., 266, 281, 386, 413.

Skel, Sofie, 266.

Skelskør 85, 376.

Skersø (Mols H.), Dat. 83, 199.

Skindbjerg (Helium H.) 273.

Skinke], Dorte, 335.

Skodden (Norge), Dat. 172.

Skovgaard, Hans, 136, 150.

Skovtorup (Faxe H.) 273, 378.

Skram, Jørgen, 283 f.

Skram, Kristen, 93.

Skram, Niels, 422.

Skram, Olive, 334.

Skram, Peder, 98.

Skørringe (Falsters S. H.), Dat. 271, 279.

Skøt, Søren Jensøn, 82 f., 92, 112, 114, 116 f., 118—121, 128 f., 147, 157, 160, 173, 191 ff.

Småland 137.

Snedinge (V. Flakkebjerg H.) 357.

Sofie, Frederik I's Dronning, 79.

Sofie, Frederik II's Dronning, 246, 335, 402.

Sommerfeld, Jørgen, 220, 290.

Sorø, Dat. 300.

Spanien 119.

Sparre, Anne, 236.

Sparre, Karen, 236.

Speier 175.

Spøttrup (Rødding H.) 240, Dat. 283.

Staarupgaard (Fjends H.), Dat. 330.

Stege, Dat. 66.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Stenbock, Gustaf Olofsson, 23.

Stensgaard, Dat. 401, 412. Stenvinkel, Hans, 371 f.

Stensøn, Hans, 401, 410 ff.

Stensøn, Kristoffer, 400, 412.

Stettin, Dat. 180.

Strassburg 82, 84, 91, 119, 191, Dat. 92, 112, 114, 116, 118, 120, 129, 147, 157, 160, 191.

Sture, Barte, 153.

Sture, Wulf, 153.

Sturm, Johan, 91.

Stygge, Movrids, 394 f.

Svanholm (Horns H.) 303.

s. 446Svendborg 289.

Sverige 6 f., 18, 21 f., 27, 34, 40, 42, 62, 71, 75, 88, 92 f., 121, 123, 142.

Søby (Aasum H.) 164, 206.

Søgaard (Søbysøgaard, Aasum H.), Dat. 165, 207.

Sönnerslöf 44, Dat. 45.

Søren Pedersøn 430 f.

Søren Pedersøn, Præst i Næstved, 255.

Sørup (Ringsted H.), Dat. 232, 245.

Tarlund (Hammerum H.) 371.

Teglgaarden, Dat. 80.

Tersløse (Merløse H.) 104, 246, 248, 257 f., 261, 320, 404, 436, Dat. 3, 202, 208, 345, 347, 349.

Thott, Erik, 321 f., 323.

Thott, Karen, 285.

Thott, Otte, 285.

Tidemand, Markvard, 149.

Tinhus, Hilleborg, 17, 20, 22, 81, 135 f., 183.

Tiveden 88 f.

Toftaholm (Sunnerbo H.) 23.

Tornekrans, Kristoffer, 402 f.

Tornemark (Faxe H.) 274.

Torning (Lysgaard H.) 407

Torstedlund (Hornum H.), Dat. 193.

Tostrup (Ingelstad H.) 20, 48.

Totterup (Faxe H.) 304, Dat. 305.

Trane, Jep, 10, 24—27, 33, 35.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Trolle, Børge, 33, 86, 276.

Trolle, Herluf, 12, 126, 255, 275 f., 301.

Trolle, Niels, 86, 301, 431.

Trudsholm (Gerlev H.) 294, Dat. 240, 295, 297.

Tryggevælde (Faxe H.) 303.

Træholt (Lysgaard H.) 394.

Tuemose Sø (Faxe H.) 304.

Turnau, Hennike, 23.

Tved (Hammerum H.) 226, 293 — 297, 371.

Tübingen 172, 174, 177, Dat. 176, 178.

Tyskland 204, 274.

Uggerløse (Merløse H.) 249.

Ugerup (Gärs H.) 322 f.

Ulfeld, Eggert, 248 f., 268.

Ulfeld, Jakob, 99, 323 f., 418.

Ulfeld, Korfits, 418.

Ulfeldsholm (Vinding H.), Dat. 418.

Ulfsbäk 21, Dat. 22.

Ulfstand, Gregers, 198, 204.

Ulfstand, Hak, 23 f., 31, 54, 61, 300, 333.

Ulfstand, Ide, 84, 112, 113, 154, 157, 192, 797 ff., 203 ff., 241, 259. 316 ff., 367.

Ulfstand, Margrete, 69.

Ulfstand, Peder, 259.

Ulfstand, Sidsel, 244.

Ulfstand, Sofie, 259.

Ulstrup (Tybjerg H.) 374.

Ungstrup (Lysgaard H.) 407.

Uranienborg 372.

Urne, Axel, 140 ff., 164 f., 206 f., 427.

Urne, Dorte, 176 f., 401.

Urne, Kirsten, 12.

Urne, Lave, 149.

Urne, Lisbet, 241 ff.

Urne, Sidsel, 300, 312, 315 f., 333. 365, 372 ff.

Urup, Arild, 3 f., 322 f.

Urup, Erik, 3 f.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Urup, Jørgen, 3 f.

Urup, Margrete, 3 f.

Vale, Johan, 205.

Valkendorf, Erik, 270 f., 431.

Valkendorf, Henning, 270.

Vallø (Bjeverskov H.) 432, Dat. 132.

Walter, Hans, 68.

Vandet (Lysgaard H.) 419.

Varberg 46, 68, 70, 77, 135, 137, Dat. 71, 72, 74.

Vasspyd, Anne, 199 ff.

s. 447Vedby (Løve H.) 62.

Vegholm (S. Asbo H.), Dat. 262.

Vejle 82.

Veneke Perlestikker 230, 367.

Venstermand, Johan, 85 f., 169 — 172, 427.

Venstermand, Lave, 85, 255, 314.

Vesterstad (Färs H.) 46.

Viborg 10, 122, 292, 387, 395. 425, Dat. 421(?).

Viffert, Mette, 69, 93.

Vilhelm af Oranien 155 f.

Villestrup (Hindsted H.) 403, Dat. 403.

Vind, Kristen, 334.

Vinderslev (Lysgaard H.) 407.

Vingaarden 308, Dat. 103.

Vinstrup (Ø. Flakkebjerg H.), Dat. 5.

Visborg (Hindsted H.), Dat. 275, 421(?).

Vitskøl Kloster (Slet H.), Dat. 124.

Wittenberg 192.

Vium (Lysgaard H.) 393.

Wolfgang af Zweibrücken 155 f.

Vonsflet, Mette, 355, 357.

Vordingborg 327.

Vosborg 328, 354 f., 357.

Vä 44, 55, Dat. 50, 67.

Væbner, Peder Terkelsøn, 238.

Ørum (Sønderlyng II.) 388.

Bang, Jens Gustav, 1871-1915, *Breve til og fra Kristoffer Gøje og Birgitte Bølle*,

Östraby (Färs H.) 46, Dat. 47.